

Anàlisi de la conjuntura socioeconòmica de la ciutat de Tarragona

Universitat Rovira i Virgili
octubre, 2008

Anàlisi de la conjuntura socioeconòmica de la ciutat de Tarragona

Universitat Rovira i Virgili
octubre, 2008

Miquel Àngel Bové Sans
Mònica Martín Bofarull
Ma. José Pérez Lacasta
Jordi Sardà Pons

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

PRESENTACIÓ

Adjunt us remeto l'estudi de l'Anàlisi de la conjuntura socioeconòmica de la ciutat de Tarragona realitzat per l'URV.

La realització d'aquest document té la intenció de ser el primer d'una sèrie dels que es vagin fent, amb una certa periodicitat, que es vagi actualitzant i que ens permeti construir sèries temporals que deixin palesa l'evolució de les dades estudiades.

Es cert que l'endarreriment en l'acabament de l'estudi i la vertiginosa evolució de les condicions econòmiques i laborals desactualitzen les xifres, però mantenen la seva virtualitat com una referència comparativa de futur.

D'aquesta manera podrien adoptar-se decisions estratègiques de futur analitzant la tendència de les xifres i paràmetres inclosos en l'estudi.

Atentament,

Pablo Pérez Herrero

Tinent d'Alcalde

Coordinador de l'Àrea de Gestió Econòmica, Pressupostària, Serveis Centrals i Contractació

Anàlisi de la conjuntura socioeconòmica de la ciutat de Tarragona

OBJECTIUS

En els darrers anys, el Camp de Tarragona s'ha convertit en un dels àmbits territorials amb més creixement econòmic de Catalunya. La seva estratègica situació geogràfica fa que pugui aprofitar importants economies de localització, ja que es troba al mig de l'anomenat Arc Mediterrani (comprès entre Gènova i Alacant) i de l'Eix de l'Ebre (que uneix el País Basc, Navarra, La Rioja, Aragó i Catalunya). Aquesta localització privilegiada permet a les empreses disposar d'importants infraestructures de comunicació i facilitats d'accés als proveïments i les expedicions cap a mercats locals i internacionals.

D'altra banda, destaca la complementarietat existent entre el teixit empresarial de les seves comarques, les fortes interrelacions en el subministrament de serveis i inputs específics, així com els intensos fluxos laborals que tenen lloc entre els seus municipis. Així, al disposar d'un mercat de treball integrat, d'una dotació d'infraestructures econòmiques, educatives i sanitàries, d'un context de proximitat geogràfica entre els agents econòmics que facilita la circulació d'informació i coneixements, així com la cooperació interempresarial, podem considerar clarament el Camp de Tarragona com una regió econòmica clarament definida i amb un elevat potencial de desenvolupament.

Al Camp de Tarragona la dispersió de les activitats productives en el territori adopta un caràcter policèntric, amb una important dispersió urbana i una gran interrelació entre els agents econòmics. L'existència de diferents nuclis industrials, de serveis i residencials amb diferències significatives en les seves

estructures productives configuren una forta xarxa d'interrelacions, tal com posen de manifest els importants fluxos laborals i les intenses relacions interempresarials entre els diferents municipis de la zona. En aquest context és on es desenvolupa l'activitat econòmica i social de la ciutat de Tarragona, amb els seus més de 130.000 habitants.

L'objectiu principal d'aquest estudi és disposar d'una anàlisi socio-econòmica de la ciutat de Tarragona, a partir de la qual es pugui millorar la planificació i la gestió de les diferents polítiques municipals. Especialment, aquelles relacionades amb el mercat de treball, la innovació empresarial, el transport, l'habitatge, l'ensenyament i la salut, que tenen un efecte clar sobre el benestar i la qualitat de vida dels ciutadans.

En l'àmbit de les activitats econòmiques, en els darrers anys, es vénen produint importants canvis en les condicions de competència en els mercats i en les característiques tecnològiques i organitzatives d'empreses i institucions. En aquest context global, cal considerar les perspectives del creixement econòmic de Tarragona des de, com a mínim, quatre vessants: l'increment de la producció de béns i serveis, la generació de nous llocs de treball, la millora de la dotació d'infraestructures i el creixement de la població resident a la Ciutat.

En relació a la producció, la millora de la capacitat de generar riquesa per part del teixit empresarial de la Ciutat, dependrà cada vegada més de l'habilitat per atraure o desenvolupar endògenament activitats intensives en coneixement que generin productes d'un valor afegit més elevat. En aquest sentit, cal potenciar les interrelacions entre la Universitat i les empreses més innovadores, per poder aprofitar les externalitats positives de les inversions en recerca, desenvolupament i innovació (R+D+i), per part de les empreses que es localitzen en el nostre territori. Això, hauria de permetre disminuir l'excessiva dependència d'activitats productives tradicionals amb baixos nivells de productivitat i amb dificultats per generar uns nivells salarials i uns marges de

beneficis homologables als estàndards europeus, als quals també hauríem de convergir.

D'altra banda, també cal tenir en compte que els sectors industrials intensius en mà d'obra poc especialitzada pateixen des de ja fa uns anys, a totes les economies desenvolupades, un procés important de deslocalització. Aquests centres de producció que basen les seves estratègies en la competència en costos es desplacen en direcció a països amb uns costos laborals molt inferiors als de les economies occidentals. Aquest fet posa de manifest la idea que els llocs de treball més atractius que es puguin crear a Tarragona, es vincularan a empreses innovadores que necessiten treballadors amb nivells de formació més elevats. Per tant, caldria incrementar els nivells formatius de la població activa i els mecanismes de transferència de coneixement.

En relació a la dotació d'infraestructures, cal senyalar que són elements bàsics pel desenvolupament econòmic i permeten millorar la productivitat de les empreses i la qualitat de vida dels ciutadans. L'elevada mobilitat intermunicipal de l'àrea del Camp de Tarragona i la seva localització en la cruïlla d'un dels principals eixos d'activitat econòmica del sud d'Europa, obliguen a fer un esforç a les autoritats públiques per posar urgentment en funcionament els recursos per ampliar-les i modernitzar-les, per tal que no es bloquegin les possibilitats de desenvolupament econòmic i social del nostre entorn. En aquest sentit, l'esforç en potenciar la major utilització de l'aeroport hauria de revertir en uns majors beneficis en l'àmbit turístic i d'internacionalització empresarial de la Ciutat.

Finalment, el creixement de la població resident a Tarragona anirà, lògicament, vinculat als tres aspectes indicats anteriorment, afegint-hi la disponibilitat d'una oferta immobiliària adequada a les noves exigències residencials, adequant-la a la racionalitat del planejament urbanístic. En aquest sentit, s'ha de tenir en compte el protagonisme que en els darrers anys van adquirint els municipis més petits de l'entorn més proper a la Ciutat, degut a un major atractiu en

termes de preus relativament més baixos dels habitatges i de manteniment de la proximitat a l'oferta de serveis i treball de les principals ciutats del Camp. D'altra banda, dins dels factors que determinaran l'evolució demogràfica cal tenir molt presents els aspectes vinculats amb els nous fluxos migratoris, per tal d'evitar possibles problemes de cohesió social.

Tots aquests elements han de ser analitzats correctament a partir de les dades i informacions disponibles per tal de fer una diagnosi correcta de la situació en què es troba Tarragona. Aquesta anàlisi és una eina imprescindible per la planificació de les actuacions de l'Administració Pública, per tal de conèixer el comportament de les diferents variables que poden condicionar l'evolució de la realitat socioeconòmica de la Ciutat, i permetre prendre les decisions més correctes per potenciar els elements més positius, alhora que preveure mecanismes que minimitzin els aspectes no desitjats.

CONTINGUT

1. DEMOGRAFIA	1
1.1 Situació demogràfica de la ciutat de Tarragona.	1
1.2. Creixement de la població	4
1.3. Lloc de naixement de la població	12
1.4. Envel·liment i dependència	14
1.5 Annex	18
2. ENTORN ECONÒMIC	21
2.1 Desacceleració de les economies mundials	21
2.2. Les expectatives sobre el tipus d'interès	23
2.3. La fortalesa de l'euro i els preus	24
2.4 Les conseqüències a les diferents economies mundials	25
3. OCUPACIÓ I ATUR	29
3.1 Situació del mercat de treball a Catalunya	29
3.2 Estimació de l'activitat, l'ocupació i l'atur a Tarragona	31
3.3 Atur a Tarragona.	34
4. ESTRUCTURA DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA I EMPRESARIAL. ANÀLISI SECTORIAL	41
4.1. L'evolució de l'activitat econòmica	41
4.2. Anàlisi sectorial de l'activitat econòmica	46
4.3. Comparativa de l'estructura productiva amb altres àmbits territorials	54
4.4. El paper de les activitat d'alt valor afegit en l'estructura productiva	65

5. HABITATGE	68
5.1. L'oferta i demanda d'habitatges	68
5.2. Preus de l'habitatge de nova construcció	72
5.3. Preus de l'habitatge de segona mà	74
5.4. Preus de l'habitatge de lloguer	76
5.5. ANNEX	79
6. INFRAESTRUCTURES	86
6.1. Infraestructures: xarxa viària	86
6.2. Infraestructures: xarxa ferroviària	87
6.3. El port de Tarragona	91
7. EQUIPAMENTS	93
7.1. Ensenyament	93
7.2. Cultura i esport	98
7.3. Sanitat	101
7.4. Serveis socials	102
7.5 Annex	109
8. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL	111
8.1. L'aigua	111
8.2. L'energia	118
8.3. L'aire	124
8.4. Els residus	129
8.5. Resum i comparació dels principals indicadors ambientals	135

9. PRINCIPALS DADES ECONÒMIC – FINANCERES DE L’AJUNTAMENT DE TARRAGONA	137
9.1 Ingressos i despeses	138
9.2 Ingressos i despeses per habitant	139
9.3 Grau de realització de cobraments i pagaments	140
9.4 Altres dades econòmic - financeres	141
9.5 Estructura i composició dels pressupostos	141
9.6 Annex	146
10. INDICADORS DE BENESTAR ECONÒMIC	152
10.1 Establiments empresarials	152
10.2 Entitats financeres	154
10.3 Telèfons fixos	155
10.4 Vehicles a motor	156
10.5 Habitatges	157
10.6 Quota de mercat	158
10.7 Altres índexs d'activitat econòmica	160
10.8 Renda Familiar Disponible Bruta	162
10.9 Posició relativa de la fiscalitat local	164
10.10 Consideracions finals	170

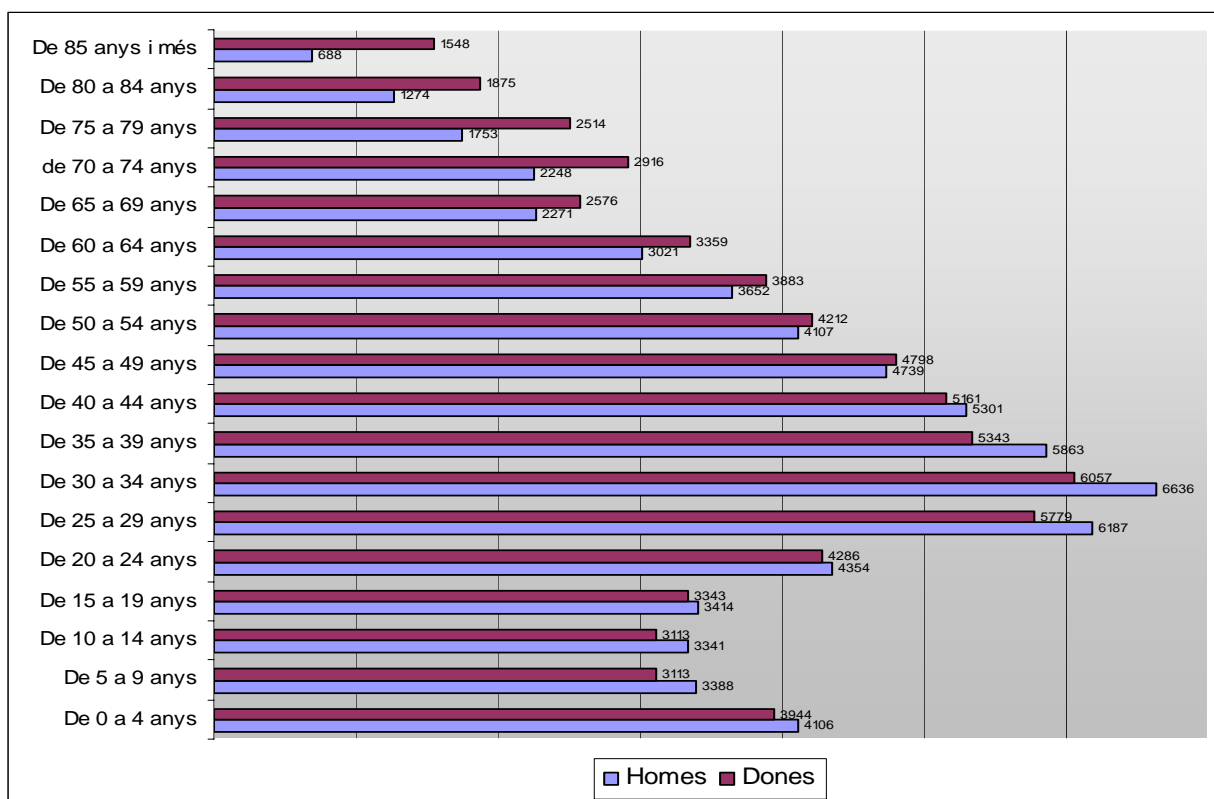
1. DEMOGRAFIA

1.1 SITUACIÓ DEMOGRÀFICA DE LA CIUTAT DE TARRAGONA.

La ciutat de Tarragona, amb 134.163 persones l'any 2007, representa el 58% de la població del Tarragonès, el 23,3% de la població del Camp de Tarragona, el 17,7% de la població de la província i el 1,9% de Catalunya.

La distribució per edats de la població de Tarragona l'any 2007 (veure dades a l'annex 1.1) és la següent:

Gràfic 1.1. Població per sexe i edat. Tarragona 2007

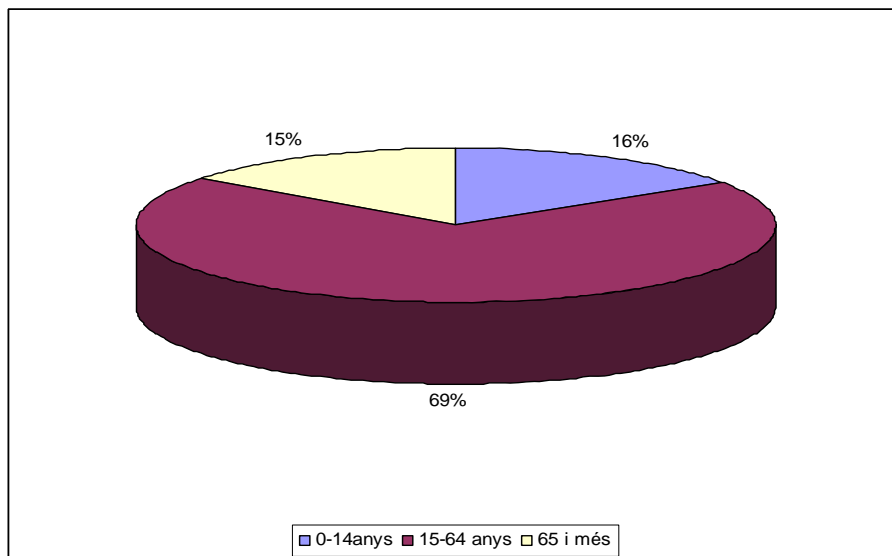

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

La piràmide de població de la ciutat presenta el perfil típic de l'evolució demogràfica nacional: un encongiment a prop de la seva base, resultat de la contracció de la natalitat després dels anys del *baby-boom* i una certa ampliació en les edats de zero a quatre anys, resultat de l'increment de la natalitat als darrers anys, fenomen estretament vinculat a l'arribada de persones immigrants en edat fèrtil i amb uns trets culturals més proclius a la natalitat.

El Gràfic 2.1 mostra com per grans grups d'edat, el pes dels menors de quinze anys és equivalent al de la població amb seixanta-cinc anys i més, mentre que gairebé el 70% de la població està entre quinze i seixanta-quatre anys.

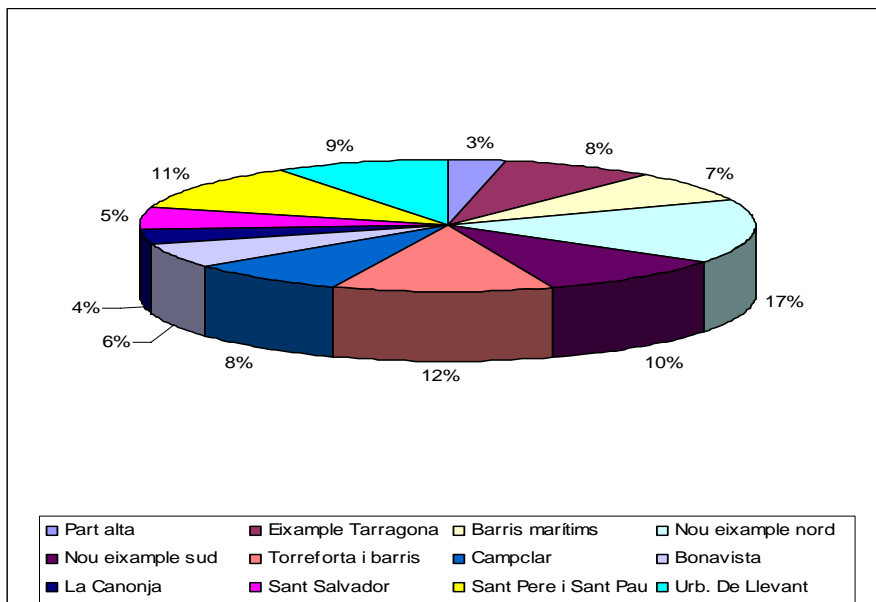
Gràfic 1.2. Estructura per grans grups d'edat. Tarragona 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

D'altra banda, les dades recollides per l'Ajuntament de Tarragona ens permeten saber que el 15 d'octubre de 2007, la població total recomptada a Tarragona és de 139.537 persones, de les quals 70.111 són dones i 69.426 són homes.

Gràfic 1.3. Població per barris. Tarragona 2007

Font:Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

No hi ha diferències remarcables en la població per sexes segons els barris, malgrat que crida l'atenció, en aquest sentit, el barri de l'Eixample de Tarragona, amb gairebé un 55% de dones, i, en sentit contrari, el barri de Sant Salvador, en el qual les dones no arriben a ser el 46% del total de la població. A la mateixa data, el nombre de nuclis familiars és de 54.126, i el nombre de membres per família es distribueix tal com es mostra a la Taula 1.1.

Taula 1.1. Nombre de membres per nucli familiar. Tarragona 2007

Membres	Nombre de famílies	Percentatge sobre total
1	15.372	28,4
2	14.389	26,6
3	10.749	19,9
4	8.986	16,6
5	2.742	5,1
6	1.030	1,9
7	389	0,7
8	207	0,4
9	96	0,2
10	56	0,1
Més de 10	110	0,2

Font: Ajuntament de Tarragona

Més del 50% dels nuclis familiars es componen d'una o dues persones, i més del 90% inclouen com a màxim quatre membres. És evident que la dimensió mitjana de les llars ha minvat al llarg del temps, i es situa actualment en 2,58 persones per llar, com a mitjana.

Taula 1.2. Dimensió mitjana de les llars. Tarragona

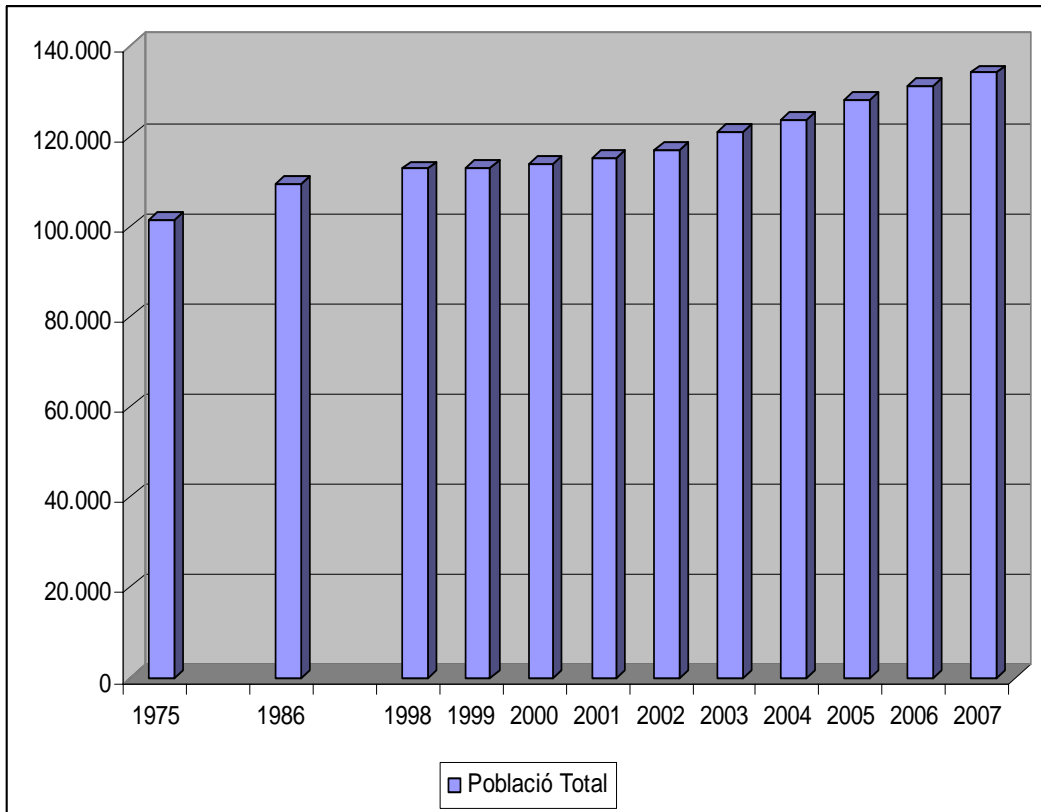
Any	Dimensió mitjana
1991	3,2
1996	3,0
2001	2,7
2007	2,6

Font: Idescat, Ajuntament de Tarragona

1.2. CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ

La població de Tarragona ha experimentat un creixement accelerat als darrers anys. Si en els onze anys que van des de 1975 fins a 1986 la població va créixer en total un 7,81%, en els nou anys que van des de 1998 fins al 2007 ho fa un 18,94%, per tant creix més del doble en un període més curt; ho veiem reflectit en les dades de l'Annex i en el Gràfic 1.4.

Gràfic 1.4. Evolució de la població a Tarragona.

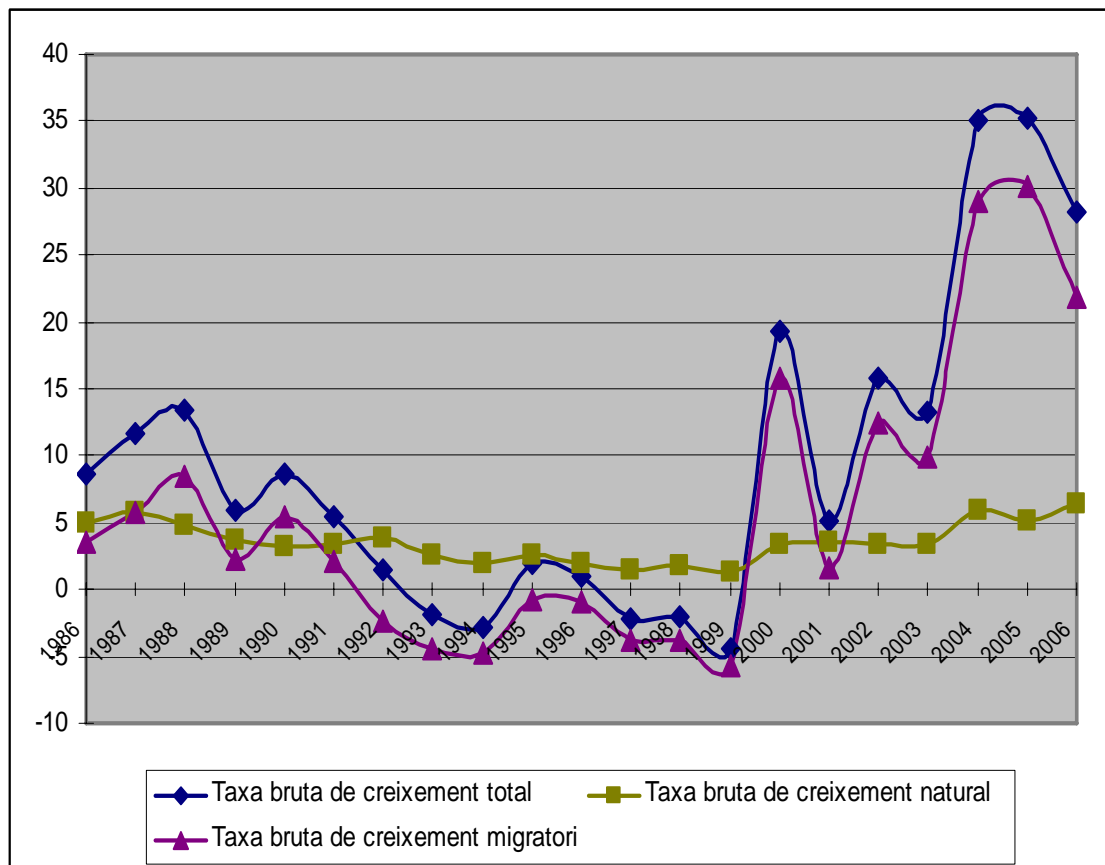

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Aquesta evolució s'explicada per dos factors: el creixement natural i el creixement migratori. La taxa bruta de creixement total¹ (expressada, per cada mil habitants, com la diferència entre la xifra d'habitants inicial i final d'un període, dividida per la població a meitat del període) és, doncs, la suma de la taxa bruta de creixement natural (diferència entre el nombre de naixements i el nombre de defuncions registrats, en un any determinat, dividida per la població a meitat del període) i la taxa bruta de creixement migratori (quocient entre el saldo migratori en un any determinat i la població a meitat del període).

¹ Algunes incongruències entre les dades de població total i les taxes brutes de creixement total (entre els anys 1998 i 99, per exemple) són degudes a que la font estadística de les primeres és el Padró continu municipal i per a calcular les segones l'Idescat utilitza estimacions intercensals de població.

Gràfic 1.5. Taxes de creixement (%) per mil habitants. Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

La taxa bruta de creixement natural es manté en valors per sota del cinc per mil, amb una lleugera pujada els darrers anys. És la taxa bruta de mortalitat (quocient entre el nombre de defuncions registrades en un any determinat i la població a meitat del període) la que explica, juntament amb la taxa bruta de natalitat, el creixement natural de la població. D'altra banda, la taxa bruta de natalitat (quocient entre el nombre de nascuts vius registrats en un any determinat i la població a meitat del període) és l'indicador més genèric del fenomen de la natalitat, però no descriu el comportament reproductiu d'una població, ni tampoc té en compte la seva estructura per edats.

És la taxa global de fecunditat general (relació entre el nombre de nascuts vius per cada 1.000 dones en edat fèrtil (entre 15 i 49 anys) la que descriu més acuradament el comportament reproductiu de la població. Com veiem a la següent taula, els últims anys la taxa de fecunditat presenta una valors com no s'havien vist des de fa gairebé trenta anys:

Taula 1.3. Creixement natural de la població. Tarragona

	Taxa bruta de mortalitat	Taxa bruta de natalitat	Taxa global de fecunditat general
1986	6,85	11,87	47,30
1987	6,09	11,88	47,09
1988	6,95	11,76	46,19
1989	7,09	10,79	41,80
1990	7,51	10,77	41,34
1991	6,98	10,40	39,60
1992	7,12	10,96	41,23
1993	7,52	10,15	37,85
1994	7,83	9,76	36,17
1995	7,56	10,21	37,69
1996	7,78	9,69	35,65
1997	7,98	9,53	35,06
1998	7,69	9,50	35,12
1999	8,73	9,98	37,15
2000	7,43	10,88	40,57
2001	7,76	11,26	42,11
2002	8,48	11,82	44,56
2003	8,61	12,06	45,77
2004	7,88	13,82	52,83
2005	8,62	13,82	53,11
2006	7,15	13,52	52,18

Font: Idescat

Respecte als moviments migratoris, en el cas de Tarragona són els que determinen de forma més decisiva l'evolució de la població; poden ser interiors (des de o cap al país) o exteriors (des de o cap a altres països); si bé els primers estan ben documentats, dels segons manquen dades tant a nivell de persones emigrades a altres països com del país d'origen dels que arriben a Tarragona procedents de l'estranger. A la Taula 1.4. podem veure la

quantificació del procés migratori en els darrers anys (veure quadre complet a l'annex 1).

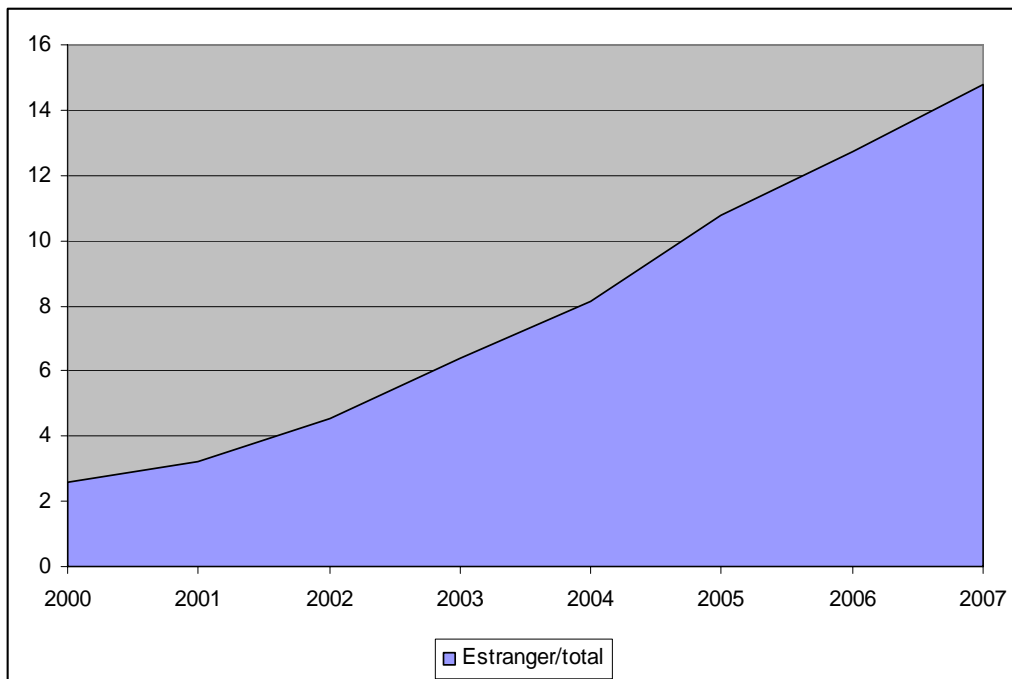
Taula 1.4. Creixement migratori de la població. Tarragona

Any	Immigració interior	Emigració interior	Immigració exterior	Emigració exterior
2002	3.496	3.070		
2003	3.936	3.838		
2004	4.345	3.887	3.085	
2005	4.096	4.828	4.515	63
2006	4.349	5.949	4.515	127

Font: Idescat

Malgrat la manca de dades, podem comprovar que el saldo migratori exterior (immigrants que arriben menys emigrants que marxen a viure a altres països) és un fenomen determinant en els darrers anys, tal com ha passat a la resta del país; la conseqüència d'això és que la població de Tarragona nascuda fora de l'Estat representa un percentatge que creix acceleradament:

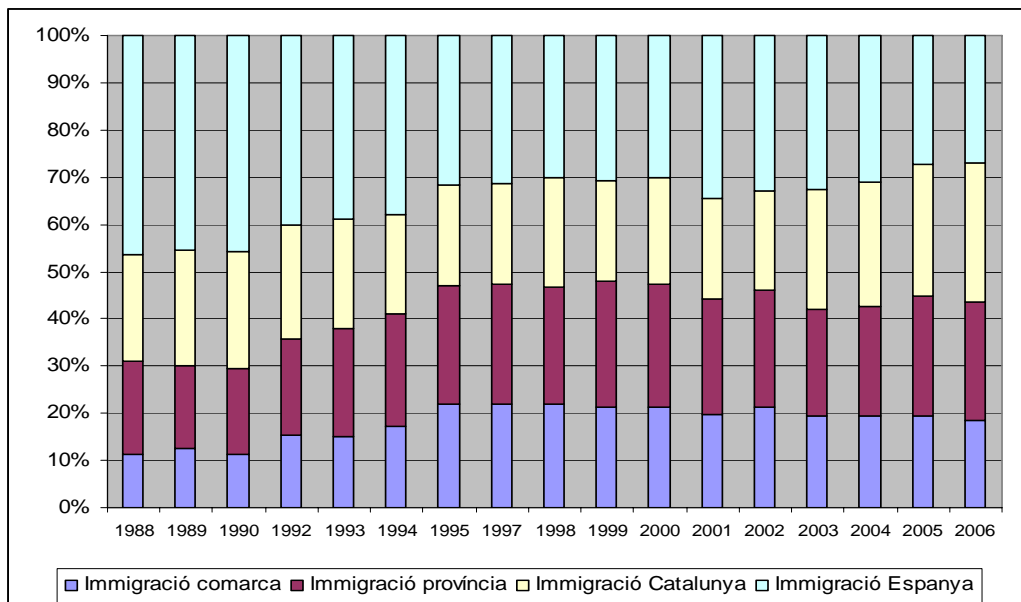
Gràfic 1.6. Població nascuda a l'estranger en percentatge. Tarragona, 2000-2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Respecte als moviments migratoris interiors, estan ben comptabilitzats en funció de l'origen o procedència de les persones que arriben a viure a Tarragona. Com podem comprovar en el Gràfic 1.7, en els darrers anys, Tarragona ha estat receptora de persones provinents de la seva comarca (als voltants del 20% de la immigració interior), de la província (25%), de Catalunya (gairebé un 30%) i de la resta de l'Estat, que aporta el 30% restant.

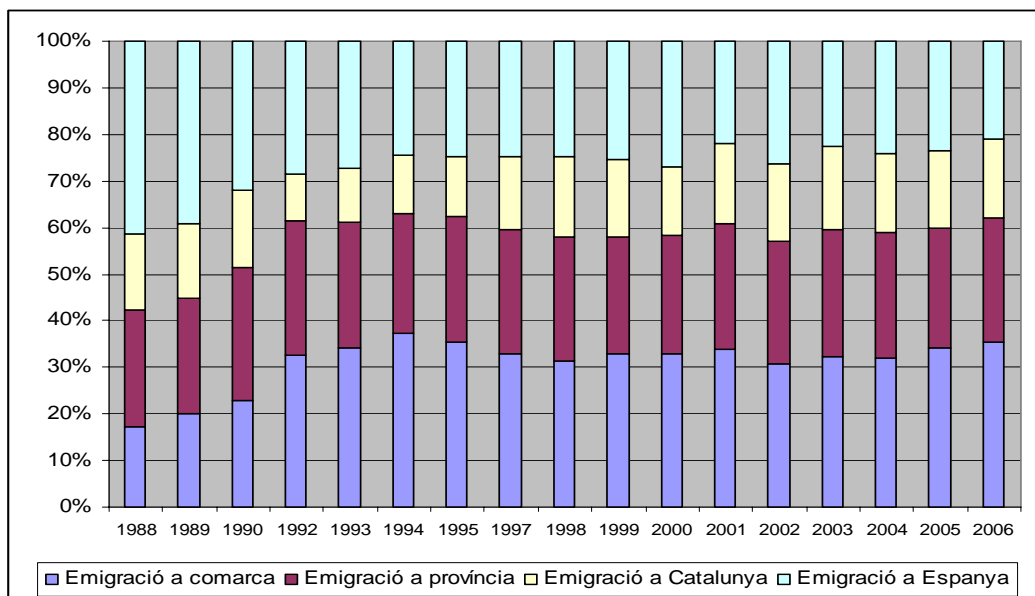
Gràfic 1.7. Procedència immigració interior cap a Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

També és coneguda la destinació de les persones que deixen la ciutat, de les quals més del 30% van a viure a la comarca, que va seguida en importància pel volum de recepció per la província, Espanya i Catalunya, respectivament.

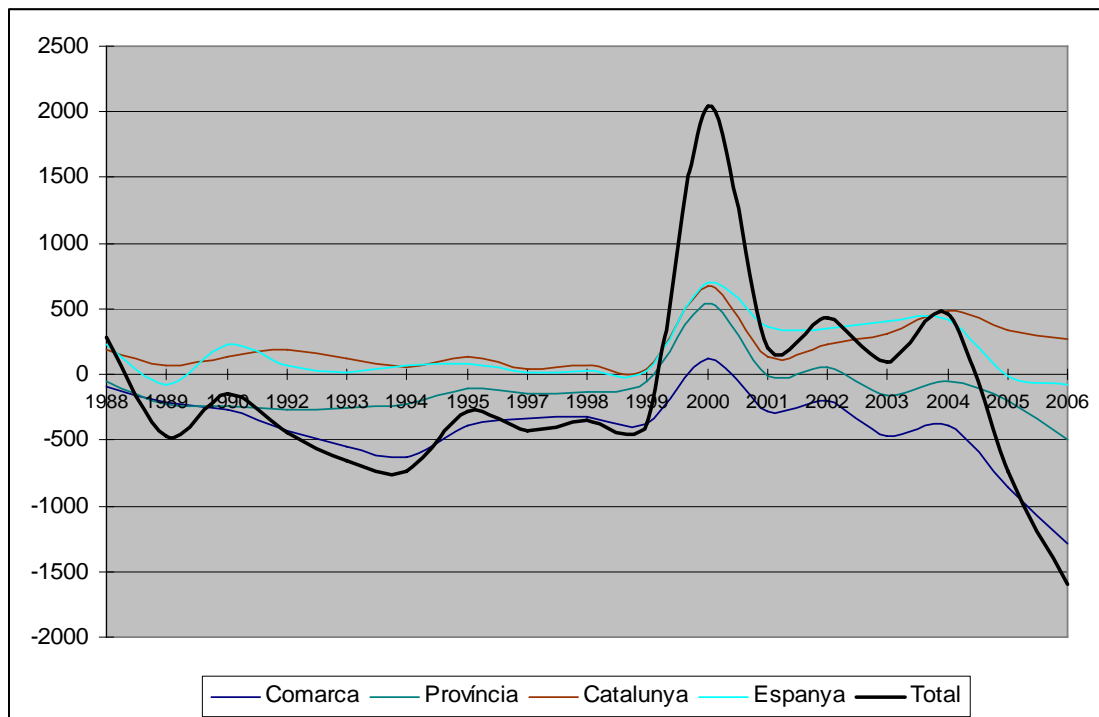
Gràfic 1.8. Destinació emigració interior des de Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Els moviments migratoris interns experimenten un canvi de signe a finals dels anys noranta, quan passen a ser positius després de molts anys de pèrdues, minses però continuades, de població en benefici de la resta de la comarca i la província. Després de cinc anys de guanys continuats de població, des de l'any 2005 el flux net torna ser negatiu, és a dir, la ciutat de Tarragona expulsa població cap a la resta de la comarca, província i Espanya, i només en guanya de la resta de Catalunya.

Gràfic 1.9. Saldo net migratori interior de Tarragona

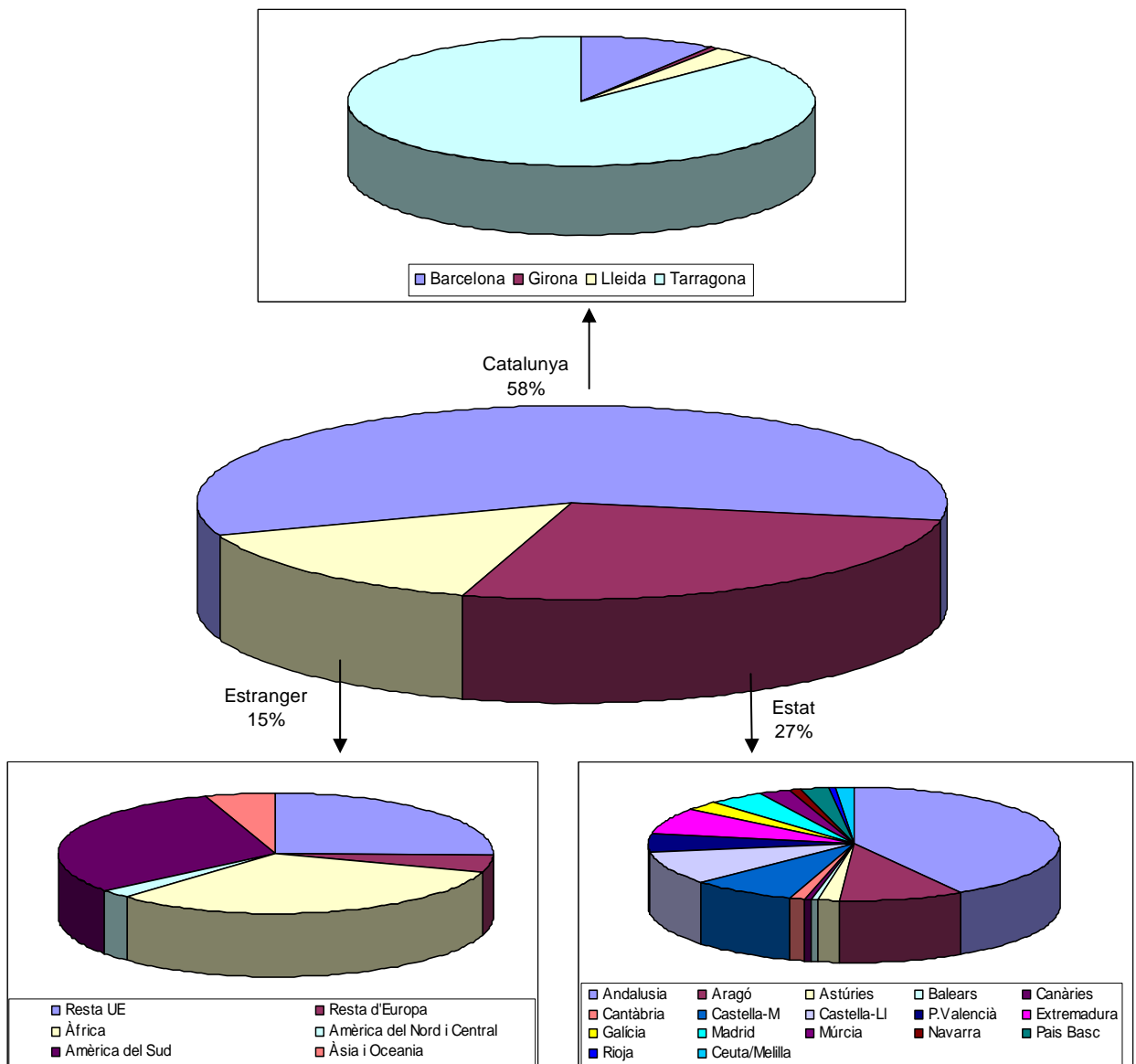
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Aquesta evolució pot estar relacionada amb l'increment del preu de la vivenda, ja que Tarragona presenta un diferencial de creixement del preu per metre quadrat de certa importància respecte del seu entorn, la qual cosa hauria facilitat l'expulsió de part dels seus habitants cap a poblacions properes, sobretot de l'àmbit comarcal, amb preus relativament més assequibles.

1.3. LLOC DE NAIXEMENT DE LA POBLACIÓ

Resultat del procés migratori anteriorment descrit, el lloc de naixement dels habitants de Tarragona l'any 2007 és realment divers.

Gràfic 1.10. Lloc de naixement. Tarragona 2007.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Dels nascuts a Catalunya (un 58% del total de la població), un 87% ho ha fet a la província de Tarragona, un 9,5% a Barcelona, i un 3% a Lleida; els nascuts a la província de Girona tenen un pes marginal. Aquesta proporció es manté gairebé constant en els darrers anys, en els que són els barcelonins d'origen els que més han augmentat, malgrat fer-ho moderadament.

D'altra banda, més del 40% dels nascuts a la resta de l'Estat (un 27% del total) ho ha fet a Andalusia, i la població restant es distribueix de forma prou homogènia entre totes les altres Comunitats Autònomes.

La població de Tarragona nascuda a l'estranger és gairebé un 15% del total, quan l'any 2000 no arribava a ser del 3%. Malgrat les dificultats per manca de dades, sabem que un 28% dels nascuts a l'estranger procedeix del continent africà i un 26% d'Amèrica del Sud. Amb la nacionalitat d'algun país de la resta de la Unió Europea hi ha un 22% del total, i, amb una participació més minsa, estan les persones procedents d'altres països europeus no comunitaris, d'Amèrica de Nord, Àsia i Oceania.

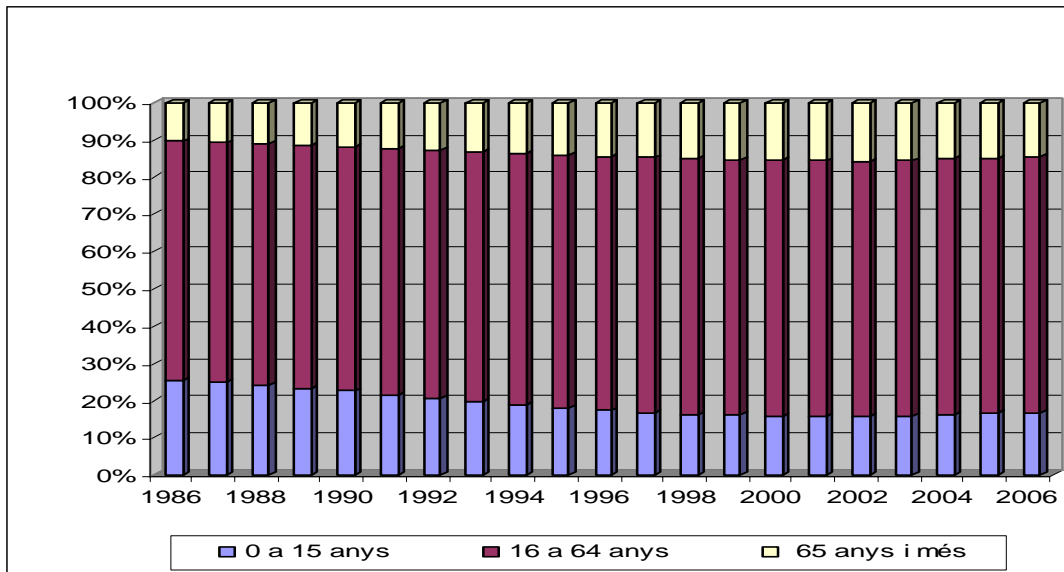
Aquests dotze punts addicionals que ha guanyat la població estrangera a Tarragona han reduït l'aportació dels nascuts a Catalunya i dels nascuts a la resta de l'Estat en sis punts, respectivament.

Podem comprovar com la ciutat de Tarragona no presenta trets distintius respecte de l'evolució general de la població catalana. Si entre l'any 2000 i el 2007 el creixement total de la població ha estat de 17,6% a Tarragona, Catalunya ha crescut un 15%. Respecte al fenomen de la immigració, aquesta explica el 85% del creixement total, tant a Tarragona com al conjunt del país, i passa d'aportar un 2,6% de la població total a fer-ho en un 14,8%, mentre que a Catalunya el contingent de població nascuda a l'estranger ha passat de computar un 4% del total l'any 2000 a un 14,8% set anys més tard.

1.4. ENVELLIMENT I DEPENDÈNCIA

La població tarragonina, com l'europea en general, ha sofert durant les darreres dècades un envelliment progressiu. Per grans grups d'edat, el pes relatiu dels més grans de 64 anys ha anat augmentant cada any en detriment, sobretot, del grup de menors de 16 anys, tendència que ha quedat aturada en els últims anys, segurament degut a la recepció d'un contingent important de persones immigrades en edat activa i fèrtil. Malgrat això, l'edat mitjana de la població rau actualment als quaranta anys, cinc més que fa vint anys.

Gràfic 1.11. Estructura de la població per grans trams d'edat. Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Aquesta evolució, producte de la combinació entre una baixa natalitat i un progressiu allargament de l'esperança de vida, també es veu reflectida en els índex demogràfics que permeten mesurar l'envelliment i en les taxes que mesuren la dependència.

L'índex d'envelliment (quocient entre persones de 65 i més anys sobre menors de 16 anys, en tant per cent), ens situa en un escenari on gairebé hi ha tantes

persones grans com nens, quan fa vint anys eren només la meitat. L'increment continuat de l'índex de sobreenvelliment (persones de 85 i més anys sobre les de 65 i més, en percentatge) recull l'allargament de l'esperança de vida. L'índex de dependència global (persones en edat no activa sobre persones en edat activa, en percentatge) és la suma dels índex de dependència juvenil i senil (que relacionen respectivament la població de 15 i menys anys o la de 65 i més amb la població en edat activa, entre 16 i 64 anys); com podem veure a la Taula 1.5, la dependència global ha baixat moderadament, ja que l'increment de la població de més edat només ha pogut contrarestar en part la disminució en la població infantil.

Taula 1.5. Envel·liment i dependència. Tarragona, 1986-2006.

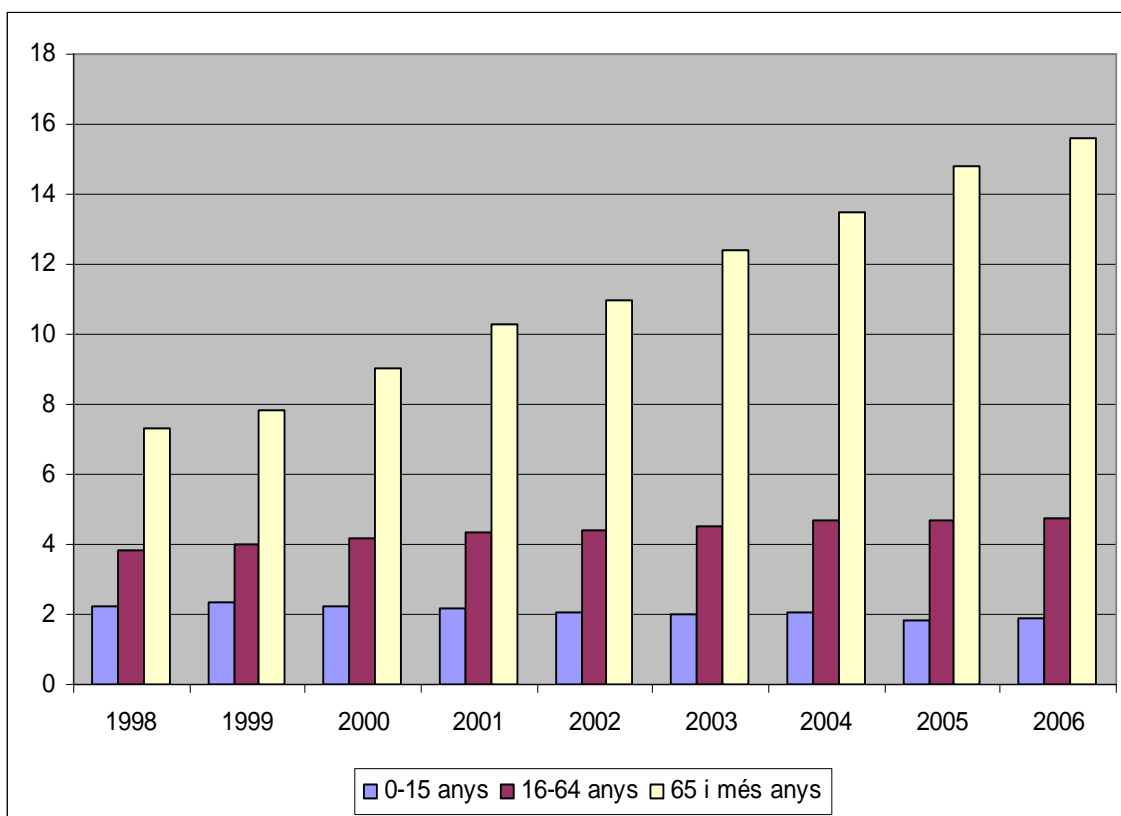
Any	Índex d'envelliment	Índex de sobreenvelliment	Índex de dependència juvenil	Índex de dependència senil	Índex de dependència global
1986	43	7	36	16	52
1987	47	7	35	16	51
1988	50	8	34	17	50
1989	54	8	32	17	49
1990	58	8	31	18	49
1991	63	8	29	18	48
1992	67	8	28	19	46
1993	73	8	26	19	45
1994	79	8	25	20	45
1995	86	8	24	20	44
1996	91	9	23	21	44
1997	96	9	22	21	43
1998	100	9	22	22	43
1999	102	9	22	22	43
2000	105	9	21	22	43
2001	106	10	21	22	44
2002	106	10	21	23	44
2003	104	10	22	23	44
2004	98	10	22	22	44
2005	95	10	23	21	44
2006	92	11	23	21	44

Font: Idescat

Paral·lelament al procés d'envelliment de la població es pot detectar una creixent prevalença de persones amb disminucions físiques o psíquiques, ja que són les persones de més edat les que presenten més probabilitat d'incórrer en aquesta situació.

Com podem veure en el Gràfic 1.12, només un 2% de la població fins a quinze anys és reconeguda legalment com a discapacitada, percentatge que puja fins a gairebé el 5% per al grup de població potencialment activa, i es situa als voltants del 15% de les persones grans, que són els únics que presenten una evolució fortament creixent en els darrers anys.

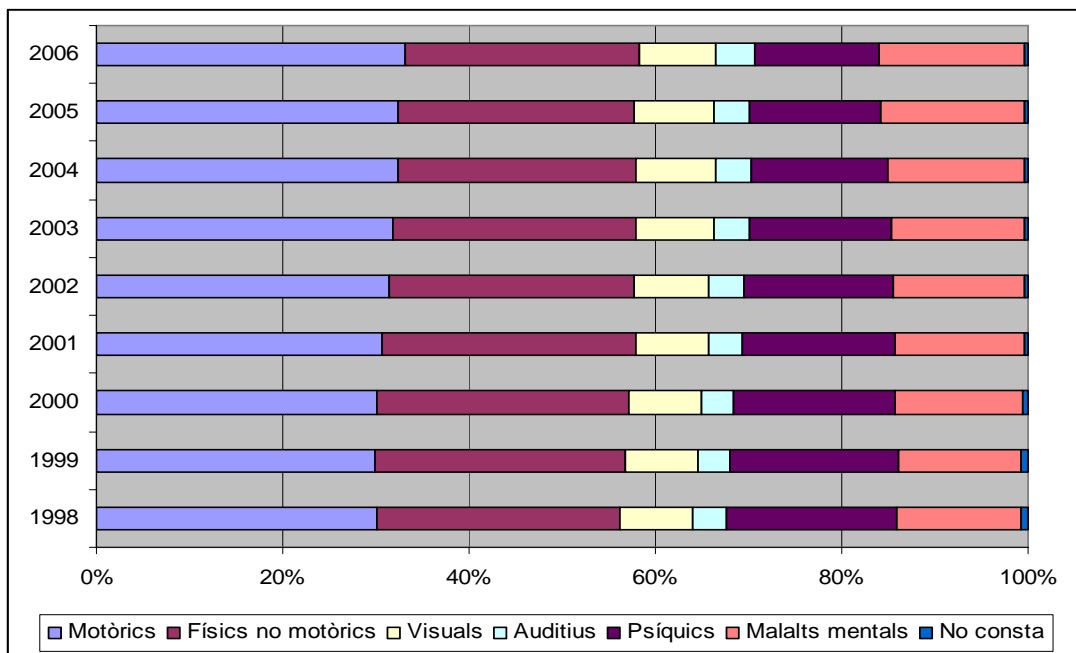
Gràfic 1.12. Persones disminuïdes sobre població per grans trams d'edat (%). Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

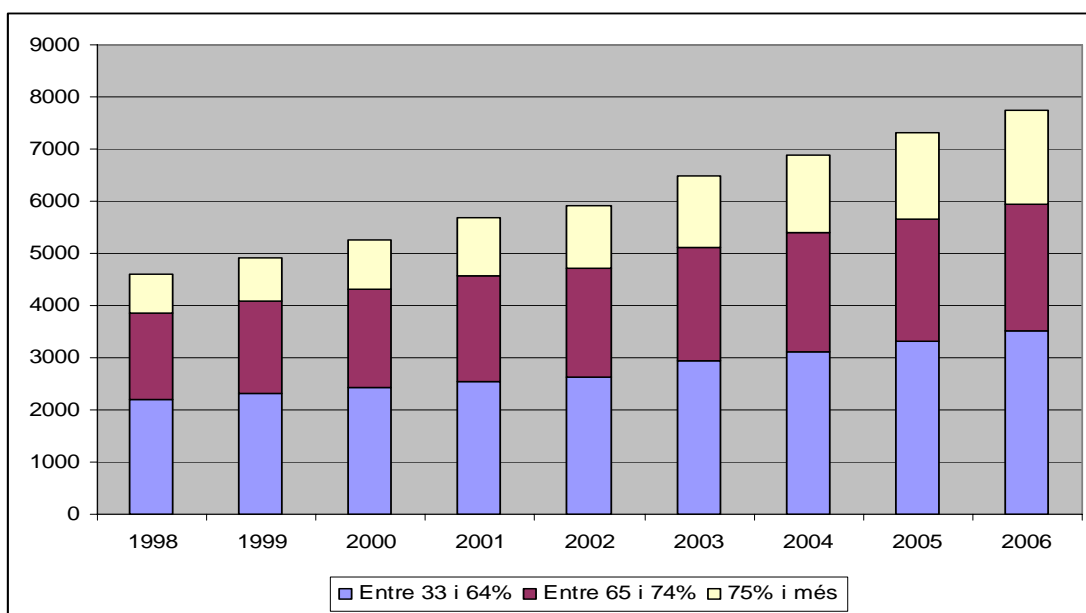
Respecte al tipus de disminució i a la seva gravetat, el següents gràfics ens en mostren l'evolució en els darrers anys:

Gràfic 1.13. Tipus de disminució (%). Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Gràfic 1.14. Persones disminuïdes segons grau de disminució. Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Per tant, la població de la ciutat de Tarragona no és aliena al fenomen de l'envelliment, general a tot el país, amb les conseqüències de dependència que aquest genera. Establir mecanismes adients per donar resposta a la demanda de serveis a persones amb dificultats per dur a terme activitats bàsiques o instrumentals de la vida diària és un dels reptes que les administracions públiques hauran d'enfrontar els propers anys.

1.5 ANNEX

Taula A1.1. Estructura de la població de Tarragona 2007

Edat	Homes	Dones	Total
De 0 a 4 anys	4.106	3.944	8.050
De 5 a 9 anys	3.388	3.113	6.501
De 10 a 14 anys	3.341	3.113	6.454
De 15 a 19 anys	3.414	3.343	6.757
De 20 a 24 anys	4.354	4.286	8.640
De 25 a 29 anys	6.187	5.779	11.966
De 30 a 34 anys	6.636	6.057	12.693
De 35 a 39 anys	5.863	5.343	11.206
De 40 a 44 anys	5.301	5.161	10.462
De 45 a 49 anys	4.739	4.798	9.537
De 50 a 54 anys	4.107	4.212	8.319
De 55 a 59 anys	3.652	3.883	7.535
De 60 a 64 anys	3.021	3.359	6.380
De 65 a 69 anys	2.271	2.576	4.847
de 70 a 74 anys	2.248	2.916	5.164
De 75 a 79 anys	1.753	2.514	4.267
De 80 a 84 anys	1.274	1.875	3.149
De 85 anys i més	688	1.548	2.236
Total	66.343	67.820	134.163

Font: Idescat

Taula A1.2 Creixement de la població de Tarragona

Any	Població
1975	101.619
...	...
1986	109.557
...	...
1998	112.795
1999	113.016
2000	114.097
2001	115.153
2002	117.184
2003	121.076
2004	123.584
2005	128.152
2006	131.158
2007	134.163

Font: Idescat

Taula A1.3 Taxes de creixement per mil habitants. Tarragona

	Taxa bruta de creixement total	Taxa bruta de creixement natural	Taxa bruta de creixement migratori
1986	8,61	5,02	3,58
1987	11,62	5,79	5,84
1988	13,36	4,81	8,54
1989	5,92	3,70	2,22
1990	8,65	3,26	5,40
1991	5,46	3,42	2,04
1992	1,43	3,84	-2,40
1993	-1,83	2,63	-4,46
1994	-2,86	1,93	-4,79
1995	1,90	2,65	-0,75
1996	0,98	1,91	-0,93
1997	-2,23	1,54	-3,77
1998	-1,98	1,81	-3,80
1999	-4,39	1,25	-5,64
2000	19,30	3,44	15,85
2001	5,12	3,50	1,62
2002	15,72	3,34	12,38
2003	13,30	3,45	9,85
2004	35,03	5,93	29,09
2005	35,26	5,20	30,06
2006	28,20	6,37	21,83

Font: Idescat

Taula A1.4 Creixement migratori de la població. Tarragona

Any	Immigració interior	Emigració interior	Immigració exterior	Emigració exterior
1988	2.297	2.008	55	
1989	1.627	2.092	52	
1990	2.005	2.148	62	
1992	1.650	2.092	92	
1993	1.687	2.344	84	
1994	1.813	2.545	134	
1995	2.090	2.371	116	
1997	1.829	2.258	98	
1998	2.155	2.497	145	
1999	2.231	2.601	44	
2000	4.741	2.698	60	
2001	2.483	2.281		
2002	3.496	3.070		
2003	3.936	3.838		
2004	4.345	3.887	3.085	
2005	4.096	4.828	4.515	63
2006	4.349	5.949	4.515	127

Font: Idescat

Taula A1.5 Població segons nacionalitat i lloc de naixement. Tarragona 2007

Lloc de naixement	Nacionalitat							Total
	Espanyola	Resta UE	Resta d'Europa	Àfrica	Amèrica del Nord i Central	Amèrica del Sud	Àsia i Oceania	
Catalunya	77.292	248	26	714	6	112	90	78.488
Estat	35.770	32	0	58	1	3	5	35.869
Estranger	2.516	4.404	763	5.531	463	5.220	909	19.806
Total	115.578	4.684	789	6.303	470	5.335	1.004	134.163

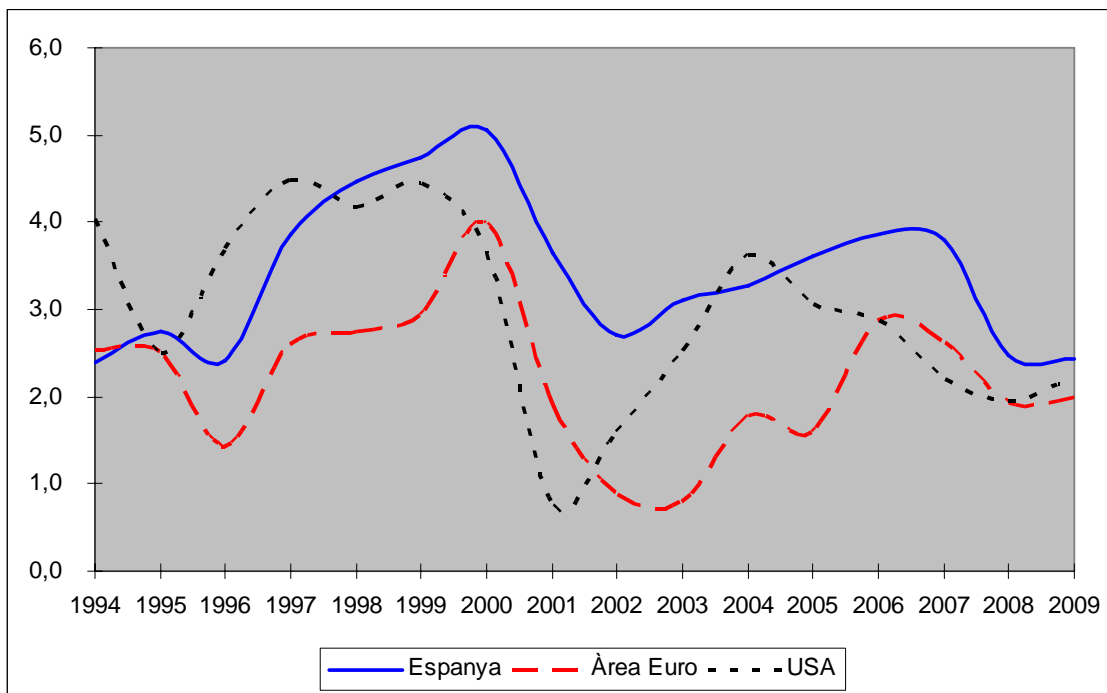
Font: Idescat

2. ENTORN ECONÒMIC

2.1 DESACCELERACIÓ DE LES ECONOMIES MUNDIALS

Cada cop es posa més de manifest la interrelació que existeix entre les diferents economies del món, de tal manera que el que passa en un país acaba afectant a la resta. Com és evident l'economia de Tarragona no és aliena a aquest procés i el que passa en qualsevol indret del món acaba afectant, en major o menor mesura, a l'economia local. Això és important remarcar-ho en el moment d'escriure aquestes línies, abril de 2008, ja que ens trobem en una situació de clara desaceleració de l'economia espanyola i, per tant de la catalana i, com no, de la tarragonina. Aquesta tendència a un menor creixement de l'economia ve originat, entre molts altres factors, per la caiguda del sector de la construcció a l'economia dels Estats Units, provocant una forta crisi financera en aquest país, que ha continuat agreujant-se en aquest darrers mesos obligant la Reserva Federal a prendre mesures excepcionals a fi de subministrar liquiditat al sistema financer nord-americà. Els efectes d'aquesta crisi financera s'han deixat sentir en l'economia mundial, provocant contínues revisions a la baixa del creixement del PIB en la majoria de les economies. Per exemple, la següent gràfica ens mostra quin ha estat el creixement econòmic experimentat per Espanya, la zona euro i els EUA en els darrers anys, així com les previsions sobre aquest creixement per als anys 2007, 2008 i 2009.

Gràfic 2.1. Creixement del PIB a Espanya; Zona Euro i USA.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la OECD Economic Outlook.

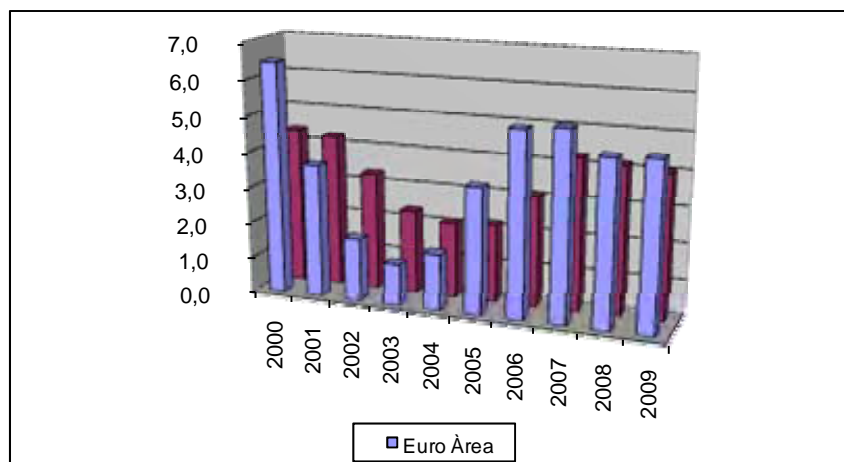
Aquestes previsions van ser realitzades per l'OECD a finals de 2007 i, en aquest moments ja s'ha revisant a la baixa les seves pròpies previsions. Així, en el cas dels EUA, la OECD ha rebaixat les expectatives de creixement del PIB per al primer semestre de 2008 a valors propers a zero, mentre el Banc Central Europeu ha fet el mateix amb el creixement de la zona euro, rebaixant les seves expectatives de creixement a valors entre el 1,5% i el 2,0% per a 2008. El mateix passa amb l'economia espanyola, en la qual el propi Ministeri d'Economia està rebaixant contínuament les seves expectatives de creixement. En síntesi, sembla ser que estem davant una forta desacceleració de l'economia mundial superior a l'esperada inicialment i que, per a alguns països, existeix el risc d'entrar en recessió.

2.2. LES EXPECTATIVES SOBRE EL TIPUS D'INTERÈS

El Gràfic 2.2 ens mostra l'evolució del tipus d'interès durant els últims anys i les previsions, realitzades per l'OECD, per als pròxims anys, tant per a la zona euro com per als EUA. Pot observar-se com després d'una fase de tipus d'interès relativament baixos, des de l'any 2004 ambdues economies presenten creixements continuats. No obstant això, als EUA, després de les últimes baixades de tipus d'interès per part de la Reserva Federal, els mercats esperen, donada la creixent debilitat que mostra l'economia, unes retallades majors en els tipus d'interès. Aquest comportament contrasta amb el del Banc Central Europeu que no ha modificat de forma sensible les seves previsions, malgrat els riscos sobre el creixement i els preus. Cal remarcar que la crisi financera als EUA ha pressionat a l'alça els tipus d'interès del mercat interbancari europeu. Així, el Euribor, a principis d'abril, ha tornat a pujar fins a situar-se en el 4,74%, circumstància que afecta molt negativament a algunes economies europees ja que encareix considerablement el valor de les hipoteques i, per tant, paralitza al sector de la construcció. Això fa que es vegin especialment afectades aquelles economies on el sector de la construcció jugui un paper rellevant en l'economia, com podria ser el cas d'Espanya.

Gràfic 2.2. Tipus d'interès a curt termini

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'OECD Economic Outlook.

2.3. LA FORTALESA DE L'EURO I ELS PREUS

Un altre important factor que serveix per a explicar la situació d'una economia és l'evolució dels preus. Últimament s'ha observat un fort encariment dels preus de les matèries primeres agrícoles, industrials, energia i metalls preciosos que s'han traslladat als preus finals dels productes. Diverses són les causes que podrien explicar aquest fenomen. D'una banda, el fort creixement que estan experimentant algunes economies emergents, com Xina i Índia, que, lògicament, han augmentat considerablement la demanda d'aquests productes, per a poder continuar amb el seu desenvolupament i, per tant, han contribuït a l'encariment de les matèries primeres. Però, aquest no és l'únic factor explicatiu d'aquesta alça. Un altre factor que manté la pressió alcista sobre els preus de les matèries primeres es deu a la depreciació del dòlar, que ha dut als inversors internacionals a protegir-se d'aquesta caiguda, buscant alternatives que els permetin obtenir un major rendiment de les seves inversions. La depreciació del dòlar, la caiguda del mercat immobiliari, els problemes en els mercats d'accions i uns menors tipus d'interès, almenys a EUA, han provocat una sortida de capitals des d'aquests mercats cap a aquells altres que puguin proporcionar una major rendibilitat, com sembla que succeeix amb els mercats de matèries primeres.

És evident que aquests no són els únics factors explicatius de l'alça generalitzada dels preus encara que són, probablement, dels més importants. Alguns problemes que han sorgit des del costat de l'oferta també explicarien, en part, aquest encariment dels productes. Per exemple, l'existència de dificultats en la producció en alguns països productors de matèries primeres, dificultats a ajustar les produccions a curt termini o, dificultats en la producció de productes agrícoles derivats del paper cada vegada més important que està jugant la producció de biodièsel.

D'altra banda, la fortalesa de l'euro respecte al dòlar està dificultant, en major o menor mesura, depenent del tipus de producte i de l'economia considerada, les exportacions dels països que en el seu moment van adoptar l'euro com moneda pròpia, i, per tant, el seu creixement econòmic.

2.4 LES CONSEQÜÈNCIES A LES DIFERENTS ECONOMIES MUNDIALS

Tal com hem indicat anteriorment la crisi financera iniciada als EUA s'està traslladant per tot el món, però el seu efecte varia d'un país respecte a l'altre. Així, mentre als EUA sembla que s'estan dirigint cap a una possible recessió de la seva economia, Japó continua frenant el seu creixement econòmic, tal com indica el continuat descens, de l'ordre del 2% mensual, de l'índex que mesura la seva producció industrial, que és el principal sector de la seva economia. Un altre país que sembla que va encaminat cap a una possible recessió, tal com reconeix el seu propi banc central, és el Regne Unit. Encara que en aquest cas, els indicadors d'activitat econòmica, a principis de 2008, mostren signes contradictoris: al costat dels problemes de liquiditat, a l'esperada disminució dels tipus de interès per part del Banc d'Anglaterra per a plantar cara a la caiguda d'activitat econòmica, l'enquesta d'activitat industrial de març ha experimentat una sensible millora degut, fonamentalment, a les vendes al detall i a la demanda externa. D'altra banda, tant França com Alemanya presenten certs símptomes de fortlesa i de millora, a principis de 2008, encara que amb un clar alentiment de les seves respectives economies. En la resta dels països de la zona euro, igual que França i Alemanya, els indicadors d'activitat mostren una certa recuperació en la indústria i una moderada caiguda en la construcció i els serveis.

L'economia catalana

L'economia catalana, igual que l'espanyola, no és aliena al que passa en la resta del món, així, a Espanya, és especialment preocupant la caiguda

interanual del 6.6% que ha experimentat el sector de la construcció. La caiguda en l'activitat econòmica es posa de manifest a l'analitzar les dades proporcionades pel IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya) sobre el creixement de l'activitat econòmica corresponents a l'any 2007. Així, mentre que el primer semestre de 2007, l'economia catalana va créixer al voltant d'un 4% interanual, durant el segon semestre del mateix any ho feia a un ritme proper al 3%, en concret del 3,1% durant l'últim trimestre de 2007. És a dir, gairebé un punt percentual per sota.

Taula 2.1. Producte Interior Brut a Catalunya.
(PIBpm) - Base 2000. Avanç Variació interanual (%)

	I 2008	IV 2007	III 2007	2007
Agricultura	-2,7	-4,5	-4,8	-3,5
Indústria	1,0	0,8	2	2
Construcció	2,5	3,4	3,6	3,6
Serveis	3,6	4,2	4,4	4,3
Total	2,6	3,1	3,6	3,6

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

Quelcom semblant li passava a l'economia espanyola, però aquesta registrava taxes de creixement lleugerament superiors a les de l'economia catalana, indicant un efecte superior de la crisi econòmica a Catalunya. Aquests resultats poden veure's en les Taules 2.1 i 2.2 que ens mostren la variació interanual, en percentatge, del producte interior brut durant els últims trimestres. Aquestes taules també ens mostren la variació percentual experimentada pels diferents sectors que componen l'economia.

Taula 2.2. Producte Interior Brut a Espanya.
(PIBpm) - Base 2000. Avanç Variació interanual (%)

	I 2008	IV 2007	III 2007	2007
Agricultura		2,9	2,8	3,8
Indústria		1,9	2,0	2,7
Construcció		2,8	3,8	3,8
Serveis		4,1	4,3	4,2
Total	2,7	3,5	3,8	3,8

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

En relació als sectors que estan notant, en major mesura, aquesta desacceleració el principal és el sector agrícola amb una caiguda del 2,7% de la seva producció durant el primer trimestre de 2008. A continuació apareix el sector de la construcció que ha mostrat una desacceleració propera a un punt percentual respecte al quart trimestre de 2007. Després d'una certa estabilitat durant els últims trimestres de 2007, el sector serveis sembla, també, abocat a una forta desacceleració encara que, en aquest cas, segueix creixent a taxes relativament altes i és el sector que presenta un millor comportament tal com pot observar-se en la Taula 2.1. Finalment, la indústria sembla que està iniciant una tímida recuperació durant aquest primer trimestre de 2008.

L'economia a Tarragona

El major o menor efecte que tindrà al crisi econòmica mundial, sobre l'economia de Tarragona dependrà, en gran mesura, de l'impacte que aquesta crisi tingui sobre l'economia europea i espanyola i de la pròpia estructura dels diferents sector que constitueixen l'economia de Tarragona.

De totes maneres convé remarcar la dificultat que existeix per a saber amb exactitud els efectes que tindrà sobre una determinada ciutat una crisi financera i econòmica com l'actual. Això és degut d'una banda, a la dificultat existent d'obtenir dades desagregades a nivell municipal i, per l'altre, a la forta interconnexió i interrelació que existeix entre l'economia de Tarragona, per exemple, i els municipis veïns que fan precisament dubtar de la fiabilitat i exactitud de moltes de les dades agregades que existeixen a nivell municipal.

**Taula 2.3. Producte Interior Brut a Tarragona . (PIBpm).
Valor afegit brut per branques d'activitat
(Composició en % del VAB)**

	1995	2000	2003	2004	2005
Agricultura	4,2	3,6	3,1	2,8	2,6
Energia	13,3	8,6	7,3	6,6	6,9
Indústria	22,1	19,5	17,7	18,0	17,0
Construcció	8,5	10,4	11,7	12,9	14,5
Serveis	51,9	57,9	60,2	59,7	59,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'INE

Malgrat aquests comentaris, la Taula 2.3. ens pot aportar informació de com pot afectar la desacceleració de l'economia a una ciutat com Tarragona. La Taula 2.3 ens mostra la importància relativa de cadascuna de les branques d'activitat que componen el Valor Afegit Brut (VAB) de la província de Tarragona. Donada la importància creixent que ha anat adquirint en els darrers deu anys el sector de la construcció en l'economia provincial, les perspectives no són gaire optimistes, ja que és el sector més afectat per la crisi que estem comentant. Precisament, segons el Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona, en el mes d'abril només es van visar projectes per a 194 nous habitatges, el que representa una caiguda del 81.6% respecte el mateix mes de l'any anterior. Aquesta dada està posant de manifest una dinàmica negativa de continuats descensos des de finals de 2007 i que s'està consolidant a principis d'aquest any.

La situació econòmica de la ciutat de Tarragona i l'impacte que tindrà sobre ella la crisi que, com ja hem comentat, està començant a afectar tant a Espanya com a Catalunya la veurem en els següents epígrafs del present estudi a l'analitzar, per exemple, l'evolució del mercat de treball o la despesa portada a terme pels tarragonins en diferents productes de consum durador, com podrien ser els automòbils, etc.

3. OCUPACIÓ I ATUR

3.1 SITUACIÓ DEL MERCAT DE TREBALL A CATALUNYA

El comportament respecte de l'activitat econòmica de la població catalana i la incidència de l'atur sobre la població activa conforma un marc general d'anàlisi, dins del qual i amb un comportament que comprovarem molt semblant, podem inserir els resultats que les dades oficials ofereixen per a la ciutat de Tarragona. Aquest marc d'anàlisi general el podem descriure mitjançant l'enumeració d'algunes dades bàsiques, just ara publicades, derivades dels resultats oferts per l'enquesta de la població activa (EPA) el primer trimestre d'aquest any.

La taxa d'activitat total és, el primer trimestre de 2008, d'un 63%. Això vol dir que només 63 de cada 100 persones en edat de treballar (de 16 a 64 anys) estan disposades a fer-ho. Aquest percentatge, sobretot el femení, està clarament per sota d'altres països de l'entorn europeu, malgrat que la incorporació de la dona al mercat de treball és una tendència acusada els darrers anys, i de fet explica totalment l'increment progressiu que ha mostrat la taxa d'activitat general. A la següent taula podem veure el detall per sexe i edat.

Taula 3.1. Taxa d'activitat per sexe i edat. Catalunya I-2008

	Taxa d'activitat masculina	Taxa d'activitat femenina
16-19 anys	33,8	26,3
20-24 anys	76,1	62,5
25-54 anys	95,2	79,7
55 i més anys	33,3	15,8
Total	72,6	53,8

Font: Idescat

La taxa d'ocupació total, és a dir, el percentatge de població ocupada sobre la població total en edat de treballar, al primer trimestre de 2008 és d'un 58,3%; són les persones que treballen respecte al total de població que podria fer-ho. Les dades sexe i edat recullen, per una banda, la major activitat de la població masculina, així com la menor incidència de l'atur que gaudeixen els homes.

Taula 3.2. Taxa d'ocupació per sexe i edat. Catalunya I-2008

	Taxa d'ocupació masculina	Taxa d'ocupació femenina
16-19 anys	24,9	18,2
20-24 anys	64,4	53,7
25-54 anys	89,7	73,3
55 i més anys	31,9	15,0
Total	67,7	49,1

Font: Idescat

La taxa d'atur al primer trimestre de 2008 és d'un 6,8% per als homes i d'un 8,7% per a les dones; la més gran incidència és al col·lectiu més jove, fonamentalment integrat per persones que busquen la seva primera feina, com podem veure en la següent taula.

Taula 3.3. Taxa d'atur per sexe i edat. Catalunya I-2008

	Homes	Dones	Total
16-24 anys	17,9	17,8	17,9
25-54 anys	5,8	8,0	6,8
55 i més anys	4,3	5,4	4,7
Total	6,8	8,7	7,6

Font: Idescat

El cost laboral mensual al darrer trimestre de l'any 2007 és, per sectors d'activitat:

Taula 3.4. Cost laboral mensual (euros). Catalunya IV-2007

	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Cost salarial	1.727,26	1.545,77	1.505,19	1.556,59
Cost no salarial	161,60	132,39	79,07	102,14
Cotitzacions obligatòries	639,59	641,88	525,31	561,68
Total²	3.013,44	2.748,32	2.467,11	2.612,36

Font: Idescat

² Inclou les subvencions i bonificacions de la Seguretat Social

La diferència a favor de la indústria és deguda, fonamentalment, al més elevat nivell salarial en aquest sector, que afecta també la resta de components del cost laboral .

3.2 ESTIMACIÓ DE L'ACTIVITAT, L'OCUPACIÓ I L'ATUR A TARRAGONA

Les dades disponibles a nivell municipal respecte al mercat de treball són escasses i en termes absoluts (recomptes). D'altra banda, malgrat ser l'enquesta de la població activa (EPA) la millor i més actualitzada font d'informació, no s'ofereixen els seus resultats a nivell prou desagregat; per tant, la principal font d'informació municipal sobre el mercat de treball és l'*Instituto Nacional de Empleo* (INEM), que ofereix dades d'atur registrat.

Per tal de tenir una idea del comportament de l'activitat i l'ocupació de la ciutat de Tarragona, en termes de la seva evolució, hem estimat quina seria la població activa i ocupada utilitzant les taxes respectives de Catalunya i aplicant-les a la població potencialment activa de Tarragona. No és d'esperar que les taxes d'activitat i d'ocupació de Tarragona siguin exactament les mateixes que la mitjana de Catalunya, però en rigor sí que podem suposar que segueixen la mateixa tendència; per tant, els resultats s'han de llegir amb precaució ja que representen un escenari en part artificial. El seu principal interès rau en veure l'evolució, i no la magnitud, d'aquestes variables en els últims anys.

Els resultats obtinguts poden veure's a la Taula 3.5, en la qual comprovem com, en el període analitzat, la població potencialment activa creix d'un 16,7% (fruit principalment de la immigració), mentre que la població activa ho fa d'un 26,7% (fruit de la incorporació de la dona al mercat de treball) i els ocupats d'un 29,5% (resultat de una menor taxa d'atur sobre una població activa creixent).

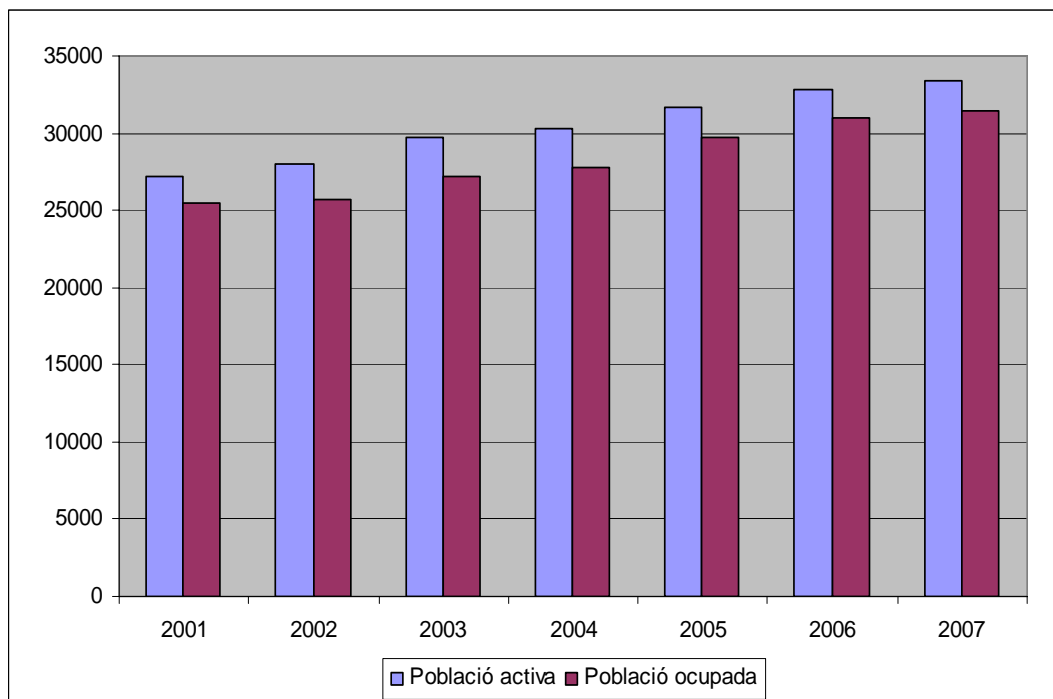
Taula 3.5. Població activa i ocupada (estimació). Tarragona

	Població potencialment activa	Població activa	Població ocupada
2001	79.018	45.198	41.326
2002	80.354	46.605	41.543
2003	83.007	49.389	44.243
2004	84.948	51.394	46.127
2005	88.353	53.719	49.389
2006	90.149	55.802	51.926
2007	92.250	57.287	53.505

Font: Estimació pròpia a partir de dades de l'Idescat.
 Població: padró continua. Taxes d'activitat i ocupació:
 1er trimestre

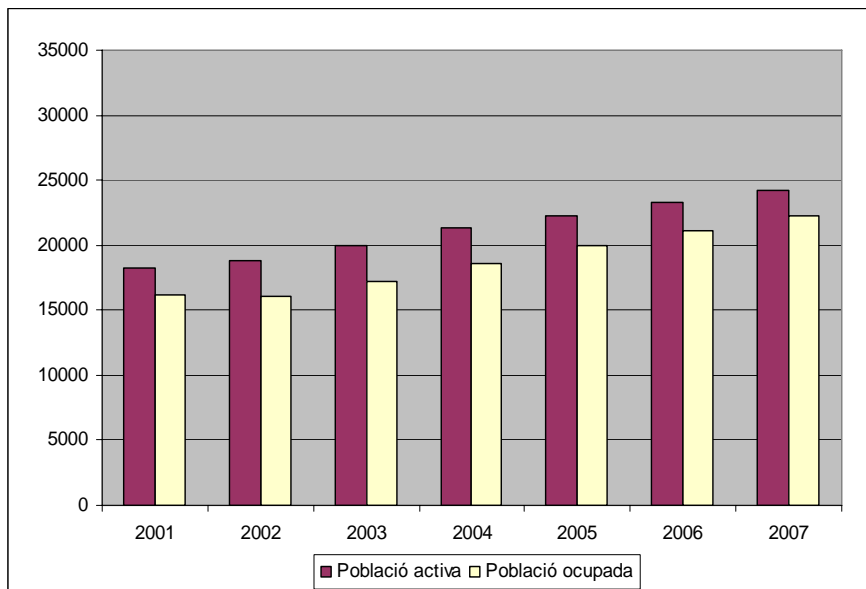
Els resultats per sexes no presenten una evolució significativament diferent, com podem veure als Gràfics 3.1 i 3.2.

Gràfic 3.1. Població activa i ocupada masculina (estimació). Tarragona, 2001-07

Font: Estimació pròpia a partir de dades de l'Idescat.

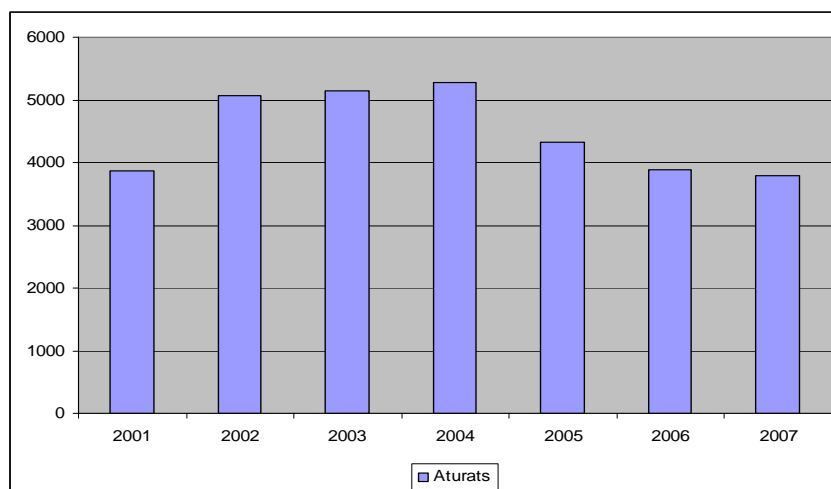
Gràfic 3.2. Població activa i ocupada femenina (estimació). Tarragona, 2001-07

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Respecte a la població activa que està aturada, al Gràfic 3.3 podem veure els resultats de l'estimació, que indiquen un augment de nombre d'aturats durant el trienni 2002-2004, per anar posteriorment baixant fins l'any 2007. Com sabem, l'any actual trenca aquesta tendència i comença a pujar de nou l'atur, fruit de la desacceleració econòmica:

Gràfic 3.3. Població aturada (estimació). Tarragona, 2001-07

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

3.3 ATUR A TARRAGONA.

El nombre de persones aturades registrades a l'INEM al llarg de la darrera dècada a Tarragona és el següent:

Taula 3.6. Població aturada. Tarragona

	Homes	Dones	Total
1998	1.693	2.312	4.005
1999	1.459	2.126	3.585
2000	1.237	1.907	3.144
2001	1.190	1.847	3.037
2002	1.506	1.925	3.431
2003	1.681	2.171	3.852
2004	1.649	2.084	3.733
2005	2.274	2.906	5.180
2006	2.199	2.999	5.198
2007	2.128	2.792	4.920

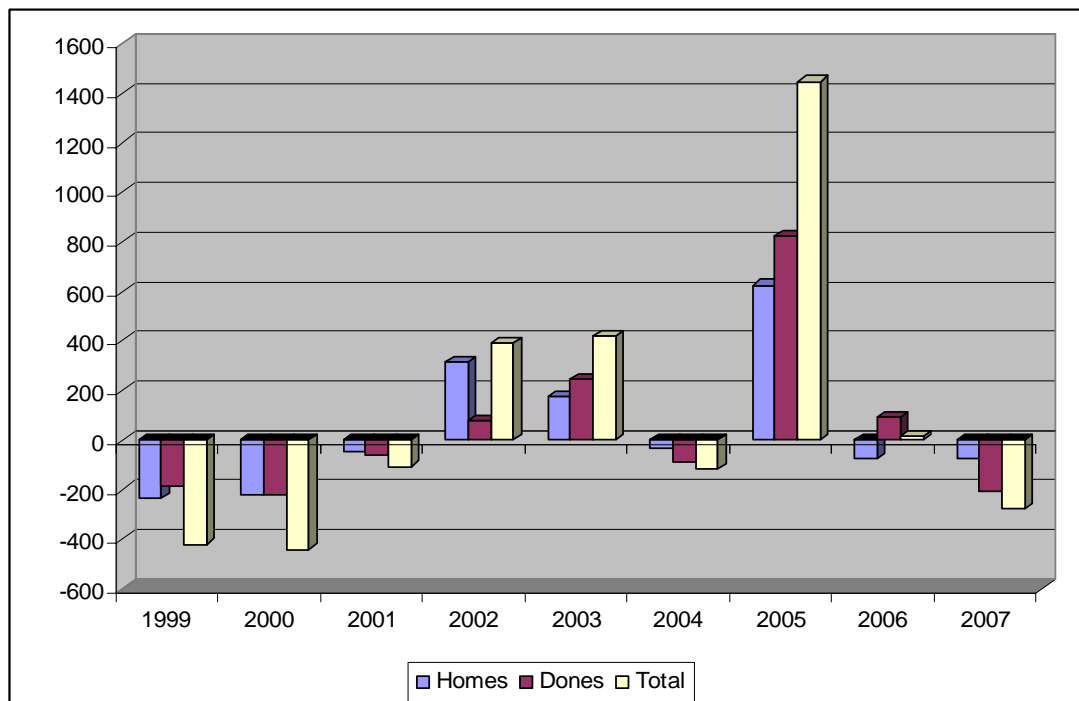
Font: Idescat

Podem analitzar aquestes dades en funció de diversos paràmetres:

Evolució temporal

L'evolució d'aquesta magnitud la podem veure més clarament al Gràfic 3.4, on es reflecteix, en termes absoluts, la variació de l'atur registrat a Tarragona:

Gràfic 3.4. Variació anual dels aturats. Tarragona, 1999-2007

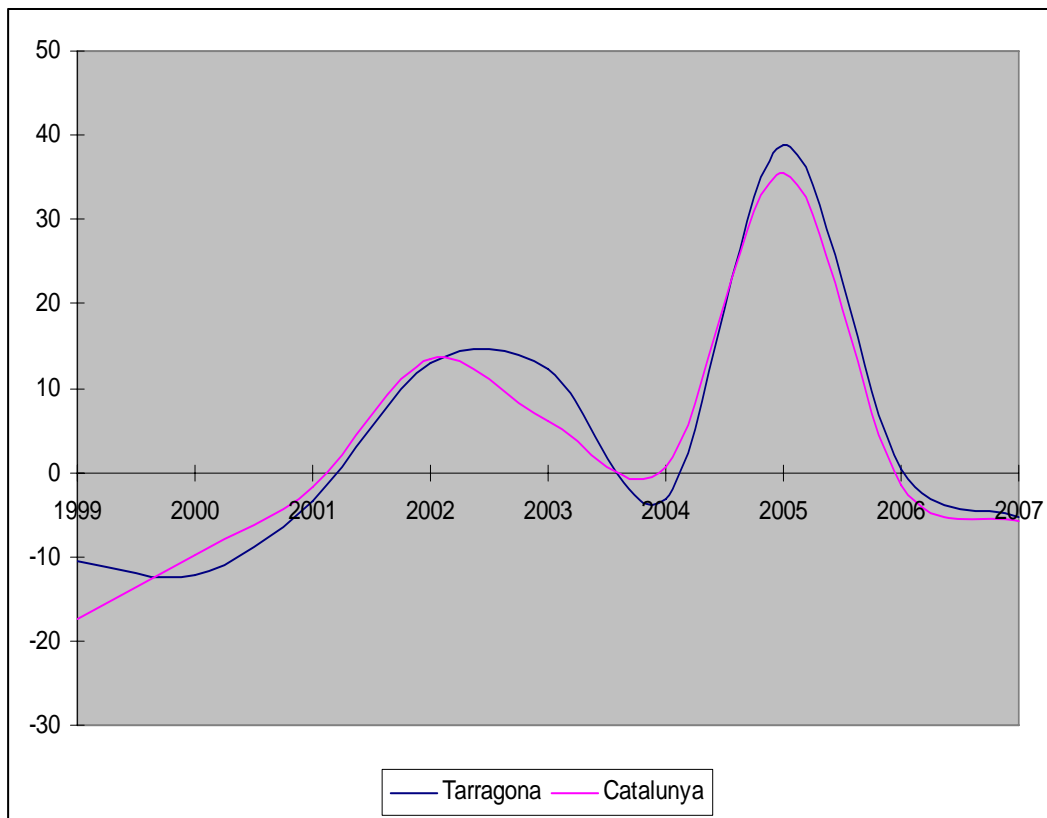

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

El comportament estrany observat l'any 2005 té una explicació: aquest any entra en funcionament un nou model de gestió de recollida de dades que produeix un trencament de la sèrie estadística; així, sense que hagi canviat la definició de l'atur registrat, la informació utilitzada passa a ser de més qualitat i la fiabilitat dels resultats augmenta significativament³. Per la qual cosa, els resultats des de 2005 no són comparables amb els d'anys anteriors, ja que es produeix un salt degut a la infraestimació de l'atur registrat en els anys previs. Aquesta modificació metodològica és, com és obvi, comuna a tot el territori, de forma que si comparem la taxa de variació (en percentatge) de l'atur registrat de Tarragona i Catalunya, en ambdós casos veiem el salt produït l'any 2005. També veiem com l'evolució és, cada any, pràcticament idèntica; això reforça la fiabilitat que podem assignar als resultats de l'estimació duta a terme en l'apartat anterior:

³ Les dues modificacions més destacables són l'encreuament amb els fitxers de la Seguretat Social i la no exclusió automàtica dels demandants estrangers en l'atur registrat.

Gràfic 3.5. Taxa de variació de l'atur registrat. Catalunya i Tarragona, 1999-2007

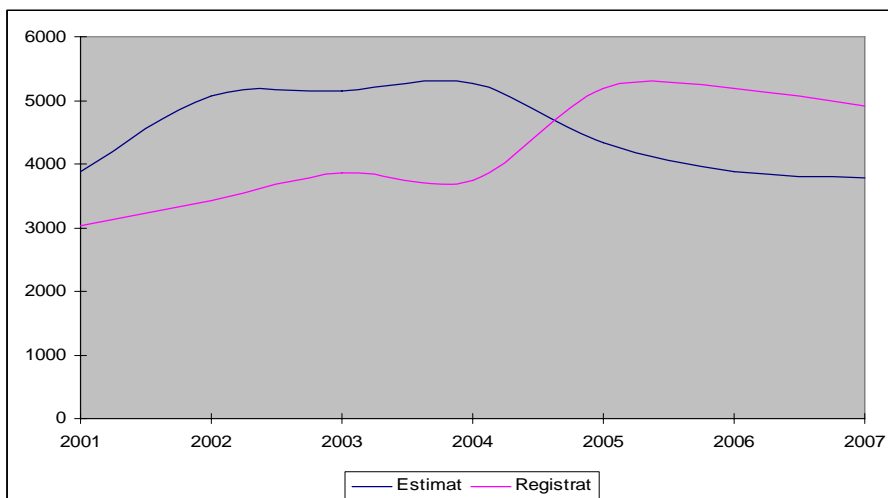

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Si comparem ara el nombre de persones aturades segons les estimacions dutes a terme en l'apartat 3.2 amb l'atur oficialment registrat per l'INEM, podem veure que, fins l'any 2005, l'atur registrat infravalorava aquesta realitat, la qual cosa ha estat corregida pel canvi de metodologia en la recollida d'informació.

Un cop explicat el salt que es produeix aquest any, a partir del qual l'atur registrat sobrepasa l'estimat, observem que, més enllà del valor absolut, l'evolució de l'atur és pràcticament paral·lela en ambdós casos. Podem veure els resultats d'aquesta comparació en el gràfic 3.6.

Gràfic 3.6. Aturats estimats i registrats. Tarragona, 2001-2007

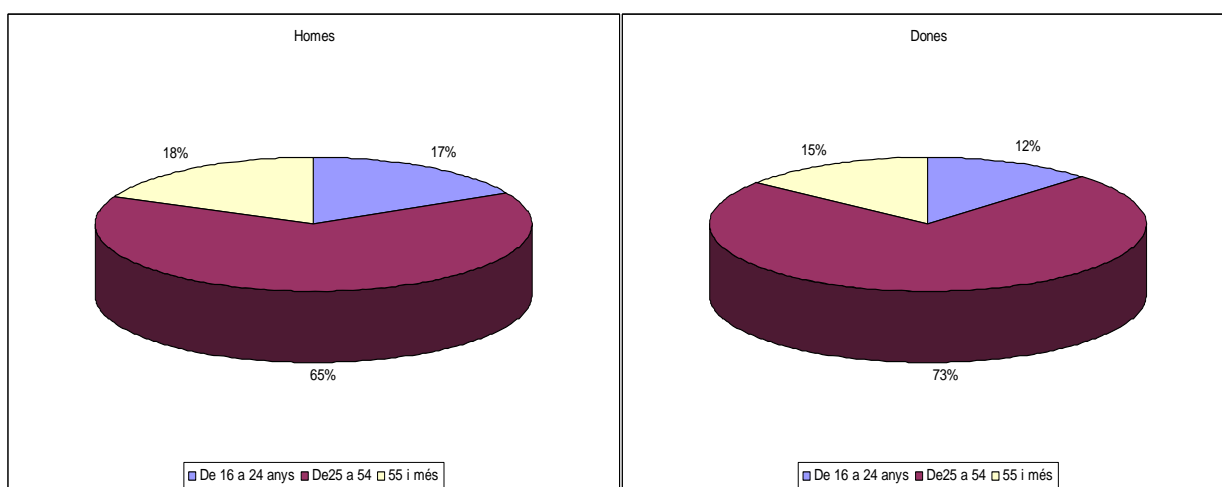

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Grups d'edat

Els resultats de persones aturades per grups d'edat és molt desigual; l'atur és proporcionalment més gran per al grup més jove i més gran de la població activa, ja que representen un 35% del total d'aturats, quan només són un 17% de la població activa estimada per a la ciutat de Tarragona. Aquesta major incidència de l'atur es dona als dos sexes, com podem veure al gràfic 3.7.

Gràfic 3.7 : Aturats per grups d'edat. Tarragona 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Diferències per sexe

Quant a la incidència de l'atur segons el sexe, podem veure com és significativament més gran en les dones; el fet de el 56% de l'atur registrat a Tarragona l'any 2007 sigui femení (el 59% a Catalunya), sent la població activa femenina uns vint punts inferior a la masculina dóna una idea molt clara de com aquest col·lectiu es veu especialment afectat per l'atur; d'altra banda, l'evolució per sexes és paral·lela, com podem veure al gràfic 3.8.

Gràfic 3.8. Aturats per sexe. Tarragona, 1998-2007

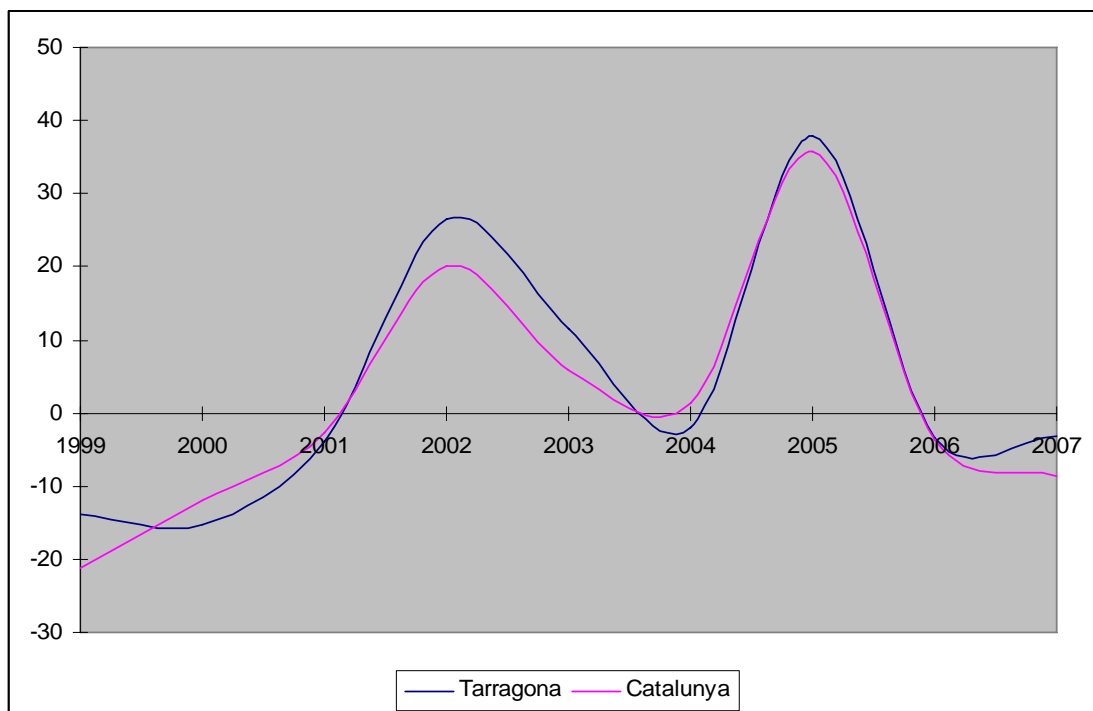
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Si ens centrem a l'anàlisi separada per sexes, comparant la situació a la ciutat de Tarragona respecte el total de Catalunya, podem observar que la taxa de variació de l'atur registrat és paral·lel tant en homes com en dones, però en ambdós casos les fluctuacions són més suaus a nivell de Catalunya; per tant, Tarragona recull de forma lleugerament més àmplia l'efecte sobre l'atur de les fluctuacions del cicle econòmic.

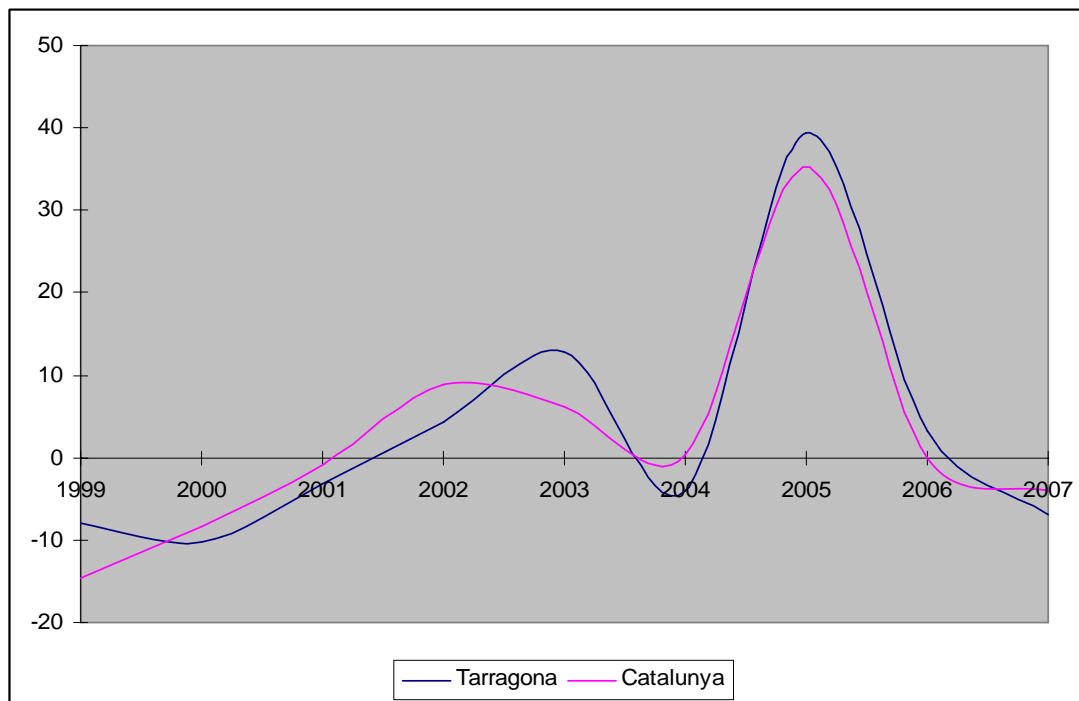
D'altra banda, l'atur femení presenta durant tot el període (excepte l'any 2005, per les raons abans comentades) estudiada una evolució més suau que el masculí, per tant és més estable i depèn menys de l'evolució conjuntural de l'activitat econòmica.

Gràfic 3.9. Aturats: taxa de variació homes. Catalunya i Tarragona, 1999-2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Gràfic 3.10. Aturats: taxa de variació dones. Catalunya i Tarragona, 1999-2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Com a conclusió, podem senyalar que el mercat de treball de Tarragona segueix les tendències generals del país, tant en taxa d'activitat, d'ocupació i d'atur. Després d'uns anys en els quals les altes taxes de creixement econòmic han permès augmentar l'ocupació i mantenir l'atur a nivells significativament baixos, el canvi de tendència que ja comença a registrar-se canviarà significativament aquest comportament en els propers semestres. Si l'economia espanyola necessita créixer un 3% anual per tal de no augmentar la taxa d'atur, aquest comportament es pot aplicar a Tarragona i el seu entorn territorial i ens permetrà explicar l'evolució d'aquesta magnitud en el futur proper.

4. ESTRUCTURA DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA I EMPRESARIAL. ANÀLISI SECTORIAL

Estretament relacionat amb el comportament del seu mercat de treball, cal analitzar quina és l'estructura productiva de la ciutat de Tarragona. Conèixer l'estructura sectorial de l'economia de la Ciutat i el pes de les diferents activitats que integren el seu teixit productiu, ens permetrà saber quins són els sectors més estratègics, preveure quines repercussions poden tenir les evolucions dels diferents mercats i detectar si existeix una excessiva dependència en alguns àmbits o aplicar mesures per potenciar determinades activitats de cara a millorar el desenvolupament econòmic i empresarial de Tarragona.

4.1. L'EVOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

L'anàlisi de l'activitat econòmica, de qualsevol àmbit territorial, utilitza com una variable fonamental l'evolució del nombre de treballadors, per tal de conèixer el seu dinamisme i les seves tendències. En aquest sentit podem utilitzar les dades del nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social, per saber quina ha estat l'evolució de l'activitat econòmica de Tarragona en els darrers anys, comparant-la amb altres àmbits territorials de referència com poden ser el Camp de Tarragona i el conjunt de Catalunya. La Taula 4.1 ens permet veure l'important creixement del nombre d'afiliats a la Seguretat Social (inclou tant els de règim general com els autònoms).

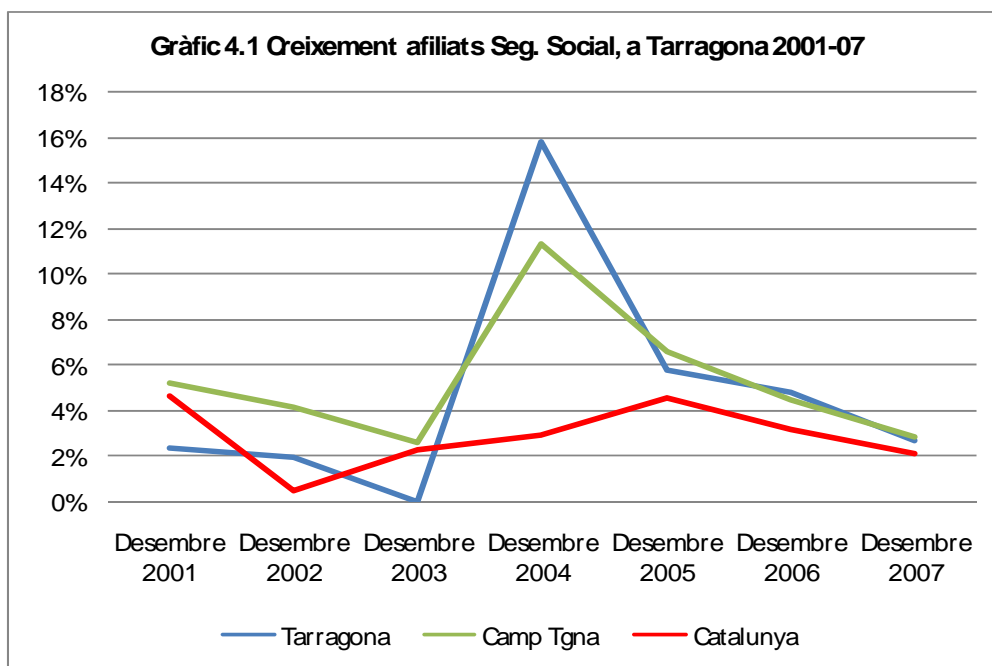
Taula 4.1 Afiliació a la Seguretat Social ciutat de Tarragona, 2000-07

	Tarragona		Camp Tgna		Catalunya	
	TOTAL	Taxa Var.	TOTAL	Taxa Var.	TOTAL	Taxa Var.
Desembre 2000	60.108		169.583		2.707.645	
Desembre 2001	61.528	2,4%	178.427	5,2%	2.833.414	4,6%
Desembre 2002	62.738	2,0%	185.846	4,2%	2.847.589	0,5%
Desembre 2003	62.738	0,0%	190.666	2,6%	2.912.924	2,3%
Desembre 2004	72.667	15,8%	212.346	11,4%	2.998.279	2,9%
Desembre 2005	76.884	5,8%	226.465	6,6%	3.136.165	4,6%
Desembre 2006	80.569	4,8%	236.579	4,5%	3.235.050	3,2%
Desembre 2007	82.738	2,7%	243.221	2,8%	3.303.892	2,1%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

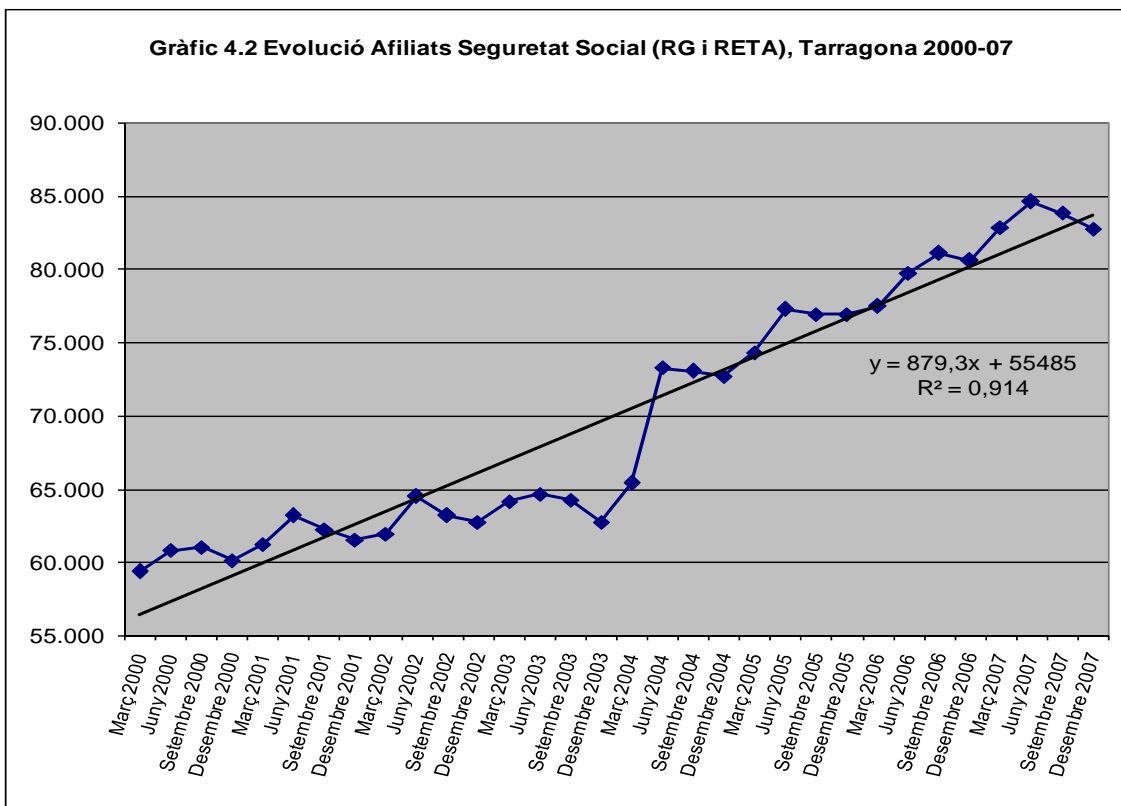
Així entre el desembre de l'any 2000 i el desembre de 2007, la ciutat de Tarragona registra un increment de 22.630 afiliats a la Seguretat Social, el que representa un creixement del 37,6%. Aquest fort increment es situa clarament per sobre del 22% que es registra, en el mateix període a Catalunya, encara que és inferior al fort dinamisme econòmic del Camp de Tarragona, que amb 73.638 treballadors més, registra un creixement del 43,4%. Aquests valors signifiquen que la ciutat de Tarragona concentra, actualment, el 34% dels afiliats del conjunt del Camp i que durant aquests anys aquest percentatge s'ha mogut entre el 35,4% del 2000 i el 32,9% del 2003.

El Gràfic 4.1 ens permet comprovar com les taxes de creixement interanuals en el nombre d'afiliats presenta una major oscil·lació en el cas de la ciutat de Tarragona, si la comparem amb els altres àmbits territorials més amplis. Així passa d'un creixement del 2,4% al 2001 (per sota de la taxa del Camp de Tarragona, 5,2%, i la de Catalunya, 4,6%) a un espectacular 15,8% l'any 2004, superant fins i tot l'important creixement de l'11,4%, registrat en el conjunt del Camp i el més modest 2,9% de Catalunya, el mateix any.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Veiem doncs com en els darrers quatre anys, és el període en el què el creixement en el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social a la ciutat de Tarragona és més intens, registrant una taxa de variació del 31,9%, clarament superior al 27,6% registrat al conjunt del Camp de Tarragona, i més que duplicant el 13,4% de l'obtingut a Catalunya. L'anàlisi de les dades trimestrals del nombre d'afiliats posa de relleu un important comportament cíclic en el nombre de treballador donats d'alta a la Seguretat Social a la ciutat de Tarragona. La Taula 4.2 reflecteix com de manera regular el tercer i quart trimestre (setembre i desembre) presenten variacions negatives en les seves taxes de creixement, mentre que aquestes són sempre positives durant el primer i segon trimestre (març i juny) de cada any.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Taula 4.2 Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social ciutat de Tarragona, 2000-07

	Tarragona					
	Nombre de treballadors			Taxes de variació		
	Règim Gral.	Autònoms	TOTAL	Règim Gral.	Autònoms	TOTAL
Març 2000	52.785	6.565	59.350			
Juny 2000	54.137	6.640	60.777	2,6%	1,1%	2,4%
Setembre 2000	54.328	6.661	60.989	0,4%	0,3%	0,3%
Desembre 2000	53.455	6.653	60.108	-1,6%	-0,1%	-1,4%
Març 2001	54.554	6.662	61.216	2,1%	0,1%	1,8%
Juny 2001	56.377	6.794	63.171	3,3%	2,0%	3,2%
Setembre 2001	55.474	6.765	62.239	-1,6%	-0,4%	-1,5%
Desembre 2001	54.876	6.652	61.528	-1,1%	-1,7%	-1,1%
Març 2002	55.168	6.760	61.928	0,5%	1,6%	0,7%
Juny 2002	57.610	6.856	64.466	4,4%	1,4%	4,1%
Setembre 2002	56.302	6.860	63.162	-2,3%	0,1%	-2,0%
Desembre 2002	55.890	6.848	62.738	-0,7%	-0,2%	-0,7%
Març 2003	57.200	6.935	64.135	2,3%	1,3%	2,2%
Juny 2003	57.575	7.070	64.645	0,7%	1,9%	0,8%
Setembre 2003	57.126	7.113	64.239	-0,8%	0,6%	-0,6%
Desembre 2003	55.890	6.848	62.738	-2,2%	-3,7%	-2,3%
Març 2004	58.183	7.194	65.377	4,1%	5,1%	4,2%
Juny 2004	65.935	7.313	73.248	13,3%	1,7%	12,0%
Setembre 2004	65.670	7.362	73.032	-0,4%	0,7%	-0,3%
Desembre 2004	65.339	7.328	72.667	-0,5%	-0,5%	-0,5%
Març 2005	66.917	7.370	74.287	2,4%	0,6%	2,2%
Juny 2005	69.766	7.490	77.256	4,3%	1,6%	4,0%
Setembre 2005	69.443	7.460	76.903	-0,5%	-0,4%	-0,5%
Desembre 2005	69.406	7.478	76.884	-0,1%	0,2%	0,0%
Març 2006	69.952	7.496	77.448	0,8%	0,2%	0,7%
Juny 2006	72.099	7.596	79.695	3,1%	1,3%	2,9%
Setembre 2006	73.446	7.610	81.056	1,9%	0,2%	1,7%
Desembre 2006	72.996	7.573	80.569	-0,6%	-0,5%	-0,6%
Març 2007	75.195	7.658	82.853	3,0%	1,1%	2,8%
Juny 2007	76.786	7.789	84.575	2,1%	1,7%	2,1%
Setembre 2007	75.943	7.865	83.808	-1,1%	1,0%	-0,9%
Desembre 2007	74.921	7.817	82.738	-1,3%	-0,6%	-1,3%

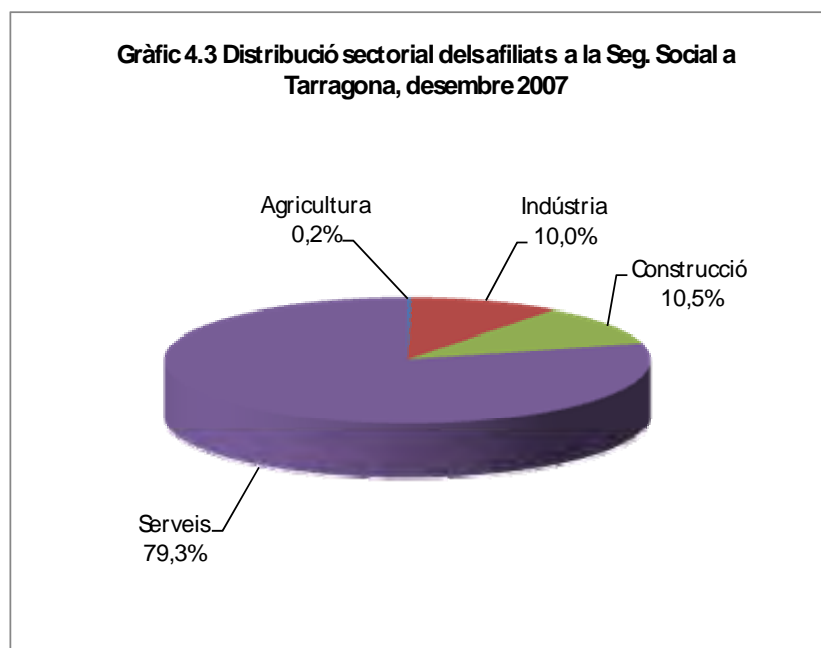
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Aquestes dades trimestrals ens permeten veure com el segon trimestre de cada any (juny) és el període que registra els creixements més elevats en el nombre d'afiliats. Especialment entre juny de 2002 i juny de 2005, amb taxes per sobre del 4% i l'espectacular 12% de juny de 2004. D'altra banda, les dades de juny de 2007, ja reflecteixen un alentiment de l'activitat econòmica, ja que el creixement va ser només del 2,1%. La segona meitat de l'any 2007

segueix la tendència negativa de cada any i el nombre d'afiliats es redueix en 1.837 treballadors, tot i que la referència és el juny de 2007, on s'assoleix un màxim d'afiliació a Tarragona, que es situa en 84.575 treballadors. Per tant, malgrat el descens, les últimes dades de desembre de 2007 (82.738 afiliats) es situen encara per sobre del valor registrat al desembre de 2006 (80.569 afiliats). Caldrà esperar les dades d'aquest començament de 2008 per veure com els efectes de la desacceleració i recessió econòmica afecten a l'evolució del nombre de treballadors a Tarragona.

4.2. ANÀLISI SECTORIAL DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

L'estructura sectorial de l'activitat econòmica de la ciutat de Tarragona presenta una forta terciarització, ja que el 79,3% dels afiliats a la Seguretat Social (al desembre de 2007) treballen en el sector serveis. Aquest valor es situa clarament per sobre del 66,6% que representa el sector terciari en el conjunt del Camp de Tarragona i del 70% en el global de Catalunya.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

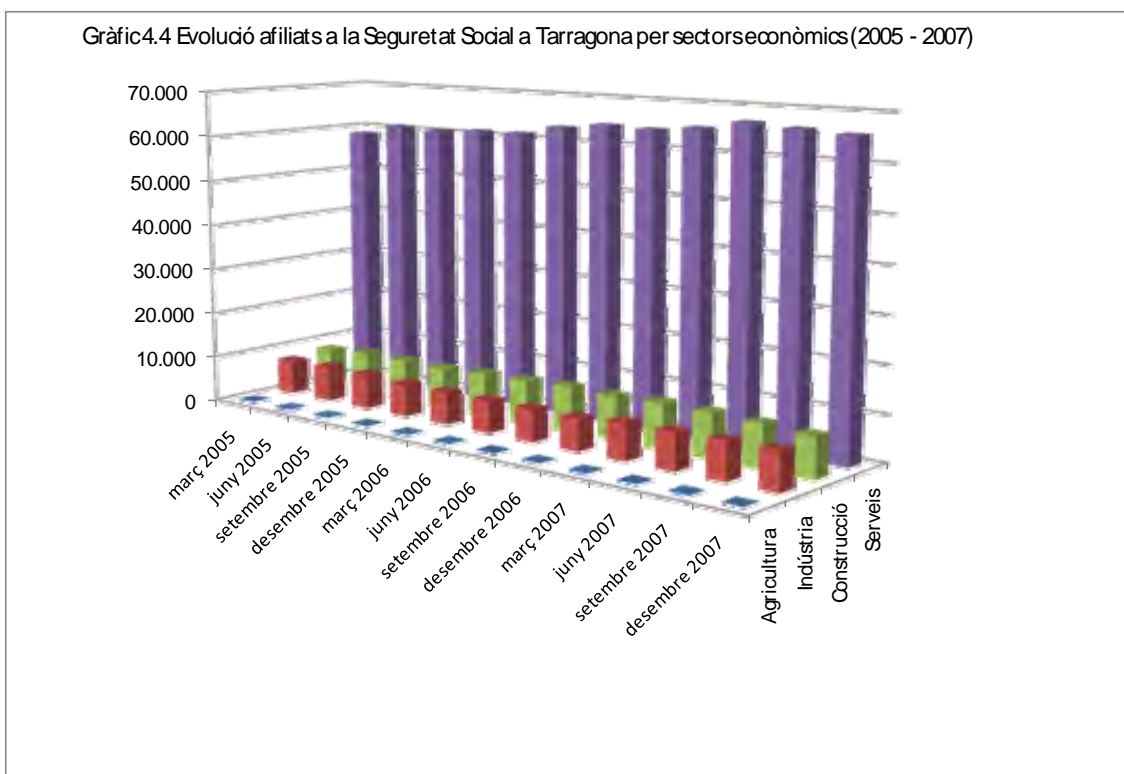
Aquest clar predomini del sector serveis, es completa amb un 10,5% d'afiliats en el sector de la construcció i un altre 10% de treballadors en la indústria, mentre que els afiliats en el sector primari només representen el 0,2% del total.

Taula 4.3 Afiliació al Règ. Gral de la Seg. Soc. i al Règ. Esp. de Treb. Autònoms, a Tarragona ciutat, per activitat econòmica, 2005-2007

	març 2005	juny 2005	setbre. 2005	desbre. 2005	març 2005	juny 2006	setbre. 2006	desbre. 2006	març 2006	juny 2007	setbre. 2007	desbre. 2007
Agricultura	89	99	151	134	115	122	153	124	152	174	223	199
Indústria	7.476	7.629	7.579	7.060	7.033	7.059	7.028	6.958	7.892	7.980	8.201	8.253
Construcció	8.240	8.827	8.769	8.671	9.155	9.415	9.628	9.492	9.836	9.653	9.277	8.714
Serveis	58.476	60.697	60.400	61.015	61.145	63.099	64.247	63.995	64.973	66.768	66.107	65.572
No classificats	6	4	4	4								
Total	74.287	77.256	76.903	76.884	77.448	79.695	81.056	80.569	82.853	84.575	83.808	82.738

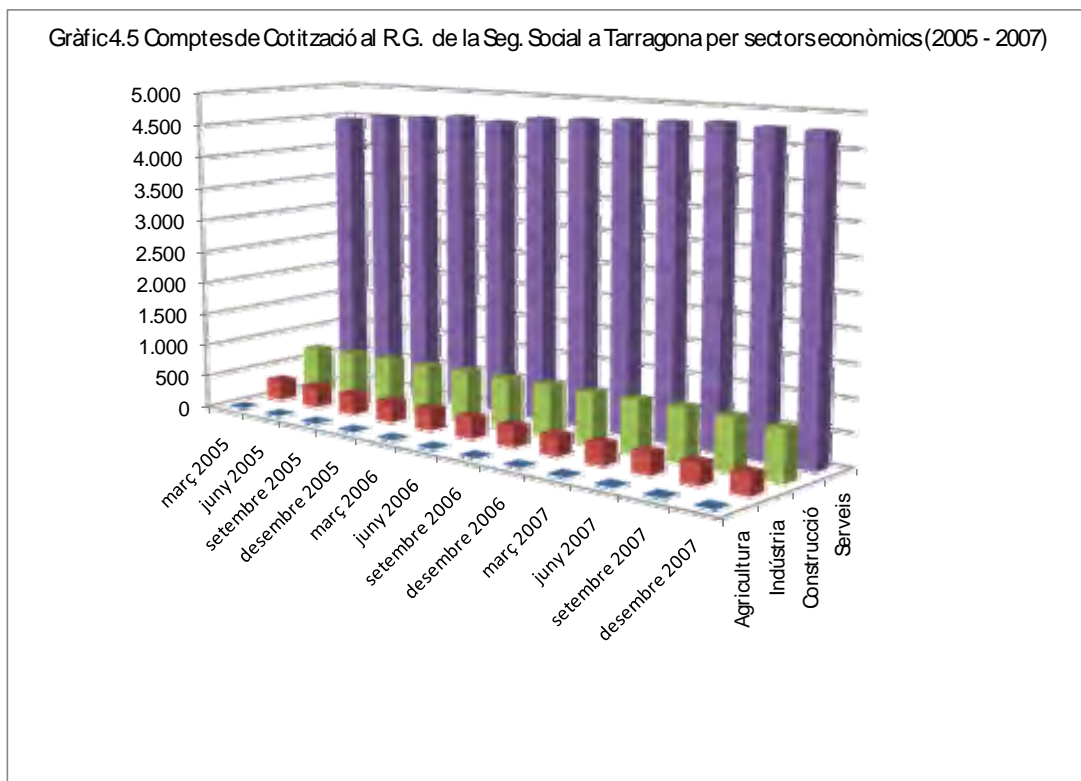
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Si analitzem l'evolució del nombre d'afiliats a la ciutat de Tarragona en els darrers tres anys (entre el març de 2005 i el desembre de 2007) s'observa com de les 8.451 noves afiliacions 7.096 es produeixen en el sector serveis. Això representa el 84% dels nous afiliats, en aquest període. Mentre que la generació de noves afiliacions en els altres grans sectors d'activitat són, lògicament molt més modestos: 777 a la indústria (9,2%), 474 a la construcció (5,6%) i 110 a l'agricultura (1,3%). Per tant, el sector serveis es consolida com el principal sector generació de nous llocs de treball i d'activitat econòmica a la Ciutat.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Un comportament força similar el trobem si ens fixem en l'evolució de les empreses de Tarragona que cotitzen al Règim General de la Seguretat Social. De les 370 empreses de més registrades al desembre de 2007 respecte al març de 2005, 300 són del sector serveis (representant un 81,2% del total), però pel que fa al nombre de noves empreses, el sector de la construcció amb 62 (un 13,1%) supera clarament al sector industrial amb només 2 noves empreses (5,4%).

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Taula 4.4 Comptes de cotització al Règim General de la Seg. Social a Tarragona ciutat per sectors econòmics (2005 - 2007)

	març 2005	juny 2005	setembre 2005	desembre 2005	març 2006	juny 2006	setembre 2006	desembre 2006	març 2007	juny 2007	setembre 2007	desembre 2007
Agricultura	9	10	13	12	15	11	12	13	14	15	15	15
Indústria	315	320	315	316	321	324	317	307	323	327	320	317
Construcció	706	733	746	749	771	769	792	783	814	822	806	768
Serveis	4.457	4.547	4.562	4.622	4.581	4.671	4.699	4.735	4.755	4.788	4.759	4.757
TOTAL	5.487	5.610	5.636	5.699	5.688	5.775	5.820	5.838	5.906	5.952	5.900	5.857

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Un cop analitzat aquest comportament global per grans sectors d'activitat, podem estudiar quina ha estat l'evolució dels diferents subsectors que integren aquests quatre grans sectors. La Taula 4.5 recull la informació trimestral sobre aquesta evolució més recent.

Taula 4.5 Afiliació al Règ. Gral de la Seg. Soc. i al Règ. Esp. de Treb. Autònoms, a Tarragona ciutat, per activitat econòmica, 2005-2007

CCAE	Activitat Econòmica	març 2005	juny 2005	setembre 2005	desembre 2005	març 2006	juny 2006	setembre 2006	desembre 2006	març 2007	juny 2007	setembre 2007
01	Agricultura, ramaderia i caça	82	74	98	100	100	91	96	91	146	152	161
02	Silvicultura i explotació forestal	6	24	52	33	14	30	56	32	5	21	61
05	Pesca i aqüicultura	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Antracita, hulla, lignit i torba											
11	Petroli brut i gas natural											
12	Minerals urani i tori											
13	Minerals metàl.lics											
14	Minerals no metàl.lics ni energètics	27	27	26	27	2	2	2	2	2	2	2
15	Indústria prod. alimentaris i begudes	340	327	313	295	299	326	306	293	356	369	375
16	Indústria tabac	245	245	245	96	90	87	86	86	33		
17	Indústria tèxtil	82	99	83	79	87	102	85	74	91	112	101
18	Indústria confecció i pelleteria	48	52	53	49	55	54	55	54	44	40	40
19	Cuir; marroquineria; guarnicioneria										1	1
20	Indústria fusta i suro, exc. mobles	159	154	165	165	149	96	95	96	87	83	78
21	Indústria paper	410	415	412	408	49	50	45	42	42	40	41
22	Edició i arts gràfiques	417	422	416	428	447	460	452	453	834	838	842
23	Refinació petroli i tract. nuclears	185	187	187	187	186	181	187	179	149	108	117
24	Indústries químiques	2.967	2.949	2.961	2.628	2.632	2.671	2.707	2.751	2.932	2.923	3.002
25	Cautxú i matèries plàstiques	102	101	100	99	109	119	62	59	58	70	61
26	Ind. altres prod. minerals no metàl.lics	194	200	208	216	214	213	230	207	214	219	215
27	Metal.lúrgia	57	40	39	37	398	392	405	568	187	207	236
28	Prod. metàl.lics, exc. maquinària	1.011	1.167	1.140	1.080	1.047	946	978	766	1.144	1.421	1.565
29	Construcció maquinària i equips mec.	122	122	136	153	154	156	157	153	210	218	226
30	Màquines oficina i equips informàtics	25	28	27	26	28	30	31	30	29	30	29
31	Maquinària i materials elèctrics	30	33	31	29	27	29	27	27	247	223	208
32	Mat. electròn.; ràdio, TV i comunicació	9	7	9	9	8	9	8	4			
33	Instruments medicoquirúrgics i precisió	85	87	71	75	80	77	76	77	76	76	73
34	Vehícles motor, remolcs i semiremolcs	14	15	15	15	12	10	11	11	11	10	8
35	Altres materials transport	233	238	240	243	249	254	241	245	277	115	106
36	Mobles; altres indústries manufactureres	355	353	349	349	347	355	349	337	368	371	371
37	Reciclatge	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
40	Energia elèctrica, gas i aigua calenta	232	230	225	233	228	229	219	225	223	220	218
41	Captació, potabilització i distribució aigua	126	130	127	132	134	209	212	217	276	282	284
45	Construcció	8.240	8.827	8.769	8.671	9.155	9.415	9.628	9.492	9.836	9.653	9.277
50	Venda i reparació vehicles motor	1.468	1.501	1.544	1.574	1.567	1.609	1.611	1.618	1.598	1.624	1.641
51	Comerç engròs i intermediaris	2.639	2.771	2.750	2.755	2.790	2.885	2.859	2.860	2.521	2.550	2.577
52	Comerç detall; altres reparacions	7.092	7.468	7.286	7.731	6.511	6.846	6.652	6.921	6.739	6.961	6.815
55	Hoteleria	3.359	3.618	3.693	3.591	3.596	3.798	3.873	3.648	3.969	4.129	4.200
60	Transport terrestre i per canonades	2.545	2.468	2.604	2.512	2.583	2.476	2.549	2.483	2.580	2.647	2.746
61	Transport marítim i cabotatge	15	14	12	13	6	5	5	4	4	4	4
62	Transport aeri i espacial											
63	Activitats afins transport; ag. viatges	1.559	1.712	1.623	1.670	1.689	1.805	1.708	1.782	1.935	1.992	1.906
64	Correus i telecomunicacions	1.054	1.075	1.129	997	1.087	1.099	1.197	1.055	1.207	1.233	1.284
65	Mediació financera	3.142	3.230	3.217	3.232	3.223	3.313	3.355	3.349	3.363	3.422	3.467
66	Assegurances i plans pensions	739	752	750	753	710	686	654	664	298	283	284
67	Activitats aux. mediació financera	286	303	313	306	300	309	313	315	329	361	360
70	Activitats immobiliàries	1.063	1.133	1.159	1.247	1.254	1.246	1.230	1.158	1.140	1.067	1.015
71	Activitats de lloguer	248	270	278	256	258	298	293	274	265	284	273
72	Activitats informàtiques	213	212	217	239	240	261	277	279	415	433	429
73	Recerca i desenvolupament	122	137	138	162	174	191	194	211	324	343	342
74	Altres activitats empresarials	9.407	10.242	10.414	9.379	10.318	10.950	11.504	10.330	10.865	11.686	11.824
75	Adm. pública, defensa i SS obligatòria	11.027	11.392	10.664	11.169	11.366	11.652	11.823	12.526	12.430	11.084	10.061
80	Educació	3.891	3.601	3.689	4.025	4.240	4.148	4.175	4.327	4.779	4.556	4.557
85	Sanitat i serveis socials	4.806	4.766	5.029	5.292	5.216	5.196	5.599	5.735	6.022	7.652	8.040
90	Activitats sanejament públic	949	1.032	991	1.012	1.007	1.180	1.217	1.146	1.184	1.332	1.322
91	Activitats associatives	799	768	759	855	786	804	877	1.011	707	620	640
92	Activitats culturals i esportives	815	942	866	981	983	1.075	1.002	1.000	1.031	1.210	1.046
93	Activitats diverses serveis personals	1.181	1.231	1.217	1.207	1.185	1.211	1.221	1.244	1.194	1.207	1.185
95	Llars que ocupen personal domèstic	57	59	58	57	56	56	59	55	74	88	89
99	Organismes extraterritorials											
NC	No classificat	6	4	4	4							
Total		74.287	77.256	76.903	76.884	77.448	79.695	81.056	80.569	82.853	84.575	83.808
Agricultura		89	99	151	134	115	122	153	124	152	174	223
Indústria		7.476	7.629	7.579	7.060	7.033	7.059	7.028	6.958	7.892	7.980	8.201
Construcció		8.240	8.827	8.769	8.671	9.155	9.415	9.628	9.492	9.836	9.653	9.277
Serveis		58.476	60.697	60.400	61.015	61.145	63.099	64.247	63.995	64.973	66.768	66.107
No classificats		6	4	4	4							

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Si ens concentrem en les principals activitats econòmiques de la ciutat de Tarragona, en termes de treballadors afiliats a la Seguretat Social (tant al règim general com al d'autònoms), podem apreciar l'existència de dos principals subsectors, el d'Administració Pública i el d'Altres Activitats Empresarials, que al desembre de 2007 registraven 10.716 i 10.464 afiliats, respectivament. Encara que amb una evolució oposada en aquests darrers anys, ja que els afiliats a l'Administració Pública decreixen en un 2,8%, en relació al març de 2006; mentre que el afiliats a Altres Activitats Empresarials, creixen en un 11,2%, en el mateix període. Sent aquest el tercer subsector que incrementa més el seu nombre d'afiliats (1.057), per sota de Sanitat i Serveis Socials que n'incrementa 3.446 (amb un creixement del 71,7%) i Educació que n'incrementa 1.099 (amb un creixement del 28,2%).

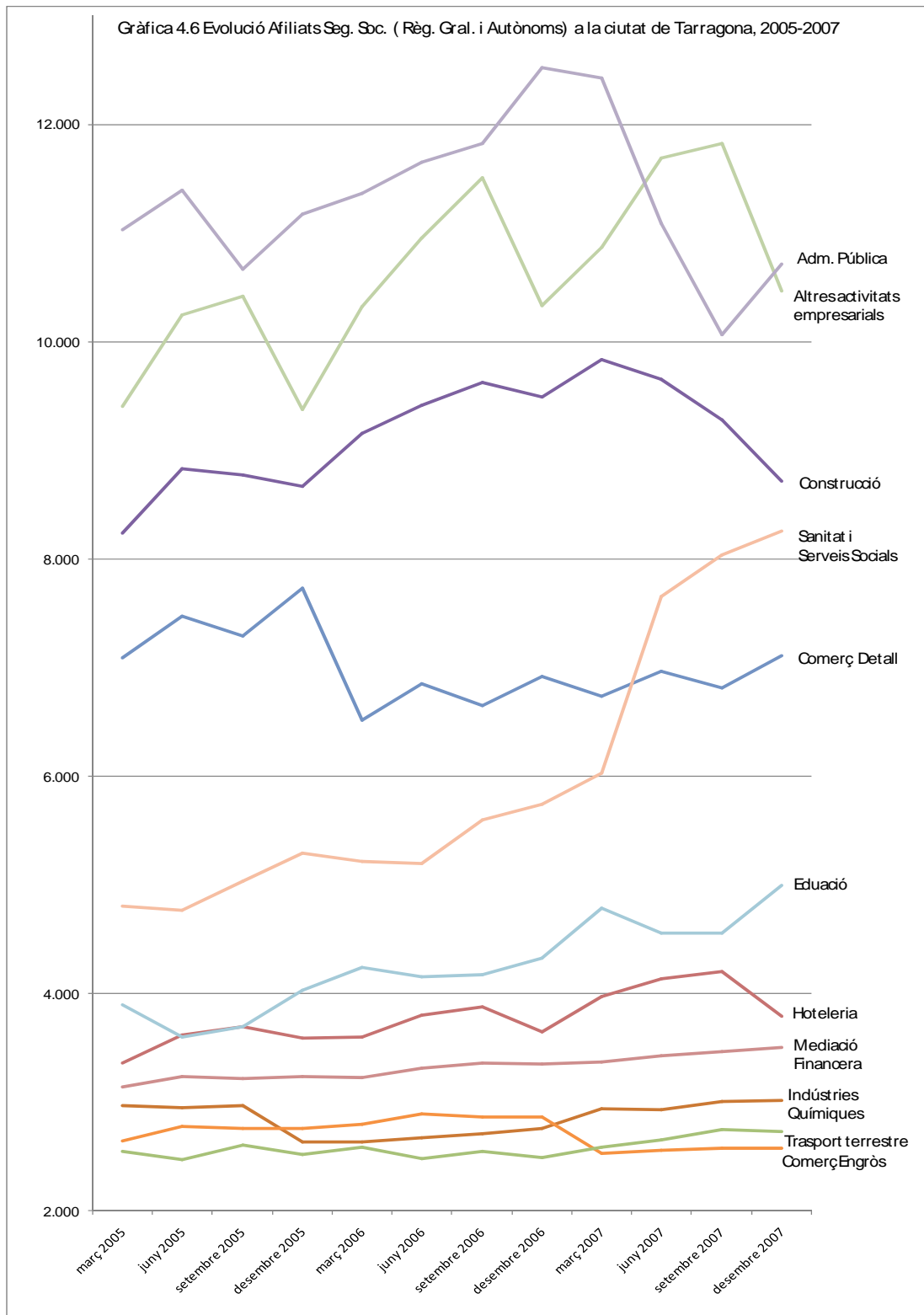
Taula 4.6 Afiliació a la Seg. Soc. a Tarragona ciutat, principals subsectors, 2005-2007

CCAE	Activitat Econòmica	març 2005	desembre 2005	desembre 2006	desembre 2007	Taxa Variació mar05 - des07	Variació absoluta mar05 - des07
75	Adm. pública, defensa i SS obligatòria	11.027	11.169	12.526	10.716	-2,8%	-311
74	Altres activitats empresarials	9.407	9.379	10.330	10.464	11,2%	1.057
45	Construcció	8.240	8.671	9.492	8.714	5,8%	474
85	Sanitat i serveis socials	4.806	5.292	5.735	8.252	71,7%	3.446
52	Comerç detall; altres reparacions	7.092	7.731	6.921	7.106	0,2%	14
80	Educació	3.891	4.025	4.327	4.990	28,2%	1.099
55	Hoteleria	3.359	3.591	3.648	3.791	12,9%	432
65	Mediació financera	3.142	3.232	3.349	3.500	11,4%	358
24	Indústries químiques	2.967	2.628	2.751	3.017	1,7%	50
60	Transport terrestre i per canonades	2.545	2.512	2.483	2.725	7,1%	180
51	Comerç engròs i intermediaris	2.639	2.755	2.860	2.576	-2,4%	-63
63	Activitats afins transport; ag. viatges	1.559	1.670	1.782	1.956	25,5%	397
50	Venda i reparació vehicles motor	1.468	1.574	1.618	1.639	11,6%	171
28	Prod. metàl.lics, exc. maquinària	1.011	1.080	766	1.585	56,8%	574
90	Activitats sanejament públic	949	1.012	1.146	1.218	28,3%	269
93	Activitats diverses serveis personals	1.181	1.207	1.244	1.181	0,0%	0
64	Correus i telecomunicacions	1.054	997	1.055	1.117	6,0%	63
92	Activitats culturals i esportives	815	981	1.000	1.039	27,5%	224
70	Activitats immobiliàries	1.063	1.247	1.158	924	-13,1%	-139
22	Edició i arts gràfiques	417	428	453	864	107,2%	447
91	Activitats associatives	799	855	1.011	626	-21,7%	-173

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

El tercer subsector en nombre d'afiliats és el de la Construcció, amb 8.714, que tot i perdre 788 treballadors en relació al desembre de 2006, registra una taxa de creixement del 5,8%, en el període analitzat. En quart lloc, es situa el

subsector de la Sanitat i Serveis Socials amb 8.714 afiliats i l'espectacular creixement que ja em senyalat. En cinquena posició trobem el sector del Comerç al Detall, que es manté estable al voltant dels 7.000 afiliats, tot i haver registrat un significatiu increment durant l'any 2005, que perd durant el 2006. Gairebé arribant als 5.000 afiliats, i en sisena posició trobem el sector de l'Educació, amb el notable increment que ja hem senyalat abans.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

El sector de l'Hoteleria amb 3.791 afiliats es situa en la setena posició, amb un creixement del 12,9%. A continuació es troba la Mediació Financera amb 3.500 treballadors i un creixement de l'11,4%. En novena posició trobem el sector de les Indústries Químiques amb 3.017 treballadors i un comportament força estable, ja que el seu creixement només és de l'1,7%. Tanca la llista dels deu principals sectors el del Transport Terrestre amb 2.725 afiliats i una taxa de creixement del 7,1%.

D'altra banda, podem destacar el fet que en el període analitzat, caracteritzat pel bon comportament de l'economia, malgrat l'aparició dels primers senyals de desacceleració, només quatre subsectors dels vint que generen més llocs de treball a la ciutat de Tarragona, registren una evolució negativa en el seu nombre d'afiliats. Aquests subsectors són l'Administració Pública, el Comerç a l'Engròs, les Activitats Immobiliàries i les Activitats Associatives, i exceptuant el sector immobiliari que ja veu reduir el nombre de treballador l'any 2006, en els altres casos el comportament negatiu es registra únicament durant el 2007.

4.3. COMPARATIVA DE L'ESTRUCTURA PRODUCTIVA AMB ALTRES ÀMBITS TERRITORIALS

Si busquem altres àmbits territorials de referència per comparar l'actual estructura productiva de la ciutat de Tarragona, necessàriament hem d'utilitzar el seu entorn geogràfic i econòmic més immediat com és el del conjunt del Camp de Tarragona. També des d'una perspectiva territorial més amplia podem utilitzar l'estructura global de l'economia catalana com a referència per una anàlisi comparativa de l'estructura de Tarragona.

Les dades ens mostren que els vint principals sectors d'activitat de la ciutat de Tarragona, pràcticament coincideixen també amb els principals subsectors del Camp de Tarragona i Catalunya, si bé amb algunes diferències significatives respecte al seu pes en l'estructura productiva.

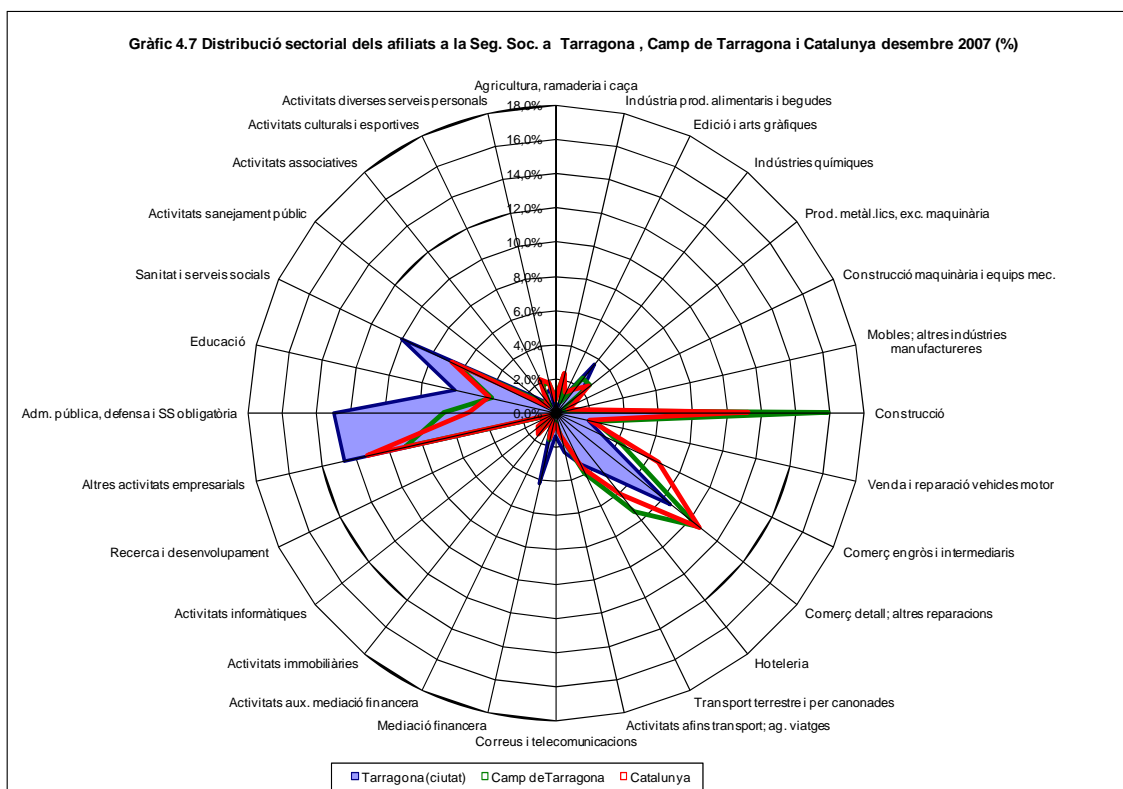
Taula 4.7 Afiliats a la Seguretat Social principals sectors a Tarragona, Camp de Tarragona i Catalunya. Desembre 2007

CCAE	Activitat Econòmica	Tarragona (ciutat)		Camp de Tarragona		Catalunya	
		TOTAL	%	TOTAL	%	TOTAL	%
75	Adm. pública, defensa i SS obligatòria	10.716	13,0%	15.888	6,5%	166.544	5,0%
74	Altres activitats empresarials	10.464	12,6%	21.980	9,0%	372.622	11,3%
45	Construcció	8.714	10,5%	38.818	16,0%	372.064	11,3%
85	Sanitat i serveis socials	8.252	10,0%	15.674	6,4%	222.409	6,7%
52	Comerç detall; altres reparacions	7.106	8,6%	25.892	10,6%	355.379	10,8%
80	Educació	4.990	6,0%	9.310	3,8%	132.200	4,0%
55	Hoteleria	3.791	4,6%	17.959	7,4%	201.741	6,1%
65	Mediació financera	3.500	4,2%	3.980	1,6%	51.185	1,5%
24	Indústries químiques	3.017	3,6%	6.216	2,6%	56.287	1,7%
60	Transport terrestre i per canonades	2.725	3,3%	9.605	3,9%	118.512	3,6%
51	Comerç engròs i intermediaris	2.576	3,1%	10.518	4,3%	219.943	6,7%
63	Activitats afins transport; ag. viatges	1.956	2,4%	3.441	1,4%	47.058	1,4%
50	Venda i reparació vehicles motor	1.639	2,0%	5.742	2,4%	67.815	2,1%
28	Prod. metàl.lics, exc. maquinària	1.585	1,9%	6.229	2,6%	81.352	2,5%
90	Activitats sanejament públic	1.218	1,5%	2.106	0,9%	18.551	0,6%
93	Activitats diverses serveis personals	1.181	1,4%	4.286	1,8%	57.845	1,8%
64	Correus i telecomunicacions	1.117	1,4%	1.367	0,6%	23.329	0,7%
92	Activitats culturals i esportives	1.039	1,3%	4.297	1,8%	69.884	2,1%
70	Activitats immobiliàries	924	1,1%	3.790	1,6%	53.712	1,6%
22	Edició i arts gràfiques	864	1,0%	1.703	0,7%	42.570	1,3%
Total		82.738	100,0%	243.221	100,0%	3.303.892	100,0%
Agricultura		199	0,2%	2.253	0,9%	25.528	0,8%
Indústria		8.253	10,0%	40.055	16,5%	595.207	18,0%
Construcció		8.714	10,5%	38.818	16,0%	372.064	11,3%
Serveis		65.572	79,3%	162.095	66,6%	2.311.093	70,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Així per exemple, podem destacar la sobre dimensió de l'Administració Pública a Tarragona (13,6% dels afiliats), en relació al 6,5% que representa en el conjunt del Camp o el 5% en el global de Catalunya. En relació al sector Altres Activitats Empresarials el seu 12,6% és situa per sobre del 9% del Camp, però ja més proper a la mitjana catalana del 11,3%. Contràriament, el sector de la Construcció té un percentatge de participació en l'estructura ocupacions de Tarragona (10,5%) força inferior al que té en el conjunt del Camp (16%), i lleugerament per sota del global català (11,3%). El nombre d'afiliats al sector de Sanitat i Serveis Socials també té un pes clarament superior a la ciutat de

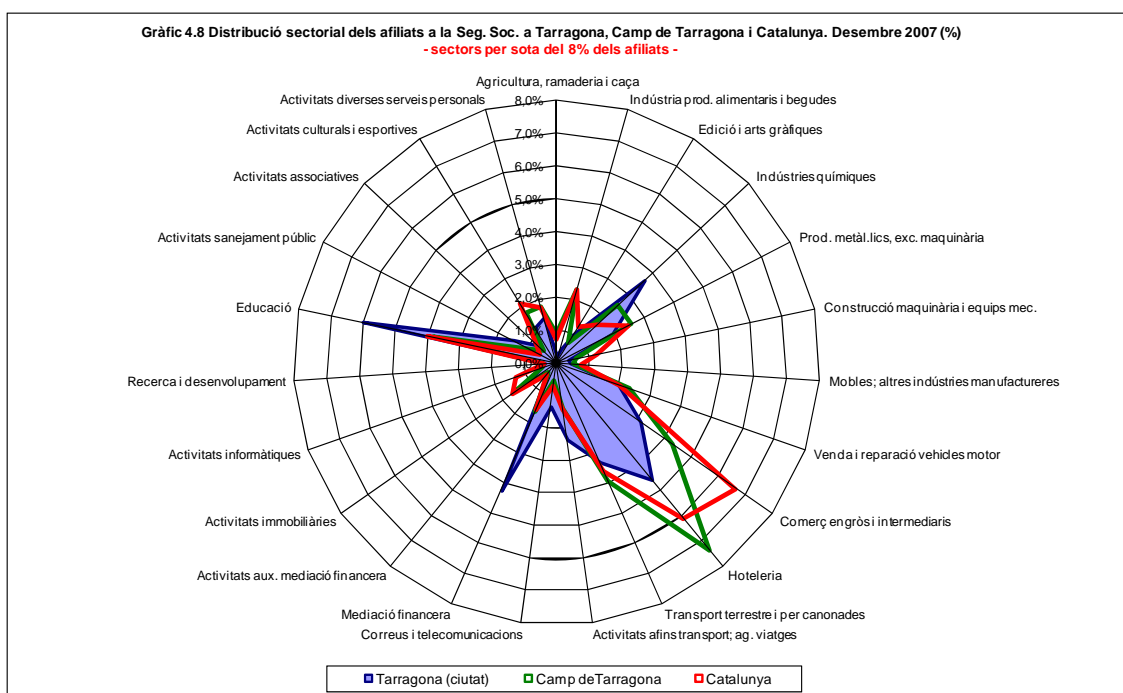
Tarragona (10%) que al conjunt del Camp (6,4%) i que a Catalunya (6,7%). En canvi, el Comerç al Detall, amb un 8,6% encara es situa per sota del pes del sector en el Camp de Tarragona (10,6%) i del 10,8% de Catalunya. L'Hoteleria és un altre dels principals sectors que amb un 4,6% dels afiliats també es situa per sota dels valors del Camp (7,4%) i de Catalunya (6,1%). Finalment, sectors com l'Educació, la Mediació Financera i les Indústries Químiques tenen un major pes a la ciutat de Tarragona que a nivell global de Camp de Tarragona i Catalunya.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

A l'hora de poder destacar algun dels subsectors que tenen certa importància en l'àmbit del Camp de Tarragona o del de Catalunya i que, en canvi, a nivell de ciutat de Tarragona tenen una escassa presència, es poden senyalar el cas de la Indústria de Productes Alimentaris i Begudes, les Activitats Informàtiques,

la Maquinària i Materials Elèctrics, i la Indústria Tèxtil (que encara manté certa presència a nivell de Catalunya).

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Una vegada realitzada aquesta comparativa de l'estructura econòmica de la ciutat de Tarragona amb els àmbits territorials més amplis, ens plantegem una segona anàlisi comparativa que prengui com a referència altres ciutats catalanes de dimensions més o menys similars. Això ens permetrà detectar característiques semblants o elements de diferenciació entre àmbits econòmics urbans de dimensió mitjana, a Catalunya. Així doncs, per realitzar aquesta anàlisi comparativa i per raó de dimensió demogràfica hem triat les vuit ciutats següents: Girona (89.890 hab.), Lleida (125.677 hab.), Reus (101.767 hab.), Sant Cugat (73.774 hab.), Terrassa (199.817 hab.), Sabadell (200.545 hab.), Mataró (118.748 hab.) i Manresa (71.772 hab.).

A la Taula 4.8 es presenten els percentatges del nombre d'afiliats a la Seguretat Social en els principals sectors de cada municipi, de fet hem seleccionat totes aquelles activitats que representen més d'un 2% dels afiliats en algun dels nou municipis.

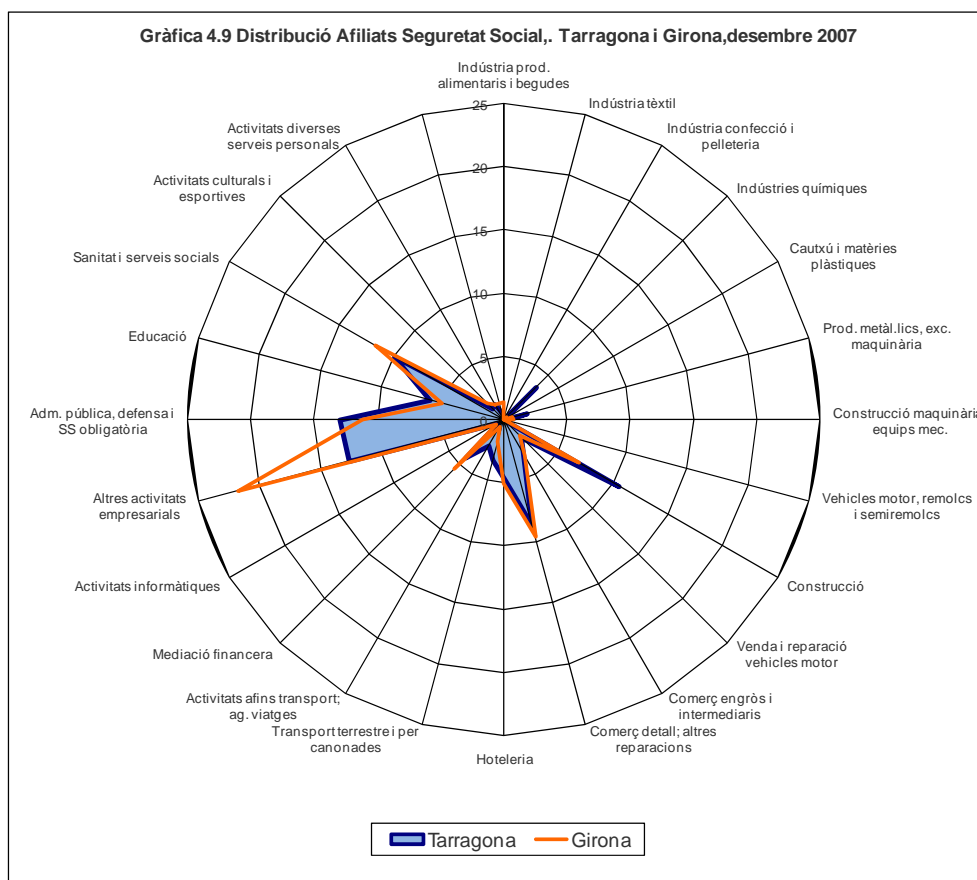
Taula 4.8 Percentatges d'afiliació a la Seg. Soc., principals activitats, a les ciutats mitjanes de Catalunya. Desembre de 2007 (%)

CCAE	Activitat Econòmica	Tarragona	Girona	Lleida	Reus	St. Cugat	Terrassa	Sabadell	Mataró	Manresa
15	Indústria prod. alimentaris i begudes	0,4	1,4	2,1	3,3	2,2	1,2	1,2	1,0	1,6
17	Indústria tèxtil	0,1	0,1	0,3	0,1	0,4	2,9	2,9	5,7	2,4
18	Indústria confecció i pelleteria	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,8	0,9	4,0	0,5
24	Indústries químiques	3,6	0,3	0,2	2,4	2,9	1,5	0,2	1,1	0,3
25	Cautxú i matèries plàstiques	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,6	0,5	0,4	4,1
28	Prod. metàl·lics, exc. maquinària	1,9	0,7	0,7	3,3	1,0	2,6	3,0	1,6	3,6
29	Construcció maquinària i equips mec.	0,4	0,7	0,9	0,7	0,3	1,5	1,8	0,5	2,6
34	Vehicles motor, remolcs i semiremolcs	0,0	0,0	0,2	0,6	2,7	0,6	0,1	0,0	1,5
45	Construcció	10,5	6,8	11,1	16,1	5,7	15,7	12,4	12,3	10,6
50	Venda i reparació vehicles motor	2,0	1,8	3,2	4,1	1,1	2,3	2,9	2,5	3,5
51	Comerç engròs i intermediaris	3,1	3,2	5,8	6,7	9,6	5,1	6,5	6,3	5,5
52	Comerç detall; altres reparacions	8,6	9,6	11,4	14,0	6,5	9,4	9,7	13,4	13,7
55	Hoteleria	4,6	5,1	4,9	5,0	4,7	4,8	5,2	5,3	4,1
60	Transport terrestre i per canonades	3,3	1,8	3,5	3,0	0,9	2,8	3,5	2,9	2,4
63	Activitats afins transport; ag. viatges	2,4	0,6	0,7	0,9	0,7	0,3	0,8	0,3	0,6
65	Mediació financera	4,2	5,5	2,8	0,9	0,3	2,0	7,9	2,2	2,6
72	Activitats informàtiques	0,5	0,7	0,5	0,8	6,9	0,5	1,4	0,6	0,4
74	Altres activitats empresarials	12,6	21,7	11,5	10,9	23,8	10,3	12,3	7,7	9,1
75	Adm. pública, defensa i SS obligatòria	13,0	11,2	12,5	2,4	2,4	1,7	2,0	3,0	3,2
80	Educació	6,0	5,0	5,2	4,3	3,8	4,9	3,9	4,7	4,6
85	Sanitat i serveis socials	10,0	11,8	10,6	9,6	4,9	14,2	7,7	12,8	10,0
92	Activitats culturals i esportives	1,3	1,8	1,6	2,0	4,2	2,4	1,9	2,0	2,1
93	Activitats diverses serveis personals	1,4	1,4	1,4	2,1	1,4	2,0	2,8	1,9	2,0
Total		100	100	100	100	100	100	100	100	100
Agricultura		0,2	0,2	1,2	1,2	0,8	0,3	0,1	0,8	0,3
Indústria		10,0	5,9	7,1	12,8	15,9	17,2	14,1	17,6	21,6
Construcció		10,5	6,8	11,1	16,1	5,7	15,7	12,4	12,3	10,6
Serveis		79,3	87,0	80,6	69,9	77,6	66,8	73,5	69,3	67,5

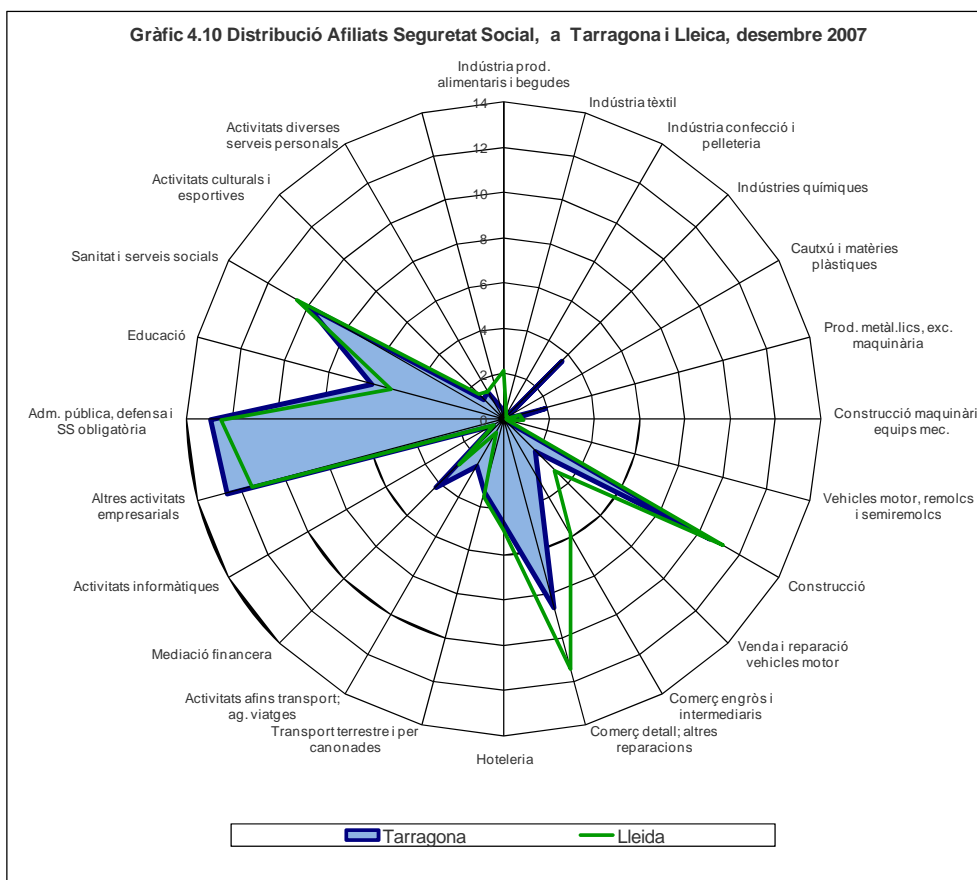
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Això ens permet comparar l'estructura econòmica, en termes de treballadors, de la ciutat de Tarragona amb la resta de ciutats mitjanes de Catalunya. Si ens fixem en les altres dues capitals de demarcació, Girona i Lleida, podem observar com a característica comuna més rellevant, l'important pes dels afiliats a l'Administració Pública (Tarragona un 13%, Lleida un 12,5% i Girona un 11,2%), mentre que en les altres ciutats aquest sector oscil·la entre el 3,2% de Manresa i l'1,7% de Terrassa). El sector d'Altres Activitats Empresarials també té un important pes a les tres capitals, sobretot a Girona, amb un 21,7% (només superat pel valor registrat a Sant Cugat, un 23,8%), però també recull percentatges superiors al 10% a les altres ciutats, exceptuant Manresa (9,1%) i Mataró (7,7%). Aquestes tres ciutats també presenten un pes elevat en el nombre d'afiliats a la Sanitat i Serveis Socials, així com en l'Educació, tot i que a Terrassa i a Mataró, el percentatge d'afiliats a Sanitat i Serveis Socials

superen als de les tres capitals. Pel que fa a la participació del Comerç al Detall, Tarragona és la capital amb un pes més baix d'afiliats, un 8,6%, mentre que a Lleida representa l'11,4% i a Girona el 9,6%. Finament, en relació a les activitats industrials, el sector de les Indústries Químiques a Tarragona, amb un 3,6%, és el que representa un pes més elevat de tots els municipis analitzats.

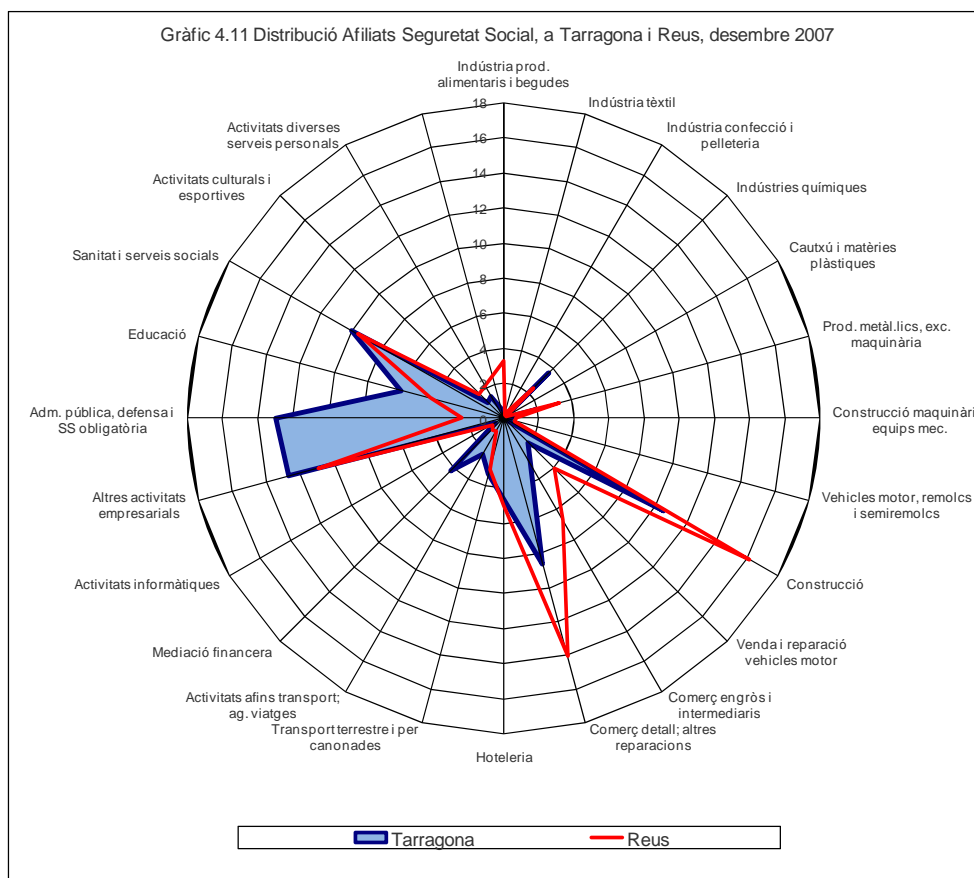

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

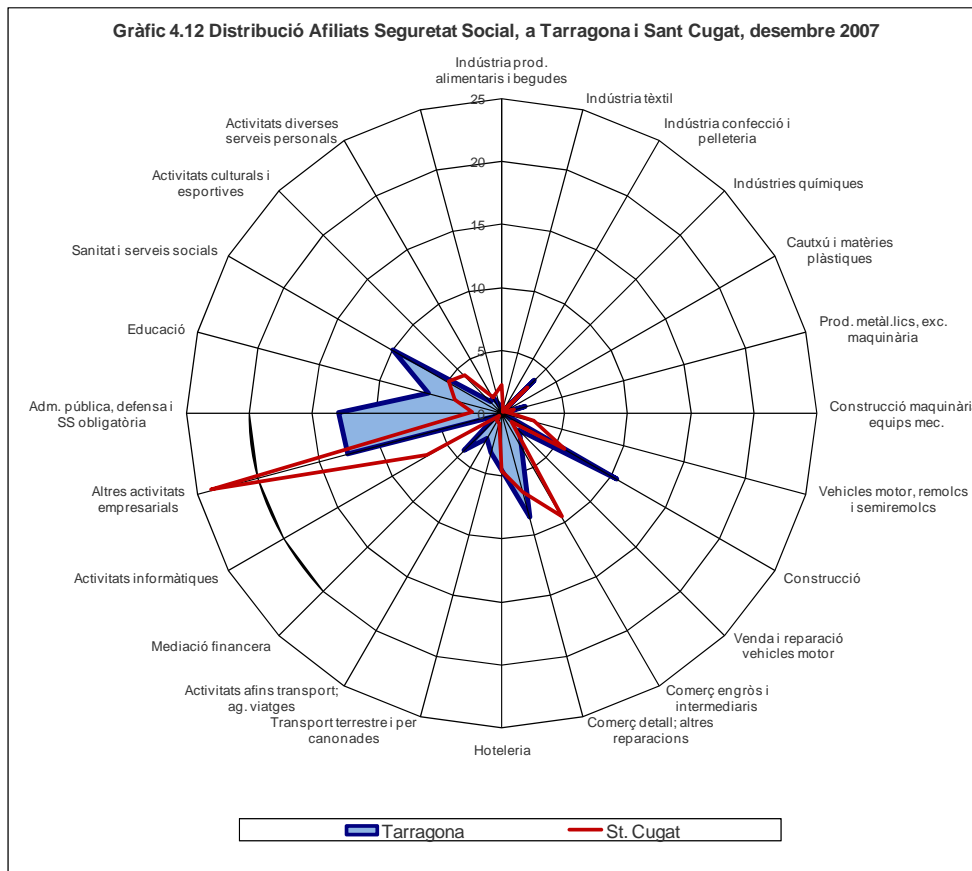
Si realitzem la comparació amb l'altre principal ciutat del Camp de Tarragona, es confirmen algunes característiques ben conegudes, com ara el major pes del Comerç al Detall a Reus, on representa el 14% dels afiliats (en front del 8,6% de Tarragona) i es situa al cap davant de les nou ciutats analitzades. També té un major pes el sector del Comerç a l'Engròs (un 6,7% a Reus i un 3,1% a Tarragona), així com la Venda i Reparació de Vehicles. Altres sectors en els què Tarragona presenta una menor especialització que la capital del Baix Camp, són a la Indústria de Productes Alimentaris (a Reus un 3,3% i a Tarragona un 0,4%), als Productes Metàl·lics (un 3,3% en front a un 1,9%), i també al sector de la Construcció, on Reus amb un 16,1% dels seus afiliats en aquest sector és la ciutat on la construcció registra un percentatge més elevat de treballadors, 5,6 punts superior al nivell de Tarragona.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Una altra ciutat que hem utilitzat com a referència per comparar la seva estructura productiva amb la de Tarragona, és Sant Cugat del Vallès, que habitualment registra un dels nivells més elevats de renda per càpita de les ciutats catalanes. Si ens fixem en les seves activitats econòmiques més característiques, destaca sobretot l'elevat pes del sector d'Altres Activitats Empresarials, vinculades principalment als serveis empresarials. Aquesta activitat representa a Sant Cugat els 23,8% dels seus afiliats, nivell lleugerament superior al de Girona (21,7%) i força per sobre del de les altres ciutats, tot i que Tarragona amb un 12,6% es situaria en tercera posició (lleugerament per sobre de Sabadell, amb un 12,3% i Lleida, amb un 11,5%). El segon sector amb més nombre d'afiliats a Sant Cugat és el del Comerç a l'Engròs, amb un 9,6%, situant-se també al capdavant de les altres ciutats.

També podem destacar el 6,9% que representa les Activitats Informàtiques, molt per sobre que a les altres ciutats que es situen entre els 0,4% de Manresa i l'1,4% de Sabadell. Aquest sector a Tarragona només representa el 0,5%. També el sector d'Activitats Culturals i Esportives, amb un 4,9% té un pes comparativament important a Sant Cugat, en relació a les altres vuit ciutats.

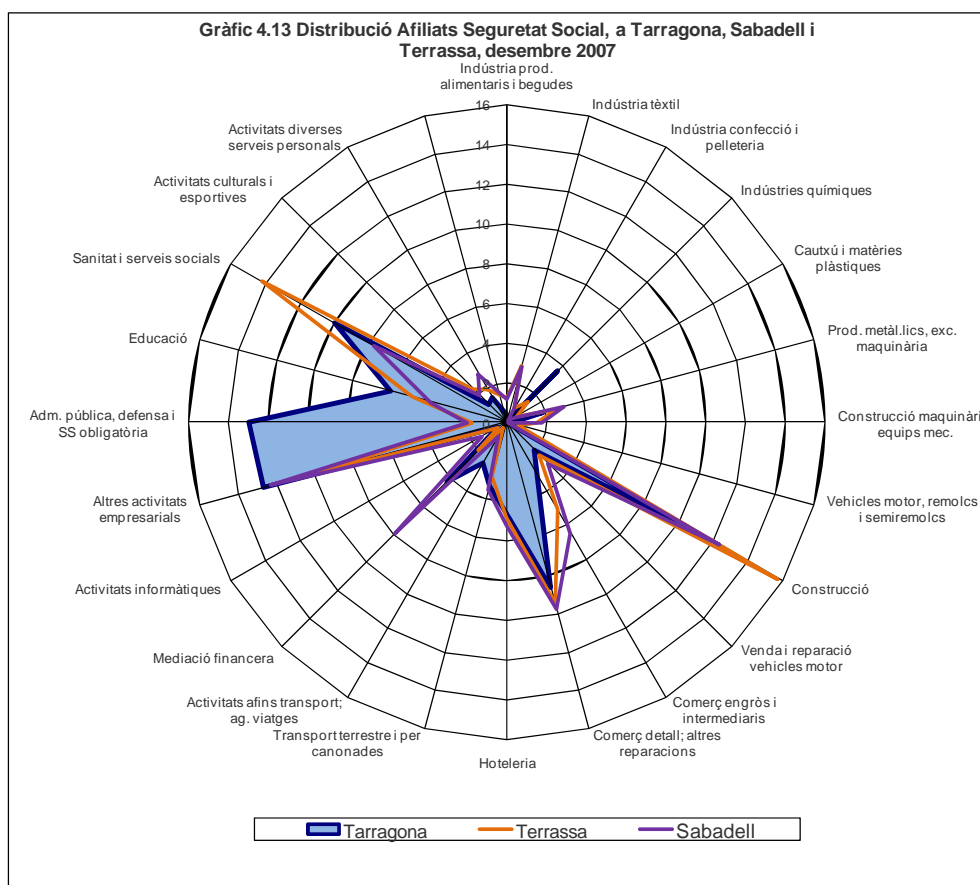

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Si centrem la nostra anàlisi en les altres dues ciutats del Vallès, Sabadell i Terrassa, tot i la seva tradicional activitat industrial, destaquen per l'important pes del sector de la Construcció, amb un 15,7% dels afiliats a Terrassa i un 12,4% a Sabadell. En el sector serveis els seus treballadors es concentren principalment a les Altres Activitats Empresarials, amb un 12,3% a Sabadell i un 10,3% a Terrassa, però aquesta última presenta un major especialització en Sanitat i Serveis Socials (un 14,2%), mentre que a Sabadell podem destacar el

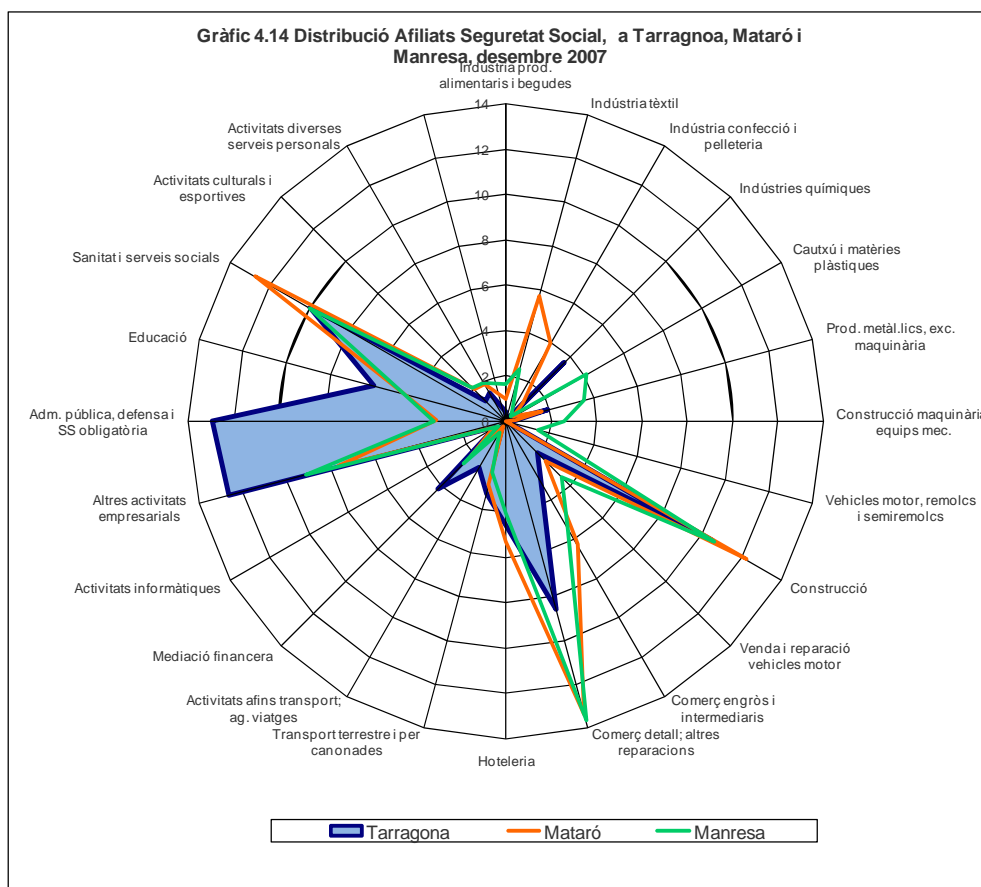
paper de la Mediació Financera, que amb un 7,9% dels afiliats es situa força per sobre de les altres ciutats, fins i tot de les capitals de demarcació com Girona (5,5%) i Tarragona (4,2%). Finalment, senyalar com la Indústria Tèxtil encara representa el 2,9% dels afiliats a totes dues ciutats, nivell que només supera Mataró amb un 5,7%.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Finalment, de la comparació amb les ciutats de Mataró i Manresa, podem destacar el major pes que en aquestes ciutats representa el Comerç al Detall, amb un 13,4% i un 13,7%, respectivament. Clarament superior al 8,6% de Tarragona, i només superat pel 14% de Reus. Pel que fa al sector serveis el sector d'Altres Activitats Empresarials són les ciutats on presenta un pes més petit (un 7,7% a Mataró i un 9,1% a Manresa), però en canvi la Sanitat i Serveis

Socials, representen un 12,8% a Mataró i un 10% a Manresa (nivell similar al de Tarragona). En relació a les activitats industrials, en el cas de Mataró trobem una major especialització a la Indústria Tèxtil (5,7%) i en la Indústria de Confecció (4%), molt superior a la resta de ciutats, i en el cas de Manresa destaca el sector del Cautxú i Matèries Plàstiques (4,1%) i la Construcció de Maquinària i Equips Mecànics (2,6%).

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Així doncs, intentant resumint aquesta anàlisi comparativa, podríem agrupar aquestes nou ciutats en tres grups en funció d'unes estructures productives més similars. D'aquesta manera, Tarragona formaria part d'un grup amb Girona i Lleida on la seva capitalitat administrativa, fa que el pes dels treballadors en l'Administració Pública sigui molt rellevant, i presenti també una important concentració en altres serveis com la Sanitat i Serveis Socials, o en Educació.

També el sector d'Altres Activitats Empresarials es situa com una de les activitats amb més treballadors, sobretot a Girona. Però aquesta característica també es presenta en altres ciutats com Sant Cugat i Sabadell.

Un segon grup el formarien Reus, Mataró i Manresa que són les ciutats amb un major pes de treballadors al Comerç al Detall i a la Construcció, i on els serveis classificats com a Altres Activitats Empresarials tenen un pes més baix.

El tercer grup estaria format per Sabadell i Terrassa, on el nombre d'afiliats a la Construcció té un pes molt significatiu, però també els serveis d'Altres Activitats Empresarials. En relació a les activitats industrials tant la Indústria Tèxtil com la de Productes Metàl·lics, caracteritzarien aquestes ciutats, si bé també hi ha una certa diferenciació en el sentit d'un major pes de la Mediació Financera a Sabadell i la Sanitat i Serveis Socials a Terrassa.

En relació a Sant Cugat, podem dir que presenta una estructura productiva més diferenciada que fa difícil poder classificar-la en algun dels tres grups anteriors.

4.4. EL PAPER DE LES ACTIVITAT D'ALT VALOR AFEGIT EN L'ESTRUCTURA PRODUCTIVA

Per finalitzar aquest apartat de l'estudi, volem presentar quin pes ocupen en l'estructura productiva de la ciutat de Tarragona les activitats econòmiques anomenades d'alt valor afegit. Es tracta d'aquells sectors que incorporen un elevat grau de tecnologia, en el cas de la indústria, i/o una major intensitat de coneixement, en el cas dels serveis (d'acord amb la classificació establerta per l'OCDE l'any 2001). L'anàlisi d'aquests sectors d'activitat ens permeten detectar quina és la posició de Tarragona en aquests sectors estratègics de cara a millorar el creixement econòmic de la nostra economia.

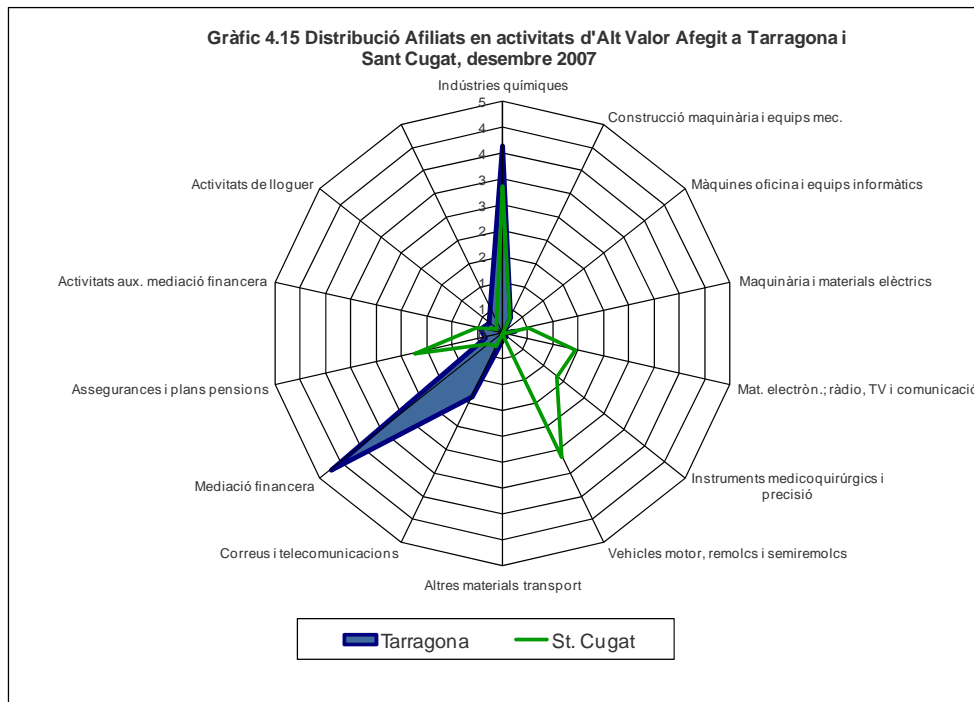
Taula 4.9 Percentatges d'afiliació a la Seg. Soc., en activitats d'Alt Valor Afegit. Ciutats mitjanes, desembre de 2007 (%)

CCAE	Activitat Econòmica	Tarragona	Girona	Lleida	Reus	St. Cugat	Terrassa	Sabadell	Mataró	Manresa
24	Indústries químiques	3,6	0,3	0,2	2,4	2,9	1,5	0,2	1,1	0,3
29	Construcció maquinària i equips mec.	0,4	0,7	0,9	0,7	0,3	1,5	1,8	0,5	2,6
30	Màquines oficina i equips informàtics	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
31	Maquinària i materials elèctrics	0,3	0,3	0,1	0,1	0,5	1,2	0,3	0,5	0,5
32	Mat. electròn.; ràdio, TV i comunicació		0,1	0,0	0,0	1,4	0,2	0,1	0,1	0,0
33	Instruments medicoquirúrgics i precisió	0,1	0,0	0,2	0,1	1,4	0,3	0,1	0,1	0,1
34	Vehicles motor, remolcs i semiremolcs	0,0	0,0	0,2	0,6	2,7	0,6	0,1	0,0	1,5
35	Altres materials transport	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	
64	Correus i telecomunicacions	1,4	1,6	1,2	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1
65	Mediació financera	4,2	5,5	2,8	0,9	0,3	2,0	7,9	2,2	2,6
66	Assegurances i plans pensions	0,3	0,6	0,3	0,1	1,7	0,1	0,3	0,2	0,2
67	Activitats aux. mediació financera	0,4	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6
71	Activitats de lloguer	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,2
72	Activitats informàtiques	0,5	0,7	0,5	0,8	6,9	0,5	1,4	0,6	0,4
73	Recerca i desenvolupament	0,4	0,1	0,1	0,1	0,5	0,1	0,2	0,2	0,2
74	Altres activitats empresarials	12,6	21,7	11,5	10,9	23,8	10,3	12,3	7,7	9,1
80	Educació	6,0	5,0	5,2	4,3	3,8	4,9	3,9	4,7	4,6
85	Sanitat i serveis socials	10,0	11,8	10,6	9,6	4,9	14,2	7,7	12,8	10,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

Les dades reflecteixen una clara especialització de Tarragona en els sectors d'Altres Activitats Empresarials, Sanitat i Serveis Socials, i en Educació, amb un cert pes de la Mediació Financera i una lleugera presència en Correus i Telecomunicacions. Una estructura molt similar a la de Girona (amb un pes molt superior de les Altres Activitats Empresarials) i Lleida. La característica diferenciadora de Tarragona, en aquest cas seria el pes significatiu de les Indústries Químiques.

En relació al pes que aquestes activitats de major valor afegit tenen en les altres ciutats analitzades, podem destacar el cas de Sant Cugat, on es registra una major diversificació sectorial amb presència significativa, encara que reduïda, de sectors com la Fabricació de Vehicles de Motor, la Fabricació d'Altres Materials de Transport, les Assegurances i Plans de Pensions, la Fabricació de Material Electrònic, la Fabricació d'Instruments Medicoquirúrgics, i especialment les Activitats Informàtiques. Altres ciutats com Sabadell, Terrassa i Manresa, registren algun tipus d'activitat en algun d'aquests sectors industrials de tecnologia mitjana-alta com ara en la Construcció de Maquinària i Equips Mecànics, Maquinària i Materials Elèctrics (a Terrassa), Vehicles de Motor (a Manresa) i Activitats Informàtiques (a Sabadell).

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball (Generalitat)

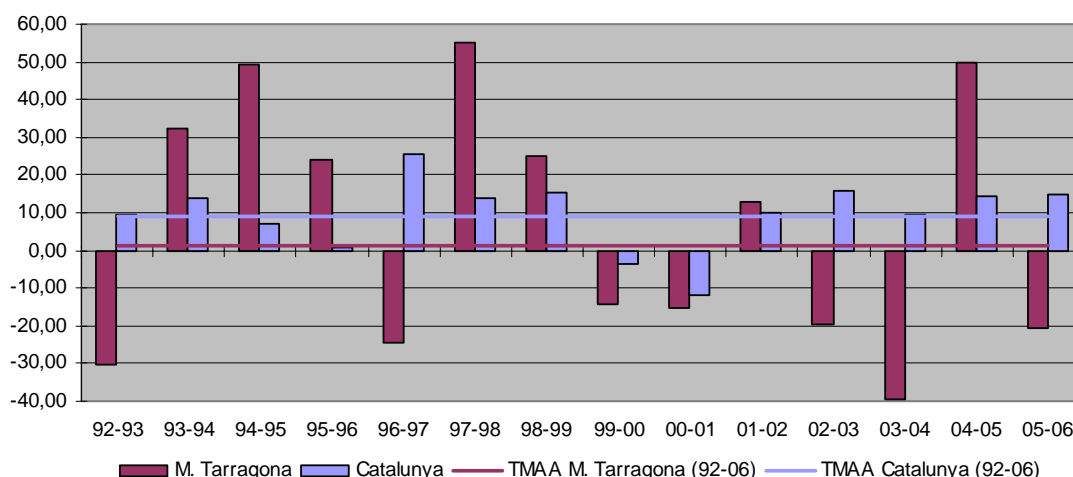
En qualsevol cas, sembla recomanable establir algun tipus d'estratègia per buscar una major implantació i diversificació d'aquestes activitats generadores d'un valor afegit més alt. Encara que també cal tenir en compte que aquesta anàlisi es basa en la classificació d'activitats d'alt valor afegit de l'OCDE. Probablement caldria considerar altres activitats considerades en termes globals més tradicionals i generadores d'uns menors valors afegits, però que apostant per elements diferenciadors dels seus productes en base a estratègies de millora de la qualitat, poden generar també una major rendibilitat econòmica de les seves empreses, incrementar la productivitat dels seus treballadors i generar més riquesa i benestar pels ciutadans.

5. HABITATGE

5.1. L'OFERTA I DEMANDA D'HABITATGES

L'anàlisi del mercat de l'habitatge al municipi de Tarragona pren com a punt de partida la informació de les estadístiques sobre habitatge que proporciona l'Institut d'Estadística de Catalunya. Aquesta informació s'obté principalment de les dades que proporciona la Direcció General d'Habitatge (DGH) obtingudes a partir de dos arxius administratius: l'arxiu propi de la DGH⁴ i l'arxiu dels col·legis d'aparelladors i arquitectes tècnics de Catalunya⁵.

Gràfic 5.1. Evolució dels habitatges iniciats (1992-2006). Taxes de creixement (%)

TMAA: Taxa mitjana anual acumulada

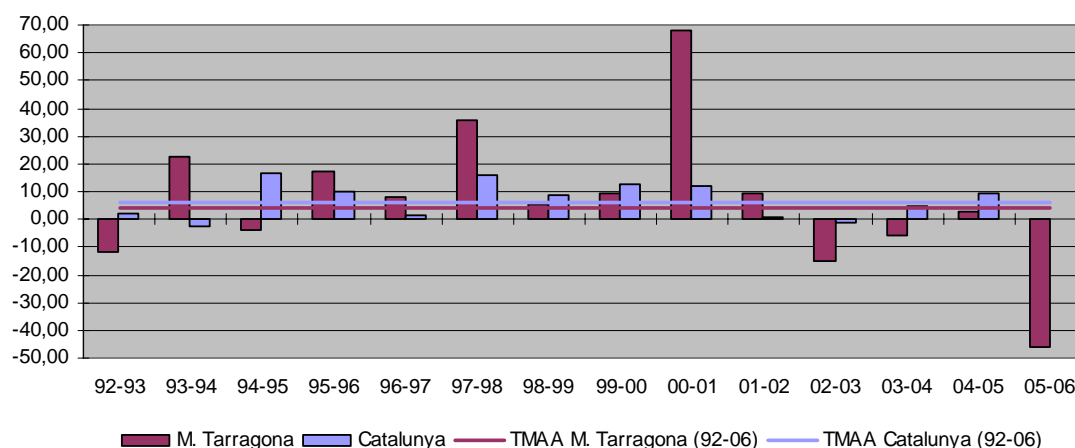
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

⁴ L'arxiu propi de la DGH s'alimenta de les tramitacions d'habitatges de protecció oficial, bé sigui quan s'inicien les promocions (qualificacions provisionals), bé quan s'enllesteixen (qualificacions definitives) i de les tramitacions de les cèdules d'habitabilitat que, en el cas d'habitatges de nova construcció, són un indicador dels habitatges lliures acabats. Per obtenir la xifra d'habitatges acabats es sumen els habitatges de les cèdules d'habitabilitat amb els de les qualificacions definitives de protecció oficial.

⁵ L'arxiu dels col·legis d'aparelladors i arquitectes tècnics de Catalunya, amb els quals la DGH va establir un conveni per a l'explotació de les seves bases de dades. En aquest cas, els visats d'encàrrecs d'obres s'utilitzen com a indicador dels habitatges iniciats a Catalunya (sota qualsevol tipus de règim legal) i els certificats finals d'obra com a indicador dels habitatges acabats.

Pel municipi de Tarragona i per a Catalunya en el seu conjunt, els Gràfics 5.1. i 5.2. mostren l'evolució dels habitatges iniciats i dels acabats, respectivament, entre els anys 1992 i 2006. Per ambdues variables i pel període analitzat, s'observa que el municipi de Tarragona enregistra una taxa mitjana de creixement per sota de la del conjunt de Catalunya.

Gràfic 5.2. Evolució dels habitatges acabats (1992-2006). Taxes de creixement (%)

TMAA: Taxa mitjana anual acumulada

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Des d'una perspectiva territorial més amplia i comparada amb la municipal, la Taula 5.1. presenta la producció d'habitatges en relació amb el nombre d'habitants de cada zona (veure annex Taula A5.1. per a més informació). Aquest indicador permet una valoració qualitativa del comportament del sector al facilitar l'estudi del nombre d'habitatges construïts de nova planta per mil habitants. En aquest sentit, la intensitat mitjana de la construcció a Catalunya durant l'any 2006 ha estat de 18,8 habitatges iniciats per cada 1.000 habitants, una ràtio lleugerament superior a l'assolida durant el 2005, 16,7 habitatges/1000 habitants.

Les xifres dels habitatges iniciats i acabats que es mostren pel Camp de Tarragona i per la demarcació provincial també permeten establir una

comparació territorial del habitatges iniciats i acabats segons la dimensió en població. El resultat reflecteix que aquests dos àmbits geogràfics, en termes relatius, superen les xifres de Catalunya en el seu conjunt. No obstant, aquesta elevada intensitat mitjana no explica adequadament la realitat pel que fa a la satisfacció de les necessitats d'habitatge de la població en el conjunt del territori. A escala municipal, s'observa un comportament diferent pel que fa al municipi de Tarragona. D'una banda, el nombre d'habitatges iniciats per l'any 2006 és de 10,20 per cada mil habitants i es situa un 45% per sota de la mitjana catalana. D'una altra banda, el nombre d'habitatges acabats per l'any 2006 és de 16,72 per cada mil habitants representa una ratio inferior en un 25% a l'assolida pel conjunt de Catalunya.

Taula 5.1. Habitatges construïts de nova planta per mil habitants

	Municipi Tarragona		Camp de Tarragona		Demarcació Tarragona		Catalunya	
	H. iniciats	H. acabats	H. iniciats	H. acabats	H. iniciats	H. acabats	H. iniciats	H. acabats
1992	9,98	11,61	13,00	22,13	12,67	8,90	6,42	10,44
1993	6,88	10,12	11,62	24,09	11,13	9,41	6,94	10,54
1994	9,03	12,34	13,18	19,24	12,29	7,70	7,85	10,19
1995	13,46	11,82	16,24	17,88	15,00	7,47	8,39	11,87
1996	17,10	14,23	14,51	21,95	12,62	9,20	8,64	13,35
1997	12,95	15,39	18,05	19,17	15,83	7,82	10,79	13,50
1998	19,97	20,76	22,37	27,35	20,71	11,34	12,22	15,59
1999	24,89	21,83	28,72	35,02	27,09	15,27	13,93	16,80
2000	21,14	23,63	32,42	39,17	27,85	14,83	13,33	18,73
2001	17,79	39,28	26,27	48,59	25,45	18,00	11,56	20,60
2002	19,72	42,26	29,93	50,47	29,43	20,20	12,43	20,23
2003	15,37	34,81	36,16	45,37	34,90	19,33	13,99	19,44
2004	9,10	32,16	31,59	53,36	30,71	25,19	15,05	19,99
2005	13,13	31,84	36,54	62,85	37,45	27,53	16,74	21,28
2006	10,20	16,72	31,26	47,38	35,65	23,42	18,83	20,82

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

La Taula 5.2 ens mostra el nombre d'habitatges iniciats per barris al municipi de Tarragona durant el període 1992-2006. Les dades reflecteixen que la construcció s'ha concentrat al nucli capital i part alta (Casc PP-20) i al barri de Sant Pere i Sant Pau.

Taula 5.2. Habitatges iniciats per barris al Municipi de Tarragona

	Albada	Bonavista	Camp Clar	Casc-PP20	CT REUS	El Pilar	La Canonja	La Granja	La Floresta	Oliva cementiri	Parc Riu Clar	Riu Clar	SPSP	Sant Salvador	Torreforta	Eixample Torreforta	Urb. Llevant	Total
1992	0,00	5,99	0,60	46,61	0,00	0,00	0,40	0,00	0,00	3,89	0,00	0,00	9,88	0,10	9,78	5,99	16,77	100,00
1993	0,00	3,62	18,40	22,47	6,64	0,00	1,21	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	37,56	0,60	0,00	0,00	9,35	100,00
1994	0,00	3,23	0,13	51,48	0,77	0,00	0,13	0,00	0,00	4,13	0,00	0,00	17,81	5,81	4,52	6,06	5,94	100,00
1995	0,00	7,48	5,26	44,74	2,77	0,00	1,39	0,00	0,00	5,68	0,00	0,00	14,40	0,55	0,00	9,70	8,03	100,00
1996	0,00	2,04	2,40	50,24	8,29	0,00	0,84	0,00	0,00	4,57	0,00	0,00	25,00	0,48	0,72	0,00	5,41	100,00
1997	0,00	3,54	2,87	54,03	13,37	0,00	2,10	0,00	0,00	1,66	0,00	0,00	6,52	0,44	0,00	5,52	9,94	100,00
1998	0,00	2,84	4,21	65,32	6,77	0,00	0,91	0,00	0,00	1,37	0,00	0,00	10,16	0,27	3,02	0,91	4,21	100,00
1999	0,00	4,80	4,32	42,18	5,29	0,00	2,61	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	22,31	0,49	1,63	10,50	5,54	100,00
2000	0,00	1,97	16,64	47,11	1,32	0,00	9,61	0,00	0,00	0,46	0,00	0,00	6,97	0,99	4,54	0,99	9,41	100,00
2001	3,30	2,42	1,50	56,67	3,05	0,00	1,99	0,00	0,00	0,24	0,00	0,00	11,92	8,14	6,79	0,00	3,97	100,00
2002	8,04	0,33	3,26	44,92	0,00	0,00	3,20	0,00	0,00	0,22	0,00	0,00	23,30	5,38	3,04	1,63	6,68	100,00
2003	0,00	3,79	4,05	49,92	0,00	0,00	1,35	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	21,42	9,78	4,30	0,00	5,06	100,00
2004	3,99	5,29	11,04	43,02	0,00	0,00	2,84	0,00	0,00	0,23	0,00	0,00	13,88	16,56	0,69	0,00	2,45	100,00
2005	1,98	8,21	0,00	31,36	0,00	0,00	16,32	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00	21,86	10,48	1,88	0,00	7,81	100,00
2006	0,00	18,16	0,00	56,84	0,00	0,00	13,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,78	0,00	0,71	0,00	2,59	100,00
92-06	1,74	4,00	5,12	47,68	2,91	0,00	3,71	0,00	0,00	1,26	0,00	0,00	16,37	4,77	3,25	2,48	6,72	100,00

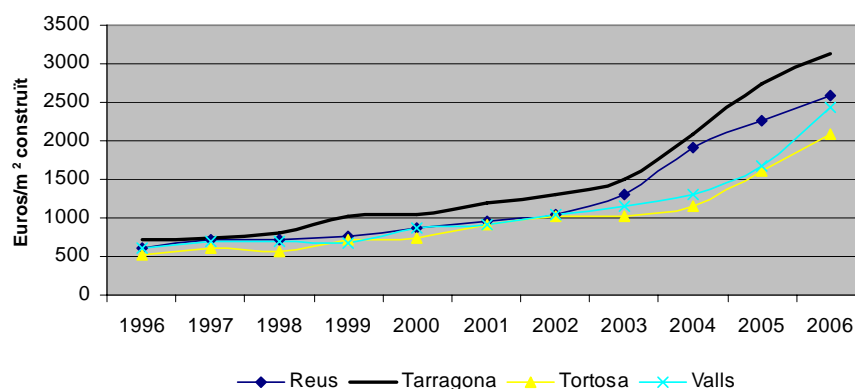
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

5.2. PREUS DE L'HABITATGE DE NOVA CONSTRUCCIÓ

Pel que fa als preus dels habitatges nous, aquests s'han incrementat del 2006 respecte al 2005 un 14,78%, una forta pujada, però inferior als anys precedents, com el 30,45% assolit al 2005 (veure annex Taula A5.2.). Aquest nou increment ha situat el preu mitjà de venda d'un habitatge nou al municipi de Tarragona en 3.137 euros per metre quadrat construït, atesa una superfície mitjana de 98 metres quadrats construïts.

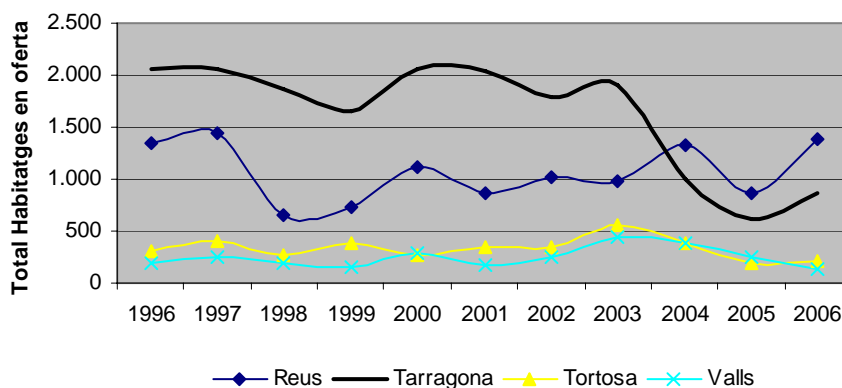
L'augment dels preus ha estat generalitzat en tota la demarcació de Tarragona, però ha estat més intens a les àrees on els preus eren menys elevats i tenien més recorregut; en canvi on els preus eren ja molt elevats s'han registrat pujades inferiors. Dins de la demarcació de Tarragona es poden distingir els comportaments que es mostren en els Gràfics 5.3. i 5.4. Per al municipi de Tarragona i el de Reus l'increment de preus ha estat inferior al experimentat per Tortosa i Valls. Aquesta evolució ha conduït a un apropament dels preus, de manera que el 2006, el preu mitjà del metre quadrat construït a s'ha situat en 3.137 i 2.577 a Tarragona i Reus, respectivament i en 2.077 i 2.424 a Tortosa i Valls, respectivament (veure annex Taula A5.2.).

Gràfic 5.3. Evolució dels preus mitjans de la nova construcció per m² (1996-2006). Tarragona i capitals de comarca de l'entorn

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

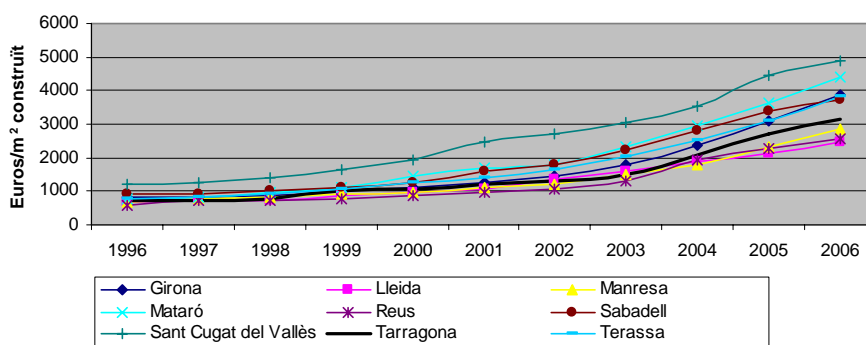
Gràfic 5.4. Evolució de l'oferta de la nova construcció (1996-2006). Tarragona i capitals de comarca de l'entorn

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

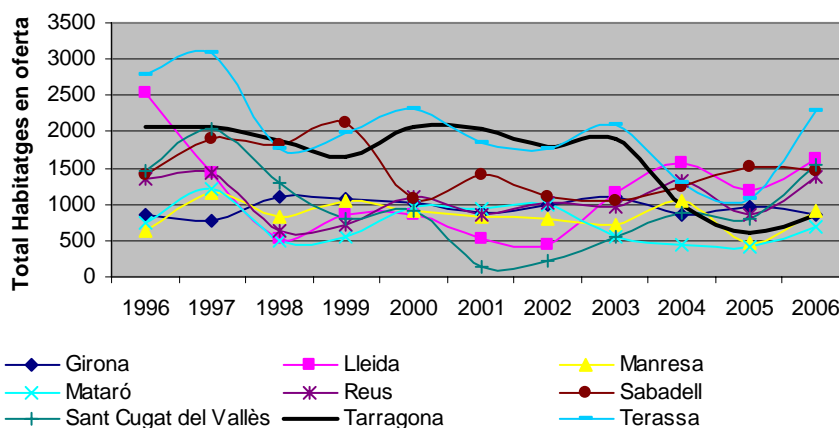
Des d'una comparativa territorial més ampla, els Gràfics 5.5. i 5.6. reflecteixen l'evolució dels preus dels habitatges nous per al municipi de Tarragona i altres ciutats catalanes de dimensió similar. Es pot observar que la tendència en l'augment del preu mitjà ha estat similar en tots els municipis tot i que l'oferta de nous habitatges presenta dinàmiques prou diferenciades (veure annex Taula A5.3.).

Gràfic 5.5. Evolució dels preus mitjans de la nova construcció per m² (1996-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Gràfic 5.6. Evolució de l'oferta de la nova construcció (1996-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

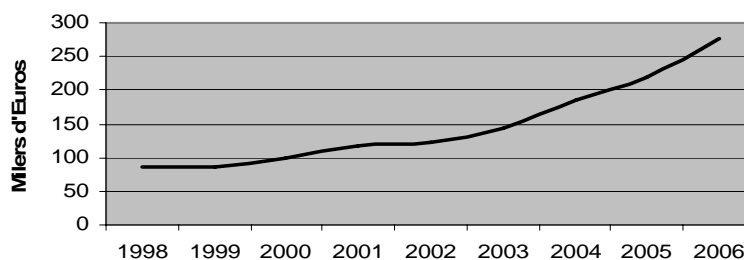

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

5.3. PREUS DE L'HABITATGE DE SEGONA MÀ

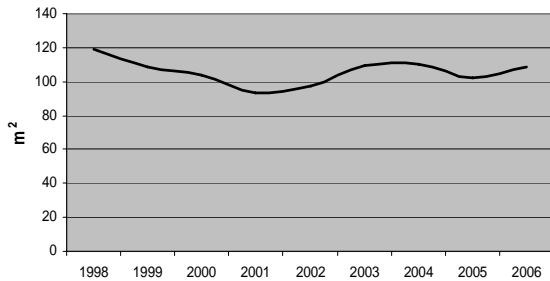
Durant l'any 2006, el preu mitjà per metre quadrat de venda dels habitatges de segona mà del municipi de Tarragona, s'ha incrementat un 16,92% respecte a l'any anterior, una taxa inferior a la registrada l'any 2005 (28,42%), i que ha portat a un nivell de 2.529 euros/m² (veure annex Taula A5.4.). En els Gràfic 5.7, 5.8 i 5.9 es poden observar l'evolució des de 1998 de tres indicadors del mercat de segona mà: el valor de l'oferta (preu mitjà), els metres quadrats oferts i el preu mitjà per metre quadrat. Les dades reflecteixen una tendència creixent en el valor de l'oferta mentre que els metres quadrats s'han mantingut més estables, el que ha originat l'increment del preu mitjà en el mercat de segona mà.

Gràfic 5.7. Evolució del preu mitjà de l'oferta en el mercat de 2a mà (1998-2006). Municipi de Tarragona

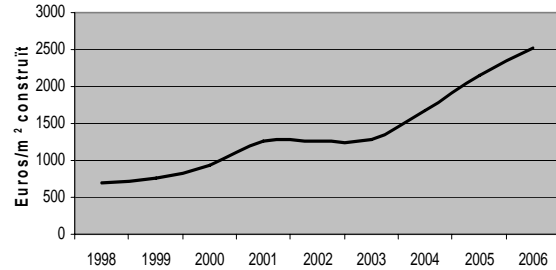
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Gràfic 5.8. Evolució de l'oferta de metres quadrats en el mercat de 2a mà (1998-2006). Municipi de Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

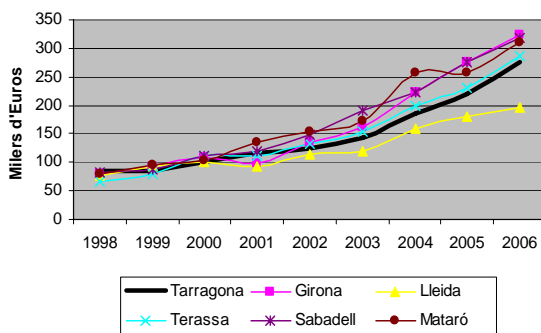
Gràfic 5.9. Evolució del preus mitjans per m² en el mercat de 2a mà (1998-2006). Municipi de Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

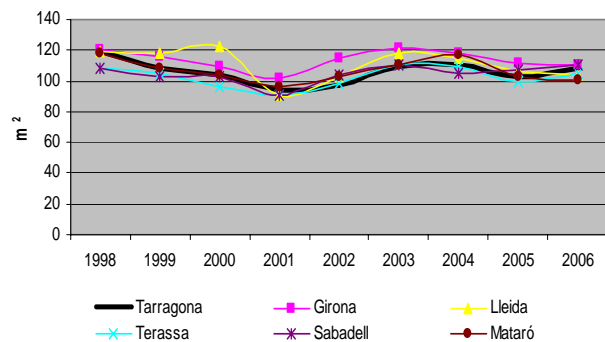
Complementàriament a aquest comportament particular de Tarragona es pot analitzar la dinàmica del mercat de segona mà en altres ciutats de dimensió similar. En els gràfics 5.10, 5.11 i 5.12, es pot observar una dinàmica molt similar en tots els àmbits municipals analitzats i com el municipi de Tarragona, en particular, experimenta un comportament intermedi que el situa al mig de l'interval que delimiten el conjunt de municipis (veure annex Taula A5.4.).

Gràfic 5.10. Evolució del preu mitjà de l'oferta en el mercat de 2a mà (1998-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

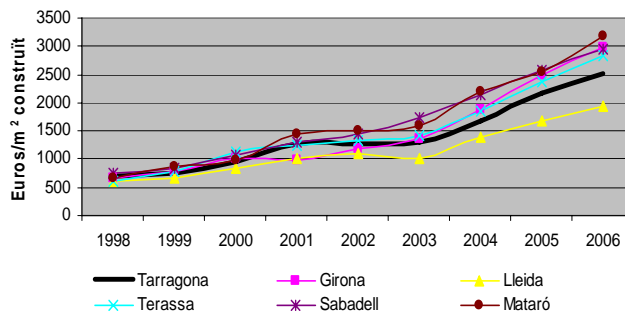
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Gràfic 5.11. Evolució de l'oferta de m² en el mercat de 2a mà (1998-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Gràfic 5.12. Evolució del preus mitjans per m² en el mercat de 2a mà (1998-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

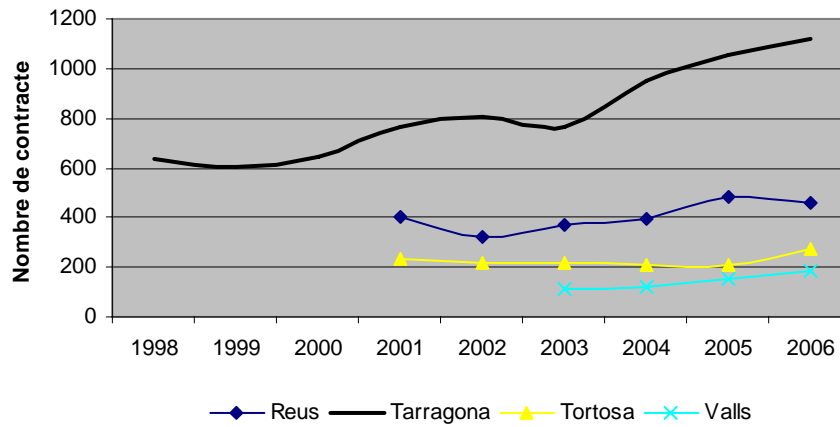
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

5.4. PREUS DE L'HABITATGE DE LLOGUER

L'estudi del sector de lloguer d'habitatges del mercat immobiliari residencial utilitza la informació de les fiances dipositades a l'Institut Català del Sòl. Segons les fiances de contractes de lloguer dipositades a l'Institut Català del Sòl, durant el 2006 al municipi de Tarragona s'han signat 1.116 nous contractes de lloguer, un 5,88% més que en l'any anterior (veure annex Taula A5.5).

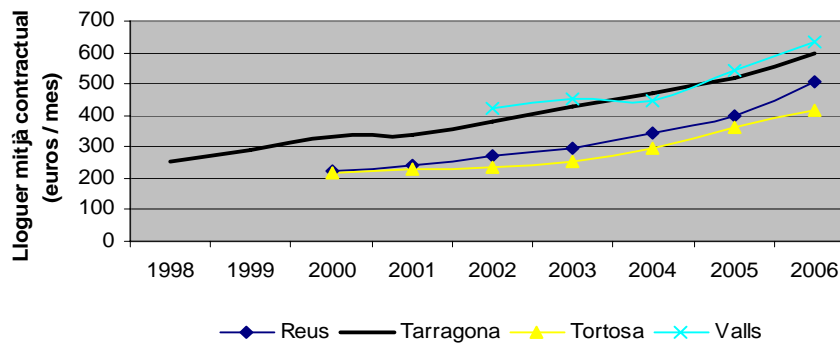
En els Gràfics 5.13 i 5.14 es pot observar una comparativa territorial dins la demarcació de Tarragona pel que fa al nombre de contractes i al preu mitjà mensual del lloguer. La tendència en el preu mitjà mensual dels lloguers és força similar, però amaga dos comportaments clarament diferenciats pel que fa a la contractació. D'una banda s'observa la dinàmica del mercat del municipi de Tarragona i d'una altra menys intensa a la resta de municipis. En el període analitzat s'observa una expansió del nombre de contractes a Tarragona, mantenint-se força constant el número de contractes nous signats a Reus, Tortosa i Valls

Gràfic 5.13. Evolució dels contractes en el mercat del lloguer (1998-2006). Tarragona i altres capitals de comarca de l'entorn

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

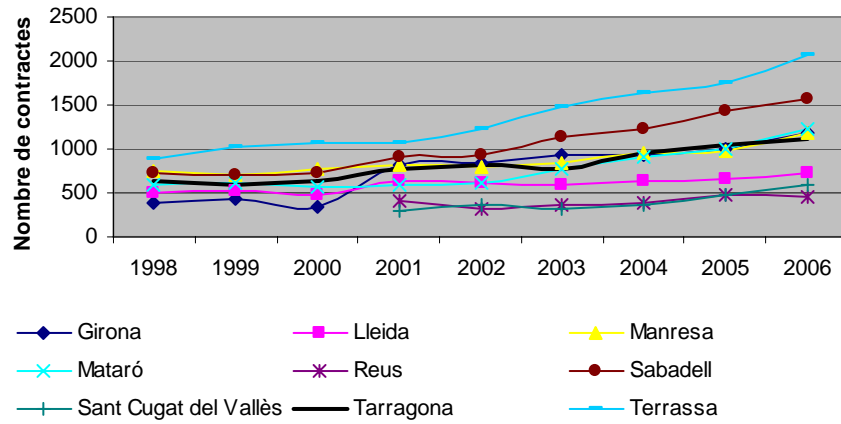
Gràfic 5.14. Evolució del preu mitjà mensual del lloguer (1998-2006). Tarragona i altres capitals de comarca de l'entorn

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

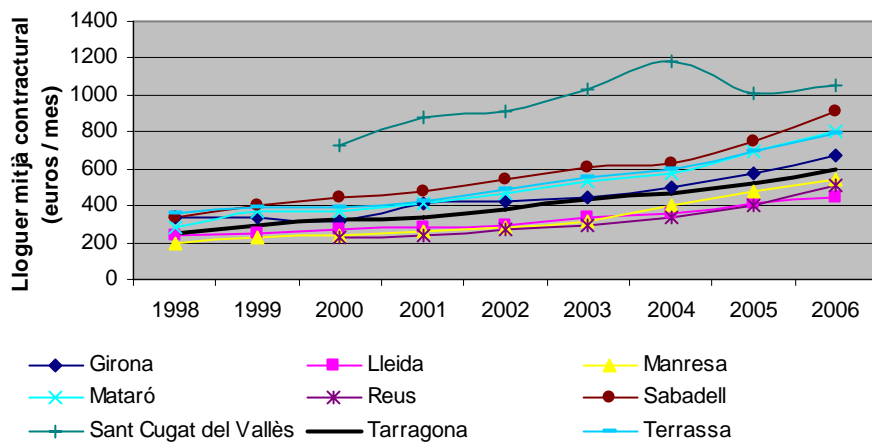
Des d'una altra dinàmica territorial enfocada a ciutats de dimensió similar, Gràfics 5.15 i 5.16, s'observa que el municipi de Tarragona se situa en una banda intermèdia del mercat i dels preus. Així doncs, si comparem aquesta ciutat amb altres de dimensió similar a Catalunya, es contempla que aquest posicionament es reflecteix tant pel que fa al nombre de contractes com al lloguer mensual contractual.

Gràfic 5.15. Evolució dels contractes en el mercat del lloguer (1998-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Gràfic 5.16. Evolució del preu mitjà mensual del lloguer (1998-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

5.5. ANNEX

Taula A5.1. Habitatges construïts de nova planta (1992-2006)

Municipi de Tarragona	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Iniciats	1.121	783	1.035	1.547	1.918	1.452	2.253	2.813	2.412	2.049	2.311	1.861	1.124	1.682	1.338
▪ Qualificacions provisionals protecció oficial promoció priv. D.G.A.H.	198	167	252	315	234	237	218	488	125	231	240	48	86	40	136
▪ Projectes visats col·legis aparelladors	923	616	783	1.232	1.684	1.215	2.035	2.325	2.287	1.818	2.071	1.813	1.038	1.642	1.202
Acabats	1.304	1.152	1.414	1.358	1.596	1.725	2.342	2.467	2.696	4.523	4.952	4.215	3.974	4.080	2.193
▪ Qualificacions definitives protecció oficial promoció priv. D.G.A.H.	81	2	255	146	231	181	145	139	176	209	317	112	137	103	44
▪ Cèdules habitabilitat habitatges lliures D.G.A.H.	583	513	504	649	602	731	970	983	1.090	2.187	1.820	1.340	1.281	1.088	900
▪ Certificats finals d'obra col·legis aparelladors	640	637	655	563	763	813	1.227	1.345	1.430	2.127	2.815	2.763	2.556	2.889	1.249
Camp de Tarragona	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Iniciats	5.002	4.577	5.300	6.641	5.948	7.465	9.304	12.159	14.041	11.667	13.765	17.316	15.664	19.016	16.978
▪ Qualificacions provisionals protecció oficial promoció priv. D.G.A.H.	809	941	887	1.540	1.107	838	511	1.120	527	705	347	664	398	712	991
▪ Projectes visats col·legis aparelladors	4.193	3.636	4.413	5.101	4.841	6.627	8.793	11.039	13.514	10.962	13.418	16.652	15.266	18.304	15.987
Acabats	8.513	9.491	7.736	7.310	8.993	7.927	11.375	14.827	16.967	21.577	23.215	21.728	26.459	32.710	25.739
▪ Qualificacions definitives protecció oficial promoció priv. D.G.A.H.	389	534	791	752	958	764	719	588	615	566	621	451	317	485	251
▪ Cèdules habitabilitat habitatges lliures D.G.A.H.	4.321	4.207	3.336	3.138	4.044	3.782	5.291	6.730	7.757	9.616	10.496	9.032	10.386	10.378	10.455
▪ Certificats finals d'obra col·legis aparelladors	3.803	4.750	3.609	3.420	3.991	3.381	5.365	7.509	8.595	11.659	12.310	12.245	15.756	21.847	15.033

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Taula A5.1. Habitatges construïts de nova planta (1992-2006) (continuació)

Demarcació de Tarragona	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Iniciats	6.959	6.231	6.995	8.646	7.254	9.148	12.019	15.942	16.672	15.579	18.578	22.828	20.700	26.401	26.043
▪ Qualificacions provisionals protecció oficial promoció priv. D.G.A.H.	1.371	1.460	1.425	2.412	1.621	1.489	797	1.400	814	1.078	722	1.055	823	1.000	1.210
▪ Projectes visats col·legis aparelladors	5.588	4.771	5.570	6.234	5.633	7.659	11.222	14.542	15.858	14.501	17.856	21.773	19.877	25.401	24.833
Acabats	4.890	5.267	4.380	4.302	5.285	4.517	6.579	8.989	8.874	11.017	12.749	12.643	16.979	19.407	17.111
▪ Qualificacions definitives protecció oficial promoció priv. D.G.A.H.	606	946	1.046	1.209	1.568	1.180	1.091	1.088	877	746	971	663	704	814	578
▪ Cèdules habitabilitat habitatges lliures D.G.A.H.	4.722	4.489	3.542	3.438	4.207	3.981	5.574	7.394	8.702	10.718	11.795	11.067	12.658	13.743	13.947
▪ Certificats finals d'obra col·legis aparelladors	4.801	5.997	4.679	5.008	4.995	4.079	6.633	10.090	11.198	14.337	16.013	17.571	19.775	25.420	19.985
Catalunya	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Iniciats	39.071	42.724	48.716	52.239	52.631	66.062	75.126	86.518	83.447	73.531	80.847	93.774	102.518	117.123	134.343
▪ Qualificacions provisionals protecció oficial promoció priv. D.G.A.H.	4.932	6.757	6.274	9.043	6.287	7.761	3.350	8.251	4.928	5.737	6.349	5.125	6.037	6.610	7.226
▪ Projectes visats col·legis aparelladors	34.139	35.967	42.442	43.196	46.344	58.301	71.776	78.267	78.519	67.794	74.498	88.649	96.481	110.513	127.117
Acabats	63.477	64.909	63.258	73.913	81.293	82.692	95.825	104.289	117.266	131.025	131.637	130.323	136.213	148.845	148.562
▪ Qualificacions definitives protecció oficial promoció priv. D.G.A.H.	1.963	2.685	3.552	5.109	6.798	5.972	5.547	5.876	5.280	5.384	4.543	4.586	5.462	4.692	3.402
▪ Cèdules habitabilitat habitatges lliures D.G.A.H.	30.576	28.645	26.892	32.257	34.683	36.230	42.829	48.538	54.348	60.085	61.556	56.939	59.650	65.750	67.851
▪ Certificats finals d'obra col·legis aparelladors	30.938	33.579	32.814	36.547	39.812	40.490	47.449	49.875	57.638	65.556	65.538	68.798	71.101	78.403	77.309

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Taula A5.2. Habitatges de nova construcció (1996-2006). Tarragona i altres capitals de comarca de l'entorn

Preus mitjans/m² construït (EUROS/m²)											
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Reus	603	712	711	770	864	961	1.054	1.295	1.918	2.260	2.577
Tarragona	717	738	798	1.013	1.042	1.193	1.311	1.497	2.095	2.733	3.137
Tortosa	513	608	568	723	741	907	1.032	1.023	1.163	1.609	2.077
Valls	598	685	690	669	874	904	1.050	1.163	1.315	1.674	2.424
Habitatges en oferta de nova construcció											
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Reus	1.342	1.434	647	727	1.114	857	1.017	974	1.319	868	1.387
Tarragona	2.058	2.063	1.861	1.650	2.060	2.033	1.794	1.912	1.002	609	868
Tortosa	317	409	277	387	264	348	337	550	377	185	205
Valls	187	256	184	159	292	166	251	451	385	254	140

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Taula A5.3. Habitatges de nova construcció (1996-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

	Preus mitjans/m ² construït (Euros/m ²)										
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Girona	809	814	865	1.017	1.094	1.263	1.463	1.808	2.352	3.092	3.848
Lleida	682	703	720	863	968	1.065	1.356	1.584	1.901	2.151	2.463
Manresa	674	795	833	916	970	1.095	1.211	1.520	1.804	2.343	2.837
Mataró	794	828	989	1.135	1.440	1.698	1.797	2.301	2.930	3.646	4.396
Reus	603	712	711	770	864	961	1.054	1.295	1.918	2.260	2.577
Sabadell	925	935	1.029	1.125	1.257	1.594	1.810	2.228	2.789	3.409	3.733
Sant Cugat del Vallès	1.231	1.252	1.402	1.625	1.916	2.476	2.719	3.054	3.555	4.439	4.865
Tarragona	717	738	798	1.013	1.042	1.193	1.311	1.497	2.095	2.733	3.137
Terrassa	784	823	918	1.065	1.244	1.405	1.652	2.015	2.505	3.110	3.801
	Habitatges en oferta de nova construcció										
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Girona	861	778	1.096	1.062	1.031	873	983	1.097	853	963	864
Lleida	2.535	1.437	530	854	850	533	431	1.166	1.574	1.194	1.629
Manresa	645	1.159	823	1.040	916	828	804	714	1.042	474	913
Mataró	751	1.201	509	564	971	946	982	538	453	424	696
Reus	1.342	1.434	647	727	1.114	857	1.017	974	1.319	868	1.387
Sabadell	1.416	1.912	1.809	2.131	1.067	1.403	1.089	1.055	1.232	1.523	1.453
Sant Cugat del Vallès	1.458	2.039	1.284	793	920	149	213	554	876	793	1.543
Tarragona	2.058	2.063	1.861	1.650	2.060	2.033	1.794	1.912	1.002	609	868
Terrassa	2.785	3.074	1.764	1.972	2.322	1.844	1.777	2.101	1.301	1.064	2.281

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Taula A5.4. Habitatges de segona mà (1998-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

Preus mitjans de venda dels habitatges de segona mà (milers d'euros)									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Tarragona	85,34	85,94	99,53	117,44	123,81	142,62	184,42	219,51	276,46
Girona	79,93	91,95	109,93	99,41	136,33	162,6	221,81	275,09	324,66
Lleida	78,13	92,56	101,21	92,5	113,78	118,54	158,54	179	195,29
Terrassa	65,51	80,54	110,71	110,11	131,53	153,85	198,26	230,74	287,68
Sabadell	82,34	88,35	110,65	119,6	149,63	191,47	222,45	277,07	317,52
Mataró	78,73	94,36	103,91	136,13	154,68	173,63	256,58	258,43	309,83
Preus mitjans de venda dels habitatges de segona mà per m² (euros/m²)									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Tarragona	703,02	765,11	941,43	1.264,37	1.271,66	1.287,90	1.684,38	2.163,00	2.529,08
Girona	666,45	771,98	1.011,97	977,16	1.176,17	1.352,40	1.888,81	2.486,00	2.986,86
Lleida	597,17	670,3	827,8	1.023,67	1.100,70	1.000,67	1.389,22	1.683,00	1.949,16
Terrassa	605,81	766,9	1.140,55	1.233,81	1.324,22	1.409,46	1.850,22	2.378,00	2.822,86
Sabadell	752,11	838,35	1.066,18	1.308,56	1.436,34	1.732,71	2.127,45	2.572,00	2.959,49
Mataró	663,44	861,39	989,06	1.434,18	1.506,30	1.601,74	2.192,19	2.549,00	3.174,67
Superfície mitjana dels habitatges de segona mà (m² construïts)									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Tarragona	118,7	108,7	104,1	93,7	97,5	109,4	110,5	102,5	108,7
Girona	120,4	115,6	109,8	101,2	114,3	121,6	118,0	111,9	110
Lleida	119	117,6	122,5	91,1	102,9	117,7	115,0	106,4	103,7
Terrassa	108,3	105	96,7	90,4	98,9	110,5	109,2	99,4	105
Sabadell	108,5	103,2	103,1	91,2	103,4	110,9	104,9	107,5	110,1
Mataró	117,8	108,7	104,3	95,9	102,9	110,2	117,3	102,5	100,6

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Taula A5.5. Mercat de lloguer (1998-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

Nombre de contractes									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Reus	-	-	-	403	323	369	394	481	458
Tarragona	636	601	644	768	808	769	948	1.054	1.116
Tortosa	-	-	-	233	221	220	212	211	270
Valls	-	-	-	-	-	113	120	156	187
Lloguer mitjà contractual (euros/mes)									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Reus			225,34	240,89	269,01	295,98	341,15	400,32	509,47
Tarragona	251,61	287,67	330,03	338,83	382,05	429,03	471,89	517,32	594,92
Tortosa	-	-	219,03	226,99	233,34	254,81	295,97	359,9	414,83
Valls	-	-	-	-	421	452,44	445,3	546,06	630,81

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

Taula A5.6. Mercat de lloguer 81998-2006). Tarragona i altres ciutats de dimensió similar

	Nombre de contractes									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
Girona	387	438	330	816	836	922	924	1.000	1.178	
Lleida	506	512	482	638	615	601	641	657	725	
Manresa	740	706	762	813	786	851	954	978	1.192	
Mataró	580	612	565	597	619	769	900	1.000	1.216	
Reus	-	-	-	403	323	369	394	481	458	
Sabadell	727	698	717	905	941	1.134	1.234	1.435	1.567	
Sant Cugat del Vallès	-	-	-	302	368	326	368	487	602	
Tarragona	636	601	644	768	808	769	948	1.054	1.116	
Terrassa	897	1.031	1.064	1.060	1.228	1.469	1.644	1.755	2.067	
	Lloguer mitjà contractual (EUROS/mes)									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
Girona	339	334,1	311,55	414,14	418,02	447,37	502,82	577,82	676,17	
Lleida	234,17	247,94	271,86	283,46	293,02	335,58	360,9	413,91	443,54	
Manresa	196,83	222,68	242,4	265,29	286,44	312,96	398,2	475,69	547,08	
Mataró	284,13	364,98	373,39	415,39	466,97	528,17	579,72	691,6	801,22	
Reus	-	-	225,34	240,89	269,01	295,98	341,15	400,32	509,47	
Sabadell	332,52	406,18	440,1	478,65	538,53	609,77	629,15	749,96	912,91	
Sant Cugat del Vallès	-	-	732,52	878,58	911,36	1.030,20	1.182,19	1.007,18	1.049,41	
Tarragona	251,61	287,67	330,03	338,83	382,05	429,03	471,89	517,32	594,92	
Terrassa	358,11	387,29	386,74	428,63	486,81	548,88	600,47	699,88	795,58	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge

6. INFRAESTRUCTURES

6.1. INFRAESTRUCTURES: XARXA VIÀRIA

Actualment, la ciutat de Tarragona gaudeix d'una dotació d'infraestructures de transport que li proporcionen un elevat grau d'accessibilitat. La ciutat i, per extensió, la comarca del Tarragonès, compten amb bones comunicacions terrestres, tant viàries (les autopistes, autovies i les carreteres nacionals i comarcals) com ferroviàries.

La disponibilitat d'una xarxa de infraestructures de transport d'abast nacional i internacional fa que el municipi se'n pugui beneficiar de les seves facilitats d'accés. Pel que fa a la xarxa viària, l'autopista AP-7 i la nacional 340 permeten la connexió entre València i Barcelona, mentre que les autovies T-11 i C-14 afavoreixen la connectivitat amb Reus i la Nacional N-240 amb Valls i Lleida.

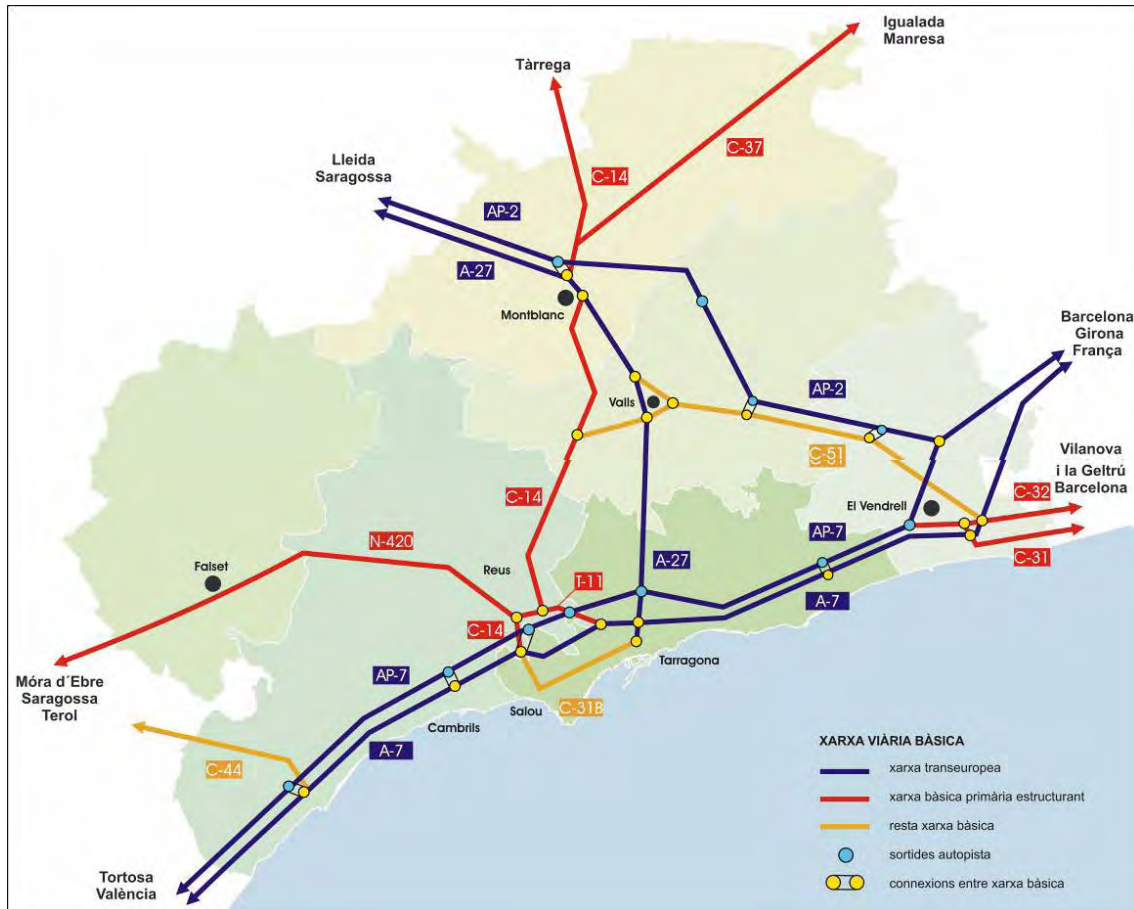
La xarxa viària bàsica és la que, segons el Pla d'Infraestructures del Transport de Catalunya, serveix de suport al trànsit de pas i al trànsit intern de llarga distància, incloent també les vies intercomarcals i intracomarcals d'una especial importància. En forma part, també, la xarxa arterial integrada per les vies segregades d'accés als nuclis de població que, passant totalment o parcialment per zones urbanes, tenen com a funció compatibilitzar el trànsit local i el trànsit de pas.

En el Plànol 6.1 es pot observar la xarxa viària bàsica de la que es beneficia el municipi de Tarragona que, d'acord amb la seva funcionalitat, es divideix en :

- Xarxa transeuropea: grans corredors de llarga distància transfronterers.
- Xarxa bàsica estructurant: itineraris de llarg recorregut interàmbits.
- Resta de la xarxa bàsica.

Plànol 6.1. Xarxa viària bàsica

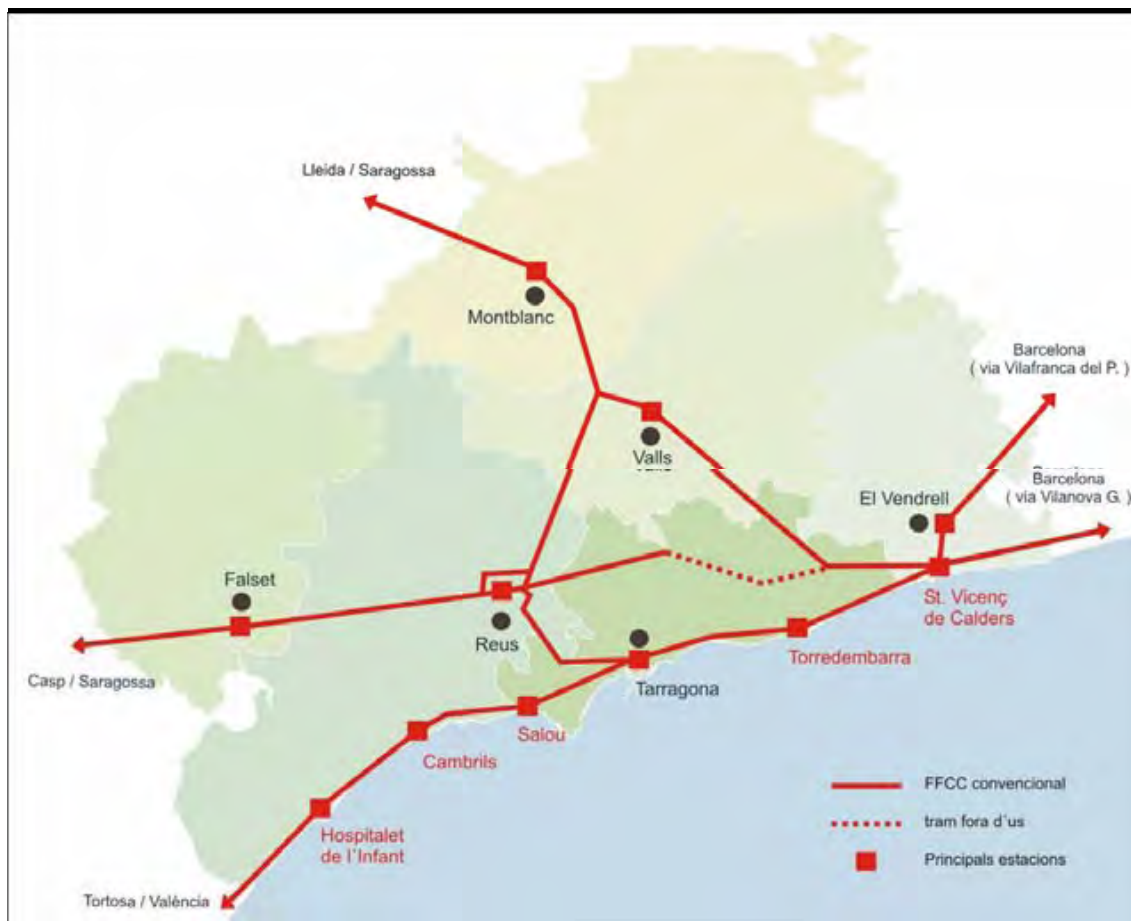

Font: Pla territorial del Camp de Tarragona. Departament de política territorial i obres públiques (2007)

6.2. INFRAESTRUCTURES: XARXA FERROVIÀRIA

La ciutat de Tarragona compta amb serveis ferroviaris directes amb Barcelona i, pel que fa a la xarxa ferroviària del Camp de Tarragona enllaça dues línies ferroviàries provinents de l'Àmbit Metropolità de Barcelona: les de Sant Vicenç de Calders (en endavant SVC), Barcelona-Vilanova-SVC i Barcelona-Vilafranca-SVC, amb les línies de Tortosa/València, Móra/Casp/Saragossa i Lleida/Saragossa (Plànol 6.2). A l'estació de Tarragona es deriva la línia cap a Tortosa/València, i posteriorment a Reus, la línia Móra/Casp/Saragossa i la línia Reus-Roda.

Plànol 6.2. Xarxa ferroviària convencional

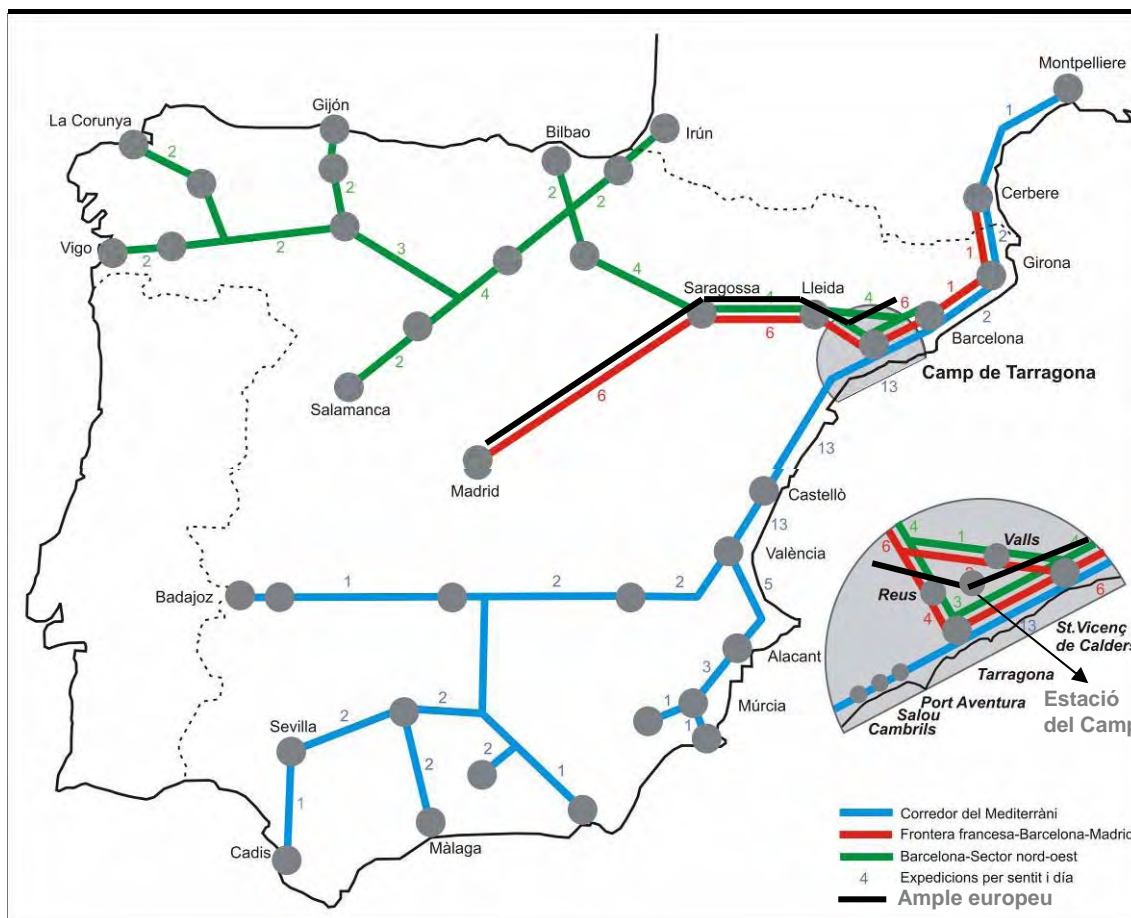

Font: Pla territorial del Camp de Tarragona. Departament de política territorial i obres públiques (2007)

Així, la infraestructura ferroviària convencional del Camp de Tarragona es compon d'una xarxa de vies d'ample ibèric que compta amb via única amb excepció dels següents trams de via doble:

- Barcelona -Vilanova-SVC.
- Barcelona-Vilafranca-SVC.
- SVC-Tarragona-Reus.

Plànol 6.3. Xarxa ferroviària de llarg recorregut

Font: Pla territorial del Camp de Tarragona. Departament de política territorial i obres públiques (2007) i elaboració pròpia

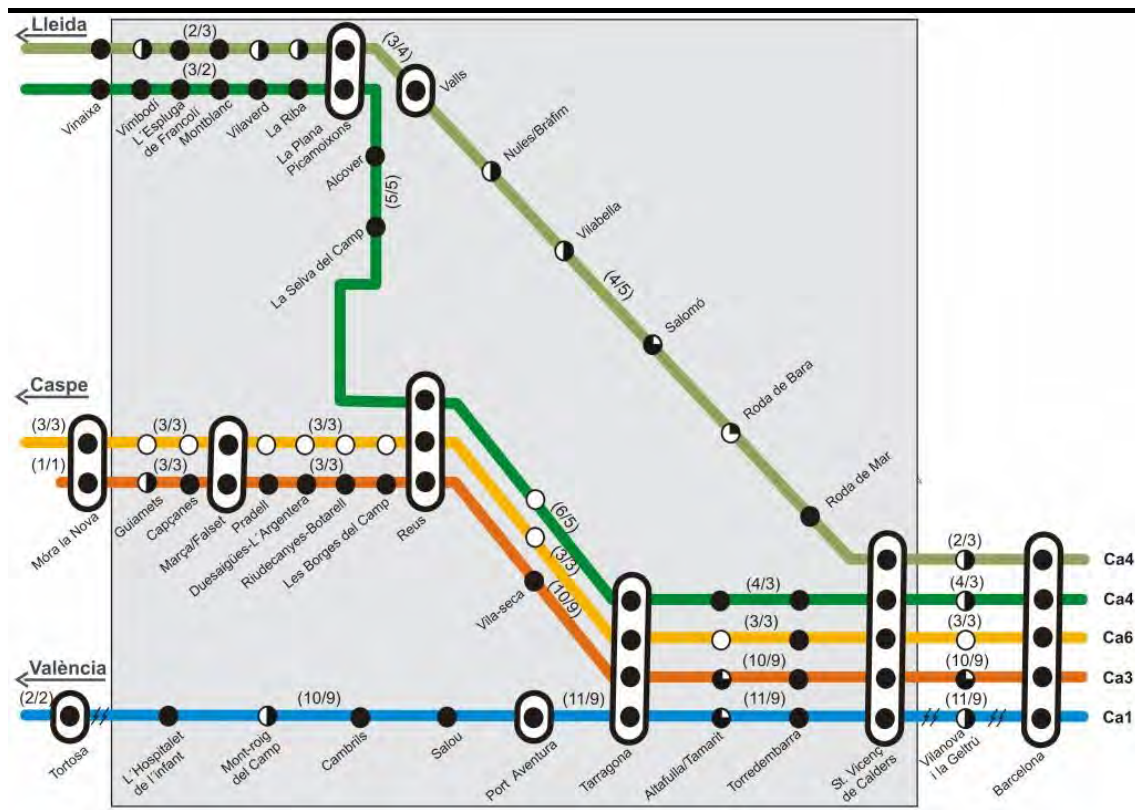
Pel Camp de Tarragona hi passen la totalitat de línies de llarg recorregut que uneixen Barcelona i la frontera francesa amb la resta de la península (Plànol 6.3). Els serveis de llarg recorregut s'articulen en torn a tres eixos:

- a) *Frontera francesa-Barcelona-Madrid*: expedicions diàries en cada sentit entre Barcelona i Madrid amb aturada al Camp de Tarragona que corresponen a serveis d'altres prestacions que utilitzen la nova línia d'alta velocitat i que han reduït els temps de viatge.
- b) *Barcelona-Sector nord-oest*: trens diaris en cada sentit que enllacen Barcelona i el nord-oest de la península ibèrica (País Basc, Astúries, Galícia i nord de Castella i Lleó) passant pel Camp de Tarragona. Entre

les destinacions hi destaquen les ciutats de Irún, Bilbao, Oviedo i Gijón, A Coruña, Vigo, Lleó, Burgos, Valladolid i Salamanca.

- c) *Corredor del Mediterrani i Barcelona-Andalusia i Extremadura*: el Corredor del Mediterrani presta els serveis ferroviaris de la vessant Mediterrània de la Península des de Catalunya fins a Andalusia i Extremadura, incloent un servei transfronterer des de Montpeller (França).

Plànol 6.4. Serveis regionals

Font: Pla territorial del Camp de Tarragona. Departament de política territorial i obres públiques (2007)

Pel que fa als serveis regionals amb la resta de Catalunya, Aragó i València el Camp de Tarragona està servit per línies de Regionals que connecten d'una banda amb Barcelona (on es pot transbordar cap a la resta de destinacions del nord de Catalunya) i de l'altre amb Tortosa/València, Saragossa via Móra/Casp i Saragossa via Lleida, configurant 3 corredors de pas (Plànol 6.4):

- a) Corredor Barcelona/Tarragona/Tortosa/València

- b) Corredor Barcelona/Tarragona/Reus/Mòra/Casp/Zaragoza
- c) Corredor Barcelona/Lleida via Tarragona/Reus o via Valls

6.3. EL PORT DE TARRAGONA

El Port de Tarragona és el segon port de Catalunya i es diferencia el port comercial, el port esportiu i la Internacional Marina Tarragona. L'any 2006 el transport de mercaderies va arribar als 31,5 milions de tones, un 40% del total català i amb un predomini important del transport de sòlids a lloure i del líquids a doll sobre aquest total. Es tracta d'un port comercial amb una dàrsena pesquera i que compta amb una altra dàrsena, Marina Tarraco, per a megaiots esportius.

Així, el port de Tarragona ha desenvolupat una important especialització en líquids a doll (el 53%). D'altra banda, també s'opera una diversificació comercial que té una major varietat de càrregues. Entre elles destaquen els sòlids a lloure, mentre que els contenidors i la càrrega general representen unes xifres menys representatives (Taula 6.1).

Taula 6.1. Distribució del tràfic portuari i la participació en el conjunt de ports catalans i en el Sistema Portuari Espanyol (SPE)

2006	Tarragona %			Barcelona %		
	s/total tràfic	s/total Catalunya	s/total SPE	s/total tràfic	s/total Catalunya	s/total SPE
Líquids a doll	52,99	63,89	14,16	22,11	36,11	8,00
Productes petrolífers	6,18	78,80	15,23	9,43	21,20	4,10
Altres líquids	35,66	24,37	8,83	12,68	75,63	27,41
Sòlids a lloure	4,58	73,23	11,48	8,62	26,77	4,20
Mercaderia general	0,34	4,35	1,04	66,65	95,65	22,85
En contenidors	4,24	0,48	0,12	47,36	99,52	24,36
Convencional	99,40	12,69	2,88	19,28	87,31	19,81
Total segons presentació	99,40	40,30	8,50	97,37	59,70	12,59
Altres mercaderies	0,60	13,04	1,41	2,63	86,96	9,42
Total tràfic portuari	100,00	39,81	8,25	100,00	60,19	12,48
Total tràfic portuari (milers de tones)	31.515			47.657		

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario estadístico de Puertos del Estado 2006.

El creixement del tràfic portuari entre 2005 i 2006 ha estat d'un 1%. Els augments de 2006 respecte el 2005 provenen essencialment de la càrrega general, i, molt específicament, en els contenidors, que augmenten en un 33,43%, mentre que el trànsit captiu de líquids i de gra experimenten un creixement més modest.

Taula 6.2. Resum general del tràfic del Port de Tarragona

CONCEPTE			2005	2006	VARIACIÓ (%)
MERCADERIES SEGONS LA SEVA PRESENTACIÓ	LIQUIDS A DOLL	P. Petrolífers	15.944.943	16.698.608	4,73
		Altres líquids	1.962.047	1.947.511	-0,74
		TOTAL	17.906.990	18.646.119	4,13
	SÒLIDS A LLOURE		11.903.296	11.237.751	-5,59
	MERCADERIA GENERAL	Convencional	1.095.490	1.336.146	21,97
		En contenidors	80.814	107.832	33,43
TOTAL		1.176.304	1.443.978	22,76	
TOTAL			30.986.590	31.327.848	1,10
ALTRES MERCADERIES	PESCA CAPTURADA		4.035	4.381	8,57
	AVITUALLAMENT	P. Petrolífers	126.645	127.213	0,45
		Resta	86.388	53.678	-37,86
		TOTAL	213.033	180.891	-15,09
	TRÀFIC INTERIOR		-	2.398	-
TOTAL			217.068	187.670	-13,54
TOTAL TRÀFIC PORTUARI			31.203.658	31.515.518	1,00

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario estadístico de Puertos del Estado (2005 i 2006)

7. EQUIPAMENTS

7.1. ENSENYAMENT

Els centres que imparteixen les diferents etapes formatives i l'educació especial específica a Tarragona són un total de 64. D'aquests, 38 són del sector públic i 26 del privat. En la Taula 7.1 es pot observar la seva distribució segons tipus d'ensenyament, així com el nombre de centres que ofereixen més d'una etapa formativa per l'any 2006. L'educació infantil, que té caràcter voluntari, s'ofereix de manera exclusiva en 7 centres públics i en 10 de privats; l'etapa de primària, de caràcter obligatori, s'imparteix juntament amb la infantil en 19 centres públics i en cap de privat; l'educació secundària, obligatòria, es cobreix de forma exclusiva en 11 centres públics i en un de privat; hi ha 12 centres privats, que ofereixen conjuntament l'educació infantil, primària i secundària; i es troba 1 centre públic que cobreix només educació especial específica i 3 de privats.

Si comparem el nombre de centres amb els existents en capitals de comarca de l'entorn i amb ciutats catalanes de dimensió similar, podem observar algunes diferències (Taula 7.1). Pel que fa als centres públics, s'observa una estructura molt similar a Girona, mentre que pels privats s'apropa més al de Lleida.

La major presència, en termes globals, de centres públics també es tradueix en un major nombre d'alumnat en aquests centres respecte als que es formen en centres privats. L'any 2006 hi havia 25.568 alumnes que realitzaven estudis a Tarragona entre l'etapa d'educació infantil i la de secundària, 15.585 en centres públics i 9.983 en centres privats (veure en l'annex Taula A7.1). En el Gràfic 7.1 es pot observar la diferència existent pel total d'alumnes molt similar a la del conjunt de Catalunya. Ara bé, la diferència més gran la troben en l'educació secundària (Gràfic 7.4), seguida per la primària (Gràfic 7.3) i en menor mesura a l'infantil (Gràfic 7.2).

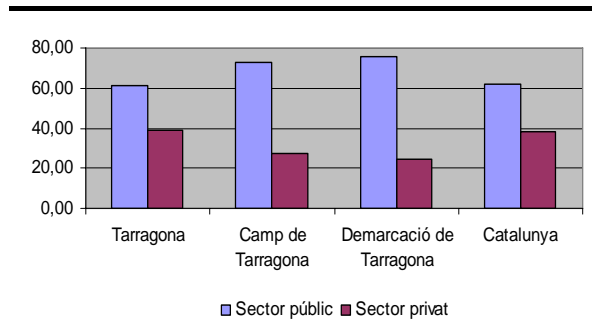
Taula 7.1. Nombre de centres, segons tipus d'ensenyament. 2006

	Públic				
	Només infantil	Infantil i primària	Només secundària	Infantil, primària i secundària	Només E. Especial específica
Tarragona	7	19	11	0	1
Camp de Tarragona	64	172	50	0	4
Demarcació de Tarragona	84	245	70	0	5
Catalunya	592	1.624	528	2	62
Reus	2	18	7	0	1
Tortosa	2	10	2	0	1
Valls	2	6	2	0	1
Girona	6	19	7	0	2
Lleida	14	30	12	0	4
Manresa	6	9	5	0	0
Mataró	6	17	6	0	1
Sabadell	5	35	13	0	2
Sant Cugat del Vallès	6	10	5	0	0
Terrassa	10	28	9	0	2
	Privat				
	Només infantil	Infantil i primària	Només secundària	Infantil, primària i secundària	Només E. Especial específica
Tarragona	10	0	1	12	3
Camp de Tarragona	40	5	1	30	5
Demarcació de Tarragona	45	5	1	36	8
Catalunya	571	127	119	476	67
Reus	12	1	0	9	1
Tortosa	3	0	0	3	1
Valls	1	1	0	2	0
Girona	13	4	2	6	0
Lleida	14	1	3	11	2
Manresa	2	2	2	6	0
Mataró	5	1	1	12	1
Sabadell	18	3	7	20	2
Sant Cugat del Vallès	8	1	0	8	0
Terrassa	17	7	5	16	2

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

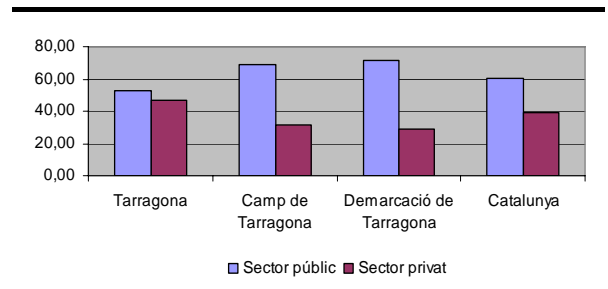

Gràfic 7.1. Distribució del nombre d'alumnes total segons el tipus de centre (2006).

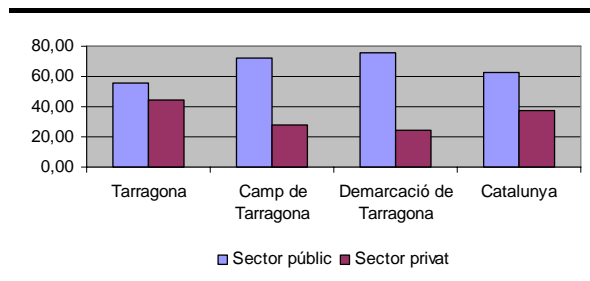
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Idescat

Gràfic 7.2. Distribució del nombre d'alumnes d'educació infantil segons el tipus de centre (2006).

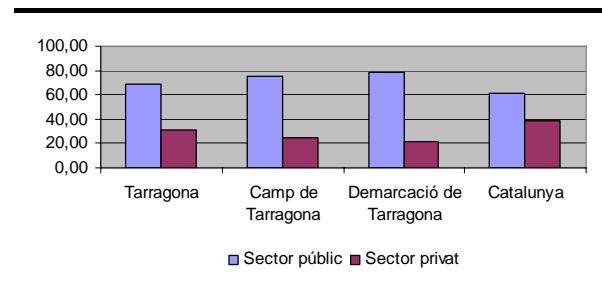
Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Gràfic 7.3. Distribució del nombre d'alumnes d'educació primària segons el tipus de centre (2006).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Idescat

Gràfic 7.4. Distribució del nombre d'alumnes d'educació secundària segons el tipus de centre (2006).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

La Taula 7.2 reflecteix la distribució del nombre d'estudiants entre els diferents ensenyaments, tant pel que fa als centres públics com privats. En termes generals, s'observa un major pes de l'alumnat en l'etapa primària i la secundària, atès l'obligatorietat de la primera i la presència de l'ESO en la segona.

Taula 7.2. Distribució nombre d'alumnes segons tipus d'ensenyament. 2006 (%)

	Públic			Total
	Infantil	Primària	Secundària	
Tarragona	19,02	28,98	52,01	100
Camp de Tarragona	25,11	35,35	39,54	100
Demarcació de Tarragona	24,04	35,86	40,10	100
Catalunya	25,74	36,06	38,19	100
Reus	20,57	34,13	45,30	100
Tortosa	17,16	34,35	48,48	100
Valls	19,70	25,38	54,92	100
Girona	21,32	28,72	49,96	100
Lleida	19,09	28,07	52,84	100
Manresa	23,32	28,67	48,00	100
Mataró	24,92	33,90	41,18	100
Sabadell	22,36	36,32	41,32	100
Sant Cugat del Vallès	27,36	36,60	36,04	100
Terrassa	27,68	36,59	35,72	100

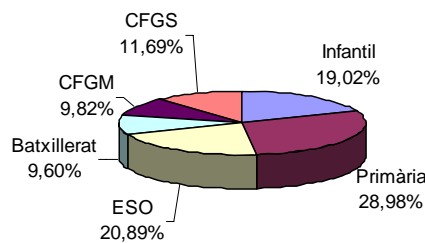
	Privat			Total
	Infantil	Primària	Secundària	
Tarragona	26,56	35,86	37,58	100
Camp de Tarragona	19,21	59,44	21,35	100
Demarcació de Tarragona	17,18	63,70	19,12	100
Catalunya	21,88	47,04	31,08	100
Reus	30,12	36,74	33,14	100
Tortosa	34,28	29,34	36,38	100
Valls	30,89	42,59	26,51	100
Girona	27,99	35,74	36,27	100
Lleida	27,64	32,81	39,55	100
Manresa	25,63	36,54	37,83	100
Mataró	21,81	34,83	43,36	100
Sabadell	25,94	35,66	38,39	100
Sant Cugat del Vallès	28,97	39,04	31,99	100
Terrassa	26,31	34,75	38,94	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Pel que fa als ensenyaments no obligatoris, predomina el nombre d'alumnes d'educació infantil seguit pel de cicles formatius de grau superior en els centres públics (Gràfic 7.5). En els centres privats, trobem un major pes en el nombre d'alumnes també d'educació infantil però seguit pels que cursen batxillerat (Gràfic 7.6). També es constata un patró diferent entre els centres públics quan es fa la distinció per ensenyaments. Pel que fa a l'ensenyament obligatori

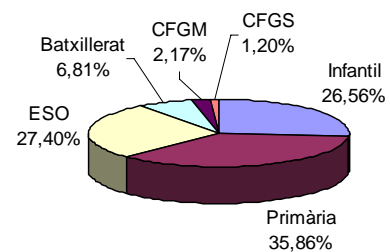
(educació primària i ESO) hi ha una major participació d'alumnes en centres privats, mentre que en els públics també predomina l'etapa infantil però en segon lloc hi trobem en conjunt els alumnes de batxillerat i de cicles formatius.

Gràfic 7.5. Distribució de l'alumnat segons els estudis en centres públics (2006). Municipi de Tarragona

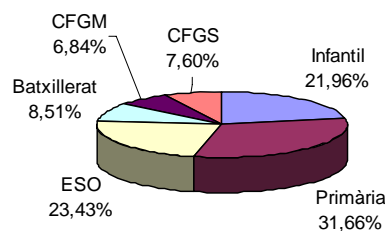
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Idescat

Gràfic 7.6. Distribució de l'alumnat segons els estudis en centres privats (2006). Municipi de Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Gràfic 7.7. Distribució de l'alumnat segons els estudis en total centres (2006). Municipi de Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Quant als estudis superiors universitaris en l'àmbit de la universitat pública, la Taula 7.3 mostra els diferents centres que es troben al municipi de Tarragona. Pel curs 2006-2007 es van matricular 8.470 alumnes en les diferents titulacions de grau i màsters oficials que ofereixen aquests centres i l'ocupació de places va resultar segons la distribució que reflecteix la Taula 7.3.

Taula 7.3. Estudiants matriculats en titulacions de grau i màsters oficials de la Universitat Rovira i Virgili. Municipi de Tarragona (2006/2007)

	Nombre d'alumnes	%
Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia	1.891	22,33
Facultat de Lletres	1.336	15,77
Facultat de Química	592	6,99
Facultat de Ciències Jurídiques	1.267	14,96
Escola Tècnica Superior d'Enginyeria	1.631	19,26
Escola Universitària d'Infermeria	575	6,79
Facultat d'Enologia	375	4,43
Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Química	803	9,48
TOTAL	8.470	100,00

Font: Universitat Rovira i Virgili

7.2. CULTURA I ESPORT

El municipi de Tarragona compta, segons dades del 2004, amb 18 biblioteques que es distribueixen segons els diferents tipus mostrats a la Taula 7.4. L'oferta d'aquests equipaments és molt semblant i segueix la mateixa distribució que en altres ciutats catalanes de dimensió similar a Catalunya.

Taula 7.4. Biblioteques per tipus. 2004

	Biblioteca de Catalunya	públiques	per a grups específics d'usuaris	d'institucions ensenyament superior	especialitzades	Total
Tarragona	0	3	1	4	10	18
Camp de Tarragona	0	40	1	6	26	73
Demarcació de Tarragona	0	67	1	7	35	110
Catalunya	1	412	15	70	337	835
Reus	0	4	0	2	6	12
Tortosa	0	3	0	1	5	9
Valls	0	1	0	0	3	4
Girona	0	5	1	1	15	22
Lleida	0	5	1	3	13	22
Manresa	0	2	0	1	4	7
Mataró	0	2	0	2	1	5
Sabadell	0	6	0	2	5	13
Sant Cugat del Vallès	0	1	0	1	4	6
Terrassa	0	6	0	2	5	13

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Idescat

Pel que fa als equipaments culturals, segons dades de 2001, la Taula 7.5 mostra una agrupació de tipologies que reflecteix una diversitat en l'oferta cultural del municipi de Tarragona. En particular, s'hi troben 8 arxius, 13 museus i col·leccions, 22 sales de cinema i 2 teatres-auditoris.

Taula 7.5. Equipaments culturals. 2001

	Arxius	Museus i col·leccions	Sales de cinema. Nombre de pantalles	Teatres i auditoris
Tarragona	8	13	22	2
Camp de Tarragona	22	49	63	8
Demarcació de Tarragona	26	60	82	10
Catalunya	225	357	667	131
Reus	1	2	18	2
Tortosa	4	1	0	1
Valls	2	1	1	2
Girona	8	7	35	2
Lleida	7	4	13	3
Manresa	3	4	16	2
Mataró	2	3	9	1
Sabadell	1	4	17	4
Sant Cugat del Vallès	5	1	13	3
Terrassa	3	6	31	4

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Idescat

Quant a les instal·lacions esportives, Tarragona compte amb pistes poliesportives a l'aire lliure, pistes de tennis, frontons, camps per la pràctica de modalitats esportives, pistes poliesportives en pavellons i espais esportius en sales (Taula 7.6). D'altra banda, l'oferta d'equipament esportiu es complementa amb piscines a l'aire lliure, cobertes i altres instal·lacions tal com reflecteix la Taula 7.6.

Taula 7.6. Equipaments esportius per tipus. 2001

	Equipaments esportius per tipus (I)					
	Pistes poliesportives a l'aire lliure (>400 m ²)	Pistes de tennis (>400 m ²)	Frontons (<200 m ²)	Camps de futbol, rugbi, hoquei, etc (>4000 m ²)	Pistes poliesportives en pavellons (>400 m ²)	Espais esportius en sales (<50 m ²)
Tarragona	83	51	4	23	10	60
Camp de Tarragona	400	31	12	204	137	654
Demarcació de Tarragona	543	478	68	187	71	323
Catalunya	3.814	3.399	483	1.172	637	3.912
Reus	51	29	2	9	9	51
Tortosa	24	6	1	7	2	12
Valls	16	6	1	2	2	14
Girona	72	32	6	16	15	72
Lleida	99	66	6	16	15	76
Manresa	43	9	1	12	6	64
Mataró	43	38	6	16	5	49
Sabadell	91	40	3	17	11	116
Sant Cugat del Vallès	48	53	5	14	9	46
Terrassa	77	36	17	19	7	106

	Equipaments esportius per tipus (II)					
	Vasos de piscines a l'aire lliure (<50 m ²)	Vasos de piscines cobertes (< 50 m ²)	Pistes d'atletisme (200,300 i 400 metres de corda)	Altres espais convencionals (petanca, esquaix, etc.)	Altres tipus singulars (pistes d'esquí, camps de golf, etc.)	Altres espais petits (pistes petites, esplanades, etc.)
Tarragona	27	9	3	17	23	91
Camp de Tarragona	415	31	12	204	137	654
Demarcació de Tarragona	543	34	16	221	190	818
Catalunya	3.273	360	106	5.092	1.858	6.670
Reus	17	6	3	4	5	42
Tortosa	13	1	1	7	6	31
Valls	4	2	1	13	1	17
Girona	14	7	3	30	12	96
Lleida	29	8	3	48	12	95
Manresa	5	3	1	53	14	28
Mataró	13	3	1	174	31	98
Sabadell	11	11	5	71	11	106
Sant Cugat del Vallès	51	3	4	45	11	48
Terrassa	11	7	1	130	34	87

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

7.3. SANITAT

La presència de farmàcies al municipi de Tarragona representa un índex de 0,49 farmàcies per 1.000 habitants. Segons dades de 2001, el municipi compta amb 55 establiments que suposen un índex per sota del conjunt de Camp de Tarragona però per sobre del català.

Taula 7.7. Farmàcies. 2001

	Nombre oficines	Oficines per 1 000 h.
Tarragona	55	0,49
Camp de Tarragona	230	0,51
Demarcació de Tarragona	316	0,54
Catalunya	2.917	0,47
Reus	43	0,48
Tortosa	14	0,47
Valls	12	0,59
Girona	41	0,56
Lleida	44	0,39
Manresa	31	0,49
Mataró	30	0,29
Sabadell	64	0,35
Sant Cugat del Vallès	15	0,30
Terrassa	54	0,32

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Pel que fa a la disponibilitat de centres i llits hospitalaris, segons dades de 2004, en el municipi de Tarragona hi havia 7 centres hospitalaris que suposaven un total de 763 llits. Aquests equipaments hospitalaris representaven un índex de 6,17 llits per 1.000 habitants, ara bé cal destacar que la zona de referència és molt més àmplia que el municipi i que, per tant, aquest valor en sobrevalora la seva àrea de referència.

Taula 7.8. Centres i llits hospitalaris. 2004

	Centres hospitalaris	Llits				Per 1000h
		Aguts	Psiquiatria	de llarga estada	Total	
Tarragona	7	611	0	152	763	6,17
Camp de Tarragona	17	1.038	1.145	611	2.794	5,53
Demarcació de Tarragona	22	1.474	1.145	899	3.518	5,22
Catalunya	214	18.310	4.468	9.164	31.942	4,69
Reus	5	324	1.145	234	1.703	17,62
Tortosa	3	342	0	250	592	18,51
Valls	2	92	0	100	192	8,63
Girona	7	611	0	152	763	6,17
Lleida	8	643	0	184	827	9,90
Manresa	8	767	126	156	1.049	8,75
Mataró	5	617	24	247	888	12,96
Sabadell	3	333	0	244	577	5,06
Sant Cugat del Vallès	2	539	30	318	887	4,59
Terrassa	2	371	26	0	397	6,10

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

7.4. SERVEIS SOCIALS

Segons dades de 2007, al municipi de Tarragona hi havia un total de 357 places en residència per a la gent gran repartides entre centres d'iniciativa pública, social i mercantil (Taula 7.9). En termes relatius, aquest nombre de places assoleix valors inferiors a les d'altres capitals de comarques de l'entorn i a les d'altres ciutats catalanes de dimensió similar. Tal com mostra el Gràfic 7.8, el 50,42% d'aquestes places s'ofereixen en centres d'iniciativa mercantil mentre que el 32,77% les proporciona la iniciativa pública i el 16,81% ho fan centres d'iniciativa privada però sense ànim de lucre.

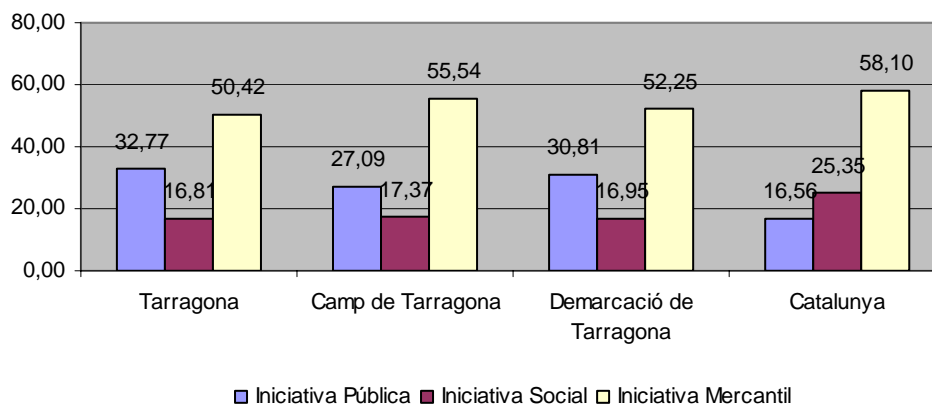

Taula 7.9. Places en residències per a la gent gran segons la naturalesa jurídica de la residència. 2007

	Iniciativa Pública	Iniciativa Social	Iniciativa Mercantil	Total
Tarragona	117	60	180	357
Camp de Tarragona	964	618	1.976	3.558
Demarcació de Tarragona	1.309	720	2.220	4.249
Catalunya	8.322	12.741	29.204	50.267
Reus	142	100	314	556
Tortosa	0	102	105	207
Valls	139	100	75	314
Girona	400	168	173	741
Lleida	195	277	463	935
Manresa	97	422	65	584
Mataró	284	62	363	709
Sabadell	0	261	745	1.006
Sant Cugat del Vallès	68	0	510	578
Terrassa	408	618	1.224	0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

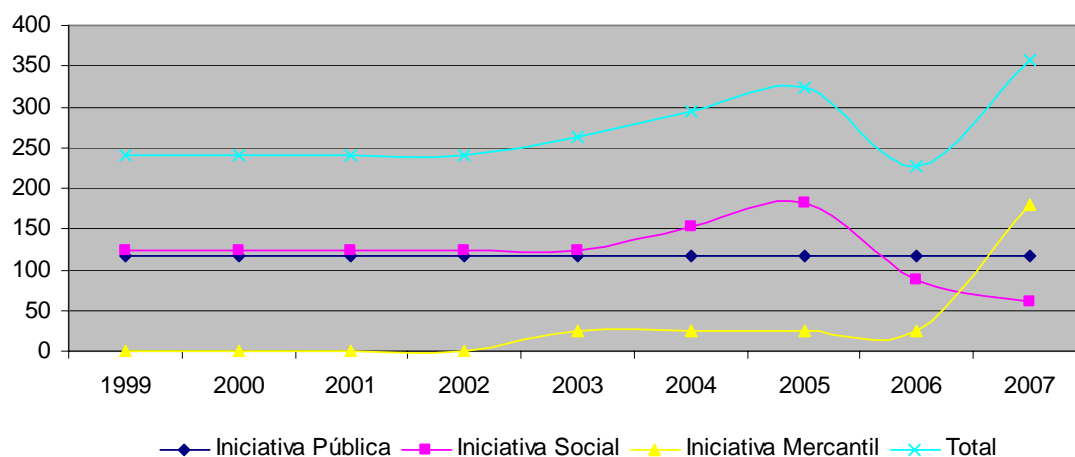
Gràfic 7.8. Distribució de les places en residències per a la gent gran segons la naturalesa jurídica de la residència (%). 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

D'altra banda, si observem l'evolució de la disponibilitat de places en residència per a la gent gran (gràfic 7.9) entre 1999 i 2007, les dades mostren un estancament de l'oferta pública i una millora de l'oferta privada que s'inicia en el darrer any d'aquest període.

Gràfic 7.9. Evolució del nombre de places en residències per a la gent gran (1999-2007). Municipi de Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Pel que fa a la disponibilitat de places en centres de dia per a la gent gran, Tarragona compta amb una oferta de 98 places que es distribueixen en centres d'iniciativa pública, social i mercantil (taula 7.10). El Gràfic 7.10 reflecteix aquest repartiment i es pot observar el predomini de la iniciativa privada de tipus mercantil, que suposa el 73,47% del total de places, seguida de la iniciativa social, amb un 20,41% i, finalment, la iniciativa pública, que suposa el 6,12% del total de places.

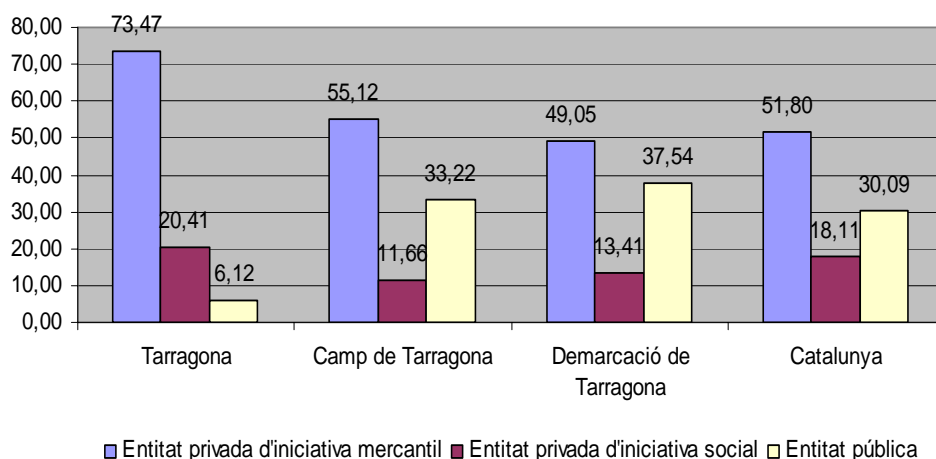
Quant a l'evolució de l'oferta de places en centres de dia per a al gent gran, el Gràfic 7.11 reflecteix el període entre 1999 i 2007 i les dades mostren un manteniment de l'oferta pública molt per sota de la privada i una millora de l'oferta privada que s'inicia en el darrer any d'aquest període.

Taula 7.10. Places en centres de dia per a la gent gran segons la naturalesa jurídica de la residència. 2007

	Iniciativa Pública	Iniciativa Social	Iniciativa Mercantil	Total
Tarragona	72	20	6	98
Camp de Tarragona	506	107	305	918
Demarcació de Tarragona	567	155	434	1.156
Catalunya	6.603	2.308	3.835	12.746
Reus	170	0	16	186
Tortosa	21	32	0	53
Valls	27	20	35	82
Girona	72	20	6	98
Lleida	12	0	25	37
Manresa	94	91	64	249
Mataró	49	37	43	129
Sabadell	164	0	24	188
Sant Cugat del Vallès	377	25	116	518
Terrassa	71	0	30	0

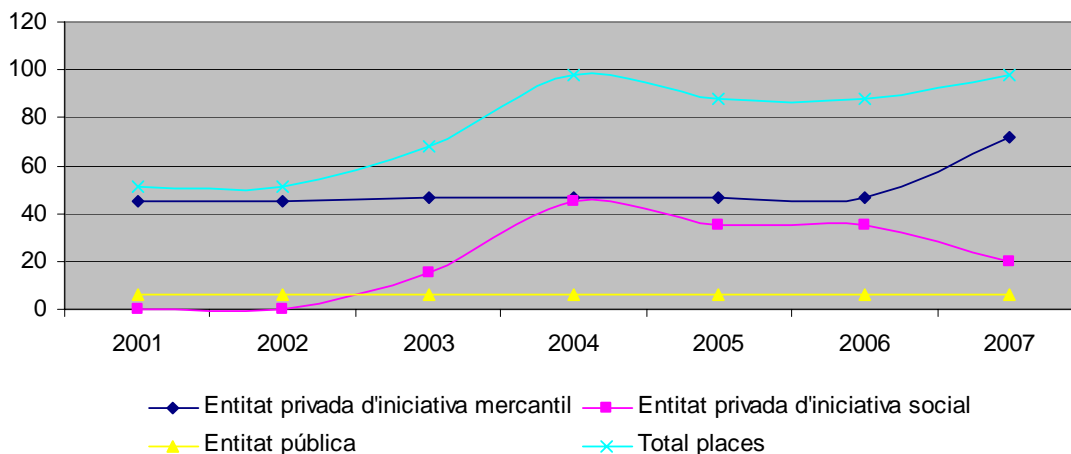
Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Gràfic 7.10. Distribució de les places en centres de dia per a la gent gran segons la naturalesa jurídica de la residència (%). 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Gràfic 7.11. Evolució del nombre de places en centres de dia per a la gent gran (1999-2007). Municipi de Tarragona

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

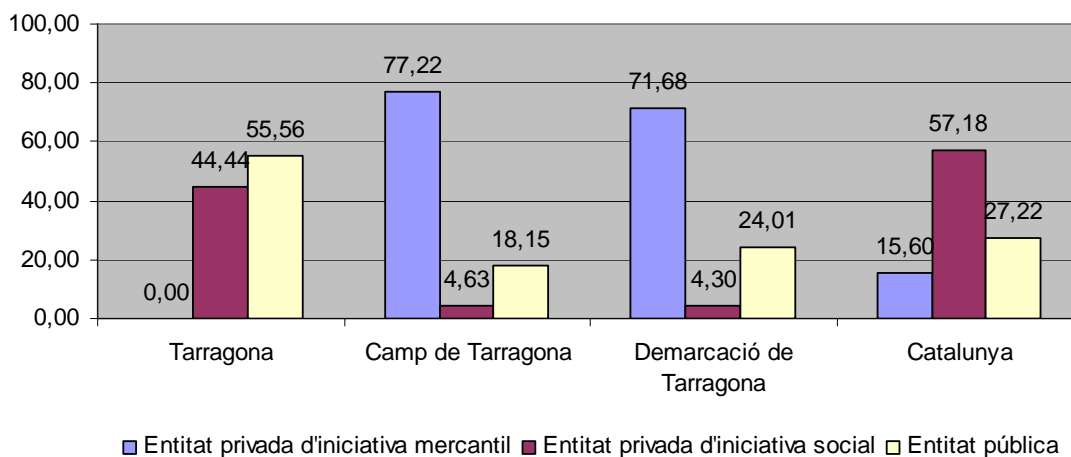
El municipi de Tarragona compta, per a persones amb discapacitat, amb 54 places en centres residencials i amb 68 en llars residencials oferides per la iniciativa pública, social i privada (Taules 7.11 i 7.12). El Gràfic 7.12 mostra la distribució de l'oferta en centres residencials segons la seva naturalesa jurídica i es pot observar com la iniciativa privada mercantil i social és la que proporciona la totalitat d'aquestes places. D'altra banda, el Gràfic 7.13 reflecteix aquest repartiment pel que fa a les llars residencials i es pot observar que la totalitat de les places són oferides per la iniciativa privada sense ànim de lucre.

Taula 7.11. Places en centres residencials per a persones amb discapacitat segons la naturalesa jurídica de la residència. 2007

	Iniciativa Pública	Iniciativa Social	Iniciativa Mercantil	Total
Tarragona	0	24	30	54
Camp de Tarragona	400	24	94	518
Demarcació de Tarragona	400	24	134	558
Catalunya	526	1.928	918	3.372
Reus	400	0	74	474
Tortosa	0	0	0	0
Valls	0	0	0	0
Girona	0	72	0	72
Lleida	0	10	50	60
Manresa	0	67	67	134
Mataró	0	21	23	44
Sabadell	0	77	0	77
Sant Cugat del Vallès	0	43	0	43
Terrassa	0	0	62	62

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Gràfic 7.12. Distribució de les places en centres residencials per persones amb discapacitat segons la naturalesa jurídica de la residència (%). 2007

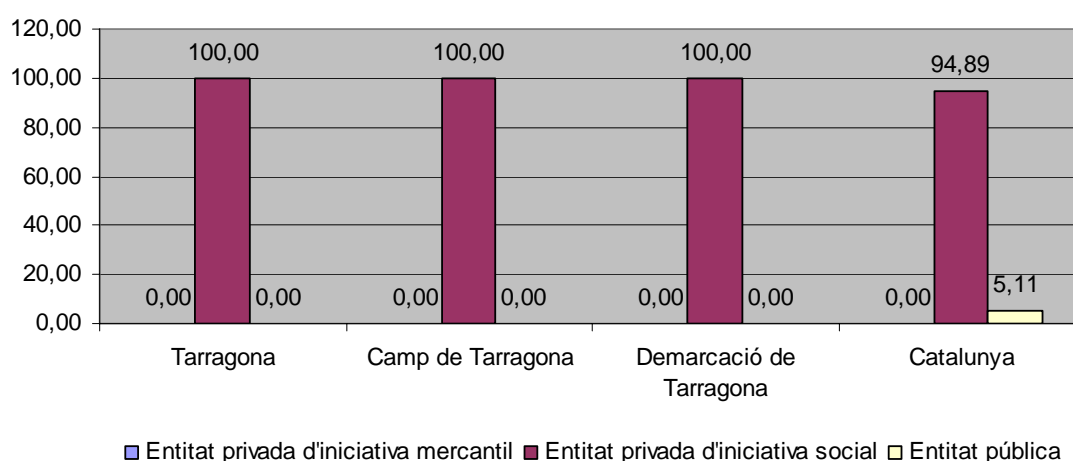
Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Taula 7.12. Places en llars residencials per a persones amb discapacitat segons la naturalesa jurídica de la residència. 2007

	Iniciativa Pública	Iniciativa Social	Iniciativa Mercantil	Total
Tarragona	0	68	0	68
Camp de Tarragona	0	166	0	166
Demarcació de Tarragona	0	240	0	240
Catalunya	0	2.505	135	2.640
Reus	0	42	0	42
Tortosa	0	16	0	16
Valls	0	8	0	8
Girona	0	59	0	59
Lleida	0	155	0	155
Manresa	0	82	0	82
Mataró	0	40	0	40
Sabadell	0	47	0	47
Sant Cugat del Vallès	0	70	0	70
Terrassa	0	72	0	72

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Gràfic 7.13. Distribució de les places en llars residencials per persones amb discapacitat segons la naturalesa jurídica de la residència (%). 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

7.5 ANNEX

Taula A7.1. Nombre de d'alumnes, segons tipus d'ensenyament. 2006

	Públic			
	Infantil	Primària	Secundària	Total
Tarragona	2.964	4.516	8.105	15.585
Camp de Tarragona	17.030	23.979	26.824	67.833
Demarcació de Tarragona	21.831	32.567	36.422	90.820
Catalunya	174.430	244.372	258.810	677.612
Reus	2.258	3.747	4.974	10.979
Tortosa	741	1.483	2.093	4.317
Valls	625	805	1.742	3.172
Girona	2.397	3.229	5.616	11.242
Lleida	2.791	4.105	7.728	14.624
Manresa	1.618	1.989	3.330	6.937
Mataró	2.516	3.422	4.157	10.095
Sabadell	4.452	7.232	8.229	19.913
Sant Cugat del Vallès	1.828	2.445	2.408	6.681
Terrassa	4.334	5.729	5.593	15.656
	Privat			
	Infantil	Primària	Secundària	Total
Tarragona	2.651	3.580	3.752	9.983
Camp de Tarragona	7.750	23.979	8.615	40.344
Demarcació de Tarragona	8.783	32.567	9.775	51.125
Catalunya	113.674	244.372	161.453	519.499
Reus	2.388	2.912	2.627	7.927
Tortosa	686	587	728	2.001
Valls	536	739	460	1.735
Girona	2.587	3.303	3.352	9.242
Lleida	2.968	3.524	4.247	10.739
Manresa	1.408	2.007	2.078	5.493
Mataró	2.231	3.562	4.434	10.227
Sabadell	3.716	5.109	5.500	14.325
Sant Cugat del Vallès	2.905	3.914	3.207	10.026
Terrassa	4.221	5.575	6.247	16.043

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat

Taula A7.2. Alumnes d'educació secundària: ESO, Batxillerat, CFGM i CFGS. 2006

	Sector públic			
	ESO	batxillerat	CFGM	CFGS
Tarragona	3.256	1.496	1.531	1.822
Reus	2.769	1.119	558	528
Tortosa	893	400	432	368
Valls	1.016	381	201	144
Girona	2.595	1.161	1.025	835
Lleida	3.956	1.625	1.059	1.088
Manresa	1.495	863	572	400
Mataró	2.112	1.026	592	427
Sabadell	4.598	1.635	1.144	852
Sant Cugat del Vallès	1.497	585	156	170
Terrassa	3.161	1.161	498	773
	Sector privat			
	ESO	batxillerat	CFGM	CFGS
Tarragona	2.735	680	217	120
Reus	2.091	473	63	0
Tortosa	577	95	56	0
Valls	460	0	0	0
Girona	2.565	767	20	0
Lleida	2.784	940	200	323
Manresa	1.348	312	336	82
Mataró	2.883	1.067	249	235
Sabadell	3.949	1.062	305	184
Sant Cugat del Vallès	2.482	573	37	115
Terrassa	4.485	1.170	477	115

8. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL

El procés d'elaboració de l'Agenda 21 Local de la ciutat de Tarragona iniciat al juny de 2007 ha suposat, en la seva primera fase, la realització d'una Auditoria Ambiental del municipi. Això ens permet disposar d'una detallada anàlisi i diagnosi de la situació mediambiental de la ciutat, a través d'un ampli conjunt d'indicadors que ens permeten conèixer, entre d'altres aspectes, l'evolució del consum d'aigua, els usos energètics, la qualitat de l'aire, i la generació i tractament dels residus. És en aquests quatre vectors ambientals on centrarem la nostra anàlisi per tal d'obtenir una visió sintètica de la ciutat en termes de sostenibilitat ambiental, utilitzant la informació disponible de la Memòria que recull l'Auditoria Ambiental de l'Agenda 21 Local.

8.1. L'AIGUA

Des de l'any 1983, la gestió de l'aigua al municipi de Tarragona recau en l'empresa EMATSA, empresa mixta amb la participació de l'Ajuntament de Tarragona i del Sector d'Aigua i Sanejament (SAS) del Grup AGBAR. Segons les dades facilitades per EMATSA, l'aigua potable del municipi de Tarragona prové de 9 subministraments: el Consorci d'Aigües de Tarragona (CAT), compra en alta al CAT d'aigua de l'Ebre; el Riu Francolí, 2 mines (Mina de regants o Mina P2 i Mina de l'Arquebisbe), i 5 pous (Pous Renau 1 i 2, Pou Soler Bas, Pou la Boella i Pou Franqués).

El Consorci d'Aigües de Tarragona (CAT) abasteix directament els dipòsits de capçalera de la xarxa de distribució del municipi. La concessió actual del CAT és de 9,6 hm³ a l'any, més una reserva de 1 hm³ també anual. Els vuit subministraments d'aigua potable restants són captacions de titularitat municipal. El cabal extret dels recursos propis oscil·la entre 2 i 2,5 hm³ l'any.

Segons l'Informe sobre disponibilitat de recursos de subministrament d'aigua a Tarragona (2005) elaborat per EMATSA, els cabals de subministrament del Consorci d'Aigües de Tarragona (CAT) i de les captacions municipals són els que es detallen a continuació:

Taula 8.1 Cabals de subministrament del CAT i de les captacions municipals a Tarragona

Subministrament	Cabal actual (m ³ /any)	Cabal màxim (m ³ /any)
CAT	9.600.000	10.600.000
Captacions municipals	2.477.412	7.393.485
TOTAL	12.077.412	17.993.485

Font: EMATSA, 2005, extret de la Memòria del POUM, 2006

D'altra banda, segons les dades del Registre d'Aigües de l'ACA, al municipi de Tarragona són 87 les concessions i aprofitaments d'aigües destinats a abastament, ús industrial, reg i ús agrícola o ús domèstic i altres, tal i com es pot apreciar a la Taula 8.2, on s'especifiquen també els volums concedits:

Taula 8.2 Dades de les concessions i aprofitaments d'aigües del municipi de Tarragona

Ús	Número de captacions	Volum màx. (m ³)*
Abastament	8	424.772
Abastament i industrial	2	373.405
Industrial	7	43.207
Domèstic	7	42.198
Reg i agrícola	41	289.403
Reg i agrícola més altres (abastament, industrial, domèstic)	18	335.100
Recreatiu, força motriu i d'altres	4	1.060
Total	87	1.509.145

* Cal tenir en compte que el volum concedit no és una dada disponible per a tots els aprofitaments i concessions, i per tant cal puntualitzar que les dades dels volums d'aquesta taula han estat calculats a partir de les dades disponibles dels volums concedits.

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local de Tarragona, a partir de les dades de l'Agència Catalana de l'Aigua, 2006

En relació a l'eficiència de la xarxa d'abastament d'aigua, a la Taula 8.3 es detallen les dades relatives a l'aigua potable posada en xarxa així com l'aigua facturada, a partir de les quals es pot realitzar un càlcul aproximat de les pèrdues de la xarxa d'abastament i per tant de la seva eficiència. Les dades mostren que la xarxa d'abastament té una eficiència del 81-85%.

Taula 8.3 Eficiència de la xarxa d'abastament municipal de Tarragona

Any	Aigua abastada	Aigua facturada	% eficiència
2002	10.890.740	9.075.842	83,3
2003	11.468.601	9.465.561	82,5
2004	12.089.823	9.884.992	81,8
2005	11.513.975	9.826.310	85,3
2006	11.673.328	9.995.113	85,6
2007	2.682.920	2.243.241	83,6

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local de Tarragona, a partir de les dades d'EMATSA, 2007

En relació a l'abastament de fonts pròpies al municipi de Tarragona, segons el Registre d'Aigües de l'ACA, existeixen inventariats 87 concessions i aprofitaments d'aigües, però sinó es tenen en compte els aprofitaments que en el registre es categoritzen com abastament, els aprofitaments propis al municipi són 79. L'aigua d'aquests abastaments propis es destina majoritàriament a usos agrícoles i usos industrials i, en menor mesura, a usos domèstics. En qualsevol cas, cal tenir en compte que la informació disponible en termes de fonts pròpies és poc precisa i molt parcial, ja que l'existència de captacions no inscrites a cap registre és habitual a Catalunya i, per tant, també pot ser-ho a Tarragona.

Els cabals subministrats a la xarxa de d'abastament municipal l'any 2006 són els que es recullen a la Taula 8.4.

Taula 8.4 Aigua subministrada a la xarxa d'abastament municipal de Tarragona (2006)

Mes	m ³	m ³ /dia
Gener	847.241	27.330
Febrer	807.484	28.839
Març	904.441	29.176
Abril	914.721	30.491
Maig	1.021.000	32.935
Juny	1.063.115	35.437
Juliol	1.182.188	38.135
Agost	1.095.584	35.341
Setembre	1.023.912	34.130
Octubre	969.212	31.265
Novembre	931.736	31.058
Desembre	913.255	29.460
TOTAL	11.673.889	31.966

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local de Tarragona, a partir d'EMATSA, 2007

Les dades anteriors ens permeten observar l'estacionalitat de la demanda d'aigua al municipi de Tarragona, amb un màxim als mes de juliol i un mínim al més de gener. També es pot visualitzar un període més ampli, de maig fins a setembre, durant el qual la demanda d'aigua mensual supera el milió de metres cúbics, sensiblement per sobre de la demanda corresponent a la resta de l'any. D'aquest cabal posat en xarxa l'any 2006, una part procedeix de l'aportació del CAT i una altra part procedeix de les captacions municipals, tal i com es mostra a la Taula 8.5. El càlcul de les aportacions de les captacions pròpies es realitza a partir de la diferència entre el consum d'aigua i l'aportació del CAT. Les dades posen de manifest que durant els mesos de juliol i agost, quan la demanda d'aigua és superior a la resta de mesos, aquesta es coberta amb l'aportació del CAT.

Taula 8.5 Procedència del cabal subministrat a la xarxa d'abastament municipal de Tarragona (2006)

Mes	Aportació CAT (m ³ /mes)	Consum (m ³ /mes)	Consum- Aportació CAT (m ³ /mes)	Aportació captacions municipals (m ³ /mes)
Gener	613.187	847.241	234.054	234.054
Febrer	553.847	807.484	253.637	253.637
Març	613.186	904.441	291.255	291.255
Abril	688.525	914.721	226.196	226.196
Maig	711.475	1.021.000	309.525	309.525
Juny	1.000.000	1.063.115	63.115	63.115
Juliol	1.300.000	1.182.188	-117.812	0
Agost	1.300.000	1.095.584	-204.416	0
Setembre	1.000.000	1.023.912	23.912	23.912
Octubre	613.186	969.212	356.026	356.023
Novembre	593.407	931.736	338.329	338.329
Desembre	613.187	913.255	300.068	300.068
TOTAL	9.600.000	11.673.889	2.073.889	2.396.114

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local de Tarragona, a partir d'EMATSA, 2007

Pel que fa a l'aigua facturada al municipi de Tarragona, durant el període 2001-2006 les dades evidencien que el consum s'ha incrementat en un 10,5%, dels 9.045.029 m³ l'any 2001 fins als 9.995.113 m³ l'any 2006. Considerant el consum total d'aigua i la població del municipi per l'any 2006, es pot calcular que el consum d'aigua per habitant l'any 2006 va ser de 72,4 m³, que representa 198,4 litres per habitant al dia. Aquesta dada és de l'ordre de la dotació màxima estimada per a Catalunya: 200 litres per habitant al dia. No obstant, el valor d'aquesta dada pot ser més acurat si pel seu càlcul no es té en compte el consum d'aigua industrial, i a partir d'aquestes dades s'obté un consum de 151,2 litres per habitant al dia; consum lleugerament inferior a les dotacions domèstiques en baixa, referents als municipis de més de 10.000 habitants de les Conques Internes de Catalunya, que es troben entre els 160 i 170 l/hab/dia.

Taula 8.6 Consum d'aigua potable (m3): total i per sectors, a Tarragona (2001-2006)

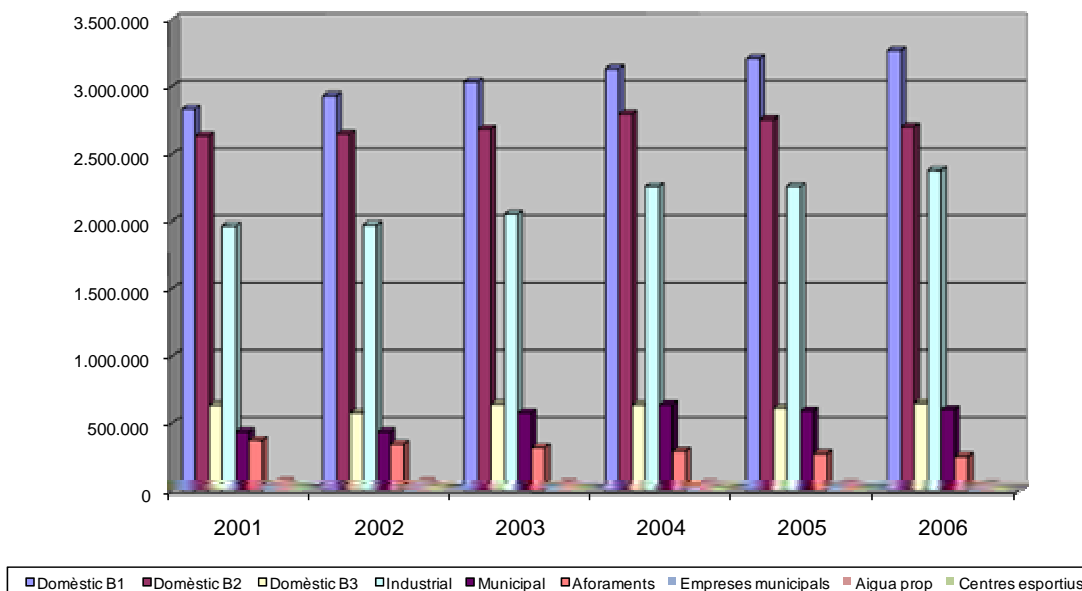
	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
Domèstic B1	2.834.609	31,3%	2.934.473	32,3%	3.037.080	32,1%	3.132.911	31,7%	3.207.875	32,6%	3.269.707	32,7%
Domèstic B2	2.634.814	29,1%	2.648.036	29,2%	2.687.258	28,4%	2.794.972	28,3%	2.755.522	28,0%	2.703.817	27,1%
Domèstic B3	637.276	7,0%	581.398	6,4%	645.410	6,8%	640.611	6,5%	616.253	6,3%	653.501	6,5%
Industrial	1.967.955	21,8%	1.976.510	21,8%	2.052.825	21,7%	2.259.986	22,9%	2.258.005	23,0%	2.378.609	23,8%
Municipal	439.433	4,9%	439.176	4,8%	581.045	6,1%	640.000	6,5%	593.970	6,0%	605.066	6,1%
Aforaments	376.380	4,2%	347.004	3,8%	320.760	3,4%	293.814	3,0%	276.372	2,8%	257.796	2,6%
Empreses municipals	39.119	0,4%	40.025	0,4%	36.383	0,4%	30.507	0,3%	38.827	0,4%	40.492	0,4%
Aigua prop	81.864	0,9%	76.248	0,8%	69.313	0,7%	65.718	0,7%	62.964	0,6%	59.940	0,6%
Centres esportius	33.579	0,4%	32.972	0,4%	35.487	0,4%	26.473	0,3%	16.522	0,2%	26.185	0,3%
TOTAL	9.045.029	100,0%	9.075.842	100,0%	9.465.561	100,0%	9.884.992	100,0%	9.826.310	100,0%	9.995.113	100,0%

NOTA: B1: Consum entre 0 i 15 m³ B2: Consum entre 16 i 44 m³ B3: Consum superior a 44 m³

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local de Tarragona, a partir d'EMATSA, 2007

En el Gràfic 8.1 es mostra l'evolució del consum d'aigua per als diferents usos.

Gràfic 8.1. Evolució del consum d'aigua a Tarragona, per sectors. 2001-2006

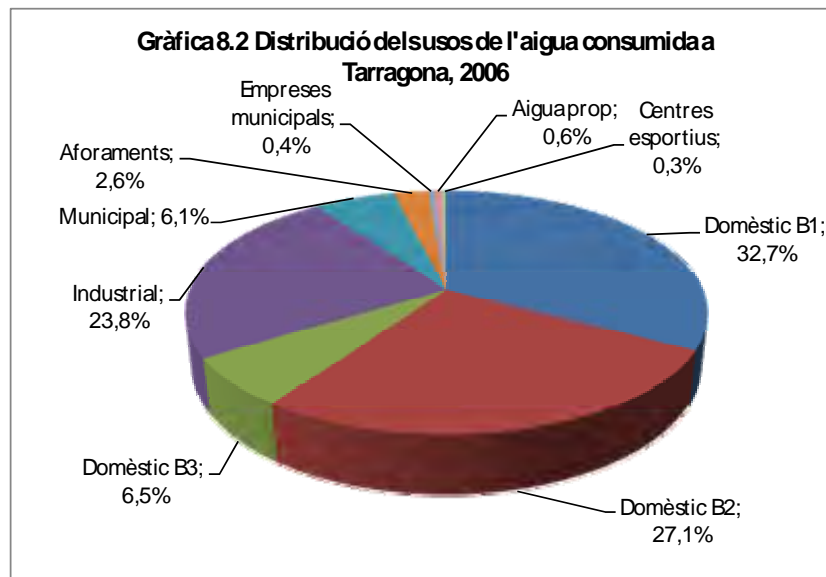

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local a partir de les dades d'EMATSA

Els consum d'aigua domèstic ha augmentat en un 8,5%, entre els anys 2001 i 2006, encara que aquest increment ha estat més significatiu en el tram de menor consum (B1) que ha estat del 15,3%, i significativament menor en els

trams de major consum, un 2,6% i un 2,5% pels Domèstics B2 i B3, respectivament. Molt més important ha estat el creixement del consum d'aigua industrial, un 20,9%, i el consum municipal, un 37,7%. Encara que aquest darrer només representa el 6,1% del consum total. D'altra banda, el consum dels aforament i aigües pròpies (consum dels propietaris de l'aigua de la Mina de l'Arquebisbe) i centres esportius ha disminuït, fent que a nivell global l'increment del consum d'aigua a Tarragona es situï en un 10,5%.

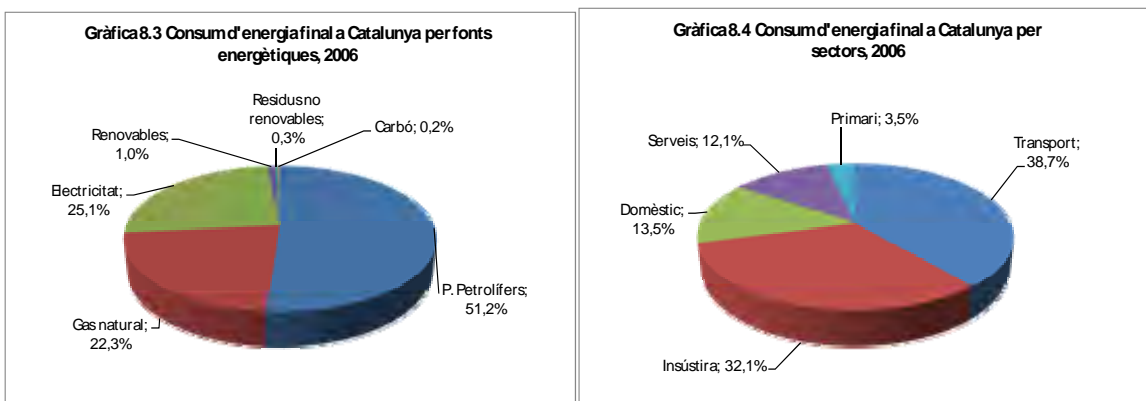
Segons les dades corresponents al període 2001-2006 el consum més elevat d'aigua es destina a ús domèstic, aproximadament un 66%. Prenent les dades de l'any 2006, el 66,3% del consum total és per ús domèstic, i dintre d'aquest el tipus B1 (el tram de menor consum) és el que representa un percentatge més elevat respecte el consum total; amb un 32,7% sobre el total. Per al mateix any, la resta d'usos es distribueixen el consum tal i com es mostra a la Gràfica 8.2.

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local a partir de les dades d' EMATSA

8.2. L'ENERGIA

A Catalunya, l'energia primària s'obté en un 48,1% a partir del petroli, un 22,7% a partir d'energia elèctrica d'origen nuclear, un 2,4% d'electricitat d'origen renovable, un 23,2% del gas natural i un 3,9% d'altres fonts com el carbó. Pel que fa al comportament del consum d'energia final a Catalunya durant el període 2004-2006 es caracteritza per una important moderació del creixement experimentat en anys anteriors, assolint, fins i tot, taxes negatives l'any 2006. Així, el consum d'energia final va créixer un 0,5% l'any 2005 i es va reduir en un 0,1% l'any 2006. Aquest consum final es reparteix de forma desigual entre els diferents sectors: un 38,7 % es consumeix al sector transport, un 32,1% a la indústria, un 13,5% al sector domèstic, un 12,1% als serveis i un 3,5% al sector primari.⁶ A continuació es presenta quina és la situació a la ciutat de Tarragona.

Font: Balanç energètic de Catalunya 2006. Generalitat de Catalunya

Gas Natural

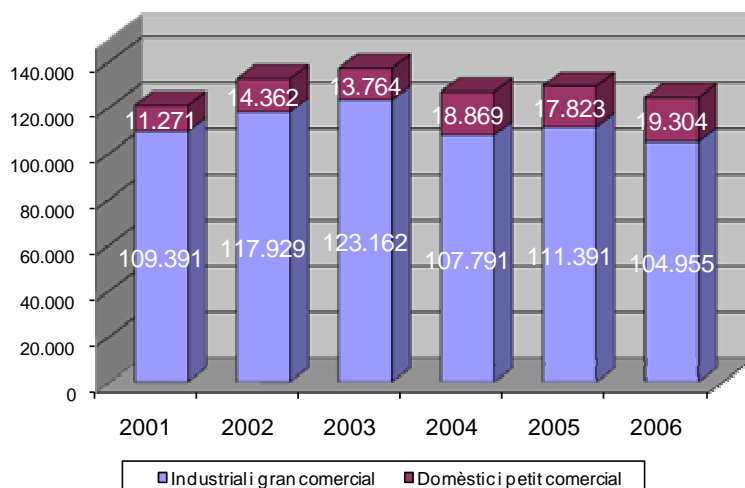
En l'àmbit de Catalunya, el gas natural és una font d'energia que ha anat incrementat el seu ús en els darrers anys, consolidant-se com la principal font d'energia, sobretot als sectors domèstic i comercial. A la indústria, s'utilitza bàsicament per la generació de calor i també, en cogeneració (generació d'energia tèrmica i elèctrica). A nivell domèstic, el principal ús és per a

⁶ Dades corresponents a l'any 2006. Balanç energètic de Catalunya 2006. Generalitat de Catalunya

calefacció, aigua calenta i cuina. Actualment, però, la seva extensió als municipis és molt desigual, variant també la tipologia d'usuaris. Malgrat ésser una font d'energia d'origen fòssil (està constituït bàsicament de metà), presenta un nivell d'emissió de contaminants atmosfèrics menor que d'altre combustibles, i el seu transport s'efectua amb gasoductes pel que l'impacte visual és poc significatiu i els costos de transport es redueixen.

Gràfic 8.5. Evolució del consum de gas natural a Tarragona, 2001-2006 (Tep)

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local a partir de Gas Natural, 2006

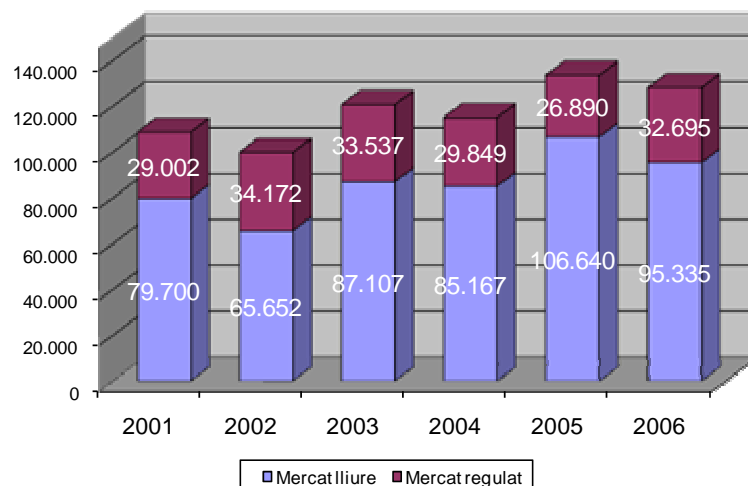
L'any 2006, el consum anual de gas natural en tot el municipi de Tarragona va ser de 124.258 Tep (0,9 Tep/habitant; 10.469 kWh/habitant). Tal i com es pot observar al Gràfic 8.5, en el període 2001-2006, el consum anual inicialment es va incrementar fins assolir un màxim l'any 2003, amb un increment mitjà anual del 6,7%; i posteriorment va disminuir durant el període 2004-2006, amb un mínim l'any 2006. Per sectors i durant el mateix període, el consum del sector industrial i gran comercial representa aproximadament entre el 85 i 90% del consum total, de manera que el consum del sector domèstic i petit comercial representa entre un 10 i un 15%.

Energia Elèctrica

L'energia elèctrica a Catalunya representa prop d'una quarta part de l'energia consumida. Segons el seu origen, un 55,8% prové de centrals nuclears, un 14,5% de processos de cogeneració, un 13,3% de centrals hidroelèctriques, un 4,8% de centrals tèrmiques alimentades amb fuel, gas o carbó, un 8,7% de centrals de cicle combinat, un 1,2% de fonts renovables i un 1,7% d'altres fonts⁷.

A Tarragona, el consum d'energia elèctrica l'any 2006 va ser de 128.030 Tep, és a dir de 0,93 Tep/habitant i any. El consum d'energia ha fluctuat durant els darrers 6 anys, no obstant el consum l'any 2006 representa un augment del 17,8 % respecte l'any 2001, amb un mínim l'any 2002 i un màxim l'any 2005. Per altra banda, el consum l'any 2006 es reparteix en un 25,5% al mercat regulat i un 74,5% al mercat lliure.

Gràfic 8.6. Evolució del consum d'energia elèctrica a Tarragona, 2001-2006 (Tep)

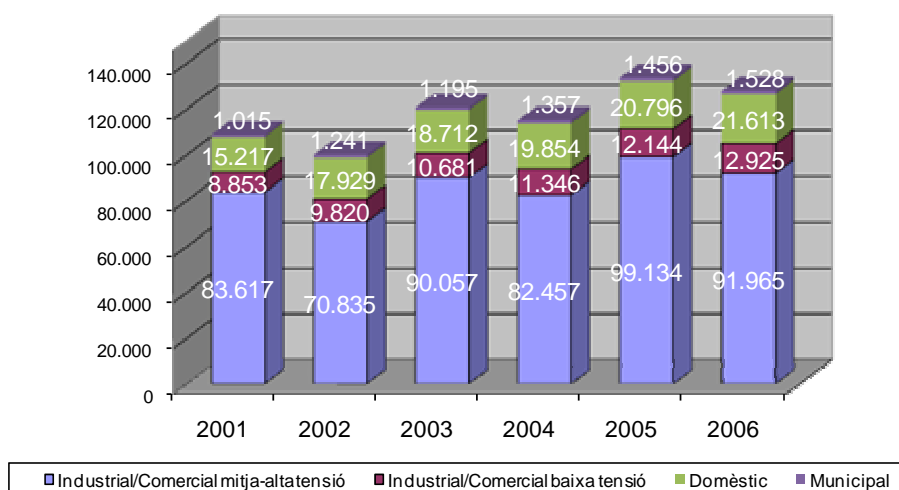
Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local, a partir de Fecsa-Endesa, 2006

⁷ Dades corresponents a l'any 2003. Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015. Generalitat de Catalunya.

Durant el període 2001-2006 tots els sectors han augmentat el seu consum. Prenent com a referència els consums de l'any 2001, les dades de l'any 2006 evidencien un augment del 42% al sector domèstic, un 50,6% al sector municipal, un 46% el sector industrial-comercial baixa tensió i un 10% el sector industrial-comercial mitja-alta tensió. No obstant, puntualitzar que durant tot el període, la importància relativa del sector industrial i comercial és clara, amb un consum anual sempre superior al 70% de tota l'electricitat que arriba al municipi, amb un màxim l'any 2001 (77% del consum total) i un mínim l'any 2002 (71% del consum total).

Des de l'any 2001 fins l'any 2006 s'observa un augment tant de la població del municipi com del consum elèctric al sector domèstic. No obstant, en aquest període la població ha augmentat un 15,9%, a la vegada que el consum ha experimentat un augment del 42%, dels 15.217 Tep l'any 2001 fins els 21.613 Teps l'any 2006; que per habitant equival a un augment del consum dels 0,13 Tep (1.486 kWh) l'any 2001 fins a 0,16 Tep (1.860 kWh) l'any 2006.

Gràfic 8.7. Evolució del consum d'energia elèctrica a Tarragona, per sectors 2001-2006 (Tep)

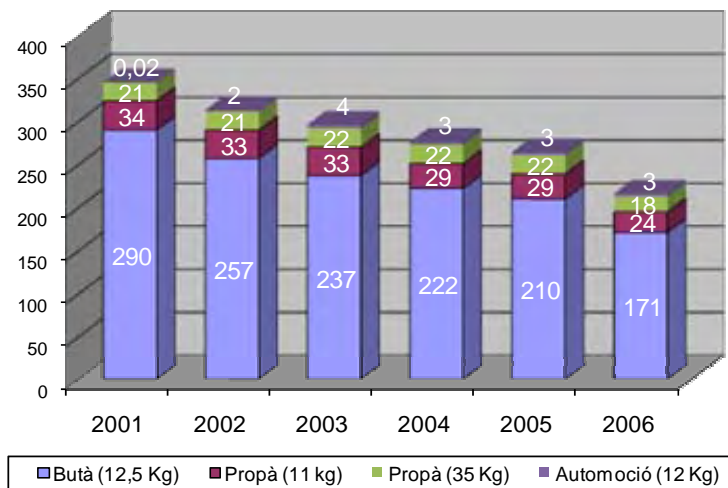

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local, a partir de Fecsa-Endesa, 2006

Els Gasos Liquats del Petroli (GLP)

Els Gasos Liquats del Petroli (GLP) inclouen el butà i el propà, i es pot distingir entre si són venuts en bombones o subministrats a doll a través de camions cisterna. Les dades de les bombones subministrades al municipi de Tarragona durant el període 2001-2006, mostren una clara tendència a la disminució del consum de GLP, excepte en el sector de l'automoció que s'observa un augment des de l'any 2001, tot i que amb una lleugera fluctuació interanual. Segurament la davallada anual es deguda a l'increment de l'ús del gas natural canalitzat, és a dir es deixen d'emprar les bombones per connectar-se a la xarxa de gas natural.

Gràfic 8.7. Evolució de les vendes de GLP a Tarragona, 2001-2006 (Tep)

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local, a partir de Fecsa-Endesa, 2006

Pel que fa als GLP subministrat a doll, al municipi de Tarragona hi ha inventariats 98 dipòsit de propà. En relació a les vendes, les dades evidencien una disminució del 27% en el consum durant el període 2001-2006. Segurament la davallada en aquest cas també es deguda a l'increment de l'ús del gas natural canalitzat.

Combustibles Líquids

Dins el grup de combustibles líquids s'inclou el gasoil bonificat (B o C), el fueloil i els combustibles d'automoció (gasolines, gasoil A i biodièsel). El gasoil bonificat i, especialment, el fueloil són combustibles minoritaris que han anat perdent protagonisme en els sectors industrial i domèstic principalment a favor del gas natural. D'altra banda, els combustibles d'automoció (gasolina i gasoils) continuen en augment a causa de l'increment del parc d'automòbils i de la mobilitat de les persones i mercaderies.

Per determinar el consum de combustibles líquids als diferents sectors (excepte l'automoció) l'Auditoria Ambiental de l'Agenda 21 Local de Tarragona ha utilitzat les dades provincials de combustibles líquids subministrats, i s'ha multiplicat per:

- **Sector domèstic:** el percentatge d'habitatges del municipi amb calefacció de gasoil respecte al conjunt d'habitatges de la província que utilitzen combustibles líquids de calefacció (l'Institut d'Estadística de Catalunya de l'any 2001).
- **Transports:** el percentatge de vehicles del municipi respecte al conjunt de municipis de la província (Institut d'Estadística de Catalunya de l'any 2005).
- **Activitats:** el percentatge d'activitats econòmiques del municipi respecte al conjunt de la província (Departament de Treball, 2006).
- **Sector primari:** el percentatge de tractors del municipi respecte al total provincial (Cens Agrari, 1999).

La Taula 8.7 mostra l'estimació del consum de combustibles líquids a Tarragona, així com el factor de conversió (en percentatge) aplicat en cada cas.

Taula 8.7 Estimació del consum de combustibles líquids a Tarragona, per sectors. 2006

Domèstic		Transport		Activitats		Sector primari	
Tep	Factor	Tep	Factor	Tep	Factor	Tep	Factor
1.026	4,2%	384.122	57,2%	7.409	20,1%	4.425	3,9%

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local de Tarragona, 2007

Per tant, i segons aquestes estimacions, el consum de combustibles líquids a Tarragona és de 396.983 Tep.

D'aquesta manera, sumant les diferents estimacions dels consums energètics, s'obté un consum d'energia global per la ciutat de Tarragona, de 650.474 Tep, per l'any 2006. El que significa un índex de 4,7 Tep/habitant/any.

8.3. L'AIRE

La contaminació atmosfèrica és un procés que s'inicia a partir de les emissions a l'aire des de diferents focus emissors de contaminants. Aquests contaminants segueixen una dinàmica condicionada pels processos de transport i dispersió propis del medi atmosfèric. Per tant, en analitzar la contaminació atmosfèrica d'un determinat àmbit geogràfic cal considerar, d'una banda, les emissions (contaminants emesos per una font determinada), i d'altra banda, les immissions (presència de contaminants a l'aire que afecten a diferents receptors). Tot i que en general hi ha una certa correlació entre emissions i immissions no són, necessàriament, equivalents ja que es poden donar processos a l'atmosfera que poden transportar, dispersar, concentrar o, fins i tot, modificar la naturalesa dels contaminants. Les emissions atmosfèriques són difícils de quantificar, ja que majoritàriament solen ser difuses (industrials i domèstiques) o bé mòbils (mitjans de transport). A l'Auditoria Ambiental de Tarragona s'han estimat les emissions a partir dels consums de combustibles d'origen fòssil.

Els mitjans de transport

El trànsit automobilístic és un dels principals focus emissors de contaminants a l'atmosfera, tant pel tipus com per la quantitat de contaminants emesos. En base als valors d'emissió relatius al sector del transport estimades pel Departament de Medi Ambient de la Generalitat i al consum energètic del sector a la ciutat de Tarragona, l'Auditoria Ambiental ha calculat les següents emissions de contaminants del sector transports:

Taula 8.8 Valors d'emissió del sector dels transports a Tarragona (Tones), 2006

Font	CO ₂	SO _x	NO _x	CO	PST	COV
Gasolina	255.975,95	215,23	2.794,48	19.149,48	150,57	2.830,79
Gasoil	880.736,15	1.688,77	6.774,58	7.826,14	1.048,61	2.736,78
Total	1.136.712,10	1.904,00	9.569,05	26.975,62	1.199,18	5.567,58

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local, partir de les dades de diverses fonts.

Les emissions associades a la indústria

En base als factors d'emissió establerts pel Departament de Medi Ambient i als consums energètics calculats per l'Auditoria Ambiental de la ciutat, les emissions del sector industrial són les següents:

Taula 8.9 Valors d'emissió del sector industrial a Tarragona (tones), 2006.

Font	CO ₂	SO _x	NO _x	CO	PST	COV	CH ₄
Gas							
Natural	177.373,38	-	220,40	440,81	5,25	83,96	5,04
Fueloil	22.523,36	15,56	54,83	4,45	3,78	0,44	0,61
Total	199.896,74	15,56	275,23	445,25	9,03	84,41	5,65

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local, partir de les dades de diverses fonts.

Les emissions en focus comercials i domèstics

En l'àmbit domèstic i dels serveis els principals focus d'emissió tenen l'origen en les calefaccions, així com les instal·lacions d'escalfament d'aigua i les cuines. La contaminació d'aquestes instal·lacions varia, segons el tipus de combustible emprat, i com no hi ha un control directe d'aquests focus emissors, les emissions s'han estimat a partir dels consums d'aquests combustibles a Tarragona, aplicant els corresponents factors de conversió.

Taula 8.10 Valors d'emissió sector domèstic i serveis a Tarragona (tn), 2006.

Font	CO ₂	SO _x	NO _x	CO	PST	COV	CH ₄
GN	32.623,8	-	40,54	81,08	0,97	9,27	8,88
GLP	2.033,1	-	1,76	0,49	0,52	0,05	0,05
Gasoil	3.113,9	19,49	2,57	1,23	0,30	0,35	0,09
Total	37.770,7	19,49	45,27	82,91	1,90	9,67	9,03

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local, partir de les dades de diverses fonts.

Emissions globals del municipi

Així doncs, segons les diferents estimacions anteriors es pot considerar que les emissions anuals de contaminants atmosfèrics de Tarragona són de:

Taula 8.11 Valors d'emissió de Tarragona (tones), 2006.

Sector	CO ₂	SO _x	NO _x	CO	PST	COV	CH ₄
Transport	1.136.712,1	1.904	9.569	26.975,6	1.199,2	5.567,6	-
Industrial	199.896,7	15,6	275,2	445,3	9,0	84,4	5,6
Domèstic	37.770,7	19,5	45,3	82,9	1,9	9,7	9,0
Total	1.374.379,5	1.939,1	9.889,1	27.503,8	1.210,1	5.661,7	14,7

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local, partir de les dades de diverses fonts.

Entre el 82 i el 98% de les emissions són ocasionades pel sector transport, excepte en cas del metà on el transport no hi intervé, fruit que el parc de vehicles de Tarragona solament fa ús de gasoil i gasolina, malgrat haver-hi un petit percentatge de vehicles del sector industrial que fan ús de GLP d'automoció. Així, l'emissió de metà, associada en un 94% a la combustió de gas natural, està repartida entre els sectors domèstic i industrial en un 61% i 38% respectivament. En base als consums, als factors d'emissió i als potencials d'efecte hivernacle, les emissions amb efecte d'hivernacle mesurades en tones de diòxid de carboni (CO₂e) equivalent són 1.994.480 tn., repartides de la manera següent:

Taula 8.12 Emissions de tones de CO₂e de Tarragona (2006)

Sector	CO ₂	CH ₄
Transport	1.136.712,10	-
Industrial	199.896,74	5,65
Domèstic	37.770,74	9,03
Electricitat	569.733,50	-
SubTotal	1.944.113,08	367,09
Total	1.944.480,17	

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local, partir de les dades de diverses fonts.

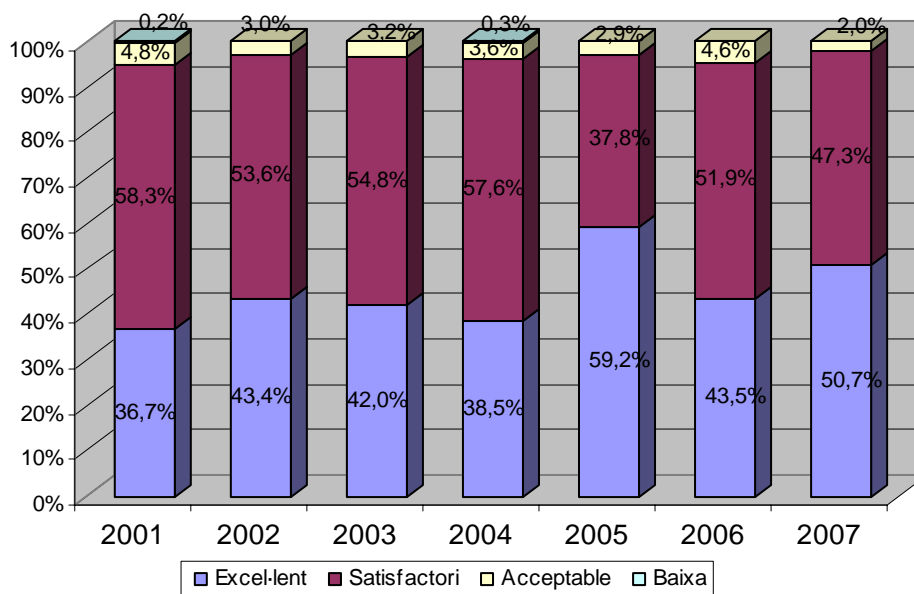

Qualitat de l'aire

Per conèixer la qualitat de l'aire, podem disposar de l'Índex Català de la Qualitat de l'Aire (ICQA). L'ICQA és el sistema d'informació pública de l'estat de la qualitat de l'aire implantat a Catalunya des del gener de 1995. Aquest índex es calcula a partir de les dades de les estacions automàtiques de la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica (XVPCA).

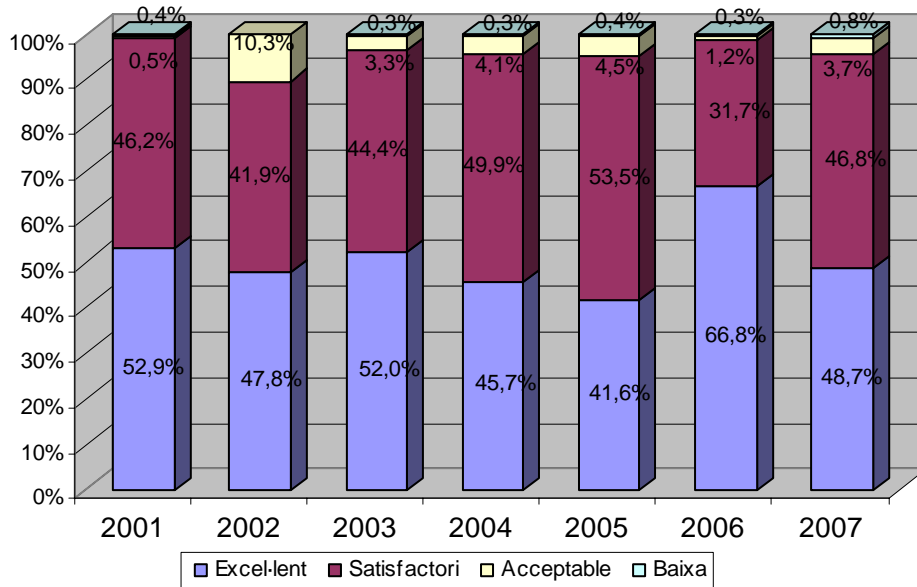
A partir de les dades diàries de l'ICQA d'un any determinat, es pot analitzar l'evolució de l'ICQA durant el mateix. Per Tarragona l'ICQA es calcula a partir de les mesures dels contaminants realitzades a tres de les sis estacions de la XVPCA ubicades al municipi: Bonavista, Sant Salvador i Universitat laboral. A les tres estacions del municipi de Tarragona gairebé la totalitat dels dies de l'any la qualitat de l'aire es situa en el nivells d'excel·lent o satisfactòria. També a les tres estacions el contaminant més crític acostuma a ser el diòxid de nitrogen (NO₂), i en menor proporció, també a les tres estacions ho és el diòxid de sofre (SO₂), i a l'estació de Sant Salvador també ho és el monòxid de carboni (CO).

Gràfic 8.7. Evolució de l'ICQA mitjà diària anual, a Tarragona (Bonavista). 2001-2007

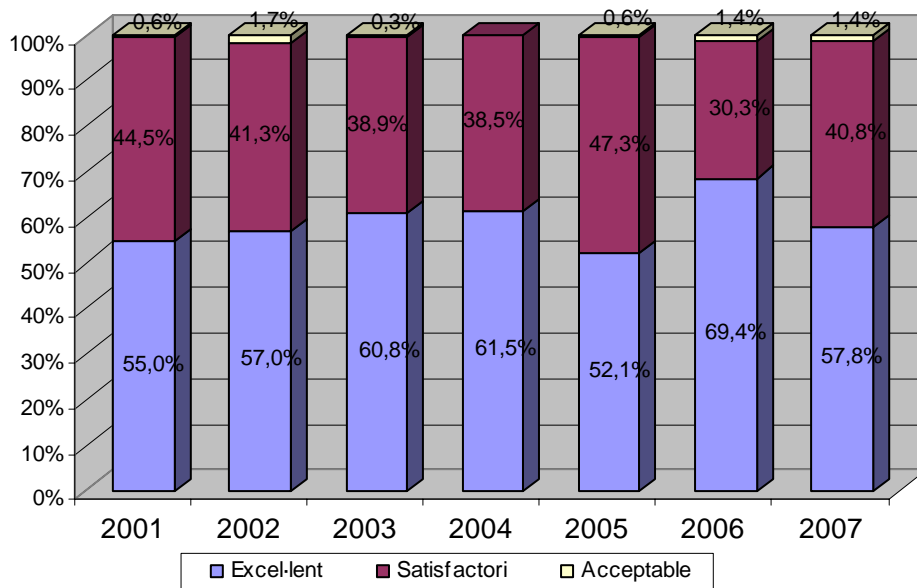
Font: XVPCA, Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya, 2007.

Gràfic 8.8. Evolució de l'ICQA mitjà diària anual, a Tarragona (Sant Salvador). 2001-2007

Font: XVPCA, Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya, 2007.

Gràfic 8.9. Evolució de l'ICQA mitjà diària anual, a Tarragona (Univ. Laboral). 2001-2007

Font: XVPCA, Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya, 2007.

Si comparem l'ICQA de les tres estacions, en termes generals l'índex de qualitat de l'aire de la Universitat Laboral, presenta un percentatge superior en el nivell d'excel·lent i clarament més baixos en el nivell d'acceptable, sense que hi hagi cap registre de qualitat baixa. D'altra banda, si comparem els índex de qualitat de les altres dues estacions, podem observar com el de Sant Salvador, habitualment, presenta uns majors percentatges en els dos extrems, en el nivell excel·lent i també en els acceptable i baix.

8.4. ELS RESIDUS

Residus municipals

Per tal de conèixer la producció total de residus municipals es considera tant la recollida de la fracció rebuig i orgànica com la recollida selectiva en àrees d'aportació (contenidors de vidre, paper i envasos). Tal i com es pot observar a la Taula 8.13, el volum total de residus de la ciutat de Tarragona ha anat augmentant progressivament, amb creixement del 24% en el període 2000-2006, passant de les 59.544 tones l'any 2000, a les 73.858 tones l'any 2006. Però el nivell de recollida selectiva és força positiu, ja que ha crescut un 58,8%, tot i que des de l'any 2003 la quantitat recollida ha disminuït lleugerament.

Taula 8.13 Evolució de la generació de residus municipals a Tarragona, 2000-2006 (Tones)

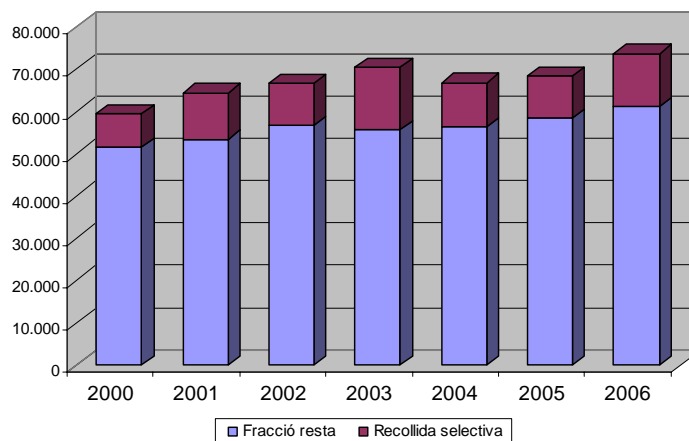
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Fracció resta	51.647,00	53.603,00	56.832,00	55.811,96	56.472,07	58.654,00	61.319,02
Recollida selectiva	7.896,96	11.003,81	9.903,91	14.896,18	10.499,17	10.011,26	12.539,43
Total	59.543,96	64.606,81	66.735,91	70.708,14	66.971,24	68.665,26	73.858,45

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència de Residus de Catalunya

Tot i l'augment progressiu de la quantitat total de residus generats al municipi durant els darrers anys, cal tenir en compte l'augment de la població durant aquest període. Per mesurar si s'està generant més quantitat de residus sense

tenir en compte el total de població s'utilitza la ràtio de generació de residus per habitant i dia (Kg/hab/dia).

Gràfic 8.13. Evolució generació residus municipals a Tarragona. 2000-2006 (tones)

Així, dins el període 2000-2006 la generació de residus per càpita de Tarragona va augmentar entre els anys 2001 i 2003. En els anys següents, la ràtio va disminuir, però al 2006, els Kg generats per càpita ha tornat a augmentar lleugerament. En tot cas, cal destacar que els valors són més baixos que la mitjana del Tarragonès i la de Catalunya.

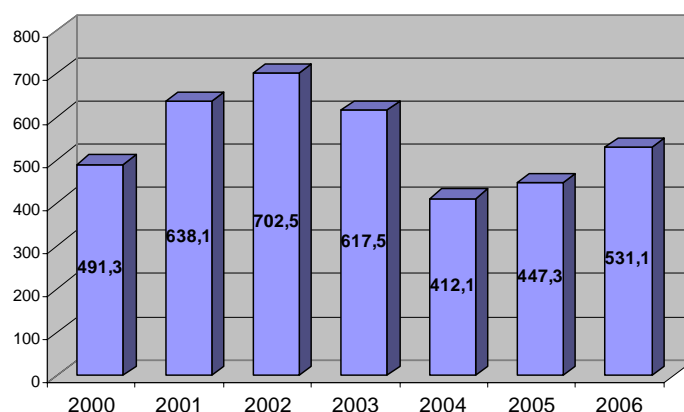
Taula 8.14 Evolució de la generació de residus a Tarragona (Kg/hab-dia)

Anys	Generació de residus (kg/hab-dia)		
	Tarragona	Tarragonès	Catalunya
2006	1,54	2,05	1,64
2005	1,47	2,00	1,64
2004	1,48	2,05	1,66
2003	1,60	2,05	1,61
2002	1,62	2,08	1,61
2001	1,58	2,12	1,61
2000	1,45	2,03	1,56

Font: Elaboració a partir de dades de l'Agència de Residus de Catalunya, 2007.

La recollida de la fracció orgànica va començar l'any 2000 com una prova pilot als Barris de Sant Pere i Sant Pau. L'any 2003 es va iniciar la recollida de la fracció orgànica a les escoles. Segons les dades del 2006 la recollida de la fracció orgànica està implantada a les zones Nord i Barris de Ponent, i són 52.278 les persones que disposen d'aquest servei. Així, si es calcula la ràtio per habitant, 10,16 Kg/hab/any, s'observa que és molt baixa si considerem que per persona es realitzen 1,54 kg/hab/dia, i d'aquests aproximadament una 38 % és matèria orgànica. Per tant, la quantitat aproximada que se'n genera és de 213,6 Kg/hab/any.

Gràfic 8.14. Evolució de la recollida de matèria orgànica a Tarragona. 2001-2006 (tones)

Font: elaboració a partir de dades l'Agència de Residus de Catalunya, 2007.

Sembla doncs, que la recollida de la fracció orgànica és un tema pendent a Tarragona, ja que, a part d'obtenir resultats baixos no s'ha implantat a tot el municipi. Per aquest motiu, hi ha una subvenció demanada per tal d'implantar l'orgànica a tota la ciutat. L'any 2008 es realitzarà una campanya de sensibilització i al 2009 s'espera que estigui implantada a tota la ciutat.

El paper/cartró és l'única fracció de recollida selectiva que ha disminuït entre els anys 2000 i 2006. Així, dins aquest període s'ha detectat una disminució del 21,6%, que signifiqués 1.053 tones menys. Per contra, la fracció dels envasos lleugers ha experimentat un increment important. Així, s'ha passat de 395 tn l'any 2000 a les 958 l'any 2006, per tant en els darrers 6 anys s'ha incrementat

la quantitat d'envasos recollits selectivament en un 142,5%. La fracció de vidre recollida selectivament també ha augmentat però en menor mesura que els envasos. Concretament, la quantitat recollida ha passat de les 887 tn a les 1.275 tn. De la resta de fraccions cal destacar les aportacions a la deixalleria, ja que s'hi observa un important increment, però amb oscil·lacions anuals importants.

Taula 8.15 Evolució de la recollida selectiva a Tarragona, 2000-2006 (Tones)

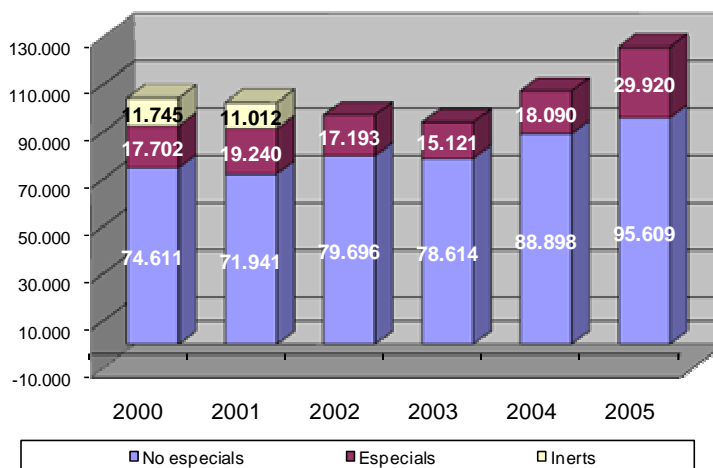
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Matèria Orgànica	491,3	638,1	702,5	617,5	412,06	447,25	531,1
Paper i cartró	4.865	4.642	4.030	3.431	3.662	3.757	3.812
Envasos lleugers	395	445	469	680	741	875	958
Vidre	887	1.055	1.055	1.030	1.075	1.114	1.275
Voluminosos	768	955	1.315	1.737	1.870	2.540	2.236
Poda i jardí	---	11,7	---	68,12	55,34	90,06	500,37
Piles	6	8	10	8	8	6	6
Medicaments	5,3	5,12	3,92	4,62	5,59	7,43	6,77
Altres residus/Deixalleria	374,2	646,74	748,38	6.944,64	2.440,21	894,16	2.599,58
Total	7.791,80	8.406,66	8.333,80	14.520,88	10.269,20	9.730,90	11.924,82

Font: Ajuntament de Tarragona i Agència de Residus de Catalunya. 2007

Residus industrials

L'Agència de Residus de Catalunya estableix, com a criteri general, l'obligació a donar-se d'alta a l'inventari permanent de productors de residus a totes les activitats industrials, i les activitats comercials que generen volums importants de residus o que es troben ubicades en zones industrials o a les afores del nucli urbà. Tots aquests establiments han de declarar anualment els residus produïts, excepte els tallers mecànics d'automació, les estacions de servei, els centres comercials i altres activitats amb una baixa producció de residus. Actualment hi ha un total de 186 productors de residus a Tarragona inscrits al Registre de Productors de Residus de Catalunya. D'aquests, 5 productors de residus generen el 67,74 % del total municipal (dades del 2005).

Gràfic 8.15. Evolució de la generació de residus industrials a Tarragona. 2000-2005 (tn)

Font: Elaborada partir de les dades de l'Agència de Residus de Catalunya. 2007.

Observant les dades de residus industrials generats a Tarragona en funció de la tipologia, s'observa una elevada proporció de residus de tipus "no especial", la qual, durant els últims anys ha crescut un 28,1%. En un nivell més baix es troben els residus "especials", tot i que aquests han registrat un creixement encara més important, del 69%, passant de les 17.702 tones l'any 2000 a les 29.920 tones l'any 2005. També cal destacar que des de l'any 2002 no hi ha registrats residus inerts. Tot això fa que l'increment en el total de residus industrials de la ciutat hagi estat del 20,6%, passant de les 104.058 tones del 2000, a les 125.529 tones al 2005.

Si s'analitza la generació de residus en funció de l'activitat industrial, es detecta que l'activitat que genera una major quantitat de residus és la fabricació de primeres matèries plàstiques amb 30.578 tn anuals l'any 2005, quantitat que equival al 24,36 % del total. Els productes minerals no metàl·lics i l'activitat petroquímica – química orgànica de base, amb una generació de 8.684 tn i 6.702 tn (6,92% i 5,34%) respectivament, representen el segon nivell d'activitats productores de residus. El tercer nivell l'ocupen les indústries que realitzen activitats de producció d'electricitat, gas i vapor, de tractament de la

superfície de metalls i de refinament de petroli, amb una generació de 4.976 tn, 4.759 tn i 2.287 tn respectivament. Aquestes tres activitats representen el 3,926%, el 3,79% i 1,82% del total. La resta d'activitats tenen percentatges inferiors a 1%, excepte el grup "Altres", amb un percentatge del 50%.

Taula 8.16 Generació de residus industrials en funció de l'activitat. 2005

Activitat industrial	Quantitat total de residus	%
Refinament de petroli	2.287	1,82
Producció d'electricitat, gas, vapor	4.976	3,96
Siderúrgia - acerries	801	0,64
Productes minerals no metàl·lics	8.684	6,92
Petroquímica - química orgànica de base	6.702	5,34
Química inorgànica de base	57	0,05
Fabricació de primeres matèries plàstiques	30.578	24,36
Fabricació d'altres productes químics	1.114	0,89
Fundació de metalls no fèrrics	45	0,04
Tractament superfície de metalls	4.759	3,79
Altres indústries de transformació de metalls	484	0,39
Alimentació	777	0,62
Tèxtil i confecció	73	0,06
Fusta i suro	123	0,1
Transformació de paper-cartró	340	0,27
Impressió i edició	53	0,04
Transformació cautxú i plàstic	38	0,03
Recuperació de productes	675	0,54
Altres indústries	62.961	50,16
TOTAL	125.528	100

Font: Auditoria Ambiental – Agenda 21 Local a partir de l'Agència de Residus de Catalunya. 2007.

Existeixen diversos sistemes de gestió dels residus industrials classificats segons el tractament final dels residus. Al municipi de Tarragona domina principalment la valorització, i en segon terme la deposició controlada (64.700 tn i 40.506 tn respectivament). Aquests dos tractaments són els principals en els residus industrials i amb els dos es tracten actualment el 84 % del total dels residus industrials. Altres tractaments de menor utilització per residus industrials són l'emmagatzematge i el tractament fisicoquímico-biològic-depuradora, amb 9.080 tn i 8.410 tn respectivament. Per últim, i amb només 2.806 tn tractades, s'utilitza com a tractament la incineració.

Taula 8.17 Evolució del tractament final dels residus industrials a Tarragona (Tones)

Tipus de tractament	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Valorització	26.897	33.028	22.147	16.916	33.512	64.700
Subproducte	3.402	19.347	29.385	37.689	26.644	0
Deposició controlada	56.597	33.095	28.327	28.544	37.274	40.506
Emmagatzematge	5.297	5.320	7.493	1.193	2.939	9.080
Fisicoquímic/biològic/depuradora	9.483	8.993	5.971	6.746	3.602	8.410
Incineració	2.350	2.363	3.528	2.606	2.948	2.806
Gestió no especificada	31	47	39	39	69	26
Total	104.057	102.194	96.890	93.733	106.988	125.528

Font: Dades extretes de l'Agència de Residus de Catalunya. Any 2007.

8.5. RESUM I COMPARACIÓ DELS PRINCIPALS INDICADORS AMBIENTALS

Per finalitzar aquest apartat, presentem una taula amb els valors de sis indicadors ambientals extrets de les Agendes 21 Locals de Tarragona i de quatre ciutats mitjanes catalanes, que ens poden servir per sintetitzar la situació de la ciutat de Tarragona, en els principals vectors ambientals, i comparar-los amb els nivells d'aquestes altres ciutats.

Taula 8.18 Comparació principals indicadors mediambientals municipals, 2006

	Tarragona	Girona	Reus	Mataró	Sabadell
Consum d'aigua total (l./hab./dia)	198,4	228			199 ⁽³⁾
Consum d'aigua domèstic (l./hab./dia)	151,2	170	116,4	111,4	137 ⁽³⁾
Consum d'energia (tep/hab/any)	4,7	2,4 ⁽²⁾	1,3 ⁽¹⁾	1,2	1,4 ⁽²⁾
Emissions de CO2 equivalent (tn/hab/any)	14,08	6,06	2,52 ⁽¹⁾	2,0	3,3 ⁽²⁾
Generació de residus municipals (kg/hab/dia)	1,54	1,51	1,41	1,50	1,39 ⁽³⁾
Percentatge de recollida selectiva	17%	29,19%	32,14%	28,6	

(1) Dada referent al 2003

(2) Dada referent al 2004

(3) Dada referent al 2005

Font: Agendes 21 Locals de Tarragona, Girona, Reus, Mataró i Sabadell

D'aquesta manera, podem observar com en termes de consum d'aigua domèstic per habitant i dia, Tarragona amb 151,2 litres es troba en una situació intermitja, entre els 170 litres de Girona i els 111,4 litres de Mataró.

En relació al consum d'energia i a les emissions de CO₂, Tarragona presenta clarament els pitjors resultats, ja que les seves 4,7 tep/hab/any de consum energètic gairebé quadrupliquen els valors de Mataró (1,2) i fins i tot són notablement superiors als de Girona (2,4). Aquest elevat consum energètic es tradueix, també, en uns nivells més elevats d'emissions de CO₂, ja que les 14,1 tn/hab/any de Tarragona, multipliquen per 7 els valors de Mataró (2) i més que dupliquen les emissions de Girona (2,4).

Pel que fa a la generació de residus municipals Tarragona, amb 1,54 kg/hab/dia registra uns valors molt similars a Girona i Mataró, que es situen lleugerament per sobre dels de Reus (1,41) i Sabadell (1,39). Encara, que l'assignatura pendent en aquest àmbit és el percentatge de recollida selectiva, que amb un 17% és troba molt per sota dels valors de les altres ciutats, on es situa al voltant del 30%.

9. PRINCIPALS DADES ECONÒMIC – FINANCERES DE L'AJUNTAMENT DE TARRAGONA

L'anàlisi de l'estat financer d'un ajuntament pot realitzar-se mirant amb detall els seus pressupostos municipals. Això és el que es presenta en aquest apartat, però tenint en compte que no és el nostre objectiu realitzar una anàlisi exhaustiva d'aquests pressupostos, sinó reflectir els principals indicadors econòmic - financers del govern municipal. Per això, només destacarem aquells aspectes que considerem més rellevants o que aporten informació detallada sobre la situació de l'Ajuntament de Tarragona. El propi Ajuntament, en la seva plana web, presenta un estudi detallat, any rere any, dels seus pressupostos, per això considerem que aquesta ja és una informació pública disponible per tothom que hi estigui interessat.

Així doncs, la Taula 9.1 ens mostra un resum dels principals elements que volem destacar dels pressupostos municipals durant els darrers anys.

Taula 9.1. Principals dades econòmico-financeres de l'Ajuntament de Tarragona

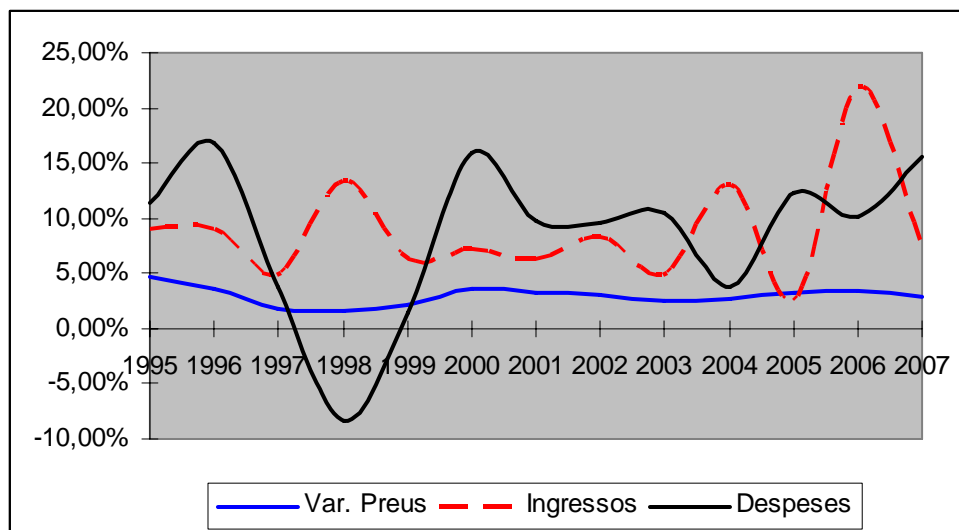
		1995	2000	2005	2006	2007
Població de dret		114.931	114.097	128.152	131.158	134.163
	<i>Var. respecte any anterior</i>	0,26%	0,96%	3,70%	2,35%	2,29%
Drets Reconeguts Nets (mEur.)		49.693,48	73.383,58	102.794,20	125.368,80	134.935,60
	<i>Var. respecte any anterior</i>	8,96%	7,16%	2,49%	21,96%	7,63%
Despeses corrents (mEur.)		51.307,80	66.975,59	103.822,90	114.350,30	132.157,70
	<i>Var. respecte any anterior</i>	11,40%	15,90%	12,32%	10,14%	15,57%
Estalvi brut pressupostari (mEur.)		254,23	9.940,14	7.139,50	19.514,50	11.520,10
	<i>Var. respecte any anterior</i>	-87,47%	-19,55%	-52,80%	173,33%	-40,97%
Amortitzacions (mEur.)		1.868,50	3.532,10	8.168,20	8.496,00	8.742,20
	<i>Var. respecte any anterior</i>	-24,56%	112,70%	12,36%	4,01%	2,90%
Estalvi net pressupostari (mEur.)		-1.614,32	6.407,99	-1.028,70	11.018,50	2.777,90
	<i>Var. respecte any anterior</i>	-259,96%	-40,08%	-113,09%	1171,11%	-74,79%
Romanent de tresoreria (mEur.)		-6.650,80	8.273,53	32.838,00	30.757,70	25.465,60
	<i>Var. respecte any anterior</i>	-43,29%	185,29%	29,90%	-6,34%	-17,21%
Saldo viu pressupostari (mEur.)		-2.307,89	8.340,85	5.278,70	14.209,50	16.327,60
	<i>Var. respecte any anterior</i>	-615,44%	-21,01%	-38,70%	169,19%	14,91%
Grau de realització						
	de cobraments	76,07%	90,27%	90,80%	86,98%	86,73%
	de pagaments	73,81%	92,18%	89,71%	88,40%	92,31%
Termini mitjà de cobraments i pagaments						
	pagaments (dies)	149	57	71	62	49
	cobrament (dies)	306	45	51	64	70
Despeses per habitant (Eur. per hab.)		446,42	587,01	810,15	871,85	985,05
Ingressos per habitant (Eur. per hab.)		432,38	643,17	802,13	955,86	1.005,76
Esforç fiscal per habitant (Eur. per hab.)		274,78	431,68	579,33	604,09	639,42
Inversió per habitant (Eur. per hab.)		124,38	97,89	192,33	319,10	326,64
Càrrega financera global per habitant (Eur. per hab.)		71,10	69,50	85,50	91,00	104,90
Deute a llarg termini per habitant (Eur. per hab.)		165,82	838,54	827,65	848,76	920,89

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

9.1 INGRESSOS I DESPESES

En el Gràfic 9.1 podem observar el comportament dels ingressos, en aquest cas els drets reconeguts nets, les despeses corrents i la variació dels preus des de l'any 1995 fins l'actualitat. Es pot destacar que tant els ingressos com les despeses han augmentant, de manera general, de forma considerable per sobre de l'evolució de la inflació, a excepció dels anys 1998 i 1999 per a les despeses i l'any 2005 per als ingressos. Això indica una pujada, en termes reals, d'ambdues magnituds, ingressos i despeses, bastant per sobre de la pujada experimentada pel nivell de preus. En concret, de mitjana i durant el període de temps considerat, els ingressos han experimentat un creixement de 5,84 punts percentuals per sobre de la inflació, mentre que les despeses ho han fet en 5,70 punts percentuals. Si comparem l'evolució dels ingressos respecte a la variació experimentada per les despeses, no podem observar una tendència definida ja que existeixen períodes de temps en els quals els ingressos creixen sensiblement per sobre les despeses i altres períodes de temps que passa just el contrari. En qualsevol cas, de mitjana, els ingressos han experimentat un creixement de 0,14 punts percentuals per sobre de les despeses.

Gràfic 9.1. Variació dels ingressos, les despeses i els preus, 1995-2007

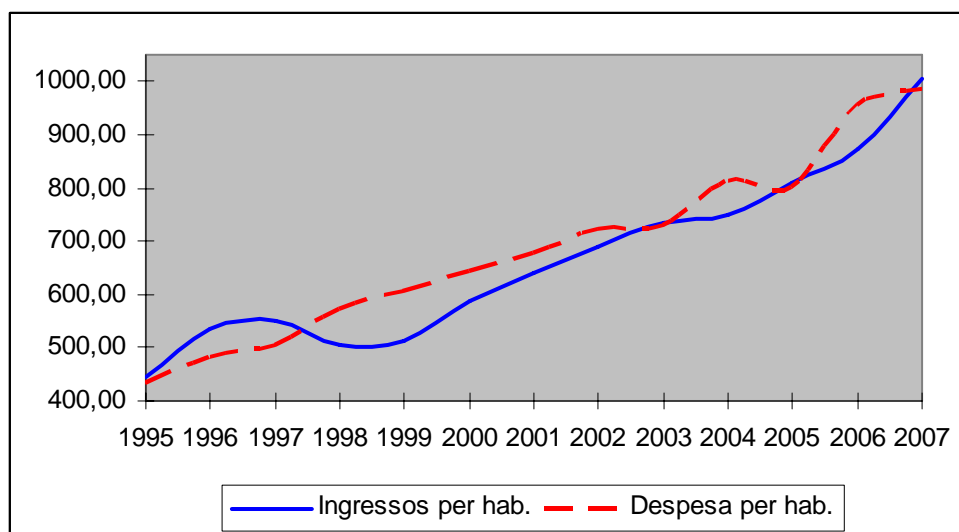

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

9.2 INGRESSOS I DESPESES PER HABITANT

Una anàlisi estretament relacionada amb la de l'apartat anterior és la que fa referència a les mateixes variables però en termes per càpita. En aquest cas, l'evolució experimentada, tant de les despeses com dels ingressos per habitant poden observar-se en el Gràfic 9.2. Ambdues magnituds experimenten una tendència clarament creixent, partint de valors semblats l'any 1995 i acabant, altra vegada, amb valors semblats l'any 2007, al final del període temporal considerat, encara que amb evolucions sensiblement diferents. De la mateixa manera que passava a l'analitzar els valors absoluts, tant els ingressos com les despeses per habitant han experimentat, de manera general, increments superiors als experimentats pels preus durant el mateix període. És a dir, també s'han incrementat en termes reals. En aquest cas, tant els ingressos com les despeses per habitant han experimentat creixements anuals mitjans semblants, compresos entre el 7,2% i el 7,4%, al voltant de 4,3 punts percentuals per sobre del creixement mig experimentat pels preus. Normalment, com indica el Gràfic 9.2, les despeses per habitants solen ser superiors als ingressos per habitant.

Gràfic 9.2. Ingressos i despeses per habitant, 1995-2007

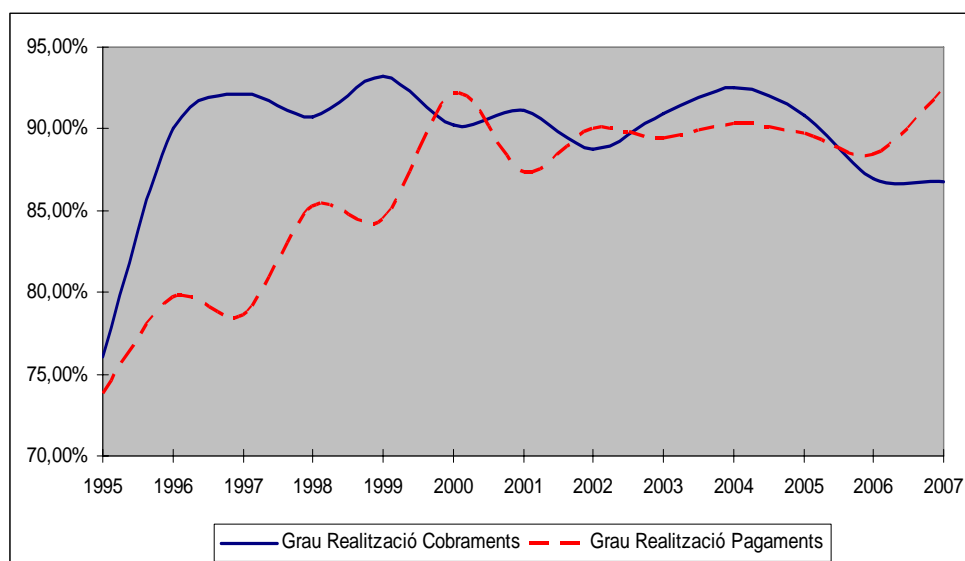
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

9.3 GRAU DE REALITZACIÓ DE COBRAMENTS I PAGAMENTS

El grau de realització dels cobraments i dels pagaments ens indica, d'alguna manera, si aquestes operacions es realitzen adequadament, segons els valors pressupostats inicialment. En aquest cas, tal com es mostra en el Gràfic 9.3, tant els cobraments com els pagaments es realitzen de forma adient, amb valors de realització propers al 90%, durant els últims anys.

També cal dir que s'ha produït una millora substancial respecte a la realització de cobraments i despeses ja que, l'any 1995, només es realitzaven el 76% dels cobraments i el 74% dels pagaments. En l'actualitat, ambdós valors, tal com hem comentat anteriorment, han experimentat un notable creixement situant-se en el 87% de la realització dels cobraments i el 92% de la realització dels pagaments. També cal remarcar l'esforç que s'ha fet des de l'Ajuntament per a escurçar els terminis de realització d'aquests pagaments i cobraments. Així, s'ha passat de trigar una mitjana de 149 dies, l'any 1995, per a realitzar un pagament als menys de 49 dies l'any 2007 i dels 306 dies, l'any 1995, per a realitzar un cobrament als 64 dies de l'any 2006.

Gràfic 9.3. Grau realització cobraments i pagaments

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

9.4 ALTRES DADES ECONÒMIC - FINANCERES

La Taula 9.1 ens proporciona la resta d'indicadors que hem considerat com a més rellevants per a tenir informació sobre els pressupostos de l'Ajuntament de Tarragona. Alguns d'aquests indicadors presenten tendències poc definides amb variacions anuals bastant erràtiques, que canvien considerablement d'un any respecte a l'altre. Aquest és el cas de les amortitzacions, amb una tendència creixent considerable en valors absoluts, però amb variacions anuals bastant irregulars tal com pot observar-se en les dades de la Taula 9.1. Per a l'estalvi brut i, especialment per a l'estalvi net, les variacions anuals encara presenten una major variació ja que, a més d'anar canviant considerablement d'un any respecte de l'altre, el signe de la seva variació també canvia, indicant tant anys amb creixement com altres amb decreixement.

La resta d'indicadors que s'han calculat en termes relatius, això és en termes per habitant, presenten una tendència creixent al llarg del temps en la majoria dels casos, però sobretot cal destacar que els increments produïts anualment són superiors als experimentats per la inflació, durant el mateix període de temps. Aquest és el cas, per exemple, del deute a llarg termini per habitant que ha experimentat un increment del 19,6% durant els dos darrers anys mentre que els preus només han incrementat un 5,5%, amb el que s'ha produït un increment de l'esmentat indicador, en termes reals, del 14,1%.

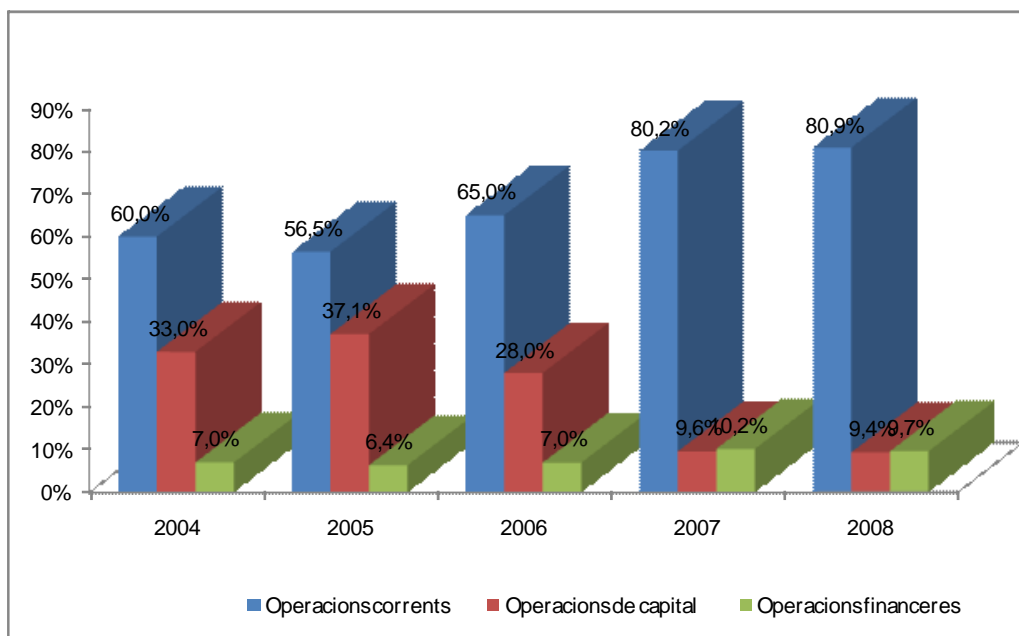
9.5 ESTRUCTURA I COMPOSICIÓ DELS PRESSUPOSTOS

L'anàlisi realitzada fins a ara, de les dades de la Taula 9.1, fa referència als pressupostos liquidats. En aquest apartat, utilitzarem les dades del pressupost inicial per a poder veure la seva estructura, tant de despeses com d'ingressos, i com aquesta estructura varia amb el temps. Farem referència a pressupostos

inicials ja que inclourem en la nostra anàlisi l'any 2008 que, com és lògic, encara no s'ha liquidat.

Començarem per les despeses, que estan dividides en tres grans partides: operacions corrents, operacions de capital i operacions financeres. Per a tots els anys, la partida més important correspon a les operacions corrents que representen entre el 60% i el 81% del total del pressupost. Aquesta partida ha experimentat un creixement continuat, tal com pot observar-se en el Gràfic 9.4. A continuació trobem, en ordre d'importància, les operacions de capital, encara que aquesta importància ha minvat considerablement en els darrers anys. Finalment, les operacions financeres s'han mantingut en valors més o menys estables durant tots aquests anys. Cal remarcar que durant els anys 2007 i 2008, les operacions de capital i les financeres presenten valors similars.

Gràfic 9.4. Composició (en %) dels pressupostos municipals. Despeses, 2004-2008

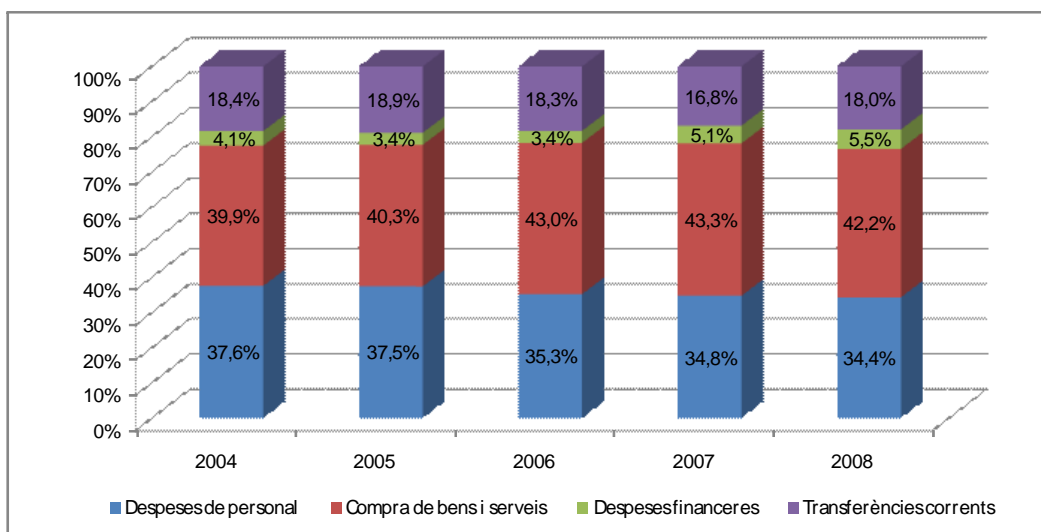
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

En relació a les operacions corrents, es poden desglossar en despeses de personal, despeses de béns i serveis, despeses financeres i transferències corrents. En aquest cas, la partida més important correspon a les despeses

en béns i serveis que representen al voltant del 40% de totes les operacions corrents, i registren un valor estable al llarg d'aquests anys. A continuació apareixen les despeses de personal, que representen al voltant del 35-36% de les operacions corrents, amb una lleugera tendència a perdre pes dins de les operacions corrents. Finalment, i amb valors sensiblement inferiors, apareixen les transferències corrents i les despeses financeres.

Gràfic 9.5. Composició (en %) de les operacions corrents. Despeses, 2004-2008

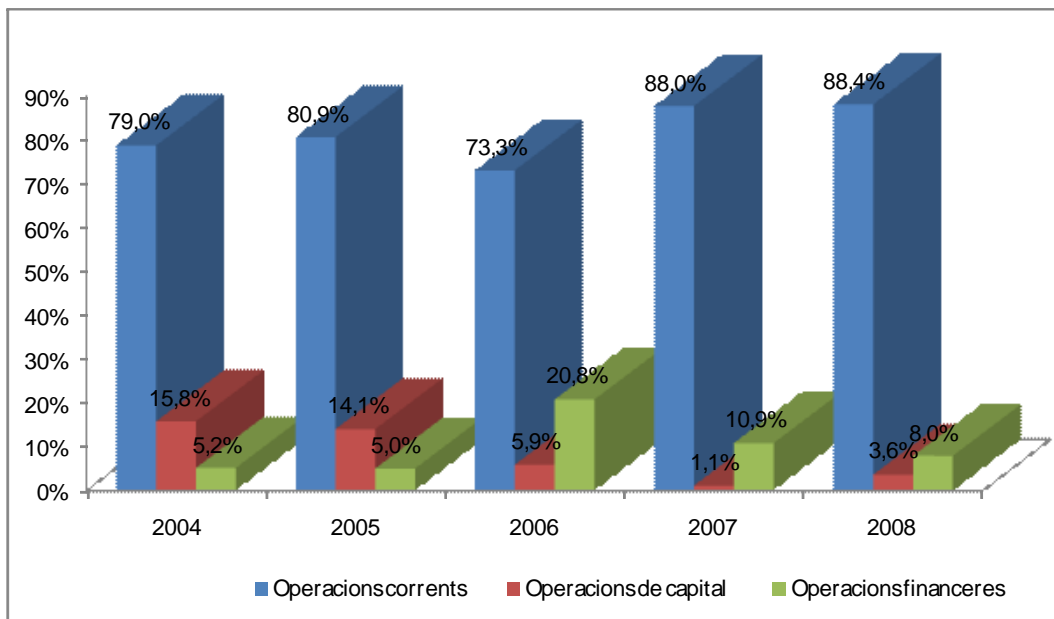
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

D'altra banda, en relació als ingressos també es divideixen en operacions corrents, operacions de capital i operacions financeres. El Gràfic 9.6 ens mostra com la partida més important dels ingressos correspon a les operacions corrents, que han vist augmentar la seva importància relativa dins d'aquest capítol d'ingressos del pressupost municipal, passant del 78,98% l'any 2004 al 88,40% l'any 2008. Les operacions de capital han anat disminuint la seva participació dintre dels ingressos, passant de 15,84% l'any 2004 al 3,63% l'any 2008. Finalment, les operacions financeres presenten un comportament irregular.

De la mateixa manera que en el cas de les despeses, els ingressos per operacions corrents es divideixen en ingressos per impostos directes, impostos

indirectes, taxes i altres ingressos, transferències corrents i ingressos patrimonials. En aquest cas, la partida més important correspon als impostos directes que representen al voltant del 45% dels ingressos que provenen de les operacions corrents. A més a més, els impostos directes mostren, tal com indica el Gràfic 9.7, una tendència creixent, a excepció de l'últim any, l'any 2008. A continuació, apareixen les transferències corrents i les taxes i altres ingressos amb valors més o menys semblants, segons els anys considerats, i que representen entre el 20% i el 25% del total dels ingressos per operacions corrents.

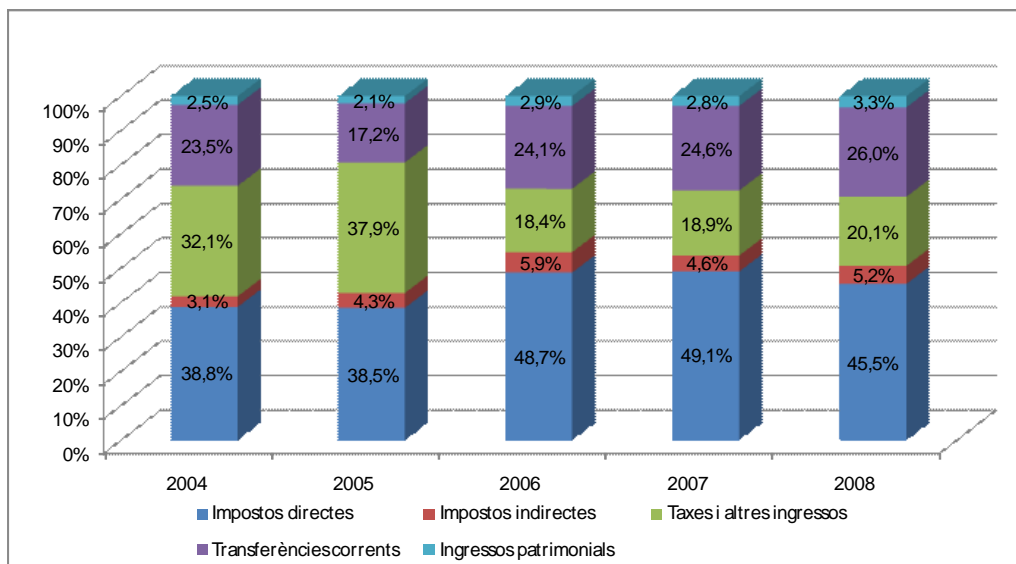
Gràfic 9.6. Composició (en %) dels pressupostos municipals. Ingressos, 2004-2008

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

Finalment, els impostos indirectes i els ingressos patrimonials són els que tenen una menor importància dintre dels ingressos per operacions corrents amb valors molt inferiors als corresponents a les altres partides pressupostàries.

Gràfic 9.7. Composició (en %) de les operacions corrents. Ingressos, 2004-2008

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament de Tarragona

Definició de conceptes utilitzats en l'anàlisi de les principals dades econòmic – financeres:

- ✓ **Ingressos per operacions corrents** (milers d'euros corrents): Ingressos per operacions corrents són el total d'ingressos liquidats nets dels capítols pressupostaris d'ingressos corrents corresponents als capítols 1r al 5è, ambdós inclosos. S'exclouen les contribucions especials i les quotes d'urbanització.
- ✓ **Ingressos per operacions de capital i financeres** (milers d'euros corrents): Són els ingressos corrents corresponents als capítols 5è al 9è, ambdós inclosos. Inclou les contribucions especials i les quotes d'urbanització.
- ✓ **Total Ingressos** (milers d'euros corrents): És la suma dels ingressos per operacions corrents i els d'operacions de capital i financeres.
- ✓ **Despeses corrents. Operacions ordinàries** (milers d'euros corrents): Són el total de les obligacions reconegudes netes dels capítols 1r al 4rt, ambdós inclosos, més els capítols 8 i 9.
- ✓ **Despeses per operacions de capital i financeres** (milers d'euros corrents): Són les despeses corrents corresponents als capítols 6è i 7è, més les variacions d'actius i passius financers.
- ✓ **Total Despeses** (milers d'euros corrents): És la suma de les despeses per operacions corrents i les d'operacions de capital i financeres.
- ✓ **Execució del pressupost d'ingressos (%)**: Execució pressupostària respecte al pressupost definitiu d'ingressos. S'han deduït les contribucions especials i quotes urbanístiques de les operacions corrents. El seu import s'ha acumulat a les operacions de capital que financen inversions.
- ✓ **Execució del pressupost de despeses (%)**: Execució pressupostària respecte al pressupost definitiu de l'exercici. Les despeses ordinàries comprenen les operacions corrents més les amortitzacions financeres.
- ✓ **Índex de modificació de crèdits (%)**: Calculat en relació al pressupost inicialment aprovat, amb i sense incorporació de romanents de crèdit i crèdits generats per ingressos.
- ✓ **Ingressos corrents per habitant** (Eur. per hab.): Comprèn el total dels ingressos corrents sense considerar les contribucions especials i quotes urbanístiques.(Cap.1 a 5 -C.E.-quotes)/població de dret.
- ✓ **Despesa ordinària per habitant** (Eur. per hab.): Inclou el total de les despeses corrents formades pels cap. 1 a 4, el cap. 8 (comp. pèrdues) i el cap. (amort). Cap. 1 a 4 més el cap. 8 més el cap. 9/població de dret.
- ✓ **Distribució percentual dels ingressos corrents (sense c.esp. i quotes urb.) (%)**: Percentatge que representa cada capítol respecte al total dels ingressos corrents

- (sense considerar en els ingressos corrents el montant per contribucions especials i quotes urbanístiques).
- ✓ **Autonomia (%)**: Compara els drets reconeguts dels capítols 1 a 3, 5, 6 i 8 més les transferències corrents amb els drets reconeguts nets totals.
  - ✓ **Realització de cobraments (%)**: Calcula la relació entre la recaptació neta i els drets reconeguts nets (ingressos per operacions corrents).
  - ✓ **Distribució percentual de la despesa corrent + amortitzacions financeres (%)**: Percentatge que representa cada capítol respecte al total de la despesa corrent i amortitzacions financeres.
  - ✓ **Realització de pagaments (%)**: Calcula la relació entre els pagaments líquids i el total d'obligacions reconegudes referit a l'exercici corrent.
  - ✓ **Autonomia fiscal (%)**: Inclou els ingressos del capítol 1 (impostos directes) i capítol 2 (impostos indirectes). És el percentatge sobre els drets reconeguts nets totals.
  - ✓ **Esforç fiscal per habitant (Eur. per hab.)**: Inclou els ingressos de naturalesa tributària i els preus públics, però sense considerar les contribucions especials, quotes urbanístiques i ingressos no recurrents (multes, imprevistos).
  - ✓ **Participació tributs de l'estat**: S'hi consideren les cessions per IVA, IRPF i impostos especials, però no la compensació d'IAE i la liquidació percebuda en cada exercici. Import percebut (mEur) i import percebut per habitant (Eur. per hab.).
  - ✓ **Inversió total i per habitant**: Comprèn les obres i adquisicions en fase "zero" dels capítols 6 i 7 de despeses (inversions reals) i 8 (variació actius financers). Inversió total (mEur) i inversió per habitant (Eur. per hab.).
  - ✓ **Esforç inversor (%)**: Calcula la relació entre les obligacions reconegudes netes dels capítols 6 i 7 de despeses i el total d'obligacions reconegudes netes.
  - ✓ **Grau de realització de cobraments i pagaments (%)**: Calcula el grau de realització de cobrament/pagament respecte als drets i obligacions resultants de la liquidació de l'exercici corrent i de l'exercici tancat (sense modificacions i anulacions).
  - ✓ **Termini mitjà de cobraments i pagaments (dies)**: Mitjana de cobrament i pagament, calculada en dies segons la fórmula que recull la nova Instrucció de Comptabilitat
  - ✓ **Pendent de cobrament pressupostari (mEur.)**: Se separa entre l'exercici corrent, el tancat i el total.
  - ✓ **Pendent de pagament pressupostari (mEur.)**: Se separa entre l'exercici corrent, el tancat i el total.
  - ✓ **Estalvi brut pressupostari (mEur.)**: Calcula l'estalvi tenint en compte els ingressos corrents sense contribucions especials i quotes urbanístiques i les despeses corrents (cap. 1 a 4 més cap. 8, compensació pèrdues). El Coeficient d'estalvi brut és la relació entre els drets liquidats (Cap. 1 a 5, sense c. esp i quotes urb.) menys les obligacions

liquidades (Cap. 1 a 4 més el cap. 8) i els drets liquidats (Cap. 1 a 5, sense c. esp i quotes urb.). Coeficient d'estalvi brut (incloent-hi c.esp. i quotes urb.) és el mateix d'abans però incloent les contribucions especials i les quotes d'urbanització.

- ✓ **Estalvi net pressupostari (mEur.):** En sentit econòmic, s'obté de deduir de l'estalvi corrent, el cap. 9 de despeses (amortitzacions financeres).
- ✓ **Estalvi net legal (mEur.):** Són els ingressos corrents (incloent-hi c.esp. i quotes) menys les despeses corrents (cap. 1+2+4) i menys l'anualitat teòrica (quadre d'amortització pel sistema francès).
- ✓ **Càrrega financera:** La càrrega financera global (%) és la relació entre el total dels cap. 3 i cap. 9 de despeses i els ingressos corrents, sense incloure els provinents de contribucions especials i quotes urbanístiques. La càrrega financera per habitant (Eur. per hab.) correspon a la despesa del cap. 3 i cap. 9 per habitant, sense considerar la càrrega financera a càrrec de la Generalitat.
- ✓ **Deute a llarg termini:** El deute a llarg termini (mEur.) i el deute a llarg termini per habitant (Eur. per hab.) inclou el total del capital viu per préstecs, descomptat la càrrega financera a càrrec de la Generalitat. L'endeutament relatiu és el deute a llarg termini respecte als ingressos corrents liquidats (amb i sense les contribucions especials i les quotes d'urbanització). La capacitat de retorn del deute a llarg termini és el percentatge del deute viu que teòricament es podria amortitzar i es calcula com el percentatge entre l'estalvi brut i el deute viu.
- ✓ **Resultat pressupostari ajustat (mEur.):** Es calcula percentualment respecte al pressupost definitiu d'ingressos corrents, sense contribucions especials ni quotes urbanístiques i ajustat amb les desviacions positives i negatives.
- ✓ **Romanent de tresoreria (mEur.):** Es determina el percentatge en relació als ingressos corrents sense contribucions especials ni quotes urbanístiques.
- ✓ **Disponibilitat:** Relació entre els comptes financers (caixa i bancs) i les obligacions a curt, incloent-hi els comptes no pressupostaris en els que hi figuren els comptes 413 i 408.
- ✓ **Exigibilitat:** Relació entre disponible més deutors a curt i les obligacions a curt incloent-hi els comptes no pressupostaris en els que hi figuren els comptes 413 i 408.

10. INDICADORS DE BENESTAR ECONÒMIC

El càlcul de variables representatives de la situació global d'una economia presenten algunes dificultats, que fan que sovint la fiabilitat i la representativitat d'aquestes dades s'hagin de considerar amb certa precaució, tenint molt en compte les metodologies utilitzades i la seva capacitat real per reflectir la situació real d'una determinada economia. Evidentment, aquestes dificultats s'accentuen considerablement quan volem extrapolar aquestes variables a l'àmbit local. És per això, que per a buscar variables que siguin representatives del benestar d'una economia, en aquesta cas dins de l'àmbit local, calgui acudir a la recerca d'indicadors indirectes que, més o menys, siguin representatius d'aquest benestar. Una altra consideració que convé realitzar és que aquests indicadors, per si sols no aporten moltes vegades massa informació rellevant, tret que es puguin realitzar anàlisis comparatives amb altres àmbits geogràfics o considerar la seva evolució al llarg del temps. Precisament, això és el que ens proposem realitzar en aquest apartat: buscarem una sèrie d'indicadors representatius de diferents aspectes de l'activitat econòmica que ens permeti comparar el benestar dels ciutadans de Tarragona respecte al d'altres ciutats del seu entorn més immediat o respecte a d'altres ciutats catalanes de mida semblant.

10.1 ESTABLIMENTS EMPRESARIALS

Un bon indicador de l'activitat econòmica d'una determinada zona és el nombre d'empreses que operen en ella. El nombre d'empreses acostuma a estar lligat a l'evolució del cicle econòmic. Així, si l'economia creix, el nombre d'empreses tendeix a augmentar i, a disminuir si l'economia decreix. En qualsevol cas, l'increment del nombre d'empreses acostuma a ser un bon indicador de la

fortalesa i la bona marxa de l'economia d'una determinada zona i, per tant, indica uns majors nivells d'activitat econòmica.

La Taula 10.1 ens proporciona el nombre d'establiments empresarials en valor absolut i el nombre de establiment per cada 1.000 habitants. Aquest últim valor és el que ens permet realitzar comparacions entre les diferents poblacions que hem considerar degut a la seva dimensió, similar a la de Tarragona. Com pot observar-se, hi ha dues ciutats amb valors clarament superiors a la resta, Sant Cugat del Vallès i Girona, mentre que la resta de poblacions es situa en valors més o menys similars. Tarragona estaria situada en la part inferior de la taula, només superant a les ciutats de Reus i Terrassa, però amb valors molt propers a la mitjana de la resta de ciutats, excloses Sant Cugat del Vallès i Girona. Aquest indicador ens suggeriria que Tarragona es troba situada entre una posició intermèdia i la part inferior de les ciutats considerades en aquesta comparació. Lògicament, el que no tenen en compte aquests indicadors és la dimensió de les empreses, és a dir, el nombre de treballadors que ocupa, ni el seu volum de negoci. Per tant, ciutats amb empreses de dimensions més grans obtindran un indicador d'establiments per cada 1.000 habitants, més petit que altres ciutats amb un teixit econòmic amb una major presència d'empreses petites.

Taula 10.1. Establiments d'empreses i professionals, 2002

	Nombre d'establiments	Establiments / 1.000 hab.
Girona	9.735	120
Lleida	10.563	89
Manresa	6.021	90
Mataró	9.179	82
Reus	7.135	76
Sabadell	15.801	83
Sant Cugat del Vallès	6.587	104
Tarragona	9.436	78
Terrassa	10.473	57

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

10.2 ENTITATS FINANCERES

Aquest indicador mesura el nombre de sucursals de bancs, caixes d'estalvis i cooperatives de crèdit establertes en cadascun dels municipis considerats. El nombre d'entitats financeres localitzades en determinat àmbit geogràfic es pot considerar com una aproximació per recollir l'increment de fluxos financers que s'ha produït al llarg del temps, sent un senyal, també, d'una major activitat econòmica. De totes maneres, la validesa d'aquest indicador cal prendre-la amb certa precaució a causa del fort procés de concentració financera que ha experimentat el nostre país durant els últims anys. L'evolució del nombre d'oficines d'entitats financeres es mostra a les Taules 10.2 i 10.3 que ens indiquen el nombre de bancs, caixes i cooperatives de crèdit que s'han establert en els municipis considerats des de 1998 fins a 2007, en valors absoluts i per cada 100.000 habitants.

De les Taules 10.2 i 10.3 podem concloure que totes les ciutats considerades han vist augmentar el nombre de les seves oficines bancàries, tant en valors absoluts com en valors relatius, indicant, en tots els casos, un major dinamisme econòmic.

Taula 10.2. Oficines bancàries

	1998	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Girona	116	124	130	130	134	142	148
Lleida	165	168	166	163	169	176	189
Manresa	73	74	81	81	82	85	89
Mataró	95	96	106	113	117	123	129
Reus	85	93	94	100	105	110	116
Sabadell	154	164	169	174	188	200	209
Sant Cugat del Vallès	46	46	47	50	55	59	61
Tarragona	150	158	163	166	174	180	182
Terrassa	158	154	164	172	187	198	207

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

A més a més, a la Taula 10.3, pot observar-se que, en aquest cas, Tarragona està situada en una posició capdavantera només superada per Girona i Lleida.

Taula 10.3. Oficines bancàries per cada 100.000 habitants

	1998	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Girona	143	153	160	160	165	175	182
Lleida	140	142	141	138	143	149	160
Manresa	109	110	120	120	122	126	132
Mataró	85	86	95	101	105	110	115
Reus	90	99	100	106	111	117	123
Sabadell	81	86	88	91	98	105	109
Sant Cugat del Vallès	73	73	74	79	87	93	97
Tarragona	124	130	135	137	144	149	150
Terrassa	85	83	89	93	101	107	112

Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat

10.3 TELÈFONS FIXOS

El nombre de telèfons ens pot servir com un indicador de desenvolupament de la població. Però aquest indicador cal relativitzar-lo, cada vegada més degut a la creixent generalització de l'ús dels telèfons mòbils i de les noves tecnologies de comunicació que, d'alguna manera, distorsionen la importància d'aquest indicador. Les Taules 10.4 i 10.5, ens mostren el nombre de telèfons fixos al llarg de diferents anys i el nombre de telèfons per cada 1.000 habitants, respectivament. Tant en valors absoluts com en valors relatius s'observa un lleuger increment del nombre de telèfons fixos, encara que en alguns municipis s'ha produït un petit decreixement. En tot cas, les variacions són bastant petites degudes, sobretot, a la major importància adquirida pels telèfons mòbils.

Taula 10.4. Telèfons fixos

	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Girona	37.667	40.221	41.309	41.544	42.645	43.663
Lleida	53.609	55.765	56.665	56.631	57.525	57.858
Manresa	29.659	31.121	31.935	33.620	35.042	33.086
Mataró	42.603	45.720	48.137	47.947	48.506	46.663
Reus	35.313	37.175	39.109	41.156	42.493	41.296
Sabadell	77.739	82.097	86.608	90.396	92.291	88.670
Sant Cugat del Vallès	24.612	28.374	30.554	33.748	35.148	34.322
Tarragona	50.960	53.629	55.081	55.301	57.662	57.728
Terrassa	70.310	74.373	79.137	81.497	83.771	80.216

Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat

Respecte a Tarragona, podem comentar que es troba en una situació intermèdia ja que el seu valor relatiu, per a l'any 2006, coincideix, exactament, amb el valor mig de totes les ciutats considerades.

Taula 10.5. Telèfons fixos per cada 1.000 habitants

	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Girona	464	495	509	511	525	538
Lleida	454	472	480	480	487	490
Manresa	441	463	475	500	521	492
Mataró	381	409	430	429	434	417
Reus	374	394	414	436	450	437
Sabadell	407	430	453	473	483	464
Sant Cugat del Vallès	390	449	484	535	557	544
Tarragona	421	443	455	457	476	477
Terrassa	380	402	428	441	453	434

Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat

10.4 VEHICLES A MOTOR

A continuació contemplem el parc total de vehicles a motor, encara que ens centrem en el automòbils, que ens mostra el nivell de benestar d'una determinada zona o ciutat. De la mateixa manera que en els casos anteriors, mostrem el nombre d'automòbils tant en valors absoluts com per a cada 1.000 habitants.

Taula 10.6. Automòbils

	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Girona	49.927	53.855	55.713	56.460	58.489	60.688
Lleida	45.146	48.768	50.075	50.599	52.429	53.840
Manresa	27.410	29.321	30.453	31.269	32.290	33.301
Mataró	39.159	43.088	45.767	43.895	45.482	46.350
Reus	37.163	39.742	41.448	42.716	44.550	45.875
Sabadell	78.139	85.298	89.314	86.850	90.120	89.014
Sant Cugat del Vallès	22.873	25.706	28.188	29.415	30.390	31.374
Tarragona	48.335	52.050	53.968	55.675	57.685	59.804
Terrassa	70.387	77.981	82.905	84.350	87.277	89.738

Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat

Les Taules 10.6 i 10.7 ens presenten aquests resultats indicant, en ambdós casos, que el benestar de la població ha anat augmentant amb el temps, al considerar aquest indicador. Girona presenta els millors resultats, al considerar termes relatius, mentre que la resta de ciutats considerades presenten valors molt propers les unes a les altres. Tarragona es trobaria en una situació lleugerament superior a la mitjana, per a l'any 2006, si no tenim en compte el cas de Girona.

Taula 10.7. Automòbils per cada 1.000 habitants

	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Girona	615	663	686	695	720	747
Lleida	382	413	424	429	444	456
Manresa	407	436	453	465	480	495
Mataró	350	385	409	392	407	414
Reus	394	421	439	452	472	486
Sabadell	409	446	467	455	472	466
Sant Cugat del Vallès	362	407	446	466	481	497
Tarragona	399	430	446	460	476	494
Terrassa	381	422	449	456	472	486

Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat

10.5 HABITATGES

Un altre indicador a tenir en compte, fa referència al nombre d'habitatges iniciats o realitzats. Aquest indicador mesuraria el dinamisme que té el sector de la construcció en una determinada població. Prenent les dades proporcionades per l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), observem

com Tarragona es troba en l'última posició respecte al nombre total d'habitatges per cada 100 habitants (Taula 10.8). En comparació a la resta de ciutats, indicaria un menor dinamisme d'aquest sector però no necessàriament ha d'estar indicant un menor nivell d'activitat econòmica, ja que aquesta pot estar concentrada, majoritàriament, en altres sectors d'activitat. D'altra banda, un menor pes de l'activitat constructiva dintre del teixit econòmic de la ciutat de Tarragona faria que es veiés menys afectada per l'actual situació de crisi econòmica, caracteritzada per la frenada del sector de la construcció. De tota manera, donada la interrelació entre tots els sectors econòmics i els mercats laborals, dels diferents àmbits territorials, aquest últim comentari cal prendre'l amb força precaució.

Taula 10.8. Habitatges, 2006

	Iniciats	Acavats	Total	Per cada 100 habitants
Girona	1.819	2.011	3.830	47
Lleida	2.494	3.280	5.774	49
Manresa	1.804	2.099	3.903	58
Mataró	1.625	2.144	3.769	34
Reus	1.846	3.482	5.328	56
Sabadell	3.275	3.906	7.181	38
Sant Cugat del Vallès	2.351	611	2.962	47
Tarragona	2.238	1.335	3.573	30
Terrassa	6.641	5.026	11.667	63

Font: Elaboració pròpia a partir de l' Idescat

10.6 QUOTA DE MERCAT

Tant en aquest apartat com en el següent anem a considerar una sèrie d'indicadors extrets de l' "Anuario Económico de España, 2007" publicat pel Servei d'Estudis de La Caixa. Començarem, en aquest apartat, amb la quota de mercat. La quota de mercat és un índex que pretén recollir la capacitat de consum d'un municipi. Es tracta d'un nombre índex mitjà d'un determinat conjunt de variables (població, nombre de telèfons, nombre d'automòbils,

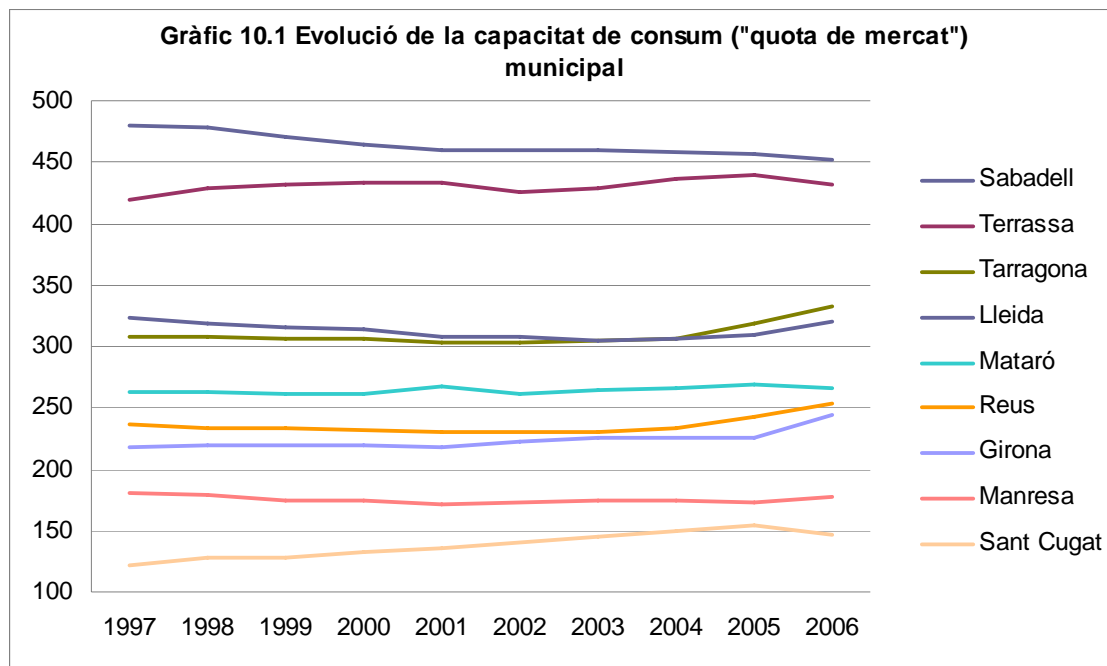
camions i furgonetes, oficines bancàries i activitat comercial minorista). Un major valor d'aquest índex reflecteix una major capacitat de consum.

Taula 10.9. Quota de mercat

	1998	2000	2002	2004	2005	2006
Girona	219	220	223	225	226	244
Lleida	318	314	307	306	309	320
Manresa	179	174	173	174	173	177
Mataró	263	261	261	266	269	266
Reus	234	232	230	234	243	253
Sabadell	479	465	459	458	456	452
Sant Cugat del Vallès	128	132	140	149	154	146
Tarragona	308	306	303	306	318	333
Terrassa	429	433	426	436	440	432

Font: Elaboració pròpia a partir de "Anuario Económico de España, 2007. La Caixa"

En aquest cas, Tarragona se situaria per sobre de la mitjana, per a l'any 2006, només superada per Sabadell i Terrassa. A més a més, i igual que la resta de ciutats, ha experimentat una millora d'aquest indicador al llarg del temps, indicant una major capacitat de consum del municipi.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'"Anuario Económico de España, 2007. La Caixa".

En qualsevol cas, també, cal tenir en compte, tal com senyala en l'apartat metodològic el propi informe de La Caixa, que en aquest indicador de quota de mercat pot estar distorsionat en alguns municipis que comptin amb un parc de vehicles a motor molt elevat, especialment pel que fa a camions i furgonetes. Aquest fet podria donar un rati de motorització molt elevat degut a la presència al municipi d'agències de lloguer de vehicles, a una forta especialització en el sector del transport per carretera, o degut a un impost de matriculació més reduït que atragués la matriculació de vehicles de municipis veïns. En aquesta situació el valor de la quota de mercat no només expressaria la capacitat de consum del municipis, sinó que vindria distorsionada per aquests altres elements.

10.7 ALTRES ÍNDEXS D'ACTIVITAT ECONÒMICA

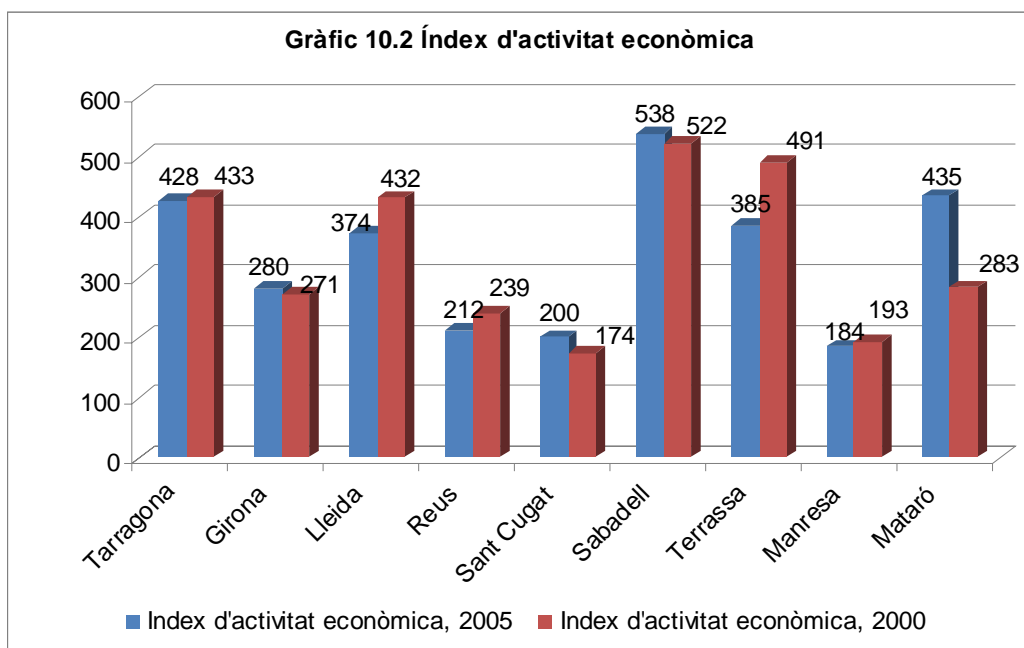
Com hem comentat en l'apartat anterior, la Taula 10.10 presenta altres índexs relatius a diferents aspectes de l'activitat econòmica d'un municipi. Cada índex reflecteix el pes relatiu de l'activitat considerada d'un municipi. Aquests índexs es calculen a partir del IAE (Impost d'Activitats Econòmiques) i estan molt correlacionats amb la quota de mercat. De la mateixa manera que en el cas anterior, un major valor indica un major dinamisme econòmic del municipi considerat.

Taula 10.10. Altres índexs d'activitat econòmica, 2005

	Índex Industrial	Índex Comercial	Índex Restauració i bars	Índex Turístic	Índex Activitat Econòmica
Girona	165	278	210	98	280
Lleida	296	492	452	116	374
Manresa	187	174	137	31	184
Mataró	645	402	358	49	435
Reus	233	349	207	58	212
Sabadell	438	558	461	110	538
Sant Cugat del Vallès	165	168	83	37	200
Tarragona	469	434	505	309	428
Terrassa	462	431	420	42	385

Font: Elaboració pròpia a partir de "Anuario Económico de España, 2007". Servei d'Estudi de La Caixa

Tarragona presenta, en tots els casos, valors superiors a la mitjana de les ciutats considerades. Els valors més elevats els presenten els índexs referents a restaurants i bars, indústria i comerç. De totes maneres, és la ciutat que presenta un major valor en l'índex referent al turisme, destacant la seva importància per a la ciutat, i una situació intermèdia en l'índex d'activitat econòmica, que s'obté a partir de l'impost corresponent al total d'activitats econòmiques empresarials i professionals (exceptuant les activitats agràries que no estan subjectes a aquest impost).

Font: elaboració pròpia a partir de l'"Anuario Económico de España, 2007. La Caixa".

10.8 RENDA FAMILIAR DISPONIBLE BRUTA

La renda familiar disponible bruta (RFDB) és la macromagnitud que mesura els ingressos de què disposen els residents d'un determinat àmbit territorial per destinar-los al consum o a l'estalvi. Aquesta renda no només depèn dels ingressos de les famílies directament vinculats a la retribució per la seva aportació a l'activitat productiva (remuneració d'assalariats i excedent brut d'explotació), sinó que també està influïda per l'activitat de l'Administració Pública mitjançant els impostos i les prestacions socials.

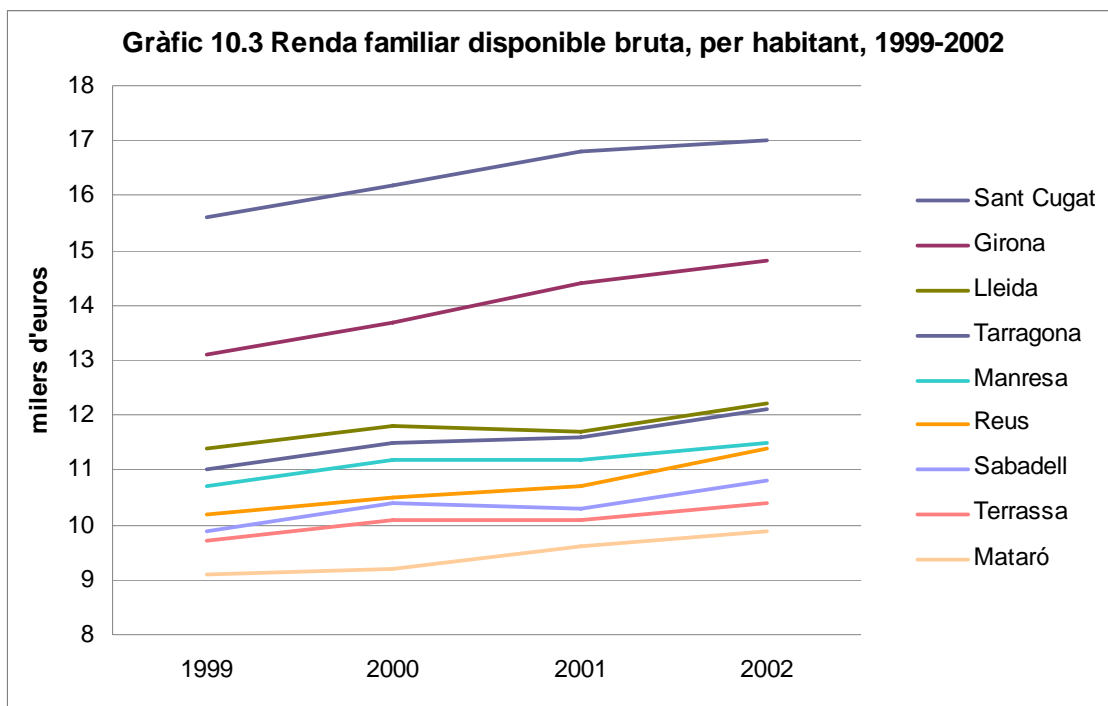
A la Taula 10.11 presentem les últimes estimacions de la RFDB fetes per l'Idescat. Malgrat aquestes estimacions no s'han actualitzat per als darrers anys, si que ens permeten ser utilitzades com a referència de quin ha vingut sent el nivell de benestar econòmic dels ciutadans de Tarragona i fer-ne la comparació amb les altres ciutats que hem seleccionat.

Taula 10.11 Renda familiar disponible bruta (RFDB), per habitant. Base 1995. (milers d'euros)

	Tarragona	Girona	Lleida	Reus	Sant Cugat	Sabadell	Terrassa	Manresa	Mataró
2002	12,1	14,8	12,2	11,4	17,0	10,8	10,4	11,5	9,9
2001	11,6	14,4	11,7	10,7	16,8	10,3	10,1	11,2	9,6
2000	11,5	13,7	11,8	10,5	16,2	10,4	10,1	11,2	9,2
1999	11,0	13,1	11,4	10,2	15,6	9,9	9,7	10,7	9,1

Font: elaboració a partir de les dades de l'Idescat

El Gràfic 10.3 il·lustra encara amb més claredat la posició intermitja de Tarragona en termes de renda familiar. Així els 12.100 € per habitant, de l'any 2002, situen a la ciutat lleugerament per sota dels 12.200 € de Lleida, i a força distància dels 17.000 € de Sant Cugat del Vallès i dels 14.800 € de Girona, que encapçalen aquest rànquing.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat

La Taula 10.12 presenta aquests valors de renda familiar disponible bruta, per habitant, en termes relatius. En aquest cas, calculada en forma d'índex en el qual el valor global per a Catalunya és de 100, de manera que ens permet veure amb facilitat quina és la posició relativa de la renda familiar d'aquestes ciutats respecte a la mitjana catalana. Així podem veure que a la ciutat de Tarragona la RFDB es situa sempre per sobre del nivell català, en una situació intermitja, similar al cas de Lleida, clarament per sota de Sant Cugat i Girona, i per sobre de les altres cinc ciutats que es situen per sota de la renda mitjana de Catalunya.

Taula 10.12 Renda familiar disponible bruta (RFDB), per habitant. Base 1995. (índex Catalunya = 100)

	Tarragona	Girona	Lleida	Reus	Sant Cugat	Sabadell	Terrassa	Manresa	Mataró
2002	103,4	126,8	104,3	97,5	145,5	91,9	88,7	98,5	84,8
2001	102,5	127,3	103,6	95,1	148,7	91,2	89,3	99,3	84,6
2000	104,4	124,1	107,5	95,8	147,3	94,5	91,4	101,9	83,9
1999	104,4	124,2	107,9	96,3	147,5	93,7	91,8	101,2	86,1

Font: elaboració a partir de les dades de l'Idescat

10.9 POSICIÓ RELATIVA DE LA FISCALITAT LOCAL

Un darrer aspecte que volem analitzar en aquest apartat és el paper de la fiscalitat municipal, ja que malgrat el seu reduït pes en la pressió fiscal global sobre els ciutadans, sovint té un *efecte percebut* força significatiu. Així, abans d'analitzar la posició relativa que ocupa la fiscalitat de la ciutat de Tarragona en comparació a altres ciutats, convé remarcar quina és la importància que tenen els impostos municipals dintre del context de tots els impostos que paguen els ciutadans. En aquest sentit la Taula 10.13 ens mostra la pressió fiscal de les diferents administracions espanyoles, definida com la relació entre el volum anual de recursos fiscals i la renda generada (mesurada amb el PIB a preus de mercat), per al període comprès entre l'any 2002 i el 2007.

Taula.10.13 Distribució institucional de la pressió fiscal (ingressos fiscals en % del PIB)

Subsectors	2002	2003	2004	2005	2006 (P)	2007 (A)
Administració Central	12,74	12,16	12,01	12,61	13,16	13,85
Administracions de Seguretat Social	11,59	11,66	11,7	11,69	11,75	11,78
Comunitats Autònomes	6,25	6,89	7,44	7,85	8,09	7,98
Corporacions Locals	2,94	2,84	3,04	3,13	3,17	3,17
<i>Administracions Públiques.</i>	33,53	33,55	34,2	35,28	36,16	36,78
Recursos pagats a les institucions de la UE	0,38	0,37	0,29	0,34	0,33	0,33
Total	33,91	33,92	34,5	35,62	36,49	37,11
PIB utilitzat	729.206	782.929	841.042	908.450	980.954	1.049.848

(A) Avanç; (P) Provisional

Font: Avance de la actuación presupuestaria del Estado durante 2007. IGAE (Intervención General de la Administración del Estado).

Secretaría de Estado de Hacienda y Presupuestos. Ministerio de Economía y Hacienda.

Com pot observar-se, dintre del sector de les Administracions Públiques, les institucions que obtenen la major part dels recursos fiscals són l'Administració Central, les Administracions de la Seguretat Social i les Comunitats Autònomes, sent aquestes últimes les que han experimentat un major creixement durant el període temps considerat. Les corporacions locals són les institucions que menys pes aporten a la pressió fiscal, representant al voltant del 3% del total, un valor bastant inferior al corresponent a les Comunitats Autònomes i molt inferior al corresponent a la resta d'Administracions. A més a més, les corporacions locals, junt amb les Administracions de la Seguretat

Social, són les que experimenten, en punts percentuals, un increment més baix. En concret, augmenta en 0,23 punt percentuals la importància de la seva pressió fiscal, molt lluny dels increments experimentats per l'Administració Central (1,11 punts percentuals) i, especialment, per les Comunitats Autònomes (1,73 punts percentuals).

Un cop realitzada aquesta contextualització, podem intentar analitzar quina és la posició relativa de la fiscalitat de la ciutat de Tarragona, respecte a la resta de capitals de província espanyoles, en tres dels seus principals impostos: l'Impost de Béns Immobles (IBI), l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE) i l'Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica, per a vehicles de 8 a 11,99 cv. (IVTM). A partir de les dades presentades en els estudis elaborats per l'*Agència Tributària de Madrid: "Ranking tributario de los municipios españoles"*, la taula 10.14 ens presenten la quota o tarifa del corresponent impost local i la posició relativa que ocupa la ciutat de Tarragona, en aquest rànquing, els diversos anys considerats. A l'hora d'interpretar aquests resultats s'ha de tenir molt en compte la metodologia utilitzada, ja que en algunes ocasions les dades que s'utilitzen no s'han obtingut directament de les fonts municipals i s'apliquen estimacions que poden desvirtuar els resultats, o com a mínim dificultar una interpretació correcta. Per exemple, en el càlcul de l'IBI hauríem de tenir en compte que no totes les capitals de província han realitzat les seves revisions cadastrals al mateix any o que no totes les capitals de província tenen la mateixa població i, per tant, els valors presentats són difícilment comparables. Així, en els rànquings elaborats per l'Agència Tributària de Madrid es parteix del supòsit poc realista que tots els municipis tenen un mateix valor cadastral mitjà idèntic que varia segons les revisions del cadastre que s'han realitzat, en els darrers anys. Una metodologia similar s'utilitza per el càlcul de les quotes de l'Impost d'Activitats Econòmiques. Per tot això, i assumint les dificultats que

acabem de comentar, ens centrarem en les posicions relatives, més que en els valors absoluts dels diferents impostos considerats⁸.

Taula 10.14. Quota impositiva i posició relativa de Tarragona respecte a la resta de capitals de província espanyoles

	2003		2004		2005		2006		2007	
	Quota (€)	Posició	Quota (€)	Posició	Quota (€)	Posició	Quota (€)	Posició	Quota (€)	Posició
IBI	70,40	6	76,93	5	83,47	5	90,01	2	96,55	2
IAE	579,98	32	748,27	8	1000,70	4	1054,79	4	1103,87	3
IVTM	59,70	7	62,50	6	64,58	4	66,93	3	66,93	3

Font: Elaboració a partir de "Rànking tributario de los municipios españoles, 2003, 2004, 2005, 2006, y 2007". Agencia tributaria de Madrid.

La posició relativa està ordenada de manera que un valor més alt implica un valor absolut de l'impost més alt. Així, una posició relativa d'1, vol dir que es tracte d'una capital de província que presenta el valor de l'impost més elevat respecte a la resta de capitals de província de l'Estat Espanyol. D'aquesta manera, podem observar com la ciutat de Tarragona presenta, en aquest rànking, unes posicions capdavanteres en els tres impostos considerats, ja que ocupa la segona posició pel que fa referència a l'IBI i la tercera en el cas dels altres dos impostos considerats, per l'any 2007. És a dir, Tarragona és de les capitals de província que presentaria uns impostos municipals més elevats en comparació a la resta de capitals de província. A més a més, aquesta posició a la part alta del rànking s'ha anat accentuant en els darrers anys, tal com es pot observar a la taula abans comentada.

Una altra font per realitzar una anàlisi comparativa de la fiscalitat municipal són les dades que ofereix el Ministeri d'Economia i Hisenda, sobre els pressupostos presentats per les entitats locals l'any 2007. Aquestes dades ens donen una perspectiva més àmplia de les diferents fonts d'ingressos municipals i de les seves participacions en els pressupostos municipals. Si ens fixem en els ingressos municipals derivats dels impostos directes, indirectes, i taxes i altres

⁸ Per conèixer en detall la metodologia emprada i tot el procediment de càlcul pot consultar-se la web de l'Agencia Tributaria de Madrid (<http://www.munimadrid.es>).

ingressos, presentats a la Taula 10.15 podem observar posicions relatives força diverses. Així, podem veure que a nivell d'impostos directes, la ciutat de Tarragona es situa al capdamunt del rànquing de les capitals de província, seguida de Madrid, Barcelona, Lleida, Burgos i Girona. Contràriament, en l'àmbit dels impostos indirectes, la posició de Tarragona és la trenta-nou, a la part final del rànquing. Mentre que per les taxes i altres ingressos, la seva posició és la vint-i-sis, en la part mitjana del rànquing. Això fa que, per la suma d'aquests tres tipus d'ingressos municipals, Tarragona es situï en la posició número set, a la part alta del rànquing, si bé amb aquestes dades ja no apareix al capdamunt de tot, com en l'estudi de l'Agència Tributària de Madrid. D'altra banda, una anàlisi més detallada del paper de la fiscalitat a nivell municipal, hauria d'incorporar el paper que poden tenir sobre la recaptació fiscal les diferents estructures productives de les ciutats, les seves especialitzacions sectorials, així com la distribució de les propietats immobiliàries i els nivells de renda dels seus habitants.

Taula 10.15 Posició relativa dels impostos municipals de les capitals de província espanyoles, 2007 (euros / habitant)

Municipi	Impostos Directes / habitants (1)	Municipi	Impostos Indirectes / habitants (2)	Municipi	Taxes i altres ingressos / habitants (3)	Municipi	Total (1)+(2)+(3) / habitants
1 Tarragona	476,59	1 Toledo	152,43	1 Murcia	403,51	1 Murcia	835,41
2 Madrid	454,86	2 Teruel	141,84	2 Jaén	391,84	2 Toledo	795,67
3 Barcelona	432,20	3 Ciudad Real	114,76	3 Cuenca	365,40	3 Burgos	790,57
4 Lleida	425,54	4 Murcia	104,13	4 Burgos	315,58	4 Jaén	770,27
5 Burgos	403,49	5 Huelva	102,26	5 Toledo	285,78	5 Madrid	726,58
6 Girona	402,83	6 Guadalajara	101,25	6 León	271,35	6 Cuenca	718,24
7 Castelló de la Plana	369,24	7 Palma de Mallorca	94,30	7 Huelva	264,01	7 Tarragona	705,38
8 Oviedo	365,68	8 Zamora	89,83	8 Málaga	228,08	8 León	700,54
9 Ciudad Real	362,63	9 Segovia	88,00	9 Logroño	223,96	9 Huelva	683,83
10 León	360,32	10 Jaén	87,52	10 Albacete	221,59	10 Lleida	682,11
11 Cádiz	359,61	11 Ávila	87,25	11 Palma de Mallorca	219,41	11 Ciudad Real	673,75
12 Granada	358,24	12 Castelló de la Plana	83,12	12 Zaragoza	211,30	12 Girona	668,66
13 Toledo	357,47	13 Cádiz	78,45	13 Teruel	208,92	13 Palma de Mallorca	664,52
14 Palma de Mallorca	350,80	14 Cuenca	77,83	14 Guadalajara	205,06	14 Barcelona	642,76
15 Valencia	341,68	15 Logroño	74,73	15 Vitoria-Gasteiz	203,27	15 Oviedo	608,36
16 Murcia	327,77	16 Huesca	73,30	16 Lugo	201,98	16 Cádiz	599,21
17 Santander	324,07	17 Madrid	72,25	17 Segovia	201,81	17 Teruel	596,34
18 Huesca	322,27	18 Burgos	71,50	18 Cáceres	200,71	18 Huesca	593,71
19 Vitoria-Gasteiz	319,11	19 Lleida	69,88	19 Girona	199,62	19 Guadalajara	592,29
20 Huelva	317,56	20 Albacete	69,84	20 Madrid	199,46	20 Granada	590,54
21 Alicante/Alacant	317,55	21 Cáceres	69,49	21 Santander	198,81	21 Logroño	586,61
22 Salamanca	313,21	22 Oviedo	69,43	22 Huesca	198,14	22 Castelló de la Plana	585,27
23 Córdoba	311,55	23 León	68,87	23 Ciudad Real	196,35	23 Albacete	581,86
24 Zaragoza	310,07	24 Soria	66,46	24 Ourense	190,19	24 Segovia	581,37
25 Sevilla	309,38	25 Girona	66,21	25 Lleida	186,69	25 Santander	580,21
26 Zamora	307,98	26 Valladolid	65,39	26 Tarragona	183,80	26 Málaga	579,73
27 Valladolid	307,76	27 Córdoba	64,74	27 Ávila	181,72	27 Zaragoza	578,89
28 Ávila	302,87	28 Salamanca	60,77	28 Córdoba	177,66	28 Vitoria-Gasteiz	574,72
29 Lugo	299,80	29 Lugo	59,30	29 Granada	177,48	29 Ávila	571,83
30 Coruña (A)	297,86	30 Málaga	58,19	30 Pontevedra	176,17	30 Cáceres	566,91
31 Cáceres	296,70	31 Pontevedra	57,74	31 Oviedo	173,25	31 Lugo	561,08
32 Málaga	293,47	32 Zaragoza	57,52	32 Palència	171,69	32 Córdoba	553,95
33 Segovia	291,56	33 Alicante/Alacant	57,36	33 Barcelona	166,06	33 Zamora	514,95
34 Jaén	290,91	34 Santander	57,34	34 Soria	164,48	34 Soria	514,54
35 Albacete	290,44	35 Granada	54,81	35 Cádiz	161,15	35 Ourense	507,09
36 Logroño	287,92	36 Almeria	52,68	36 Coruña (A)	147,27	36 Salamanca	504,98
37 Ourense	286,24	37 Vitoria-Gasteiz	52,34	37 Sevilla	144,38	37 Sevilla	495,66
38 Guadalajara	285,99	38 Coruña (A)	48,80	38 Almeria	138,31	38 Coruña (A)	493,93
39 Soria	283,60	39 Tarragona	44,99	39 Castelló de la Plana	132,91	39 Valencia	479,72
40 Cuenca	275,00	40 Barcelona	44,51	40 Salamanca	131,01	40 Valladolid	468,93
41 Almeria	266,63	41 Palència	42,98	41 Pamplona/Iruña	127,98	41 Pontevedra	464,66
42 Badajoz	264,43	42 Badajoz	42,72	42 Zamora	117,14	42 Alicante/Alacant	462,93
43 Teruel	245,59	43 Sevilla	41,91	43 Valencia	96,42	43 Almeria	457,61
44 Palència	238,71	44 Valencia	41,62	44 Valladolid	95,77	44 Palència	453,38
45 Pamplona/Iruña	235,95	45 Pamplona/Iruña	38,72	45 Santa Cruz de Tenerife	91,80	45 Pamplona/Iruña	402,64
46 Santa Cruz de Tenerife	235,74	46 Ourense	30,65	46 Alicante/Alacant	88,01	46 Santa Cruz de Tenerife	354,70
47 Pontevedra	230,75	47 Santa Cruz de Tenerife	27,16	47 Palmas de Gran Canaria (Las)	51,88	47 Badajoz	336,56
48 Palmas de Gran Canaria (Las)	221,87	48 Palmas de Gran Canaria (Las)	21,19	48 Badajoz	29,41	48 Palmas de Gran Canaria (Las)	294,94
49 Donostia-San Sebastián	0,00	49 Donostia-San Sebastián	0,00	49 Donostia-San Sebastián	0,00	49 Donostia-San Sebastián	0,00

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri d'Economia i Hisenda, 2008

En aquest sentit, en el treball de Suárez i Fernández (2008)⁹ podem trobar una anàlisi de l'esforç fiscal dels municipis espanyols, considerant diferents indicadors. Així, l'Índex de Frank es defineix com la pressió fiscal respecte la renda per càpita del territori; un segon indicador és la capacitat fiscal efectivament exercida es defineix com la recaptació real respecte a la capacitat fiscal del territori; i un tercer indicador és la definició del *Text Refós de la Llei*

⁹ Suárez, J. i Fernández, R. (2008): "El principio del beneficio en la financiación de los municipios españoles. Teoría y práctica". *Papeles de Economía Española*, núm. 115.

Reguladora de les Hisendes Locals, que considera el quocient entre la recaptació real i la recaptació potencial màxima. En qualsevol cas tots tres indicadors presenten avantatges i limitacions.

Els càlculs d'esforç fiscal segons l'Índex de Frank, amb dades de l'any 2004, situen la ciutat de Tarragona, amb un valor de 77, clarament per sota de la mitjana normalitzada (100) dels municipis considerats, tot i que en termes de recaptació per habitant Tarragona (amb un valor de 131) es situa per sobre de la mitjana.

Taula 10.16 Posició relativa de l'esforç fiscal municipal (segons l'Índex de Frank), 2004

<i>Municipis</i>	<i>Recaptació per habitant</i>	<i>Pressió Fiscal</i>	<i>Esforç Fiscal</i>
1. Jerez de la Frontera	222	282	351
2. Càceres	143	165	186
....	...	...	...
Mitjana mostral	100	100	100
....	...	...	...
54. Tarragona	131	102	77
55. Girona	166	113	75
....	...	...	...
66. Lleida	114	86	63
67. Barcelona	105	78	56
....	...	...	...
82. Badajoz	17	19	22

Font: Suarez, J. i Fernández, R. (2008)

Aquesta seria una anàlisi de l'esforç fiscal des del punt de vista del contribuent, en el mateix treball, Suárez i Fernández (2008), presenten les dades d'esforç fiscal del de la perspectiva dels governs municipals, en el sentit de poder mesurar fins a quin punt els ajuntaments utilitzen els instruments de corresponsabilitat fiscal que les lleis els permet. D'aquesta manera, presenten tres índexs d'esforç fiscal calculats utilitzant la població com a indicador de capacitat, utilitzant la renda municipal segons les estimacions de l'Institut Klein, i utilitzant la renda aproximada per la base imposable municipal de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques.

Taula 10.17 Índexs d'esforç fiscal municipal en relació a població, renda i IRPF, 2004

<i>Municipis</i>	<i>EF segons ingressos per habitant</i>	<i>EF segons ingressos per renda</i>	<i>EF segons ingressos per base imposable de l'IRPF</i>
Mataró	111	113	126
Girona	166	113	111
Tarragona	131	102	101
....	...	...	...
Mitjana mostral	100	100	100
....	...	...	...
Lleida	114	86	97
Reus	100	83	95
Sabadell	102	94	91
Terrassa	85	82	79
Barcelona	105	78	64

Font: Suarez, J. i Fernández, R. (2008)

Les dades de la Taula 10.17 mostren que en els indicadors d'esforç fiscal per renda i per base imposable de l'IRPF la ciutat de Tarragona es situa gaire bé en la mitjana dels municipis considerats (capitals de província i municipis de més de 75.000 habitants). En qualsevol cas, per la correcta interpretació de tots aquests indicadors és fonamental tenir molt en compte com estan definits, així com la metodologia i les fonts utilitzades per al seu càlcul.

10.10 CONSIDERACIONS FINALS

En aquest apartat hem intentat mesurar el benestar econòmic dels habitants de la ciutat de Tarragona. Donada la dificultat que existeix per obtenir mesures directes de benestar, hem utilitzat un ventall d'indicadors, o mesures indirectes, que ens apropessin a aquest nivell de benestar. Com moltes vegades aquests indicadors, per ells mateixos, no donen la suficient informació, els hem comparat amb els mateixos indicadors d'altres ciutats catalanes de dimensions similars. Realitzant l'anàlisi d'aquests indicadors podríem concloure que la ciutat de Tarragona es troba en una situació força semblant, pel que fa al

benestar dels seus ciutadans, a la resta de ciutats de dimensions similars que hem considerat en aquest apartat. En algunes variables està millor, en d'altres està per sota de la mitjana, però en línies generals, tal com acabem de comentar, es troba en una posició intermitja. L'únic indicador on presenta una situació més desfavorable és en el rànquing tributari elaborat per l'Agència Tributària de Madrid, degut en gran mesura a la metodologia utilitzada en aquest estudi i al pes dels impostos directes en la fiscalitat municipal de la ciutat de Tarragona. En canvi en altres definicions i metodologies sobre el càlcul de l'esforç fiscal a nivell local, la ciutat de Tarragona ocupa una posició intermitja, en comparació a la resta de municipis analitzats, tal com passa amb les altres variables considerades en aquest apartat.

